శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

ప్రథమభాగము.

పీఠికాపురోన్నతపాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయుఁడగు

కూచి నరసింహము చేఁ

దెలుఁగున రచియింపఁబడినది.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

పిఠాపురమునందలి

శ్రీ విద్వజ్జన మనోరంజనీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితమై ప్రకటింపఁబడియె.

1912.

 వెల రు 1-4-0.

Gentle reader,

The hero of the book I have ventured to place before you is not a mythological, but historical personage that lived in India, the land of great saints and sages, more than four centuries ago. He was a great genius and an adept in Sanscrit Grammar and Logic. He was also a formidable debater, who could humble the greatest and most renowned scholars of his time in oral controversies. Gauranga's brilliant parts and depth of learning are, by themselves, enough to rouse your interest; but this was only the human side of Gauranga.

There was a higher, nobler, and I have no hesitation to say, a divine phase of the individual, which exercised a mysterious influence upon those that came in contact with him and forced them into the belief that he was an incarnation of Sri Krishna, who, they thought, reappeared in a gold-coloured body as Gauranga.

He came to the world to cleanse and vivify a decaying society and resuscitate the dying *bhakthi* in the heart of the worldling; and this he did in a manner which no mortal could imitate. It is why he was and is, to this day, considered an *avatar*. The blessed men who are born from time to time to restore the moral and spiritual equilibrium of a community, weighed down with sin and corruption, are rightly regarded as *avatars*; and none would deny Gauranga a place among them.

He was the fulfilment of the genuine supplications of a few sincere *bhakthas*, who had devoutly prayed for another advent of Sri Krishna. His was a work of repairing and reviving, not one of destroying and substituting. The manifestation of superhuman powers in converting the

worst specimens of humanity into staunch devotees of Krishna, and the performance of miracles, such as the healing of the sick by touch, look and word, and the winning over to his side the most chronic cases of depravity and scepticism, with his bewitching presence and a heart overflowing with the 'milk of human kindness' and selfless love, should justify the elevation of Gauranga above the level of man.

God in flesh, he was now Radha the worshipper, now Sri Krishna, the Worshipped. His pilgrimage to Gaya, where he beheld the lotus-feet of Vishnu in the sacred temple, was the turning point of his life. It changed a naughty lad and proud *savant* into the meekest of *bhakthas*. The tears of *bhakthi* washed away the human and left the divine in him to work the many wonders detailed in this book.

Books like this may not add a pie to your income, nor contribute in the least to worldly advancement, but will, by no means, be unwelcome companions in moments, when you long for relief from the surfeit of worldly pleasures or deliverance from the troubles and turmoils of life which come to man in spite of his best efforts to guard against them. They come to pour a soothing balm upon your mind oppressed with gnawing cares and give you a foretaste of a better and happier existence.

Lord Gauranga taught more by example than by precept, and conquered evil rather by love than fear and fight. Tears dissolved the sins of the most hardened wretch; the loving look melted the most pitiless and stubborn heart; and the divine touch transformed the blackest sinner into the purest saint and *bhaktha*. For the behoof of his disciples he became an ideal *bhaktha* himself, and it needs no

worst specimens of humanity into staunch devotees of Krishna, and the performance of miracles, such as the healing of the sick by touch, look and word, and the winning over to his side the most chronic cases of depravity and scepticism, with his bewitching presence and a heart overflowing with the 'milk of human kindness' and selfless love, should justify the elevation of Gauranga above the level of man.

God in flesh, he was now Radha the worshipper, now Sri Krishna, the Worshipped. His pilgrimage to Gaya, where he beheld the lotus-feet of Vishnu in the sacred temple, was the turning point of his life. It changed a naughty lad and proud *savant* into the meekest of *bhakthas*. The tears of *bhakthi* washed away the human and left the divine in him to work the many wonders detailed in this book.

Books like this may not add a pie to your income, nor contribute in the least to worldly advancement, but will, by no means, be unwelcome companions in moments, when you long for relief from the surfeit of worldly pleasures or deliverance from the troubles and turmoils of life which come to man in spite of his best efforts to guard against them. They come to pour a soothing balm upon your mind oppressed with gnawing cares and give you a foretaste of a better and happier existence.

Lord Gauranga taught more by example than by precept, and conquered evil rather by love than fear and fight. Tears dissolved the sins of the most hardened wretch; the loving look melted the most pitiless and stubborn heart; and the divine touch transformed the blackest sinner into the purest saint and *bhaktha*. For the behoof of his disciples he became an ideal *bhaktha* himself, and it needs no

saying, that he acted his part with consummate skill.

To those who believe neither in a *before* nor in a *beyond*, or covet nothing more than the gifts of this world, "Gauranga's life" may not be of much benefit; but to one whose aims and ideals of life transcend the pleasures of the sense and the intellect, I have no doubt that it will do some useful service.

Mr. Shishir Kumar Ghose, a distinguished author and a great *bhaktha* himself, has written the biography in choice English prose under the title of 'Lord Gauranga or Salvation for all' with materials gathered from the several Sanscrit and Bengali works extant on the great man. He got it printed and published at the 'Patrika' office Calcutta, in two parts, of the first of which and two chapters of the second my humble work is a free rendering into Telugu verse. I have put it into verse advisedly; for poetry is certainly a more fitting garb for *bhakthi* than prose.

If I am spared, and if this part meets with any appreciable degree of public recognition, in other words, if you, my friend, do not feel it out of date, and one too many in the growing modern Telugu literature, I shall, God willing, also attempt the translation of the rest of Part II and complete the work.

I trust the greatness of the hero, coupled with your kind indulgence will cover the many defects of my translation. May you feel the soul-uplifting and sanctifying touch of Lord Gauranga and have in abundance the blessings of *bhakthi* and eternal joy from Him! Good-bye!

PITHAPURAM.
10-5-1912.

Your well-wishing,
K. NARASIMHAM.

శ్రీరామ.

పీఠిక.

ఆంధ్రమహాజనులారా!

ఈగ్రంథ ముత్తరహిందుస్థానమున నవద్వీపపట్టణంబున నవతరించిన యొకమహాపురుషుని చరిత్రము. శుష్కతర్కములును ననుభవరహితము లైనవాఙ్మాత్రవేదాంతములును బ్రబలి దేశము పాడగుచుండఁగా శ్రీమద్భగవద్గీతావాక్యానుసారముగ నీయన యుద్భవించి భక్తిమార్గోత్కృష్టతనుస్థాపించి యెందఱినో తరింపఁజేసెనని గ్రంథములవలనఁ గానవచ్చుచున్నది. ఈకారణముచేతనే యుత్తరదేశమున బహుజను లీయన నపరకృష్ణావతారముగ భావించి పూజించుచున్నారు. ఈయనకు నిమాయియనియు విశ్వంభరుఁడనియు గౌరాంగుఁడనియుఁ జైతన్యస్వామియనియుఁ బెక్కునామములుగలవు. ఈయనజన్మించి యిప్పటికి నాలుగువందల యిరువదియేండ్ల కెక్కుడైనది. ఇతఁడు కల్పితపురుషుఁడుగాఁడు.

వంగ గీర్వాణ భాషాగ్రంథములననుసరించి యీయనపావనచరిత్రము నాంగ్లేయభాషలో వచనకావ్యముగ మృదుమధురశైలిని మహాభక్తుఁడైన 'శిశిరకుమారఘోషు' గారురచియించి కలకత్తాలోనున్న శ్రీ 'పత్రికా' ముద్రాక్షరశాలయందు రెండుసంపుటములుగ ముద్రింపించిరి. నేను నరసాపురమున నుపాధ్యాయుఁడనుగా నున్నప్పుడీగ్రంథముంజదువుట తటస్థించెను. అప్పుడు కొన్నికొన్నిపట్లు హృదయముఁగరఁగించి కన్నీళ్లుగాఱిపించు నంతరసవంతములుగఁ గాన్పించినవి. బ్రదికియుండిన భగవత్కృపచే నెప్పుడో యీగ్రంథమాంధ్రీకరించి జ

న్నము సఫలముగావించుకొనవలయు ననుతలంపొక్కటి కలిగెను. పిమ్మట నేను శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస చరిత్రమును దద్బోధనములును బద్యములుగ వ్రాయునప్పుడం దచ్చటచ్చట శ్రీ గౌరాంగభక్తింగూర్చి యామహామహునిచే నుడువఁబడిన గౌరవ ప్రశంసాసూచకభాషణంబు లాతలంపును బలపఱిచెను.

ఎట్టకేలకు నాయుద్యమము నెఱవేర్చుకొనఁబూని కొంతభాగ, మనఁగా నిరువదియాశ్వాసములకథను, బద్యరూపముగాఁ దెనిఁగించి యందుఁ గొన్నియాశ్వాసములు తఱుచులో నున్నసువర్ణలేఖాపత్రికలోఁ బ్రచురింపించితిని.

దినదినాభివృద్ధిఁ గాంచుచున్న కుక్షింభరి వ్యాపారాదిక్లేశములచే వలయు తీఱుపాటులేమింజేసి యిప్పటి కింతటితోఁజాలించి యయినంతవఱ కొకభాగముగఁ దీయింప నిశ్చయించినాఁడను.

అయినదొక సగమున కెక్కువ. కావలసినది పదునాలుగాశ్వాసములభాగము, సగమునకుందక్కువ. తీఱికచూచుకొని, యీప్రకటింపఁబడిన ప్రథమభాగమునందుఁ జదువరులకుండు నాదరణముంజూచికొని గ్రంథము పూర్ణముచేయువలయు ననుకుతూహలముగలదు. ఈనా మనోరథము సఫలమగునో విఫలమగునో యది భగవదధీనము.

ఏతద్గ్రంథాంధ్రీకరణమునకు నన్నుఁ బ్రేరేచినది శ్రీగౌరాంగస్వామి దివ్యానందప్రదప్రశస్తభక్తిగాని నాయల్పకవితాకౌశలముగాదు. రసపుష్టికై కథాసత్యభంగముగాకుండ నచ్చటచ్చట నించుకపెంచి వర్ణించితిని. కొన్నిచోట్లఁ గుదించుటయుంగూడఁ జేసితిని. భాషాంతరీకరణ సౌకర్యాదులకోస మిట్లు గావింపవలసివచ్చెను.

ఇంతెంతైన దోషములున్నచోఁ బెద్దలు నన్నుమన్నించి వాత్స

ల్యపూర్వకముగ వానిఁగనఁబఱిచి మత్కృతజ్ఞతాభివందనము లందు కొందుఁగాత !

నా మొదటిగ్రంథమునందువలెనే యిందుంగూడ నక్కడక్కడ 'నించు' గాగమయతులును 'వంచుక' వంటి క్త్వార్థకరూపములును, విపులముగ రేఫ శకటరేఫములకు యతిప్రాసములును గానంబడును. ఇండ్లలో మాటలాడుకొనునట్లే గ్రంథములు వ్రాయుఁడనియు యతిప్రాసముల నావలకు సాగనంపుఁడనియు బోధించుకాలమున నీకొలఁదిస్వాతంత్ర్య మంతగణనీయము కాదనియు క్షంతవ్యమనియు నాయభిప్రాయము.

పిఠాపురము.
10-5-1912.

ఇట్లు విన్నవించువిధేయుఁడు,
కూ చి న ర సిం హ ము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీకమలోద్భవాండము వ ♦ శీకృతకాయముగా గ్రహించి జీ
వాకృతి నందు నిండు పర ♦ మాత్మయె తానయి మానుషత్వముం
గైకొని భక్తవర్యులకుఁ ♦ గన్నులపండువు సేయ రాముఁడై
యేకరుణాకరుం డవత ♦ రించె నతండలరించు మత్కృతిన్.

గీ. ఐహికార్థపరిశ్రమ ♦ మందుఁ జిక్కు
మనము నపు డొప్ప లౌకిక ♦ మార్గమునకుఁ
ద్రిప్పి నేనెట్లొ శ్రీరామ ♦ కృష్ణ పరమ
హంస చరితంబు వ్రాసి ధ ♦ న్యతనుగంటి. 2

ఉ. ఒకఫలము న్భుజింప మఱి ♦ యొక్కఫలంబు మెసంగఁ బుట్టుఁ గో
రిక మనమందు నీగతిని ♦ వృత్తి మహాపథవర్తన ప్రబో
ధకుఁడగు నొక్క యోగిచరి♦తంబు లిఖించి ముగింప నట్టివా
నికథ మఱొండు వ్రాయఁగ జ ♦ నించెను గోరిక నాకు నెమ్మదిన్. 3

గీ. భరతఖండోత్తరమున ను ♦ ద్భవమునొంది
భక్తి మూర్తీభవించి చూ ♦ పట్టెననఁగ

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీకమలోద్భవాండము వ ♦ శీకృతకాయముగా గ్రహించి జీ
వాకృతి నందు నిండు పర ♦ మాత్మయె తానయి మానుషత్వముం
బైకొని భక్తవర్యులకుఁ ♦ గన్నులపండువుసేయ రాముఁడై
యేకరుణాకరుం డవత ♦ రించె నతండలరించు మత్కృతిన్.

గీ. ఐహికార్థపరిశ్రమ ♦ మందుఁ జిక్కి
మనము నవు డొడ్డ లౌకిక ♦ మార్గమునకుఁ
త్రిప్పి నేనెట్లొ శ్రీరామ ♦ కృష్ణ పరమ
హంస చరితంబు వ్రాసి ధ ♦ న్యతనుగంటి. 2

చ. ఒకఫలము న్భుజింప మఱి ♦ యొక్కఫలంబు మొసంగఁ బుట్టుఁ గో
రిక మనమందు నీగతిని ♦ వృత్తి మహాపథవర్తన ప్రబో
ధకుఁడగు నొక్క యోగిచరి♦తంబు లిఖించి ముగింప నట్టివా
నికథ మఱొండు వ్రాయఁగ జ ♦ నించెను గోరిక నాకు నెమ్మదిన్. 3

గీ. భరతఖండోత్తరమున ను ♦ ద్భవమునొంది
భక్తిమూర్తిభవించి చూ ♦ పట్టెననఁగ

ల్యపూర్వకముగ వానిఁగనఁబఱిచి మత్కృతజ్ఞతాభివందనము లందు కొందునుగాత !

నా మొదటిగ్రంథమునందువలెనే యిందుంగూడ నక్కడక్కడ ‘నించు’ గాగమయతులును ‘వంచుక’ వంటిక్త్వార్థకరూపములును, విపులముగ రేఫ శకటరేఫములకు యతిప్రాసములును గానంబడును. ఇండ్లలో మాటలాడుకొనునట్లే గ్రంథములవ్రాయుఁడనియు యతిప్రాసముల నావలకు సాగనంపుఁడనియు బోధించుకాలమున నీకొలఁదిస్వాతంత్ర్య మంతగణనీయము కాదనియు క్షంతవ్యమనియు నాయభిప్రాయము.

పిఠాపురము.
10-5-1912.

ఇట్లు విన్నవించువిధేయుఁడు,
కూ చి న ర సిం హ ము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీకమలోద్భవాండము వ ♦ శీకృతకాయముగా గ్రహించి జీ
వాకృతి నందు నిండు పర ♦ మాత్మయె తానయి మానుషత్వముం
గైకొని భక్తవర్యులకుఁ ♦ గన్నులపండువు సేయు రాముఁడై
యేకరుణాకరుం డవత ♦ రించె నతండలరించు మత్కృతిన్.

గీ. ఐహికార్థపరిశ్రమ ♦ మందుఁ జిక్కి
మనము నవు డొప్ప లౌకిక ♦ మార్గమునకుఁ
ద్రిప్పి నేనెట్లొ శ్రీరామ ♦ కృష్ణ పరమ
హంస చరితంబు వ్రాసి ధ ♦ న్యతనుగంటి. 2

చ. ఒకఫలము న్భజింప మఱి ♦ యొక్కఫలంబు మొసంగఁ బుట్టుఁ గో
రిక మనమందు నీగతిని ♦ వృత్తి మహాపథవర్తన ప్రబో
ధకుఁడగు నొక్క యోగిచరి♦తంబు లిఖించి ముగింప నట్టివా
నికథ మఱొండు వ్రాయఁగ జ ♦ నించెను గోరిక నాకు నెమ్మదిన్. 3

గీ. భరతఖండోత్తరమున ను ♦ ద్భవమునొంది
భక్తి మూర్తిభవించి చూ ♦ పట్టెననఁగ

ల్యపూర్వకముగ వానిఁగనఁబఱిచి మత్కృతజ్ఞతాభివందనము లందు కొందుఁగాత !

నా మొదటిగ్రంథమునందువలెనే యిందుంగూడ నక్కడక్కడ 'నించు' గాగమయతులును 'వంచుక' వంటిక్త్వార్థకరూపములును, విపులముగ రేఫ శకటరేఫములకు యతిప్రాసములును గానంబడును. ఇండ్లలో మాటలాడుకొనునట్లే గ్రంథముల వ్రాయుఁడనియు యతిప్రాసముల నావలకు సాగనంపుఁడనియు బోధించుకాలమున నీకొలఁదిస్వాతంత్ర్య మంతగణనీయముకాదనియు క్షంతవ్యమనియు నాయభిప్రాయము.

పిఠాపురము.
10-5-1912.

ఇట్లు విన్నవించువిధేయుఁడు,
కూచి నరసింహము.

విద్యుదాభశరీరుఁడై ♦ వెలసె నొకఁడు
భూమి గౌరాంగచైతన్య ♦ నామములను. 4

గీ. ధారిణి నవరకృష్ణావ ♦ తారమైన
యతని పావనకథను బ ♦ ద్యాత్మకముగఁ
దనివితీరంగ వ్రాసి త ♦ ద్గ్రంథమేను
వెండి మారామునకై సమ ♦ ర్పించువాఁడ. 5

చ. తరళతమంబు మానసము ♦ దాఁటుచునుండును గోఁతిరీతి బి
త్తరులయురోజభూధ్రముల ♦ దండకు నర్థముపైకి దాని నే
యురులబిగించిన న్నిలువ ♦ దుండదు తిన్నగఁ గాని భక్తులా
పురుషుల చెయ్వులంజొనుపఁ ♦ బొందు నొకించుక శాంతి వెంటనే.

గీ. ఎప్పుడును గాకపోయిన ♦ నిట్టి భక్త
వర్యులను గూర్చి చింతించి ♦ వ్రాయుచుండు
నప్పుడైనను సచ్చింత ♦ నామృతంబుఁ
గుదురుపడుచును నామది ♦ గ్రోలఁగల్గు. 7

గీ. కాన నాకిట్టిలాభంబుఁ ♦ గలుగఁజేయు
నుత్తమోత్తమ చైతన్య ♦ వృత్తములను
నేను బద్యాత్మకముగ నాం ♦ ధ్రీకరించి
యొనయుదును రూఢిగా మద ♦ భీష్టసిద్ధి. 8

గీ. జానకీనాథ! శ్రీరామ ♦ చంద్ర! త్వత్ప
దాంబుజములను దలఁపి యై ♦ నప్పుడెల్ల
నామనమునందు నిల్పి నీ ♦ నామమును వ
చించుటయెతక్క వేఱొండు ♦ చేతఁగాదు. 9

సీ. హురుమంజి ముత్యాల ♦ సరము లిచ్చెదనన్న
నీకయ్యె నెలవు ర ♦ త్నాకరంబు

సిరులఁ గైకొని నీదు ♦ చెంతఁ జేరుదునన్నఁ
గలిమిచేడియ నీకుఁ ♦ గాంతయయ్యె
శాంతిచే నిన్ను మె ♦ ప్పింతునాయన్న నీ
కేవనే నివసించు ♦ క్షమావధూటి
వాగ్విజృంభణము గ ♦ న్పట్ట వేఁడుదునన్న
వేనోళ్లచెలువ నీ ♦ పానువయ్యె
గీ. నీవిగానట్టి కించిజ్జ ♦ తావిశిష్ట
మనుజధర్మంబు లెనసిన ♦ మనసుతోడ
నట్టులిట్టులు పద్యంబు ♦ లల్లి భక్తి
నెదుటఁబెట్టితిఁ గృతి స్వీక ♦ రింపు రామ. 10
గీ. అగ్ర శాఖాధరామరు ♦ లందు వినుతిఁ
గాంచు కూచివంశమున జ ♦ న్మించినాఁడఁ
బీఠికాపుర వాసుండ ♦ వెంకనార్యు
నకును బుల్లమాంబకు జ్యేష్ఠ ♦ నందనుండ. 11
క. నరసింహాఖ్యుఁడ నేనీ
వఱకొక కృతి నీ కొసఁగిన ♦ వాఁడను భక్తిన్
గరములు జోడించితినో
కరుణాకర ! నన్ను దీనుఁ ♦ గావుము రామా ! 12
మ. పనిలేకుండినచోఁ గవిత్వమును జె ♦ ప్పంబోవు లేమానవుం
డనుకాలం బరుదెంచెఁ దత్కవిత భ ♦ క్త్యావిష్క్రియారంభమై
నను వీక్షించుట గల్గుటెట్లు? ధరలో ♦ నన్విత్తకాంతాద్యుపా
ర్జన లోలాత్ములకు న్సభక్తికని దూ ♦ రంబయ్యె రామప్రభూ ! 13
మ. మొదటంజేసిన రామకృష్ణచరితం ♦ బున్వేఁడఁగా స్వీకరిం
చి దయన్బ్రోచితివింక రెండవకృతి ♦ న్జేపట్టి రక్షింపు త

ప్పదు దీని న్నినుఁబోలుపూజ్యసుగుణ ♦ ప్రాజ్యున్వరున్జూచి నే
మదినూహించితి నీయఁద్వాద్రుశుఁడు రా♦మా!యొక్క నీవేసుమా.

ఉ. అక్కయుఁ జెల్లెలు న్నవతు ♦ లాదురు నీకు గృహంబునందు నే
చిక్కులు గల్ల వాఁడిని ♦ జెందవు కయ్యముల; న్విరాళిచేఁ
బొక్కుచుఁ గృష్ణ కృష్ణయని ♦ బొబ్బలువెట్టెడి కన్నెయిద్ది వెం
వెక్కనయోనిసంభవ మ ♦ హీసుతవంటిది సుమ్మి రాఘవా. 15

గీ. పెద్దకృతికన్యశాంతిని ♦ వృత్తిపథము
వదల కొకచాయనుండు నీ ♦ వంటిచాన
రెండవది ప్రౌఢ నిను వంచి ♦ హృదయకర్ష
ణంబుసేయక యూరకుం ♦ డదుర రామ! 16

గీ. ఐన దక్షిణనాయక ♦ ఖ్యాతిఁగాంచు
నీవు సమవర్తనంబున ♦ నిన్నుఁగట్టు
కొనిన కాంతల నొకరీతి ♦ మనుతు వనెడు
నాసతో దీని నీపాలు ♦ చేసినాఁడ. 17

చ. పలుకులఁ దేనెలూరఁగను ♦ భాగవతంబుఁ దెనుంగుచేసి నీ
పాలఁతిఁగ దానినిచ్చెఁగద ♦ పోతన; దానను నాకు బందుగై
వెలయునతండు; నీవు మము ♦ భేదముసేయక చూడఁగావలెఁ
దెలివికిఁ బేదనైనఁ గుల ♦ దృష్టిని దక్కువఁగాను వానికిఁ. 18

గీ. ఇంక నొకమాటచెప్పి చా ♦ లింతురామ!
యనృత జడదుఃఖమయతను ♦ జనిత కష్ట
ములను దొలఁగించి నామనం ♦ బును ద్వదీయ
విమల చరణాబ్జములఁ గట్టి ♦ వేయుమయ్య. 19

కథా ప్రారంభము.

సీ. ఈరేమవందల • యెనుబదియాఱవ
యాంగ్లేయవర్షంబు • నందు ఫాల్గు
నమునందు మంచి పు • న్నమరేయి శుభముహూ
ర్తంబునఁ జంద్రోప • రాగకాల
మరుదెంచెనని జను • ల్హరిహరియని కేక
లిడుతటి గంగకు • నిరుకెలఁకుల
నలరారి కళలకు • నెలవౌ నవద్వీప
పట్టణంబున మహా • భాగవిప్ర
గీ. వరశచీజగన్నాథ గ • ర్భమునఁ బుట్టె
దివ్యమంగళ విగ్రహో • ద్దీపితుండు
కృష్ణ నవతారమని కీర్తి • కెక్కినట్టి
నరశిఖామణి గౌరాంగ • నామకుండు. 1
క. మును శ్రీకృష్ణుఁడుపుట్టిన
ఘన సద్గ్రహకూట యుక్త • కాలమె గౌరాం
గుని భవ్యజననకాలం
బని చెప్పఁగఁ జొచ్చిరచటి • జ్యోతిషికవరుల్. 2
గీ. అఖిలవిద్యలకును గాణ • యాచియైన
యా నవద్వీప మణ్డల • రాఱుచుండె
సకల శాస్త్రజ్ఞపండిత • సార్వభౌమ
బిరుదభృద్వాసుదేవుఁడ • న్విప్రుచేత. 3
ఆ. చదువు చదువులకును • సద్భక్తియే ముఖ్య
మైన యర్థమనుచు • నఖిలపండి

తాళి నొప్పఁ జేసి ♦ పాలించుకొఱకుఁ జై
తన్యుఁ డుదయమందె ♦ ధరనటంద్రుఁడు. 4

గీ. ఆజగన్నాథ మిశ్రుగృ ♦ హంబుపొంత
నొకవిపులనింబ పృథ్వీజ ♦ ముండ దాని
క్రిందఁ గట్టిన యొకశాల ♦ యందు నుదయ
మందె గౌరాంగుఁ డఖిల లో ♦ కావనుండు. 5

క. భూపతన మైనవెంటనె
యాపాపఁడు జీవచిహ్న ♦ మగపడమి సం
తాపముఁ జెందుచు సావిక
యూపిరిఁ దెప్పింపఁజేసె ♦ నుపచారములన్. 6

గీ. పెద్దవడికిని దేటి యూ ♦ పిరినిగొనఁగ
సాగె శిశువంత మంతర ♦ సాని, తల్లి,
తండ్రి, యచటికి వచ్చిన ♦ తక్కు బంధు
వరులు నలరిరి పాపఁడు ♦ బ్రదికెనంచు. 7

గీ. మాతకడుపునఁ బండ్రెండు ♦ మాసములును
నిలిచి పదుమూఁడవనెల నీ ♦ వలకు వచ్చెఁ
గాన సామాన్యశిశువుల ♦ కంటె మిగులఁ
బెద్దమేనను బుట్టె నా ♦ ముద్దుబిడ్డ. 8

గీ. తండ్రి విశ్వంభరుండని ♦ తల్లి నిమియ
టంచు నతనిఁ బిలుతురు ; స ♦ న్న్యాసమందు
వెనుక శ్రీకృష్ణచైతన్యుఁ ♦ డనెడు పేరు
వచ్చె నతనికి హరిభక్తిఁ ♦ దెచ్చుకతన. 9

క. కరఁగించిన బంగారము
తెఱఁగున మిసమిసలుగ్రక్కు ♦ దివ్యతనువుతో

మెఱయుటచేఁ దద్భక్తులు
గరమర్మిలిఁ బిలుతురతని ♦ గౌరాంగాఖ్యన్. 10

గీ. తొలుత సెనమండ్రుకూఁతులు ♦ గలిగి యితని
తల్లిదండ్రుల కవల నం ♦ దఱునుబోయి
రంతటను బుట్టె విశ్వరూ ♦ పాహ్వయుండు;
పిదపఁ బదియేండ్ల కితఁడా ♦ విర్భవించె. 11

చ. చిడిముడిఁ జెందుపాదములఁ ♦ జిన్నెలుసూపెడు మోముతోడఁ బు
త్తడి నిరసించు మైజిగిని ♦ తామరసంబులఁ గేరుకన్నులన్
దుడుకుల లేఁతనవ్వులను ♦ దోరపుమేననుఁ గన్నవారికిన్
గడపటి బిడ్డయైయితఁడు ♦ గన్నుల పండువుసేయు నిచ్చలున్. 12

ఉ. అందఱఁ బోలియుండక వ ♦ యస్సునుదాఁటిన యున్నతత్వమున్
బొంది దృఢత్వమున్గలిగి ♦ పూర్ణశరీర సుఖాప్తిమించి త
న్నందఱు సుందరుల్గరము ♦ లిచ్చుచు దగ్గఱఁ దీయఁగోరినన్
సందిటఁ జిక్కకుండ నిమి ♦ షానలఁ దా నలయించుఁ బ్రోడయై.

గీ. ఎప్పుడేనియు బాలకుం ♦ డేడ్పువెట్టఁ
దల్లిదండ్రుల చిత్తము ♦ ల్దల్లడిల్లు
నర్భకుఁడు మిన్నకుండు నే ♦ డ్పంతవదలి
తనచెవికి హరినామంబు ♦ దాఁకఁగానె. 14

ఉ. ప్రాఁకువయస్సునం దుడుకు ♦ పాటున బాటకు గంగచెంతకుం
బ్రాఁకునొ యేమొ బాలుఁడని ♦ మాతయుఁ దండ్రియు వానిపై పుత్రా
నీక యతండునిల్చుకడ ♦ నే నిలుచుందురు; కష్టమేని స్వ
ర్లోకసుఖంబుగాదె! సుత ♦ లోలత గన్నులఁ గప్పవారికిన్. 15

ఆ. వెనుక నెవ్వరైనఁ ♦ దనుఁబట్టవచ్చిన
దొరకక నిమిశిశువు ♦ పరువులిడును

వానిఁజూచి శచి య ♦ పారమోదంబందుఁ
దోడివారి వచ్చి ♦ చూడుఁడనుచు.

క. ఇరుగుపొరుగువారలుఁ దన
కొఱకై శ్రమమెంత పుచ్చు♦కొనిన న్నసిగాఁ
దిరుగక పలుదుండగముల
నెఱకాఁడై చేయుచుండు ♦ నిమి యెల్లపుడున్.

వ. ఒక్కనాఁ డతండు.

క. వికవికనవ్వుచుఁ, బ్రాఁకెడు
నొక పాముంబట్టి చేత ♦ నూఁపి విడిచెఁ గా
ని కఱవ కదిపోయెను బా
లకుఁ డమ్మా! బ్రదికెనం చ ♦ లర నచటిజనుల్.

ఆ. నగలుదాల్చి పట్ట ♦ పగ లితం డొకవీథి
నాడుకొనుచునుండ ♦ నచటి కొక్క
మేఘమాలియనెడు ♦ మేటితెక్కలికాఁడు
వచ్చి వానిఁగాంచు ♦ వడిగఁ జనుచు.

ఆ. తోడవు లొలిచి బాలు ♦ దోర్చెదుబుద్ధితో
సాగి కొంతదవ్వ ♦ చంకబిడ్డఁ
గ్రిందదించి యగ్ని ♦ కీలలఁ గ్రిందు వ
ఱిచెడు నతనిమేని ♦ రుచులఁగాంచి.

క. వాఁ డిట్లనిచింతించెను
వీఁ డెక్కడినరుఁడు? కాఁడు ♦ పృథ్వీస్థలి ను
న్నాఁడే యిట్టిఁడు? నిర్జరు
పోఁడిమి గంధర్వుసారుఁ ♦ బోడచూపునిటన్.

ఆ. శిశువుఁ జంప నాకుఁ ♦ జేతు లెట్లాడును
ఘోరకృత్యమెంత ♦ క్రూరవృత్తి
యింత పాపినంచు ♦ నెఱుఁగనైతిని నేను
వీని నింటియొద్ద ♦ విడిచి వత్తు. 23

క. అని బాలకు ముద్దిడి యా
తనిఁ గొని మెల్లఁగను డించెఁ ♦ దద్గృహముకడన్
వెనుకటి వృత్తిని వీడుచు
మునిపోల్కి మిగిలినకాల ♦ ముం దాఁ గడపెన్. 24

వ. ఇంక గౌరాంగు నింటిలోనివారు. 25

శా. బాలుం డెక్కడికేగెనంచు వెదకం ♦ బల్త్రోవలం బోయి యే
మూల న్వానిని గాంచ కింటికడ ఱొ ♦ మ్ము ల్గొట్టికొంచేడ్చు న
వ్వేళం దిన్నఁగ వచ్చి తండ్రితోడ్పై ♦ బిడ్డండు గూర్చుండి ము
న్నేలా పోయెనొ యెట్లు క్రమ్మఱిలి తా ♦ నే తెంచెనో చెప్పినన్. 26

క. మానాయన! యని కన్నుల
నానందాశ్రువులు గాఱ ♦ నతివత్సలతన్
సూనునిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చుచు
మైనిమురఁగఁ జొచ్చి రతని ♦ మాతయుఁ బితయున్. 27

సీ. తప్తకాంచనతుల్య ♦ తనుదీప్తితోడఁ గెం
దళుకులమించు పా ♦ దములతోడ
రక్తమూల్గ్రిక్క క ♦ రంబులతోఁ బక్వ
బింబంబుఁ బోలెడు ♦ పెదవితోడ
మకరంద సిక్తతా ♦ మరస కించిత్క్లిన్న
రక్తరేఖోరు నే ♦ త్రములతోడఁ
దూఁచి పోసినరీతి ♦ స్థూలసూక్ష్మవిభాగ
లలితమౌ నవయవ ♦ లక్ష్మితోడ

గీ. సోయగపుఁజూడ్కులను మించి ♦ సొబగునడల
ముద్దులొలికెడు నగవుల ♦ మోదమొసఁగు
బాలకునిఁజూచి యెవఁడో దై ♦ వంబువచ్చి
పుట్టెనం చాడఁజొచ్చి రా ♦ ప్రోలిజనులు. 28

శా. చంకం బాలునిఁబెట్టుకొన్న చెలి వి ♦ స్ఫారప్రమోదాత్మయై
సంకోచించును డింప; డింభకుఁ డవి ♦ శ్రాంతి న్బురీసంవస
త్పంకేజాక్షులయొద్ద నుండు నిఁక నం ♦ బన్ధన్యఁగాఁజేయ సా
యంకాలంబునఁ గాని వీలుపడదా ♦ రా! యెట్టి బాలుండొకో. 29

మ. నిమి నిద్రించెడుకాలమందు నెదపై ♦ నిండారు శీతాంశు బిం
బము గాన్పించు; మిడుంగుఱు ల్గనఁబడున్ ♦ మైనంతటన్, సుప్త్యగా
రములో వింత మెఱుంగురూపము లవా ♦ ర్యప్రక్రియ న్ద్రిమ్మరున్
గొమరుండుండు తెఱంగుఁ జూచి శచి పా ♦ కుక్ సోఁకుడస్ఫీతిచేన్.

శా. రక్షోభూతపిశాచబృందములు నా ♦ రాకేందు బింబాస్యనిం
గక్షుల్గట్టుక రేఁగివచ్చి నిసిలో ♦ గగ్గోలుగావింత్రు సం
రక్షింపుం డనురారులార; యని మం ♦ త్రప్రార్థన ల్సేసి తా
రక్షల్గట్టును మాత బాలకునికిం ♦ ద్రాసార్త చిత్తాబ్జయై. 31

చ. పితశయనించుస్థానమునఁ ♦ బిల్లఁడుగూడఁ బరున్న మేలటం
చతనిని లేపి వెళ్లుమని ♦ యాతని తండ్రినిఁగూడఁ బిల్చి నా
థ! తనయుఁ దీసికొండనఁగఁ ♦ దండ్రిని దాకొనుబిడ్డయొద్ద శ్రా
వ్యతరవుఁ గింకిణీరవము ♦ లచ్చెరువై విననయ్యెఁ దల్లికిన్. 32

ఆ. తండ్రిగూడవినుచుఁ ♦ దద్రిక్తపదకింకి
ణీక్వణం బతండు ♦ నెలఁతతోడఁ
బలికె నల్లకృష్ణ ♦ బాలకుండు మనకు
ముద్దుబిడ్డఁడౌచుఁ ♦ బుట్టెనంచు. 33

క. ఏది యెట్లున్నను బోనిం
డు ; దయాన్వితులౌచు మనబు ♦ దుత దేవతలో
ముదురే ! యనుశచి, పతితో
మది ముమ్మరమైనయట్టి ♦ మాతృప్రేమన్. 34

క. కొన్నాళ్లకుఁ దలిదండ్రులు
చిన్నికుమారునకుఁ జదువుఁ ♦ జెప్పించుటకై
తన్నగరపాఠశాలకు
నన్నిమి బాలకునిఁబంప ♦ నతఁడు దుడుకఁడై. 35

గీ. తల్లి తలదువ్వి మంచివ ♦ స్త్రములు దొడిగి
బడికిఁ బొమ్మని పంప నా ♦ వైపుసనక
యాటలమరగి వీథుల ♦ నాడి పొర్లి
పాంసుధూసరితాంగుఁడై ♦ వచ్చువఱల. 36

ఆ. తల్లియొడలుగడిగి ♦ తెల్లనివలువలు
తొడిగి తిరుగఁబంప ♦ బడికిఁజనక
తొంటిరీతి నతఁడు ♦ దుండగీఁడై సంచ
రించి చిక్కువెట్టు ♦ రెచ్చి మాత. 37

చ. అనుదినమాడియాడి కడ ♦ కర్భకుఁ డింటికిరాఁగ మాత, నా
యన ! గడు డస్సినావుగద ♦ రా ! ముఖపద్మము వాడిపోయె నం
డను ; దనువంతఁ జెమ్మటల ♦ నానెను నీకెటు బుద్ధిసెప్పినన్
వినవుగదాయటంచుఁ దిని ♦ పించును సూనునకోరెమర్మిలిన్. 38

ఆ. ఇల్లుమఱచి యెప్పు ♦ డేనియు గౌరాంగుఁ
డాటలాడుచుండ ♦ నతనిఁబట్టఁ
దల్లి వెంటఁబడినఁ ♦ దాఁ బర్వులిడు సామె
కందకుండ ముద్దు ♦ టడుగుదోయి. 39

క. వెను వెంటను వడివడి నడ
చినఁ దాఁ జిక్కమిని రెండు ♦ చేతులు ఫాలం
బున నిడి రోఁజుచు నశ్రువు
లను రాలిచి మాత నిలువ ♦ లజ్జన్నిమిషున్.

ఆ. వడిగ నేగి మాత ♦ మెడచుట్టుఁ గరములు
రెండుఁ గదియఁ జేసి ♦ ప్రేలియాడ
మున్నువడ్డకష్ట ♦ ముల నన్ని మఱచుచు
శచి సుఖించు బాలు ♦ స్పర్శమునను.

క. ఎన్నెన్ని దుడుకులొనరిచి
నన్నిమి సహియింపడఁట ఘ ♦ నంబగు ప్రేమన్
దన్నుఁ గనిపెంచు నాశచి
కన్నులఁ దడిపెట్టనెట్టి ♦ కతముననైనన్.

గీ. నాలుగైదేండ్ల ప్రాయంపు ♦ బాలుఁడాచుఁ
జూపఱందఱు వివశులై ♦ చూడనతఁడు
నర్తనముసేయు ; వారలా ♦ నందబాష్ప
ములను రాలుతు రైహికం ♦ బులనుమఱచి.

క. నర్తనము సేయుచోటన్
వర్తించెదువారు నాఁడ ♦ వాంఛించియు దు
ష్కీర్తి భయంబున నృత్యము
గర్తవ్యము గాదటంచుఁ ♦ గావింపరటుల్.

ఆ. బాబు! నృత్యమాడ ♦ వా! యొక్కసారి యం
చాఁడువారుఁ బురుషు ♦ లతనిఁ బిలిచి
చక్కెరయును బండ్లుఁ ♦ గ్రుక్కి చేదోయిని
ముద్దులిడుదు రతని ♦ మోవిసంట.

సీ. పున్నమజాబిల్లిఁ ♦ బోలు మోముమలరార
నవయవపుంజ సౌ ♦ ష్ఠవము మీఱ
నారోగ్యలక్ష్మివి ♦ హారవాటికయాచు
రంగారు మెడఁదయు ♦ రమ్యగ్రాలఁ
చిడికిటఁబట్టంగ ♦ వీలైన లేఁగాను
చుట్టఁగట్టిన పట్టు ♦ దట్టియొప్ప
నమువుగా నొసటఁ బె ♦ ట్టిన ముద్దుతిలకంబు
నెమ్మోమునకు వింత ♦ నీటొసంగఁ
గీ. తిమిర సన్నిభ కేశపా ♦ శమున నిడిన
క్రొంబసిఁడి రంగుపూలొక ♦ డంబుఁ దేర
డింభకుండింట నర్తించు ♦ తీవిఁగాంచు
భాగ్యమేభాగ్య మితరంబు ♦ భాగ్యమౌనె? 46
క. హరిహరియని నిమియాడెడు
తఱి శచియును జూచునట్టి ♦ తరుణీమణులున్
గరతాళంబుల వేయుచుఁ
బరవశలై పోదు రెపుటి ♦ బాలునిభంగిన్. 47
మ. నిమి నాట్యంబును జల్ప్రద్రష్టలకెవే ♦ నిందృష్టముల్గావుగా
తమ మ్రోలన్నిలుచుండు బాలుఁడొకఁడే ♦ తక్కన్ బ్రపంచంబుదుః
ఖమయంబ న్వచనంబు గల్లయగు లో ♦ కంబెల్ల నానందపూ
ర్ణ మహాంభోనిధి వీచికానిచయమ ♦ గ్నంబట్టు కన్పట్టెడున్. 48
గీ. తోడిబాలురతోఁ జేరి ♦ యాడునపుడు
వారుఁగూడను జైతన్య ♦ బాలుతోడ
నాడలు దెలియక నాట్యంబు ♦ నొనరుపుదురు
పొరలుచును నేలపై హరి ♦ హరియటంచు. 49

క. విని యాకేకలు వీథిని
దనతనయుని చేష్టలనుచుఁ ♦ దత్క్షణమటకుం
జనుదెంచి ధూళిఁ దులుపుచుఁ
గొనిపోవును దల్లి బాల ♦ కు న్గృహమునకున్. 50

సీ. అడవిపూదండలు ♦ మెడచుట్టు ధరియించి
యన్యోన్యహస్తగ్ర ♦ హణ మొనర్చి
నిమిసఖు ల్గుమిఁగట్టి ♦ నిమిచుట్టు హరిహరీ
యనిపాడు చొకదిన ♦ మందు నర్త
నము సల్పు మున్ను రా ♦ సముఁ జేయు చెలువొప్ప
నపు డొకముదుసలి ♦ యైన పండి
తుం డటువొవుచుఁ ♦ ద్రోవఁ జిత్రముఁ జూడ
నొక్కింతసేపు దా ♦ నుండి వివశుఁ

ఆ. డౌచు వారిఁ జేరి ♦ యాతండుఁ గూడ శ్రీ
హరిహరీయటంచు ♦ నాడసాగె
సద్దు వినుచువచ్చి ♦ శచి నిమిఁ గొనిపోవ
వృద్ధపండితుండు ♦ స్మృతినిబొరసి. 51

క. ఇది యేమిచోద్యమో! నా
కుఁ దగునె? యిటువంటి బాల ♦ కులతో నాటల్
ముదిమనము వికలమయ్యెం
గద! యని పరువెత్తెనెదను ♦ గదిరినలజ్జన్. 52

చ. సతి సుతవత్సపాతమున ♦ సాత్త్వికుఁ డల్లరివాఁడుగాఁడు మా
సుతుఁ డిది యేమి పాప మొక ♦ చోటను నిల్వఁగ నీయరర్భకుల్
రతనమువంటి పాపనికి ♦ రట్టులు జవ్వలు పెత్తురమ్మ! యం
చితరులపైన నేరమిడు; ♦ నెవ్వతెదూఱును గన్నబిడ్డనిన్? 53

సీ. ఒక మాపునందు న ♦ ర్భకుని జోకొట్టఁ దా
మఱచి కన్మూసిన ♦ మాతయురము
పైనెక్కి తత్కర ♦ ద్వయము చేతులఁబట్టి
యిట్టిట్టు నిమియూఁగి ♦ యాడుచుండఁ
దల్లి బాలకుఁ జూచి ♦ దగ్గఱగాఁ దీసి
వెఱ్ఱివాఁడవుగదా! ♦ కుఱ్ఱ! యనినఁ
దల్లి! నేఁగాను నేఁ ♦ దక్కఁ దక్కినవార
లందఱు పిచ్చివాం ♦ డ్రనియె బిడ్డ;

ఆ. నాలుగేండ్లకూన ♦ నాతోడ నెటువల్కె
నో! వినుండటంచు ♦ నువిద పతిని
బిలిచి చెప్ప దంప ♦ తు లతిమోదాశ్చర్య
ములను జెంది నిమికి ♦ ముద్దులిడిరి. 54

మ. పురిలోనుండెడు లెక్కబాలుర క్రియ ♦ న్బొత్తంబు చేనూని తా
నరుగంబోవక పాఠశాలకును గా ♦ దాంగుండు క్రీడావినో
దరతి న్గంగకుటంగట న్దిరుగఁ గ్రో ♦ ధస్వాంతుఁడై యొక్కనాఁ
డరిగె న్బెత్తముఁ దాల్చి తండ్రి సుత శి ♦ క్షానూన సంరంభుఁడై. 55

క. అరుగు జగన్నాథ ధరా
మరు వెంట న్సచియు నరిగె ♦ మాతృప్రేమన్
స్మరసుకుమారుఁ గుమారున్
గొఱకొఱ లాడుచును దండ్రి ♦ గొట్టునటంచున్. 56

క. చేరెడు కన్నులతో బం
గారపు బొమ్మవలె గంగ ♦ గట్టున సఖులా
రా! రండని యాడెడు నా
గారాంగుని బట్టి తండ్రి ♦ కసరుచునుండన్. 57

చ. వడివడివచ్చి మాత నిమి ♦ బాలకు వెన్కకుఁదీసి యొక్కచే,
నొడయుని చేతివేత్రమును ♦ నొయ్యన రెండవచేతలాగి యీ
బుడుతనిఁగొట్ట నింతచల ♦ మున్వహియింపఁగ నేల యాగ్రహం
బుడిగి క్షమింపుఁడంచుఁ బతి ♦ నెట్టులకో బతిమాలె దీనయై. 58

క. జనకుని కనలుంగని త
త్తనయుఁడు తన పెదవు లతెను ♦ ధనువుపగిది వం
చి, నయనముల శోకాశ్రువు
లను నింపిన, నతనిమోము ♦ లత్తుకయయ్యెన్. 59

క. అటు లేడ్చెడు బాలకునిం
దటుకునఁ గౌఁగిటను గ్రుచ్చి ♦ తండ్రీ! నాకెం
తటి పాపమురా! నినుఁ గొ
ట్టుటయని శచితోడ జనకుఁ ♦ డు న్విలపించెన్. 60

గీ. తండ్రిభయ మన్నభయమును ♦ దక్క నిమికి
మాతయెడ నెంతమాత్రము ♦ భీతి లేదు
పంచవర్ష వయస్కుఁడై ♦ పాఠముల న
తండు సదువక క్రీడలఁ ♦ దవులు నెపుడు. 61

గీ. పూర్వకాలంపుఁ బొలఁతుల ♦ పోల్కి శచియు
ఛాందసాచార విసర సం ♦ సక్తయౌచు
నుండుటీక్షించి నిమి బాల ♦ కుండు నాపె
వవియువియు నంటి విసిగించు ♦ నాగడమున. 62

ఆ. ముట్టరాని శునక ♦ ముఖ్యమృగంబులు
వండి విడిచినట్టి ♦ కుండపెంకు
లంటి తల్లిమనసు ♦ నార్తి నొందించెడి
బాలుఁజూచి యామె ♦ వలికెనిట్లు. 63

శా. ఔరా! బాలక! యుత్తమోత్తమపు బ్రా♦హ్మణ్యంబుఁ బ్రాపించి, యా
చారంబందున వీతిహోత్రుఁడను స♦చ్ఛఖ్యాతిఁ బెంపెక్కు నా
సూరిగ్రామణికి న్జనించి, యకటా! ♦ శూద్రుల్ప్రవర్తించు నీ
దారిం బోవఁగఁ బాడియే? కులము నిం♦దం జెందదే యిట్టిచోన్?

క. చక్కఁగఁ బాఠము చదువుచు
నక్కడ కిక్కడకుఁ బోయి ♦ యవగడములలోఁ
జిక్కి చెడ కితరబాలుర
కెక్కుడుగా నుండఁగూడ ♦ దే? నాతండ్రీ. 65

క. అనుమాటలు నిమివిని యో
జననీ! బాహ్యమగునట్టి ♦ శౌచంబిల నె
వ్వానికగునమ్మ ఫలకర?
మన నివ్వెఱఁగొంది స్థాణు ♦ వై శచి నిలిచెన్. 66

ఉ. కొంటెతనంబు మానవని ♦ కోపముతో నొకనాఁడు తల్లి పె
న్నంటి చనంగ నామెకతఁ ♦ డందక పర్వులువెట్టి వీథిలోఁ
బెంటలపోగులెక్క, నటు ♦ వెళ్లుట కంకిలియాట నామె నీ
వంటినుతుండు పుట్టఁడిల ♦ వత్స! యనెన్శ్రమసంకులాత్మయై. 67

చ. ఒకదినమందుఁ బంచమకు♦లోద్భవుఁడొక్కఁడు పోవుచుండఁగాం
కక నిమి వానిఁదాఁకి శచి ♦ గట్టిగఁ గూఁకలువెట్టుచుండ నా
మెకడకునేగి ముట్టుకొన ♦ మేకొన, భీతిని ధూర్తయంచు నిం
టికిఁజని సేసెనామె నిమి ♦ నిం జొరనీక కవాటబంధముల్. 68

సీ. మోమిచ్చి నాతండ్రి ♦ ముద్దుఁగైకొమ్మన్న
వలదని యాస్య మ ♦ వ్వలకుఁద్రిప్పు
తేనెపల్కులు పల్కు ♦ దే? యన్న నొచల
వంచి తా మూతి బి ♦ గించుకొనును

నాపాటలాలింప ♦ వేమన్నఁ జేదోయి
ముసిముసినగవుల ♦ మొగముఁగప్పఁ
బలుక విప్పుడెనీవు ♦ వార్ధకంబున నన్నుఁ
బోషింతువా! యన్న ♦ మోవివిఱుచు
గీ. నేను బోయినతరువాత ♦ నిన్ను నెవరు
చూచి నామాడ్కిలాలింపఁ ♦ జొత్తురన్న
మిన్నకుండును బలుకక; ♦ కన్నతల్లి
నిట్లువేధించు నిమి ధూర్త ♦ వృత్తిఁదాల్చి. 69
క. మాతృకుమారకు లెడనెడ
నీతీరున జగడమాడి ♦ యిర్వురు మరలన్
గాతుకమున నన్యోన్య
ప్రీతి న్మెలఁగుదురు మఱచి ♦ వైరంబెల్లన్. 70
ఉ. ఐదవయేఁట నొక్కదిన ♦ మందున బాలుఁ డకారణంబుగా
ఖేదపరీతచిత్తుఁడయి ♦ కేల్గవఁ గన్నులుమూసికొంచు మో
మూఁదఁగ నేడ్చుచోనతని ♦ నూఱటపుచ్చఁగఁ జెంతకేగి నీ
కేదిర గావలెన్బలుకు ♦ మీ! యని రాతని తల్లిదండ్రియున్. 71
ఉ. ఎంతగవేఁడినన్బదు లొ ♦ కింతయుఁబల్కమిఁ దల్లిడాసి నీ
వింతగనేడ్చు టేలనిమి! ♦ యీవిటు లేడ్చిన మాదుగుండె ల
త్యంతవిచారసంకులము ♦ లై చెడిపోవును గన్నతండ్రి! నీ
చింతకు మూలమెయ్యదియొ ♦ చెప్పుము తీర్చెద శక్తిగల్గినన్. 72
వ. అన నాబాలుం డిట్లనియె. 73
గీ. అమ్మ! యేకాదశీతిథి ♦ యగుట నేఁడు
మనయిరుగువారు జగదీశుఁ ♦ డును హిరణ్యుఁ
డును జనార్దనుకొఱకుఁ జే ♦ సిన నివేద్య

వస్తువులనన్ని నేఁ దిన ♦ వలయుఁ దెమ్మ! 74

ఆ. ఇట్లు వెక్కివెక్కి ♦ యేడ్చెడుబాలుని
మాటలాలకించి ♦ మాతపితయు
నెల్లెఱుంగు నేఁడె ♦ యేకాదశియని నై
వేద్యమిడుదురనియుఁ ♦ బిల్లవాఁడు. 75

క. అని నివ్వెఱపడి వారలు
వనరంగాఁ జొచ్చిరిట్టి ♦ పాపపుఁబని చె
ల్లునె? యెట్టులియ్యఁదగుఁ గృ
ష్ణునకొనఁగుపదార్థములను ♦ సుతునకటంచున్. 76

మ. కరపృష్ఠంబున నక్షులన్నలుపు నా ♦ గౌరాంగునింజూచి హా
నిర! యోబాలక! నీకుఁ గృష్ణుకొఱకై ♦ నిర్ధారితంబైన యో
గిరమున్గోరఁగఁ గోరు మింకొకటియే ♦ క్రీడాపదార్థంబు నేఁ
ద్వరగాఁదెత్తుమటంచుఁ బల్కిరి శచీ♦తన్వంగియున్మిశ్రుఁడున్. 77

క. వలదొండేదియు నదె గా
వలయునటం చూఱడిలక ♦ బాలకుఁడను నా
పలుకులు హిరణ్యజగదీ
శులు విని యేతెంచిరి నిమిఁ ♦ జూడన్దోడ్తోన్. 78

ఉ. లాలిత దివ్యవిగ్రహ వి ♦ లాస కళాపరిపూర్ణుఁడైన యా
బాలకుఁజూచి మర్త్యుఁడగు ♦ వాఁడిటువల్కుటయెట్లు? బాలగో
పాలుఁడె వీనిఁజొచ్చె మన ♦ పాలిటిదైవమటంచు భక్ష్యముల్
బాలుని ముందుపెట్టి రతి ♦ భక్తినివారలు, గోరినట్టుగన్. 79

గీ. పెట్టి మాముద్దునిమిబాల! ♦ విందు లార
గింపు తినునది యలచిన్ని ♦ కృష్ణుఁడుగద
యంచుఁబలికిరి; వీరలే ♦ వైరి పిదప

నతనిశిష్యులలో ముఖ్యు ♦ లైనవారు. 80.

గీ. కొన్ని తాఁదిని సఖులకుఁ ♦ గొన్ని వెట్టి
పాఱవైచెను మిగిలిన ♦ వస్తువులను
మాత చూచుచునుండెన ♦ చేతనయయి
వట్టికన్నుల నిలఁబడి ♦ ప్రతిమరీతి. 81

ఉ. పుత్త్రుడిబొమ్మకీచెనఁటి ♦ బుద్ధులువుట్టెను దయ్యమంటెనో ?
చిత్తముచంచలించి యిటు ♦ సేయుచునుండెనొ బాలకుండటం
చత్త్రరళాయతాక్షి శచి ♦ యాదనుడెందము గొందలింప నా
పత్త్రరణైకదృష్టి ముది ♦ పైదలులంబిలిపించి యిట్లనెన్. 82

సీ. నాపైన నిమికిఁ బ్రా ♦ ణంబెన్నఁడును నన్నుఁ
గూడనిమాటయొ ♦ క్కొటియునసఁడు
తెలివితేటల నస ♦ దృశుఁడు వాఁడీపురి
లోనుండు బాలుర ♦ లోనసెల్ల
దుండగీఁడై యింటి ♦ కుండలన్నింటిని
వ్రక్కలుసేసిన ♦ వగవఁగాని
దేవతలకుఁబెట్టు ♦ పావనవైద్య
వస్తువుల్మ్రింగు ని ♦ ర్భయతతోడ

ఆ. వంటకంబులంటు ♦ వలదన బాలుండు
దానె దేవుఁడంచుఁ ♦ డానుదాఁకు
వస్తువులు పవిత్ర ♦ వస్తువులగునంచుఁ
దగనిమాటలాడుఁ ♦ దల్లులార ! 83

క. ఏమిరియొనర్పుటకై నను
నామది గుదురుపడదంగ ♦ నామణులారా !
స్వామికృపయెట్టులున్న దొ !

యీమతకరి కొమరువ్రాఁత ♦ యెట్లున్నదియో! 84

వ. అనుటయు 85

గీ. మంత్రవేత్తలభార్యలు ♦ మహితసాంగ
వేదవేదాంతపారగ ♦ వృద్ధవనిత
లామెదైన్యంబుఁగాంచి య ♦ త్యంతఖిన్న
చిత్తలై తమపతుల ద ♦ ర్శించివచ్చి. 86

క. మావారినడిగివచ్చితి
మోవనితా! నీదుబిడ్డ ♦ నొకచెనఁటిగ్రహం
బావేశించెనఁటమ్మా!
గావింపుము శక్తిపూజ ♦ గ్రహమువదలెడున్. 87

చ. అని శచితోడ వృద్ధసతు ♦ లాడెడు వేళ మెఱుంగుఁడీఁగెలా
గున నరుదెంచి కట్టెదుటఁ ♦ గుఱ్ఱఁడు నిల్వఁగఁజూచి వారిలో
ననుగడువృద్ధయావనిత ♦ నాయన! భూసురవంశమందుఁ గ
ల్గినకొమరుండవేల యిటు ♦ గేలిమొనర్చెదవయ్య! వేల్పులన్. 88

ఆ. గౌరవింపుబాబు! ♦ పాఱులవేల్పుల
ననిన నొరులయెడల ♦ నాదరంబు
భీతియేలనాకుఁ? ♦ బెఱవారె ననుఁజూచి
భయము భక్తిగలిగి ♦ బ్రదుకవలయు. 89

క. అన నిమిశచియావాక్యము
లనువిని విన్నారె! తల్లు ♦ లారా! యీబి
డ్డనిమిడిమేలపుఁజేష్టల
ననవేగమ శక్తిఁగొల్వు ♦ మనిరావనితల్. 90

చ. ఒకనినిఁజూడనీక శచి ♦ యొక్కతెయున్ బచనంబుసేసి బా
లకుమఱపించి పంపి పది ♦ లంబుగ భక్ష్యములన్నిచీరలో

నొకయెకఁగూర్చి శక్తికిడ ♦ నొంటరిగాఁ జనుచుండవచ్చెఁ ద
ల్లికి నెదురౌచు బాలుఁడుని ♦ లింప కళావిభవోజ్జ్వలాంగుఁడై. 91

ఆ. తల్లిమొగముసూచి ♦ తాగ్రహించెనొ లేక
తాను సర్వవేత్త ♦ యైనకతనఁ
దెలిసికొనెనొకాని ♦ తిన్నఁగభక్ష్యముల్
మూసినట్టిచెఱఁగు ♦ ముట్టికొనుచు. 92

క. చిఱునవ్వు నవ్వుచమ్మా!
త్వరపడి యెటకేగుచుంటి ♦ భక్ష్యంబులనీ
చెఱఁగున దాఁచెదవెందుల
కెఱిఁగింపుమటంచుఁ దల్లి ♦ కెను రేపలికెన్. 93

క. ఏలా యడ్డంబయ్యెదు
బాలక! నీవెచటనుండి ♦ వచ్చితివిటకున్
మేలైన ఖాద్యమధురఫ
లాళుల్గానివత్తు నీకు ♦ నరుగుముతండ్రీ! 94

క. అని శచిమఱపింపఁగఁ బూ
నిననిమి, యోయమ్మ! యిపుడె ♦ నేనాఁకొంటిన్
దినెదను దెమ్మనియాఁచీ
రనుడాఁచిన కొన్ని బలిమి ♦ గ్రహియించిచనెన్. 95

క. బుడుతఁడొనర్చిన ఘోరపు
దుడుకుఁబనింగాంచి తల్లి ♦ దుఃఖంబున వి
ప్రుఁడవా! కావా! దుష్టుఁడ!
పడి గంగానదిని దనువుఁ ♦ బాసెదనిపుడే. 96

వ. అన నావాక్యంబులాలకించి చిఱునవ్వుతోఁ గొమరుండిట్లనియె. 97

గీ. సంతపింపకుమాయమ్మ! ♦ శక్తి నేను

దిన్న వంటకములచేతఁ ♦ దృప్తిఁజెంది
సంతసించునుగాని యొ ♦ క్కింతయేనిఁ
గోపపడదిది నిజమను ♦ కొనుముతల్లి ! 98

గీ. అనినమాటలువిని శచి ♦ యార ! దుష్ట
బాలకా ! నీకుఁ జెప్పెదు ♦ వాఁడెవండు
లేఁడనుచు బిడ్డకును గీడు ♦ మూఁడునేమొ
యనెడు చింతను దేవళం ♦ బునకునరిగి. 99

క. అనరానిమాటలాడుచు
నొనరింపఁగరానిపనుల ♦ నొనరింపుచు నా
తనయుండజ్ఞానంబున
జననీ ! నీకెగ్గుఁజేసె ♦ సైరింపఁగదే. 100

మ. అని శక్తిన్బలుమాఱువేఁడికొని సా ♦ ష్టాంగప్రణామంబులన్
గొనుమంచుంబొనరించి బాలకుని పైఁ ♦ గ్రోధంబుఁజూపింపకుం
డనురక్షింపుము దీనురాలననుచు ♦ న్నానావికారంబులన్
గనుల న్బాష్పకణంబు లుప్పతిలఁగాఁ ♦ గంజాక్షి భీతాత్మయై. 101

గీ. ఇంతిప్రార్థనశక్తి గ్ర ♦ హింపకుండ
నామెనుతుపైని గినిసెనో ♦ యేమొకాని
తల్లి పూజోపవాసవ్ర ♦ తంబులు నిమి
కించుకేనియు మేలు గా ♦ వింపవయ్యె. 102

చ. సలలితధీబలాన్వితుఁడు ♦ శబ్దకళానిపుణుండు వైద్యమం
దలఘుయశంబుఁ గాంచిన మ ♦ హాప్రతిభాఢ్యుఁడు నమ్మురారినా
వెలయునతండొకండు దన ♦ విద్యలనైకము నెట్టికెక్క వి
చ్చలవిడిఁ దానెబ్రహ్మనని ♦ చాటుచునుండెఁ బురంబులోపలన్.

ఉ. పొంతనె దేవుఁడుండ జన ♦ ముల్పసనేటికిఁ బుణ్యవాటికిన్

భ్రాంతి నెవండొ వేల్పనుచు ♦ భక్తినిఁ బూజలొనర్ప నేల చి
త్తాంతరసీమఁ దేజరిలు ♦ నాత్మనుఁ గాంచక యంచుమెట్ట వే
దాంతపుమాటలాడి యతఁ ♦ డాస్తికబుద్ధి నడంచుచుండినన్. 104

మ. తనతో నాడెడు బాలకాళిఁగొని చై ♦ తన్యార్యుఁ డద్వైత మూ
ర్తి నిజాత్ముఁడని చప్పటల్చఱచి పృ ♦ థ్వీక్ జ్ఞానబీజంబు లీ
యనయే! చల్లెడువాఁడు పౌరజనులా ♦ రా! యింక దైవంబు లేఁ
డనవచ్చుం జుఁడియంచుఁ బండితుని హా ♦ స్యం బాడఁ గ్రోధాత్ముఁడై

గీ. ఔర! డింభక! యంచు ము ♦ రారిగుప్తుఁ
డక్షులెఱ్ఱఁగఁ జేసి గౌ ♦ రాంగుఁ జూచి
నన్నధిక్షేపమును జేయు ♦ నరుఁడు పుడమి
నింక జన్మింపవలెనని ♦ యెఱుఁగవటర! 105

క. వాదింప శక్తిగల్గిన
వాదమునకు డీకొనంగ ♦ వచ్చునమాత్రో
ఛేద మెఱుంగక తులువా!
యీవబ్బఱదబ్బులాడ ♦ నేమిఫలమురా! 107

మ. అను నామాటలనాలకించి నిమి య ♦ బ్బా! యేమిపాండిత్యమ
య్యా! నిను న్నీవెఱుఁగంగవచ్చినవెకా ♦ వా! యీప్రగల్భంబులా
త్మను గన్గొంటివె స్వానుభూతి? నిఁక బో ♦ ధ్యం బెద్ది బోధంబుల
న్గొనువారెవ్వరు బోధకుండెవఁడు నా ♦ కుం గొంతబోధింపుమా! 108

క. వాదమునకు రమ్మంటివి
వాదించెడువాఁడెవండొ ♦ వాదం బెదియో
వాదపరాభూతుండెవఁ
డో దబ్బఱలనఁగనేవి ♦ యో నుడువఁగదే. 109

గీ. అర్ధవిద్వాంసు నెఱుక య ♦ నర్థదాయి

వమ్మ, తనకును దాఁజెప్ప ♦ నరవితతికి
బాగుపడఁగోరుదేని ద ♦ బ్బఱలువదలు
నాది దబ్బఱగాదది ♦ నీదెసుమ్మి. 110

క. బోలెఁడహంభావంబును
నీలోఁబెట్టికొని యిట్లు ♦ నెదవు మురారీ!
చాలు నిఁ 'కేదైవము' నని
ప్రేలినచో నీకుశిక్ష ♦ విధియింతుఁజుమీ. 111

మ. అని స్వర్ణప్రతిమానహస్తమున దం ♦ భాచార్యునింగొట్టి యే
మనుజుండేనియు శక్తిఁదాఁటిన యసం ♦ బద్ధప్రలాపంబులా
డిననేనిట్టులె బుద్ధిఁదెత్తునని రూ ♦ ఢిన్జేసికొమ్మంచు నే
గెను గౌరాంగుఁడు లేఁతనవ్వులఁ బునః ♦ క్రీడావినోదార్థియై. 112

ఉ. బాలకరప్రఘాతమునఁ ♦ బండితుఁడల్గియుఁ దొల్తనజ్ఞతో
న్మూలనసుప్రశస్తమగు ♦ ముద్దులబిడ్డని తాఁకుదాఁక నా
భీల తమోఘనగ్రహము ♦ వీడఁగ భక్తినిబద్ధచిత్తుఁడై
బాలకుఁడే గురుండనుచు ♦ వత్సగృహంబునకేఁగెఁ జెచ్చెరన్. 113

గీ. వగి గౌరాంగునడుగుల ♦ కెఱఁగఁగాను
యతనిజనకుండు గాంచి యే ♦ మయ్య! యిట్లు
సేయన్యాయమె? నీకు మా ♦ శిశువు బ్రదుక
గిట్టదయ్యాయటంచుఁ దాఁ ♦ గినిసిపలికె. 114

క. ఓయీ! కన్నులుదెఱవని
మాయర్భకుపదములకు న ♦ మస్కారంబుల్
నీయట్టివాఁడు సేసిన
నాయువు క్షీణంబుగాద ♦ టయ్య! మురారీ! 115

చ. అని పలుమాఱుదుఃఖమున ♦ నాతఁడువల్క మురారినూరి, "నీ

తనయుఁడు వందనార్హుఁడగు ♦ దైవసముండొ మనుష్యమాత్రుఁడో
కనెదవునుమ్ము నీవచిర ♦ కాలమున న్బలుమాటలేల నేఁ
జనెద ననుజ్ఞదీసికొని ♦ శౌరియె నీసుతుఁడయ్యె" నంచనెన్. 116

చ. ఇటులు మురారివల్కి తన ♦ యింటికి వేగమయేగి రాధికా
విటుఁ బురుడించుబాలకుని ♦ విగ్రహమున్మదిలోననిల్పి వె
న్కటితెఱఁగంతమాని తన ♦ గ్రంథములొక్కెడఁ గట్టిపెట్టి యు
త్కటహరిపాద భక్త్యమృత ♦ ధారలఁ గ్రోలుచునుండెనిచ్ఛలన్.

క. రామా! మేఘశ్యామా!
సోమార్కాకారమహిత ♦ సుందరనయనా!
భూమిజన దుఃఖహరణా!
స్వామీ! యోగివరచిత్త ♦ సదననివాసీ. 118

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శా. కౌసల్యాలలనాకరాంబురుహయు ♦ గ్మంబందుఁ జాంపేయదో
లాసమ్యఙ్మృదుశయ్యలన్నిదుర స ♦ ల్పంజాలి యెవ్వాఁడు స
త్యాసక్తి న్బితృవాక్యపాలనపరుం ♦ డై వల్కలచ్ఛన్నుఁడై
త్రాసంబందక యేగెఁగానలకు నా ♦ రాముండు నన్బ్రోవుతన్. 1

ఆ. విశ్వరూపనామ ♦ భృద్బాలుఁడు నిమికి
నగ్రజుండటంచు ♦ నంటిమిగద
వానికిపుడువచ్చెఁ ♦ బదియాఱువర్షముల్
నిమికి నాఱువత్స ♦ రములువచ్చె. 2

గీ. తమ్ముఁడు జనించుటకుమున్ను ♦ దనకు మేన
మామశిశువును సుందర ♦ మంగళాంగుఁ
డైనలోకనాథాఖ్యుని ♦ పైని మిగుల
విశ్వరూపునకును బ్రేమ ♦ వెలసియుండె. 3

క. తమ్ముఁడు వుట్టినపిమ్మట
నమ్ముద్దులమేనమఱఁది ♦ యందలివాత్స

ల్యమ్ము గ్రమమ్ముగ జాఱుచుఁ
దమ్మునిపై ముమ్మరముగఁ ♦ దవులుచుఁ గ్రమ్మెన్. 4

ఉ. అండజవాహనాంశ జని ♦ తాకృతి, సుందరుఁ, దమ్ము విశ్వరూ
పుం డనిశంబు నెత్తుకొని ♦ ముద్దులు వెట్టి కవుంగిలించి మా
ర్తాండనిభప్రభానిచయ ♦ రంజితహృత్సరసీజుఁడౌచుఁ దా
నుండె గృహంబునందున న ♦ నూనముదామృతవార్ధిమగ్నుఁడై. 5

క. తన మొఱను విశ్వరూపుఁడు
గనఁబఱిచెడి వత్సలతకు ♦ గౌరాంగుఁడు గూ
డను త్రికరణశుద్ధిగ నా
తనిపై నగపఱుచు భక్తి ♦ తాత్పర్యములన్. 6

ఆ. ప్రొద్దుపొడువఁగానె ♦ పురిపాఠశాలకు
విశ్వరూపుఁ డేగి ♦ విద్దెఁగఱచి
మరల వచ్చుచుండు ♦ మధ్యాహ్నమగు వెన్క
స్వగృహమునకు; నిట్లు ♦ సమువుచుండి. 7

క. సవయస్కులవలె నాటలఁ
దవులక మిశ్రాగ్రిసుతుఁడు ♦ తత్త్వార్థవిచా
రవిశేషపరిశ్రమమునఁ
బవలెల్లను గడపుఁదనదు ♦ ప్రాక్సుకృతమునన్. 8

శా. పూతప్రస్తుతవర్తన ప్రకటిత ♦ ప్రోద్యన్మహత్త్వాఢ్యుఁ డ
ద్వైతాచార్యసమాఖ్యుఁ డాత్మవిమల ♦ ధ్యానైకనిష్ఠాసము
ద్ధూతాంతర్గతకల్మషుండు పురమం ♦ దున్గాపురంబుండ సం
ప్రీతిన్బాలకుఁడేగె వానికడ కు ♦ ద్వేలాపవర్గేచ్ఛతోన్. 9

శా. వారిన్వారిని జూడ కర్భకుఁడు న ♦ ద్వైతార్యుఁడు న్శర్కరా
క్షీర న్యాయముగా మెలంగు చతిభ ♦ క్తిన్ముక్తిదుండౌ హరిన్

జేరం జేసెదు యోగముఖ్యపథము ♦ ల్చింతించి యేకాగ్రతో
దారప్రక్రియలాచరింపుదురు ని ♦ త్యంబు న్రహస్యంబునన్. 10

మ. సతతానోన్యసమాదృతిన్వెలయుచు ♦ న్సత్యాదిసద్ధర్మసం
తతి నానాఁటికి క్షీణమాటకుఁ గడు ♦ న్సంతాపముం జెంది యుం
చిత భక్తిన్బలవింతురెప్పుడుఁ గృపా ♦ సింధుండు శ్రీకృష్ణుఁ డీ
క్షితిపైఁబుట్టెనొ పుట్టునోయిఁకను దా ♦ శీఘ్రంబయంచిద్దఱున్. 11

గీ. ఎప్పుడైహికలోలురై ♦ యిలనుదిరుగు
జనవితతిఁజూచి చాలనా ♦ శ్చర్యమంది
యునిశమాముష్మికార్థచిం ♦ తనమునంద
ప్రొద్దుపుత్తురు విశ్వరూ ♦ పుండునతఁడు. 12

ఉ. వేళకు భోజనంబునకు ♦ వేన్కటియట్టులు రామిఁదల్లియా
బాలకుఁ బిల్వఁగానిమిని ♦ బంపిన నాతఁడు వ్రోయి యన్న ! రా
వేలర ! బువ్వకంచుఁ గడు ♦ నింపగుమాటలఁ బిల్చి చేతులన్
వ్రేళులఁబట్టిలాగి త్వర ♦ పెట్టుచునుండును విశ్వరూపునిన్. 13

క. ఆతఁడె గౌరాంగుని న
ద్వైతుఁడు పరికించి కృష్ణ ♦ దైవాంశావి
ర్భూతుండుగాక నరసం
జాతుండే వీఁడటంచుఁ ♦ జర్చించుమదిన్. 14

క. చామీకరలాలసదభి
రామాంగుఁడు, పూర్ణవికచ ♦ రాజీవాక్షుం,
డీముద్దుమోములక్ష్మీ
భామాపతి మోమటంచుఁ ♦ బలుకువివశుఁడై. 15

ఆ. మనలఁగన్నతండ్రి ♦ వనజాక్షుఁడందఱ
నుద్ధరించుకొఱకు ♦ నుదయమందెఁ

జూడువిశ్వరూప! ♦ సుందరాకారు నీ
యనుజనంచుఁబలుకు ♦ నతిముదమున. 16

ఆ. విశ్వరూప! నిమిని ♦ వీక్షించువెంటనే
మనసదేమొకాని ♦ మాటలను వ
చింపరానిముదముఁ ♦ జెంది యాతనికడ
కీడ్వఁబడునతండు ♦ కృష్ణుఁడయ్య. 17

వ. అని యద్వైతాచార్యుండు చిరకాలోపాసితప్రియదైవతంబు నయ
నగతంబై పురోభాగంబున నిలువ విమలాంతఃకరణుం డగుభక్తశ్రే
ష్ఠునకుంగల్గు మహానందంబున నోలలాడుచు, విశ్వరూపుండును దా
ను నచిరకాలంబున భువిపై నవతరించుననుకొన్న శ్రీకృష్ణపరబ్ర
హ్మం బీదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుగౌరాంగుండేయని దృఢనిశ్చ
యుండయ్యె నిల్లుండ. 18

గీ. షోడశాబ్దంబులయ్యెను ♦ జూచుచుండ
విశ్వరూపునకొక యలి ♦ వేఁడిఁ బరిణ
యంబు సేయంగవలెనంచు ♦ నతనితల్లి
దండ్రు లామోదభరితులై ♦ తలఁచుచుండ. 19

మత్త. వారివల్లను వీరివల్ల వి ♦ వాహవార్త చెవింబడన్
మేరమీఱిన యార్తిఁజెందుచు ♦ మిశ్రసూనుఁడటొక్క యీ
బారిఁదాఁటుట దైవమా! తల ♦ ప్రాఁతయాయిదియంచ నన్
సారసాత్తులపొందు వట్టిది ♦ షంబెయాఁగద జ్ఞానికిన్. 20

ఉ. మొల్లలువెట్టుగ్రంథములు ♦ బుద్బుదతుల్యము జీవమంచు నేఁ
గుఱ్ఱతనంబునుండియును ♦ గోవిదసంగతినుండఁ గోరితిన్
వెఱ్ఱివికారలీల నడ ♦ పింపక చిత్తము; నిప్పుడయ్యొ! నా
యఱ్ఱువివాహభారవహ ♦ నార్తికినయ్యె నిఁకేమిసేయుదున్. 21

గీ. పెండ్లివలదన్న నీమాట ♦ వినుచు నాదు
తల్లిదండ్రులు మతిచెడి ♦ తల్లడింత్రు
వారిసంతుష్టికొఱకు వి ♦ వాహమైతి
నేని నాయాత్మకృషియంత ♦ నేటఁగలియు. 21

ఆ. ఆత్మవిద్యఁజూడ ♦ నంతంబుగనరాదు
బ్రతుకుఁజూడ మూఁడు ♦ వాసరములు
స్వతరణార్థమునకె ♦ చాలనికాల ము
ద్వాహసౌఖ్యములకు ♦ వలనుపడునె? 22

ఆ. కంఠమునకుబండఁ ♦ గట్టుక జలరాశి
నీఁదఁజూచుటల్లె ♦ యించుఁబోండ్ల
వలుఁదగుబ్బకౌఁగి ♦ ళులఁజిక్కి సంసార
సింధుతరణమునకు ♦ సిద్ధపడుట. 24

గీ. ముందుపోయిన నుయ్యి పి ♦ ఱుందగొయ్యి
యయ్యె మత్ప్రస్తుతస్థితి ♦ యంచు విశ్వ
రూపుఁ డాలోచనముసేసి ♦ రూఢిఁజేసి
కొనెను జివరకుఁ బెండ్లికాఁ ♦ గూడదనుచు. 25

శా. సంసారంబుననుంటినేనిఁ దరుణీ ♦ సంపర్కముల్దప్పవీ
సంసృత్యాధులఁ జిక్కకుండుటకునై ♦ సన్న్యాసమేదిక్కు. నా
త్సంసారత్యజనంబునాజనకుల ♦ స్సంతప్తులన్ జేసినన్
హింసంగాసిల దన్మదాత్మ; యదె యు ♦ త్కృష్టంపు మార్గంబిదే.

గీ. పాటలంబగు నధరంబుఁ ♦ బసిఁడిమేనుఁ
దామరలఁగేరు వదనంబుఁ ♦ దళుకుఁగనులు
మొలకనవ్వులుఁ గలయట్టి ♦ ముద్దుబాలుఁ
జిట్టితమ్ముని నిమిని నే ♦ నెట్టువిడుతు. 27

మ. అని యొక్కించుక యోచి వంశమున స♦న్న్యాసంబునొక్కండుగై
కొనఁ దద్వంశజులెల్ల నందుదురు ము♦క్తుల్ పాపముల్వాసి యం
చనుగ్రంథంబు; లదెట్లుగల్లయగు ? స♦న్న్యాసాశ్రమంబూనఁ ద
మ్మునిపై మోహముఁగూడఁ జంపి చనెన♦న్మోక్షార్థినై చెచ్చెరన్.

క. అని విశ్వరూపుఁ డేఁగఁగన్
దనమనసుం ద్రిప్పికొనుచుఁ ♦ దనగృహమునకున్
వెనుకటియట్టులు సని యిం
టనుగనెఁ దనమఱఁది లోక ♦ నాథాఖ్యునిన్. 29

ఆ. అతనితోడఁ దనదు ♦ యత్నంబు సెప్పిన
"నిన్నుఁ బాసి నేను ♦ నిల్వలేను
వెంటవత్తునయ్య ♦ విశ్వరూపుఁడ" యన
వల్లెయనియెఁ దాను ♦ బాలుతోడ. 30

ఆ. వారియుద్యమంబు ♦ పరులెఱుంగకయుండ
డాఁచి నాఁటిరాత్రి ♦ లేచి యిర్వు
రరుగఁదలఁచుకొనిరి ♦ యంతట నరుదెంచె
మాపుఁగూడ; విశ్వ ♦ రూపుఁడపుడు. 31

ఉ. పావనపుస్తకంబొకటి ♦ పట్టుక చేతను, మాతపొంతకుం
దావడినేగి, యమ్మ! యిది ♦ తమ్మునికీవలెఁ జుమ్మి వాఁడు వి
ద్యావిధి యోగ్యమౌ వయసు ♦ నందిన వెన్కనటన్నఁ దల్లి శం
కావిలచిత్తయౌచుఁ దన ♦ యా! యిటువల్కెదవేల యంచనెన్.

గీ. తమ్మునకుఁ జేతులారఁ బు♦స్తకమునీవె
యీయవచ్చు నతఁడు నీవు ♦ నింటనొక్క
చోటనే యుంద్రుగావున; ♦ సుతుఁడ! నన్ను
నిమ్మనుటకును గతమేమొ ♦ యెఱుఁగఁజెప్పు. 33

క. అను తల్లిప్రశ్నమునకుం
దనయుఁడు చిఱునవ్వునవ్వి ♦ తల్లీ నీయొ
ద్దనయుండనిమ్ము గ్రంథము
పనివచ్చినయప్డు డడిగి ♦ పట్టుకపోదుఁ. 34

గీ. భద్రముగనుంచు మాయమ్మ! ♦ ప్రాలుమాల
కద్ది తమ్మునకును జాల ♦ ననువుపడును
జీవము లశాశ్వతము లందు ♦ చేత నింత
చెప్పఁగావలసివచ్చెను ♦ జింతపడకు. 35

గీ. ఇట్టులతఁ డాడుమాట లా ♦ లించి యవ్వి
యెల్ల నిజములెయని శచి ♦ యెంచెఁగాని
తన్నువిడనాడి యాతఁడేయిఁ ♦ దరలిపోవుఁ
బెద్దకొడుకని కలనైన ♦ బెగడదయ్యె. 36

గీ. ఆమె వట్టియమాయికు ♦ రాలుగాన
సుతమనోగతభావంబు ♦ నూడలేక
యాతఁడిచ్చినపుస్తక ♦ మందికొని గృ
హమ్ములోపలడాఁపఁ జ ♦ య్యననుజనియె. 37

చ. జనములు సుప్తిలోనడఁగి ♦ స్థాణువులైపడియుండునట్టి రా
త్రిని గనువిచ్చి మిశ్రిజుఁడు ♦ దిన్నగ మాతులపుత్రునొద్దకుం
జని యటచేత మెల్లఁగను ♦ జాగ్రదవస్థకు వానిఁదెచ్చి వ
చ్చె నతనితోడ నిల్వెడలి ♦ చేతను గవ్వయుఁదీసికొకయే. 38

ఆ. కూడ నొక్కటియును ♦ గొనిపోఁడు సంపూర్ణ
వీతరాగుఁడౌచు ♦ నాతఁడెప్డు
వదలఁజాలని భగ ♦ వద్గీతయనుగ్రంథ
మొండుఁ గట్టుఁబుట్ట ♦ మొండుఁదక్క. 39

క. తనయిల్లు వదలివెళ్లుట
కును మున్నిహలోకబంధ ♦ కోటులఁ దననె
మ్మనమునఁ దలంచి యిట్లని
యెను దాఁగరుణరససిక్త ♦ హృదయుండగుచున్. 40

ఉ. మత్తనుహేతుభూతులగు ♦ మాత ! పితా ! మిమువీడి యౌవనా
యత్త సమస్తభోగవిభ ♦ వాదుల నవ్వలఁద్రోసి మోక్షసం
పత్తికినై విరాగమతిఁ ♦ బర్విడనుంటిని మీరు క్రోధసం
చిత్తులుగాక నానతులఁ ♦ జేకొనిపంపుఁడి మానిదుఃఖముల్. 41

క. మృదులాంగా ! గౌరాంగా !
యదయతనిన్విడిచిపోవ ♦ నై యున్నాఁడన్
మదిఁగుందకుమా ! తమ్ముఁడ
బ్రదికెదు సుఖజీవివౌచుఁ ♦ బరమాత్మకృపన్. 42

ఆ. ఒండురెండుఁగాక ♦ యొక పదియాఱువ
ర్షములు మాతపోల్కిఁ ♦ జల్లనైన
నీదుగర్భమందు ♦ నెలవిచ్చి నన్బెంచి
తో గృహమ్మ ! సెలవు ♦ నోసఁగవమ్మ ! 43

గీ. గంగయనుమేఖలనుదాల్చి ♦ కామ్యసుఖద
విద్యలకుఁ బుట్టినిల్లయి ♦ వెలయుచుండు
నోనవద్వీపపురి ! నీవు ♦ నానమస్కృ
తులనుగైకొమ్మ, మరల రా ♦ వలనుపడదు. 44

ఆ. నలినపత్రగత స ♦ లిలమట్టు లైహిక
పంకమంటకుండ ♦ భక్తిపరత
నవనిమెలఁగునట్టి ♦ యద్వైతదేశిక !
మ్రొక్కి నీకునేను ♦ బురమువిడుతు. 45

వ. ఇట్లు పూర్వకృతపరిచయంబు లగుచేతనాచేతన వస్తునిచయంబు వీ
డ్కొని కేవల తురీయాశ్రమ స్వీకరణ పరాయణచిత్తుండై విశ్వ
రూపుండు లోకనాథుతోడం గంగ చెంతకుం జని యన్నిలింపాపగ
నానడిరేయిఁ దరింప నావ యెచ్చటం గానమి భగవద్గీతాగ్రంథంబుఁ
బట్టుకొనిన వామకరంబది తడియకుండఁ బైకెత్తి యీఁది దాఁటనిశ్చ
యించుకొనియె. అంత నీఁతయం దనుపమానప్రజ్ఞావంతు లగుని
ర్వు రనతిశ్రమంబున నాతరంగిణిం దరియించి యెండకుం జిక్కక
తిండిలేమికిఁ జిక్కక భిక్షాన్నంబున క్షున్నివారణంబు సేసికొనుచు
నేళ్ళనీళ్లం దప్పివాపికొనుచుఁ దరుమూలంబుల శయనించుచుఁ బ
శ్చిమాభిముఖులై చనిచని మార్గంబున నొక్కయెడ శ్రీజగన్నాథ
శాఖాంతర్భూతుండును, నష్టాంగయోగవిదురుండును సతత బ్ర
హ్మావలోకన పటిష్ఠసమీచీ నాంతఃకరణుండును నగు నొక్కసం
యమీంద్రుంగాంచి తదనుగ్రహపాత్రులై యున్నయంత. 46

గీ. విశ్వరూపుని తెలివికి ♦ విమలభక్తి
కతనిశుశ్రూషలకును సం ♦ యమివరుండు
మెచ్చి దయతోడ నాతని ♦ కిచ్చె వాంఛి
తాపవర్గార్థదాయి స ♦ న్న్యాసపదవి. 47

గీ. శంకరారణ్యపురియను ♦ సంజ్ఞనాతఁ
డాశ్రమముఁ బుచ్చుకొనుతఱి ♦ నందె, పిదప
లోకనాథుని సత్కృపా ♦ లోకనమునఁ
జేసి సన్న్యాసిఁ గైకొనె ♦ శిష్యునిగను. 48

గీ. శంకరారణ్యునకుఁ బరి ♦ చర్యసల్పు
చుండి యాతనిదండక ♦ మండలువులు
మోసికొని యాతఁ డెచటికిఁ ♦ బోవుచుండు

నచటికే లోకనాథుండు ♦ నరుగుచుండు. 49

వ. ఇట్లుండ నవద్వీపపట్టణంబున. 50

చ. మఱునటినాఁడు లేచి జన ♦ మండలి పశ్చిమమార్గగాములై
యరిగిరి బాలురం చెఱఁగి ♦ యచ్చెరువందుచు మిశ్రుఁడాసి యెం
దఱును విచారపెట్టిచనెఁ ♦ దాను విరాగత విశ్వరూపుఁ డె
త్తెఱఁగునఁ జేసెనొర! యెటు ♦ తీఱును మీ వ్యథయంచుఁ బల్కెనన్.

ఆ. విషయసౌఖ్యములను ♦ విడనాడి కొడుకుస
న్న్యాసియాటకేగె ♦ నంచుఁ దెల్ల
వాఱఁగానె తెలిసి ♦ వనరెడుమిశ్రుండు
నతనిసతి మఱింత ♦ యడలిరపుడు. 52

క. మాతండ్రివిశ్వరూపా!
నీతలిదండ్రులు గృహస్థ ♦ నియతిన్సుఖులై
ప్రీతిన్మనుచుండఁగ నీ
వ్రాఁతయె జోగివయితిరుగ ♦ బాల్యమునందున్. 53

సీ. మృష్టాన్నములమేము ♦ మెసవికండలు పెంప
భిక్షాన్నమా నీకు ♦ విందుఁగుడుపు
సరిగవల్వలమేము ♦ ధరియింపఁగా నీకుఁ
గాషాయచేలమా ♦ కట్టుబట్ట
పఱపులపైమేము ♦ పవ్వళింపఁగ వట్టి
కఱకునేలయె పట్టుఁ ♦ బఱపు నీకు
చందనలేపన ♦ సౌఖ్యముల్గాంచుండ
భూతిలేపనమయ్యె ♦ పూఁత నీకుఁ

గీ. బర్వసుఖములఁ దాంబూల ♦ చర్వణములఁ
గులుకుచుండఁగ మేమయో! ♦ కొడుక! నీవు

దండమునుగక్షపాల, క ♦ మండలువును
దాల్చి యూరూరఁదిరుగుదే? ♦ తండ్రి! యెపుడు. 54

క. తలనరసినముదునలి బడు
గులమిటు సౌఖ్యములనడుమఁ ♦ గుందుచునుండన్
లలితంపు లేఁతవయసునఁ
బలుకష్టములందు సౌఖ్య ♦ పడెదవెకుఱ్ఱా! 55

సీ. పల్లెత్తుమాట యె ♦ వ్వరినేని యాడవం
చసదృశపాండిత్య ♦ మందితంచు
షోడశవత్సర ♦ స్ఫుటమనోజ్ఞాకార
నవమోహనాంగ సుం ♦ దరుఁడవంచుఁ
బరమార్థచింతన ♦ పటిమచేవర్తన
యోగ్యతచే శుక ♦ యోగివనుచు
మానోముపంటయి ♦ మ్మాడ్కిఁ దోఁచెనటంచు
నీవంటిబిడ్డ జ ♦ న్మింపఁడంచుఁ
గీ. బురజనులునిన్ను వేనోళ్లఁ ♦ బొగడుచుండఁ
బొంగి నీవునుఁ గోడలు ♦ చెంగటనుమె
లంగఁ జూడఁగఁగోరు మ ♦ మ్మంగలార్పఁ
జేయఁగానీవు సన్న్యసిం ♦ చితివె? పుత్ర! 56

ఉ. బాలక! నీవుమమ్ముఁ గనుఁ ♦ బ్రామినఁజూడుము నీదుతమ్ముఁడీ
వేళనెటుండెనో పరిత ♦ పించెడి మమ్ము విషణ్ణచిత్తుఁడై
లోలితపాటలోష్ఠమున ♦ లోఁగని యశ్రులనిండుకన్నులన్
ఫాలముచెమ్మగిల్లఁ బయి ♦ వంకకు నాస్యమునెత్తిచూచుచున్. 57

వ. ఇట్లు కన్నీరుమున్నీరైపాఱ వృద్ధదంపతులు పెద్దకొడుకుం దలఁచుకొ
ని విలపించుచుండిరందు వివేకవంతుండును బహుసద్గ్రంథావలోకన

సమార్జిత తత్త్వజ్ఞానసంపన్నుండు నగుజగన్నాథమిశ్రుండెట్టకేల కు నాదుఃఖంబునుండి వెలువడి యశాశ్వతకపటశరీర సంసారసుఖం బులురోసి సన్న్యాసంబుఁగైకొనిన కొమరుం డేమితప్పు సేసెనని వి తర్కించిచూచి తనయజ్ఞానంబునకు వెఱఁగంది శుద్ధాంతఃకరణుం డై యిట్లని భగవంతుంబ్రార్థించె. 58

ఉ. అజ్ఞతవిశ్వరూపునకు ♦ నైదురపిల్లితిఁగాని ధాత్రిలోఁ
బ్రాజ్ఞులు వట్టుమార్గము నె ♦ వాఁడునుబట్టెను వట్టిలోకదు
ష్ప్రాజ్ఞులఁజిక్కి యైహికవి ♦ చారములన్విడిపోఁడుగాన స
ర్వజ్ఞుఁడ! నాదుమొఱ్ఱవిని ♦ వానిని జిక్కులువెట్టఁబోకుమా! 59

గీ. ఆత్మసన్న్యాసధర్మంబు ♦ లతఁడువిడిచి
పెట్టి మరలగృహస్థుఁడౌ ♦ భీరువౌనొ
యేమొ! యటుగాకయుండర ♦ క్షింపుదేవ!
వాఁడుపసివాఁడు సన్న్యాస ♦ పదవిఁబూనె. 60

గీ. పైడిపైకినిబైదలి ♦ పైకినెప్పు
డేని సన్న్యాసిమనసుఁ బో ♦ నిచ్చునేని
యిహపరంబులకునుగాక ♦ యీల్గుఁగాన
నతని నాబాముసుండి కా ♦ పాడుమయ్య! 61

క. అనిశాంతించినపిమ్మటఁ
దనభార్యంజూచి యిట్లు ♦ తాఁబలికెను నీ
తనయునికై • యెందులకిఁక
వనటం జెందెదవుమూఢ ♦ వనితలభంగిన్. 62

ఆ. వాఁడుసన్న్యసించి ♦ వానితోమనముఁ ద
రించునట్లుసేసె ♦ నింతి! చూడు
బాలవయసుదాఁటి ♦ సంసారమునన్నున్న

మనకుగతినిఁజూపె ♦ మననుతుండు. 63

వ. ఇట్లిద్విరుపశమితదుఃఖులై యుండ గౌరాంగుండును దుఃఖంబుమా
ని తల్లిదండ్రులంజూచి యిట్లనియెఁ 64

ఉ. అమ్మరో! తండ్రి! యన్నవిడ ♦ నాడుచు మిమ్ము మొఱంగిపోయెనం
చుమ్మలికంబునొందకుఁడి ♦ యుల్లములందున నేను యుక్తకా
లమ్మున మీరుమెచ్చుపను ♦ లంబొనరించుచు విద్యనేర్చుచున్
మిమ్ములసౌఖ్యపెట్టెద తు ♦ మింపుఁడి వెన్కటిదుండగమ్ములన్. 65

ఆ. అనుచుఁ జిలుకపల్కు ♦ లాడెడునిమిబాలుఁ
గౌఁగిలించుకొనుచుఁ ♦ గన్నుఁగవల
మోదబాష్పపూర ♦ ములు గాఱ వారలు
ముద్దుపెట్టిరతని ♦ మోమునిమిరి. 66

వ. విశ్వరూపుం డాశ్రిమస్వీకారంబుసేసినపిదప రెండేండ్లకుఁ బూనాప
ట్టణప్రాంతస్థ పాండురంగపురంబున నాసన్నమరణుండై సమాధిం
బొరసి బ్రహ్మనిష్ఠాగరిష్ఠానుభావ్యంబగు ననాయాసమరణంబుఁజెందె
నప్పుడు శివానందుం డచ్చటనుండిచూచెనని తత్సుతుండగు కర్ణ
పూరుఁడనువాఁడు వానిగ్రంథంబులం దొక్కదానిలో వ్రాసె మ
ఱియు. 67

గీ. శిష్యపరివేష్టితుండును ♦ శిష్టుఁడయిన
శంకరారణ్యనసువులు ♦ జాఱునప్పు
డతనిమైనుండి కోటిసూ ♦ ర్యప్రకాశ
నిచయనిభదివ్యతేజంబు ♦ నింగికెగసె. 68

గీ. ఇందులకుసాక్షిగా శివా ♦ నందుఁడుండి
పిదపఁబోయెనుదా నవ ♦ ద్వీపమునకుఁ
గాని యాపట్టణమున నొ ♦ క్కనికినైన

శంకరారణ్యు మృతిఁజెప్పఁ ♦ గొంకెనతఁడు. 69

క. అన్నగతించినస్థానం
బున్నిమి పందొమ్మిదేండ్లు ♦ వ్రాయినవెనుకన్
దన్నగరమునకుఁజని కాం
చెన్నర్శిలి శోకబాష్ప ♦ సిక్తాక్షులతోన్. 70

క. వెలిదమ్ములఁబోలెడుక
న్నులతోఁ దావచెల్మికాని ♦ న్యాసముసేయన్
వలఁతియగుమోముతో భ
క్తులతాపంబార్చు ముక్తి ♦ దుఁడవౌరామా! 71

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగ చరిత్రము.

తృతీయాశ్వాసము.

ఉ. భూతభవిష్యదర్థపరి ♦ బోధనిరంతరమోదసర్వని
ర్ణేతృతలున్నఁగైకనుడి ♦ నెత్తినిదాల్చి వనంబె యిల్లుగా
సీతయునీవునుండి పిత ♦ చేటునకేడ్చితి వజ్ఞుపోల్కి నీ
చేఁతలు చూడఁజూడఁగను ♦ బిట్టలుమాయలమారిరాఘవా! 1

గీ. “ అన్నపోయెనటంచును ♦ ఖిన్నులగుచు
సుశిక్షకుఁడి మిమ్మువదలుచు ♦ నొక్కగడియ
నైనఁబోకుండ నాతండు ♦ లేనికొదువ
గానరాకుండ మీముప్పు ♦ గడపువాఁడ” 2

క. అని నిమి తలిదండ్రులతో
మునువల్కినపల్కు పొల్లు ♦ పోకుండఁగఁ దా
వెనుకటియాటలనల్లరి
పనులన్నియుమాని చదువు ♦ పై మనసుంచెన్. 3

గీ. ఉంచి తనతండ్రి నెపుడుఁ బీ ♦ డించుఁ జదువుఁ
జెప్పు మంచాతఁడును శచి ♦ చిన్నికొమరుఁ
బెట్టుకొని పెద్దకొమరుండు ♦ వెట్టినట్టి
యమితదుఃఖానలంబు చ ♦ ల్లార్చుకొనిరి. 4

మ. తొడపై బిడ్డనిగూరుచుండఁ జని సం♦తోషంబుతో బాబు! నీ
దుడుకుల్పోయెనె? యంచుఁబెన్నెఱుల న♦స్తోకానురాగంబునన్
ముడిగా వైచుచుఁ దండ్రి విద్యఁగఱపం♦బ్రోద్భూతబాష్పంబులన్
దడియాకన్నులఁజూచిచూచి శచి యా♦నందించు డెందంబునన్.5

వ. ఇట్లుండ నొక్కనాఁడు. 6

గీ. తల్లిదండ్రులు గృహదేవ ♦ తకునొసంగు
తములపాకులనిమిదిని ♦ తత్క్షణంబ
స్మృతినిబాయుచు మూర్ఛను ♦ జెంది వ్రాలి
కాళ్ళుసేతులుఁ గదలింప ♦ కయపరుండె. 7

ఆ. అంతఁదల్లిదండ్రి ♦ యతనికినుచితోప
చారములనొనర్చి ♦ తేఱుకొనఁగఁ
జేసియేలబాల ♦ స్మృతిఁదప్పి యిమ్మాడ్కి
సోలితనిననిట్లు ♦ సుతుఁడువల్కె. 8

ఆ. అన్నవిశ్వరూపుఁ ♦ డర్మిలి ననుఁదీసి
కొనుచుఁబోయి ముద్దుఁ ♦ గుఱ్ఱ! నేను
సన్న్యసించినట్లె ♦ సన్న్యసింపుమునీవు
వనిననతనితోడ ♦ నంటినిట్లు. 9

శా. అన్నా! బాలుఁడనయ్య! యేనెఱుఁగ స ♦ న్న్యాసంబునా నేమొన
న్మన్నింపంగదవయ్య! నీనుడువులం ♦ బాటింపలేనందుకై
నిన్నున్నన్నునుగన్నవారి సుఖుల ♦ జ్జేయంగనిల్లంటియుం

డన్నీ వానతియిమ్ము! దైవమునుగా ♦ దన్గొల్చి సేవించెదన్. 10

ఆ. అనిన నీవుచెప్పి ♦ నట్లెకావింపుము
స్నానమస్కృతులను ♦ నాయనకును
నమ్మకునునొసంగు ♦ మర్భక! యనినన్ను
నింటియొద్దవిడిచి ♦ యేగెనతఁడు. 11

సీ. అనినిమి తానుగాం ♦ చినరీతినంతయుఁ
జెప్పఁగాఁ గన్నీళ్ళఁ ♦ దొప్పదోఁగి
జననీజనకులు వి ♦ చారించిరప్పుడు
విశ్వరూపుండు జ్ఞ ♦ ప్తికినిరాఁగ
నందుజగన్నాథుఁ ♦ డంతరంగంబున
"విద్యచేతనెకదా ♦ పెద్దకొడుకు
జ్ఞాననేత్రోన్మీల ♦ నముఁజెంది యైహికా
ర్థములన్నిక్షణభంగు ♦ రములటంచుఁ

ఆ. దలఁచి బాల్యమందె ♦ తానన్యసించి మ
మ్ములనువదలిపోయె ♦ బుడుతఁడితఁడుఁ
గూడఁజదివి పెద్ద ♦ కొమరునివలె సన్న్య
సించిపోవునేమొ" ♦ యంచునెంచి. 12

గీ. బాబు! విశ్వంభరా! నాదు ♦ పదములాన
నేఁటినుండియు విద్యను ♦ నేర్చితేని
యంచు నిమిబాలునకుఁగట్టి ♦ యాన వెట్టఁ
జదువునప్పటినుండియు ♦ వదలెనతఁడు. 13

చ. వదలుచుఁ బూర్వభంగి సరి ♦ బాలురతోడుత నాటలాడుచున్
మొదటను శైశవంబునను ♦ బోయినపోకలమించి ధూర్తుఁడై
కదిరి పురీనివాసులను ♦ గష్టముపెట్ట సహింపలేకయే

మీదుదుకఁడర్భకుండనుచు ♦ మిశ్రునితో మొఱవెట్టిరందఱున్. 14

చ. ననుఁగనినవ్వెనంచొకఁడు, ♦ నా దెసఁజూచుచు వెక్కిరించెనం
చనొకఁడు, నీతనూజుఁడొక ♦ చోటను నిల్వకసద్దుచేయుచున్
జనులనుదోఁచనీయఁ డను ♦ వాఁడొకఁడున్, నిమివంటి కొంటెవా
నిని గనమంచునొక్కరుఁడు ♦ నేరములెంచఁగ సాగిరచ్చటన్. 15

క. కొందఱుసని శచితో నీ
నందనుఁడేమమ్మ! పురము ♦ నన్గలమమ్మున్
దొందరవెట్టెడునీకవె
వందనములు! నిమిని జక్కఁ ♦ బఱుపుము తల్లీ! 16

వ. అనియిట్లు శచియొద్దకు స్త్రీలును జగన్నాథునొద్దకుఁ బురుషులును
జని బాలకుండు పెట్టునాఱడిం జెప్పుకొని యీపలుగాకితనంబులేల
మానుమని తనయునికిం బుద్ధిసెప్పరాదాయన వారలిట్లనిరి. 17

చ. పురజనులార! మాకొకఁడె ♦ పుత్త్రకుఁడిప్పుడు, మీకుమారుఁ గా
నరయుచువానిముండగము ♦ లన్నిటిసైఁపుఁడి శిక్షసేసినన్
బురివిడనాడి యన్నవలెఁ ♦ బోవునటంచును భీతిఁజెంది యం
దఱనిటు వేఁడికొంటిమి వ్య ♦ థాపననీకుఁడి మాదుప్రార్థనల్. 18

క. అని వారిఁబంపివేసిన
వెనుకను శచి నిమినిబిల్చి ♦ బిడ్డా! నీకీ
జననిందయేలరా! తి
న్ననితో వలఁద్రొక్కి తిరిగి ♦ నన్నేల్గాదే! 19

వ. అనిననందులకు గౌరాంగుఁడు స్మితాననుండై యిట్లనియె. 20

ఆ. నాదితప్పుగాదు ♦ మీదియేతప్పిద
మమ్మ! చదువవలద ♦ టంచు నాకు
నొట్టువెట్టియిట్టి ♦ రట్టులు దెప్పించి

కోపపడెదరేమి ♦ కొమరుమీఱఁద. 21

ఆ. ఇట్లువల్కునిమికి ♦ నేమియుఁ బ్రత్యుత్త
రంబునీయలేక ♦ క్రమముగాను
బిడ్డమఱలునవెడు ♦ వెఱ్ఱియాశనుదాల్చి
యరిగెఁ దల్లియప్పు ♦ డతనివిడిచి. 22

క. కాని నిమిధూర్తబాలుఁడు
నానాఁటికి దుష్టవర్త ♦ నంబతిశయమున్
బూనంబురవాస్తవ్యులఁ
దానెపుడలయించునాక ♦ తాయతనమునన్. 23

సీ. దేవపూజార్థంబు ♦ దెచ్చినపూలన్ని
శీర్షంబుపైఁబూజఁ ♦ జేసికొనును
వేల్పులకొసఁగునై ♦ వేద్యవస్తువులాత్మ
వక్త్రగహ్వరమున ♦ వైచుకొనును
గంగకునీఁతకొ ♦ ట్టంగనేగుచుఁదాను
గంటలకొలఁది న ♦ క్కడనెయుండు
నందులోమున్గి స్నా ♦ నాగతవృద్ధులఁ
బదములఁబట్టి య ♦ వ్వారిముంచు

గీ. నిట్లుజనములఁ గలఁతనొం ♦ దించునట్టి
బాలుగారాంగునెటనైనఁ ♦ బట్టికట్టి
గట్టిశిక్షనుజేసినఁ ♦ గాకలొంగఁ
డంచు శచితోడఁ బురివార ♦ లనిరి యరిగి. 24

క. తానెట్టికొంటెపనుల జ
నానీకమునకునొనర్ప ♦ నైనిమియున్నన్
బూనఁడు సేయఁగ నెన్నఁడుఁ

ప్రాణాపాయకరములగు ♦ పనులనుమాత్రన్. 25

గీ. అయిననీఱవ్వపడలేక ♦ యతనితల్లి
యొక్కనాఁడాఁచికోనలేని ♦ యక్కసూని
సిగ్గువచ్చెడునట్టులు ♦ శిక్షఁజేయ
నతనివెంటనుజనె వేత్ర ♦ హస్తయగుచు. 26

ఉ. ఎంతఁగమాతపర్విడిన ♦ నించుకచిక్కక బాలుఁడామెఁ బె
న్వంతలఁబెట్టిపెట్టి చిఱు ♦ నవ్వుల బూటకమైన యేడ్పులన్
బ్రాంతమునందునన్నిథిల ♦ భాండములుండఁగ వానినెక్కి యీ
చెంతకురావు లేయని శ ♦ చిన్హసియించిన నామెఖిన్నయై. 27

క. ఓనిమిదుష్టార్భక యివి
యేనా! మావిశ్వరూపుఁ ♦ డేగినపిదపన్
మీనాయననున్నన్ను
న్వానివలె నొఖ్యపెట్టు ♦ పనులనియడిగెన్. 28

వ. అందులకు గౌరాంగుండిట్లనియె. 29

శా. అమ్మా! నాదియెతప్పిదంబు? భువివి ♦ ద్యంగాదటే యెల్లయు
త్తమ్ముల్గాంచుట, యుక్తమెద్దియెయయు ♦ క్తంబేదియో మూఢచి
త్తమ్ములూనఁగఁగల్గునే? సుతులనం ♦ ధ్రభష్టులజేయువా
రమ్మా! దోషులువిద్యమానుమనున ♦ య్యల్ మంచిదన్నాతలున్.

క. అనిపాటల్ఁబాడుచునిమి
తనకుండలకోటపైని ♦ దక్కుచునుండన్
గని శచియేమియుఁదోఁచక
కనులన్బాష్పంబులురలఁ ♦ గావిలపించెన్. 31

ఆ. తత్క్షణంబనిమియుఁ ♦ దపియించి, యమ్మరో,
చదువులేనియట్టి ♦ సంతుఁగనిన

వారిసౌఖ్యమీవు ♦ పరికింపఁగానిట్లు.
చేసినాఁడనీవు ♦ చింతపడకు. 32

క. అని యెంగిలికుండలపో
గునుదిగి శచియొద్దకేగి ♦ కుఱ్ఱఁడుసుఖవ
ర్థనకరకరయుగ్మంబునఁ
దనమాతంగౌఁగిలించి ♦ తాపము వాపెఁ. 33

ఆ. చుట్టుపట్లనున్న ♦ సుదతులంతయుఁజూచి
చదువుచెప్పరాదె ♦ శచి! యటంచు
నామెనేరపెట్టి ♦ రంతటనామెయు
బాలుతోడనాథు ♦ పజ్జకరిగి. 34

గీ. పాడువడుచుండె బిడ్డఁడీ ♦ పాపమేమి?
విద్యవలదంచునాసను ♦ బెట్టినారు
వాఁడుసతతంబుఁ జదువంచుఁ ♦ బలవరించు
నిప్పుడైననువిద్యఁజె ♦ ప్పింపరాదె? 35

ఆ. అనుచుసాధ్విపిభుని ♦ మనసునుగరఁగింప
నెట్టకేలకాతఁ ♦ డియ్యకొనియె
నర్భకుండుఁబోయి ♦ యనుదినంబును విద్యఁ
గఱచుచుండె దుండ ♦ గములమాని. 36

ఆ. మంచినీళ్లకెక్కు ♦ మత్స్యంబుమాడ్కి న
సదృశమైనబుద్ధిఁ ♦ గదిరియేఁడు
వట్టునట్టివిద్యఁ ♦ బడయుఁదానొకపూఁట
సర్వవేత్తగూడఁ ♦ జదువవలెనె! 37

వ. ఇట్లు దినదినప్రవర్ధమానుండౌచు గౌరాంగుండు నవవర్షవయస్కుం
డయ్యెనంత నుపనయనయోగ్యం బగువయసువచ్చెనని తలిదండ్రు

లోక్క శుభముహూర్తంబున ముద్దుబిడ్డని వడుగుం జేయ నిశ్చయిం
చుకొనిరి. 38

గీ. వపనమును జేసి తలయంటి ♦ బాలకునకుఁ
బసుపునలఁదినకాయంబు ♦ పైనిజన్ని
దంబు వేయఁగఁజూచు జ ♦ నంబునకును
భక్తియాకారమట్టుచూ ♦ పట్టెవటువు. 39

చ. వెనుకబలిక్షమావిభుని ♦ వేఁడఁగవచ్చినపొట్టివేల్పొ ? చూ
చినజనులన్విమోహావశ ♦ చిత్తులఁ జేసినగోపబాలుఁడో
జననమునొందెనీగతిని ♦ క్ష్మాతలమందునటంచునింతయుం
తనినుకువంగరానిముద ♦ మందుచుఁ జూపఱువల్కిరత్తఱిన్. 40

గీ. నిమికి బ్రహ్మోపదేశంబు ♦ నియతిమైజ
నకుఁడు సేసెడుచో మైఁబు ♦ లకలుపుట్టి
స్మృతినిదప్పించిపడవైచెఁ ♦ జిన్నికొమరుఁ
జూపఱందఱువెఱఁగంది ♦ చూచుచుండ. 41

చ. ధరణితలంబుచెమ్మగిలె ♦ ధారలుగాస్రవియించునశ్రులన్
బరమపవిత్రభక్తిరస ♦ భారవికంపితదేహవల్లినుం
దరతరభాసమానసము ♦ దంచిత మంగళదివ్యతేజమున్
బొరసినుబారవశ్యమును ♦ బొందిరిబాలకుమాడ్కిద్రష్టలున్. 42

గీ. చివరకచ్చటివారలు ♦ స్మృతికివచ్చి
మించుఁదెగడెడు గౌరాంగు ♦ మేనుఁగాంచి
తనకుఁదగినట్టినెలవని ♦ తలఁచియుండు
వేణుగోపాలబాలుఁడే ♦ విడిసెననిరి. 43

క. వటువున్స్మృతిఁబొరసినపి
మ్మటనటకేతెంచినట్టి ♦ మహనీయులునీ

వటు లైతివేమి యని యడు
గుటకు న్శంకించి రెదురు ♦ కొని బాలకునిన్. 44

క. అంత న్భిక్షులఁ గొనుటకుఁ
జెంతకు రమ్మనుచు బాలు ♦ చేవ్రేళులకుం
గొంతులుగలబటువు లిడిరి
వింతగదా! సర్వదాత ♦ భిక్షు ల్గొనుటల్. 45

చ. వచ్చినవారియందు నొక ♦ పాఱుఁడు గర్భదరిద్రుఁ డొటచే
నిచ్చుటకేమియు న్దొరక ♦ కిచ్చెను ప్రేముడి నొక్కవక్కఁ; దా
నచ్చిఱుకానుక న్నమలు ♦ చమ్మ యటంచును బిడ్డ పిల్వఁగా
వచ్చె గృహంబునుండి శచి ♦ వత్సనుజూచెడికౌతుకంబునన్. 46

సీ. వచ్చి కట్టెదుట ను ♦ వర్ణపాంచాలిక
వడువున నున్న య ♦ ర్భకుని గాంచె
మేనిచుట్టును గను ♦ ల్మిఱుమిట్లు గొల్పెడు
విద్యుదుజ్జ్వలపరి ♦ వేష ముండెఁ
దనకు గాదిలిబిడ్డఁ ♦ డనుమాటయే కాని
ధైర్యంబు లేదయ్యె ♦ దరికిఁ జనఁగ
దూరంబుగా నుండి ♦ భీరువై పరికంపి
తాంగయై తేఱి చూ ♦ డంగ లేక

గీ. నిలువఁబడియున్న శచిఁ గాంచి ♦ నిమి వచించె
“మైవదలి పోవుచున్నాఁడ ♦ మఱల వత్తు
నేను విడిచెకితనువె నీ ♦ సూనుఁ డద్ది
భద్రముగఁ గాచుకొనవమ్మ ♦ పడఁతి” యంచు. 47

గీ. అటులు గౌరాంగుఁ డాడి తా ♦ నవనిఁ గూలె
మొదలువిఱిగినవృక్షంబు ♦ పోల్కి నప్పు

డింతవఱకును మేనాక్రి ♦ మించినట్టి
దివ్యతేజంబుదోడ్తోన ♦ దృశ్యమయ్యె. 48

వ. అంత. 49

క. వడివడి మాతయు మతిచెడి
కొడుకుకడ కేగి యెత్తి ♦ కొని తేఱిచి తా
నడిగెను దండ్రీ! యిట్టులు
వడిపోయితి వెందు చేతఁ ♦ బల్కుమటంచున్. 50

క. ఈమాటలు నీచూపులు
నీమూర్ఛం జెందివ్రాలి ♦ యిలపైఁబడుటల్
నామదిఁ గళవళ పెట్టెడు
నాముద్దులకుఱ్ఱ! కార ♦ ణము నుడువఁగదే! 51

గీ. అనుచు వేఁడెడు శచితోడ ♦ నాతఁడేమి
యెఱుఁగనని చెప్పఁగా నామె ♦ వెఱఁగుఁజెంది
యిద్ది దేవతావేశమ ♦ హిమము నిజము
కానిచో నిట్టి తెఱఁగులు ♦ గలవె యిలను? 52

వ. అనునిశ్చయంబుతో మనంబు కుదురుపఱచుకొని కాలంబుఁ గడపుకొనుచుండె. నిమియుఁ దనకొంటెతనంబులెల్లమాని విష్ణుదర్శనాఖ్యలం బరఁగు నిర్వురు పండితులాపట్టణంబుననుండ వారియొద్ద నప్రతిమానబుద్ధికౌశలంబున విద్యఁగఱచుచుండె. 53

ఉ. చెప్పినపాఠముల్మఱలఁ ♦ జెప్పఁగ నక్కఱలేదు బాలకుం
డెప్పుడు వల్లెవేయుట యొ ♦ కింత యెఱుంగము చెప్పువానిలోఁ
దప్పులు వట్టు నీప్రతిభ ♦ ధారణశక్తియు నద్భుతంబులీ
యొప్పులకుప్పవంటి వటు ♦ వొక్కఁడుఁగానఁగ రాఁడు మేదినిన్. 54

క. అనియొజ్జలు వొగడినకొలఁ

దిని మేధావిపులబలము ♦ దీపింపఁగఁజె
ప్పినశాస్త్రార్థములన్నిటిఁ
గొనకొని బాలకుఁడుచూఱ ♦ కొనునిమిషమునఁ. 55

గీ. ఊర బాలునిధీశక్తి ♦ మాఱు మోయ
నుప్పతింతురు పసివాని ♦ నూరివార
లంచు శచి నిమి యింటికే ♦ తెంచునపుడు
దిగఁదుడిచిపోసి యతనికి ♦ "దృష్టి" దీయు. 56

సీ. విశ్వరూపుఁడు దమ్ము ♦ విడిచిపోయినవంత
దంపతుల్మఱచి మో ♦ దముననుండ
గౌరాంగునసమాన ♦ కల్యవిద్యాప్రాప్తి
మంబునకునుబొంగి ♦ మలఁగుచుండఁ
బ్రాహ్మార్థసంతుష్టి ♦ వడసియాతిథ్యంబు
నెఱపుచుగృహమేధి ♦ నియతినుండ
కలియుగస్వర్గంబు ♦ గా ముద్దునిమిబాలుఁ
గఱవాఱఁగనుగాంచి ♦ మురియుచుండఁ

గీ. గట్టు !! గృహమునకొక్కయి ♦ క్కట్టువచ్చెఁ
సంతతమ్మొక్కరీతిని ♦ జనదు కాల
మల్లపరమాత్మయేసుతుం ♦ డైననేమి?
కడవఁజాలఁడుప్రారబ్ధ ♦ కర్మమెవఁడు. 57

సీ. తనుగతవాతపి ♦ త్తశ్లేష్మములఁదాఱు
మాఱుసేసెడుకాఁక ♦ మంత్రిగాఁగ
జిహ్వానాశ్చేదుడప్పి ♦ సేనానిగాఁగ, గా
త్రపత్రికంపంబు ర ♦ థంబుగాఁగ
గొంతునవెక్కిళ్లు ♦ ఘోటకంబులుగాఁగ

జిత్తవిస్మృతి తేరి ♦ సిడముగాఁగఁ
గఘము స్వేదంబాది ♦ గాఁగలలక్షణం
బులు హరాంతకారికా ♦ ల్బలముగాఁగ

గీ. వడివడిగవచ్చుశ్వాసంబు ♦ లడిదములుగ
మాఱుకొనిమిశ్రుప్రాణము ♦ ల్బాఱకొనఁగఁ
బాఱుపైకల్లజూర్తిభూ ♦ పాలమౌళి
దాడివెడలుచువచ్చెనా ♦ ధ్ధత్యమునను. 58

గీ. వసుధనన్నోదకబుణాను ♦ బంధమింకఁ
దనకుఁదీఱెనటంచును ♦ దలఁచిమిశ్రుఁ
డతనిభార్యనుసుతుని ర ♦ మ్మనుచుఁబిలిచి
భార్యవంకకుఁద్రిరిగితాఁ ♦ బలికెనిట్లు. 59

చ. వనితరో! యెన్నియేండ్లు ధర ♦ పైబ్రదుకందలపోసియున్నఁ డాఁ
జనవలెమానవుండెపుడొ ♦ సర్వము వెన్కనుద్రోసిపుచ్చి వ
చ్చెనుసమయంబునాకిపుడు ♦ చింతనుజెందక పిల్లవానివం
తనుబడనీక యూఱడిలి ♦ ధైర్యమువానికిఁగూడఁ జెప్పుమా! 60

గీ. పెద్దవాఁడు సన్న్యాసియై ♦ విడిచిపోయె
నేను నిప్పుడొ యిఁకనొ ని ♦ న్విడిచిపోదు
నుర్విలో నొక్కనిమియె నీ ♦ కున్న యాత్రఁ
డిట్లుకాపాడుకొందువొ ♦ యింకవాని. 61

వ. అనుభర్తవాక్యంబులకు నపారమైకంఠావరోధనకరంబగుదుఃఖంబు
న మాఱువల్కనేరక శిరఃకంపంబుననే ప్రత్యుత్తరంబొసంగుచుఁ
గన్నీరుకాలువలైపాఱ శచియేడ్చుచు మిన్నకుండె నప్పుడు జగన్నా
థమిశ్రుండు గౌరాంగా! యిటురమ్మని చేరఁబిలిచి యాతనిశిరంబుపైఁ
దనకరంబునిడి యించుక మరణబాధ శాంతించినట్లు గనంబడ నత

నితో నిట్లనియె. 62

క. తనయా! నిన్నెట్టుకఁ జిం
తనుమానుచు సౌఖ్యపడఁగఁ ♦ దలఁచినమాలో
నను నేఁబోవుచునుంటిని
జననియొకద యింక నీకు ♦ జనకుఁడుఁగూడన్. 63

చ. ఏనిమిటిపోయెనంచు విల ♦ పించెడు తల్లినిగష్టపెట్టకుం
డను సకలోపచారములొ ♦ నర్చుచుఁ దిన్నఁగఁజూడుమయ్య! యిం
టనెనివసించియుండుచు ధ ♦ నంబును విద్యయు నంగ్రహించి నే
ర్పునమనుమయ్య! నేఁగఱవు ♦ బోధమిఁకేడియు లేదు పుత్త్రికా! 64

గీ. అనుచు నాయాసమందెడు ♦ నయ్యతోడఁ
గడలివలెఁబొర్లివచ్చుదుః ♦ ఖంబుఁబట్టు
కొనఁగఁజాలకకన్నీళ్లు ♦ గ్రుక్కుకొనుచు
నెట్టకేలకు గారాంగుఁ ♦ డిట్టులనియె. 65

గీ. తండ్రి యన్నసుధామధురశ ♦ బ్దంబు నే వ
చించుభాగ్యంబు నేఁటితోఁ ♦ జెల్లెనయ్య!
యెవరిపాల్సేసి నన్నుఁ బో ♦ యెదవు నీవు
విద్య నాకెవ్వరయ్య చె ♦ ప్పింతుర్రిఁక. 66

ఆ. అనుపలుకులు మిత్రుఁ ♦ డాలించి నాకోర్కి
నిండుగాను దీఱ ♦ కుండ నేగు
చుంటి నేను నిన్ను ♦ నోబిడ్డ సర్వేశు
పాలుసేసి పోదు ♦ భయముపడకు. 67

ఆ. తండ్రిపోయెనంచుఁ ♦ దల్లడిల్లకుమి!
తండ్రులెంతకాల ♦ ముండ్రుబ్రదికి
యువనినంచుఁబలికి ♦ యలసి వెంటనెమిత్రుఁ

డసువులను దొలఁగి ♦ యరిగె దివికి. 68

క. భవబాధల నెడువహ్నిని
దవులుచు దగ్ధులగునజ్ఞ ♦ తతి నిలను హిమాం
బువు వంటి త్వత్కృపాసిం
ధువున స్సేదించి తన్పు ♦ దువు శ్రీరామా. 69

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

చతుర్థాశ్వాసము.

చ. వెరవున గాధినందనుఁడు ♦ పిన్నతికంబున నస్త్రశాస్త్రముల్
గఱపిన నేర్చి రక్కసుల ♦ గండడఁగించి పురారివిల్లుచూ
పఱు వాగడంగఁ ద్రుంచి పిద ♦ ప ద్ధరణీసుతఁ బెండ్లియాడు న
త్తఱిఁగలనీదు నెమ్మొగము ♦ దాశరథీ ! యొకసారిచూపవే ! 1

ఉ. ద్వాదశవర్షమాత్రమగు ♦ ప్రాయమువచ్చినబాలు, నింటిలోఁ
బేదఱికంబుఁ, దాను విల ♦ పించిన ధైర్యముదూలిబిడ్డఁడున్
ఖేదమునొంది స్రుక్కనగు ♦ కీడును, నెమ్మది నెంచియెంచి యె
ట్లోదిగమ్రింగి దుఃఖము త ♦ లోదరివెంచుచునుండె బాలకుల్. 2

గీ. ఇంటఁగుడుచుట కిద్దఱే ♦ యుంటఁజేసి
మెలఁకువను వెచ్చమునుజేసి ♦ మెలఁత దనకు
శక్యమైనంతవఱకు సం ♦ సారవహన
కార్యమొనరించుచుండె దుః ♦ ఖంబుమఱచి. 3

వ. గౌరాంగుని చదువుమాట యెట్లోకో యని చింతించుచుండి యచ

టం దనకుఁగూర్చువారితో నాలోచించి శచి, తత్పట్టణనివాసియుఁ
బరిపూర్ణవ్యాకరణశాస్త్రవేత్తయు నగుగంగాదాసభట్టాచార్యునొ
ద్దఁ దనకొమరు నప్పగింపనిశ్చయించుకొని యొకనాఁడు వానింగొ
ని యటకరిగి. 4

ఉ. పండితసార్వభౌమ ! యిటు ♦ వచ్చితి నే విని మీయశంబు, బా
లుం డితఁ డజ్ఞుఁ డీపృథివి ♦ లోపలఁ దండ్రికి నోఁచఁడయ్యె, మీ
యండయెసర్వమాతనికి ♦ నమ్మయుఁ జచ్చినదానిసాటియే
యుండియుఁగూడ, మానిమికై ♦ దొయొకవిద్యనునేర్పిప్రోవరే? 5

క. అని శచి గౌరాంగుని నా
తనియడుగులపై నివేయఁ ♦ దల్లీ! నీపు
త్త్రునివంటిశిష్యుఁ డిమ్మహిఁ
బనుపడుటేయొక్కపెద్ద ♦ భాగ్యముసుమ్మా! 6

ఆ. బాలుకొఱకునీవు ♦ పరితాపమొందకు
పేద, దిక్కులేని ♦ బిడ్డఁడనుచుఁ
గొఱఁతలేకవిద్యఁ ♦ గఱపెదనీబిడ్డ
కంచుఁజెప్పిపంపె ♦ నతివనతఁడు. 7

గీ. తల్లిపన్పుననతనిప ♦ దంబులకు నె
ఱంగిపడియుండునట్టి గౌ ♦ రాంగులేవ
నెత్తి దీవించెనాతఁడు ♦ వృద్ధిఁగాంచు
పండితాగ్రేసరుండవై ♦ వసుధనంచు. 8

శా. గంగాదాసగురూపదేశకలన ♦ న్గౌరాంగుఁడంతంత కు
త్తుంగజ్ఞానవికాసచిత్తగరిమ ♦ న్దోఁబాఠశాలంబఠిం
పంగంబోయిన వారికెక్కుడయి స ♦ మ్మానంబులంబొందుచుం
డం గర్వంబులు డించి భీతిలుదు రెం ♦ డ్లం బెద్దలౌవారలున్. 9

వ. ఇట్లునిమి పదునాల్గువత్సరంబులవాఁడై యుదయంబునఁ బాఠశాల
కుంబోయి మధ్యాహ్నంబునఁ బూర్వాభ్యస్తవిషయంబులఁ బునః
పఠనంబుసేసికొనుచు బుద్ధివిశేషంబునఁ దనకొక్కండు నీడులేఁడ
ను ప్రతీతింగాంచి పెంపెక్కుచుండె. అలంకారశాస్త్రవిశారదుం
డగుకమలాకాంతుండును దంత్రసారగ్రంథకర్తయగు కృష్ణానందుం
డును మురారిగుప్తుండును మున్నుగాఁగలయేండ్లుగడచిన పెక్కురు
మేధావంతు లతనిసహపాఠులుగా నుండిరి. తఱచుగ వారితో శా
స్త్రార్థచర్చలకుం జొరఁబడి యనాయాసంబున వారినోటుపఱిచి బా
లుం డెంతెంతపండితుల నివ్వెఱపాటునం బెట్టుచుండు. బాల్యంబు
నందీతండు వాదించి యోడించి చీకాకుపెట్టినవారలే పిదప నీతని
ముఖ్యభక్తులైరి. మఱియు నొక్కవిశేషంబుగలదు. వైష్ణవపండి
తులన్నఁ దనతండ్రియంత వయసుగలవారైనను డీకొని కురంగసం
ఘంబుపైఁ బడుసింగంబుచాడ్పున వారిపైఁగవిసి శాస్త్రవాదంబు
సేసి తలవంపులుగావించి వారి నలమటవెట్టుచుండు. 10

శా. స్నానంబాడఁగ గంగకేగి యటకు ♦ స్నానంబుసేయంగ నే
తేనింబండితులేగుదెంచినవిన ♦ మిత్రీభూతకాయంబుతోఁ
దానొయ్యంజని వందనంబులిడి వా ♦ దంబాడి వారోటముం
గానంజేసి చనున్నమఱొక్కదెసకు ♦ న్గౌరాంగుఁడుత్సేకియై. 11

గీ. రేవురేవుననిటు చెల ♦ రేఁగి పండి
తులపిలుకుదూల్చి యావ్రక్క ♦ దురముసేయ
నరులులేమిని నిమిఁయీఁది ♦ యరిగియెదుటి
తీరమునకోర్చు నచ్చటి ♦ వారిఁగూడ. 12

సీ. గ్రంథంబుసేయుటే ♦ కడిఁదికష్టపుఁబని
యంచుమహార్ణవ ♦ మట్టులుండు

శాస్త్రింబుపైవ్యాఖ్య ♦ సరసంబుగాఁ జేయు
టతికష్టమైనకా ♦ ర్యంబుపూని
నిట్టిచో గౌరాంగుఁ ♦ డీ శైశవయసున
వ్యాకరణంబుపై ♦ వ్యాఖ్య వ్రాసి
యిలపై సరస్వతీ ♦ నిలయమన్ ఖ్యాతి
వడయునవద్వీప ♦ పట్టణమున
ఆ॥ నుండునట్టిదండి ♦ పండితమండలి
పూర్వపక్షవాద ♦ ములకుఁ జిక్కు
కుండ వారినుతుల ♦ నొంది శాశ్వతకీర్తి
వఱలునట్లుదానిఁ ♦ బ్రకటపఱిచె. 13
గీ॥ ప్రాణదేహంబులట్లు యీ ♦ వసుధఁ బ్రగాలు
సర్వశబ్దశాస్త్రములలో ♦ వ్యాకరణము
నందుఁ గూలంకషప్రజ్ఞ ♦ నందుపిదపఁ
దర్కశాస్త్రాభ్యసనకాంక్షఁ ♦ దవిలెనతఁడు. 14
ఆ. వాసుదేవసార్వ ♦ భౌముఁడన్నైయాయి
కుండు పాఠశాల ♦ యొండుగంగ
కవలఁబెట్టివిద్య ♦ ఖ్యాతిగాఁగఁబఱుచు
నుండనిమియుఁ జదువు ♦ చుండెనచట. 15
ఉ. వ్యాకరణాదిశాస్త్రముల ♦ నన్నియుసాంతముచేసి తర్కవి
ద్యాకుశలత్వముంబడయ ♦ నాతనియొద్దకుఁ బోవు శిష్యులం
శేకొని వాసుదేవుఁడొగిఁ ♦ జెప్పఁగనోరిమివిద్య, యాారయా
వాకిటనుండుబండకును ♦ వచ్చును దర్కమటందురందఱున్. 16
ఆ. అతనియొద్దఁ జదువు ♦ నట్టిశిష్యాళిలో
విద్యయందుబుద్ధి ♦ వికసనమున్న

పాటిగాంచరాని ♦ మేటిరఘునాథుఁ
డనునొకండుబలిసి ♦ యచటనుండె. 17

ఉ. ఏరినిజేరికింగొనఁడిఁ ♦ కెంతటివారలనైన, నూరిలో
నూరినటంచునేనిఁ దల ♦ నూపఁగనీయఁడు, వాదభిక్షులన్
గోరునుబండితాళి, నర ♦ కుంగొనఁ డోజ్జలువచ్చియున్న, ని
ష్ఠారఘునాథుఁడుండెఁగడు ♦ మత్తిలి, కాంచక క్రిందుమీఁదులన్. 18

క. గురునెఱుక దాఁటుజ్ఞానముఁ
బొరసితినిఁక న్యాయశాస్త్రి ♦ పూర్ణప్రజ్ఞా
కరుఁడనగునాకుమాఱట
ధరలోలేఁడెవ్వఁడంచుఁ ♦ దలపోయునెదన్. 19

మ. నిమిబాలుండటఁ జేరి ధీమహిమవా ♦ నిన్మించిపోవంగఁగాం
చిమనంబచ్చెరువీర్ష్యయుంబొరయఁగాఁ ♦ జింతించెనాతండు, వీ
నిమహత్త్వంబుమహాద్భుతంబ, మెపుడే ♦ నిన్వీనిఁదర్కంబునం
దుమహిన్గెల్చెదుపోటుమానిసి యొకం ♦ డుంబుట్టెఁడంచున్మదిన్.20

ఆ. తార్కికాఘమందుఁ ♦ దలమానికంబైన
మొదుపులేనికీర్తి ♦ నెనయఁదలఁచు
కొన్న నాకుఁబెద్ద ♦ కుత్తుకయురియయ్యె
బాలుతర్కశాస్త్రి ♦ పఠనమిపుడు. 21

వ. అనియిట్లు పరిపరివిధంబులఁ బరితపించుచుండి యొక్కనాఁడు వేళ గానివేళ వంటఁజేసికొనుచుండ నిమివ్రాయి చిఱునవ్వుతో నన్నా! యీదినం బింతయాలసించి భుజించుటకుఁ గతంబేమియనియడిగిన రఘునాథుండిట్లనియె. 22

క. పనివడిహేత్వాభాసం
బును గుఱుఁడొండిచ్చినన్ను ♦ స్ఫుటపఱుపుమటం

చన నదియోజించుచునుం
టెని మదికిందోఁచ దిప్ప ♦ టికినై ననఖా! 23

క. సరియైనయుత్తరంబును
గురువునకర్పించికాని ♦ కుడువనటంచున్
గొఱమాలినశపథముఁగొనఁ
గఱవయ్యెనునేఁడు యుక్త ♦ కాలాన్నంబున్. 24

మ. అనుమాటల్విని మందహాసమున నా ♦ యాభాసమున్నాకుఁగూ
డను దెల్పన్వలనైనఁజెప్పమని వేఁ ♦ డన్బాలుఁ, డాతండు ని
ట్లనిచెప్పె; రఘునాథ! దానికిదిగా ♦ దా! యుత్తరంబంచుఁ బ
ల్కెనుగౌరాంగుఁడు, నివ్వెఱంబొరసి యా♦లించె రఘుండత్తఱిన్.

క. విని యీసమయస్ఫూర్తియు
ఘనధిషణాశక్తి యెట్లు ♦ గదిరెనటంచున్
దనకుంగలతొలిగర్వం
బును రఘునాథుండుదొఱఁగి ♦ పోఁడిమిదక్కెన్. 26

వ. మఱియు. 27

సీ. తర్కశాస్త్రమున నిం ♦ తటివాఁడు లేఁడని
యనిపించుకొనవలె ♦ ననెడునాస
రఘునాథుఁడొక్క త ♦ ర్కగ్రంథమీవఱ
కేవ్రాసి దానికి ♦ నిడెనుదీధి
తియనునామంబంత ♦ ధీశాలిగౌరాంగు
గ్రంథమొక్కటినీవు ♦ వ్రాయుమంచు
నతనిసహాధ్యాయు ♦ లందఱుఁబ్రోత్సాహ
పఱుపఁగా నిమిగూడ ♦ వ్రాసెనొకటి

గీ. యద్దిరఘునాథుఁడెఱిఁగి యా ♦ ఖ్యాళువాట

నిమియుఁ దనవంటివాఁడేయ ♦ నిమదినెంచి
చదువుమన్నను జదువునో ♦ చదువఁడో యను
శంకతో వానియొద్దకుఁ ♦ జనియె నతఁడు. 28

క. చనిగారాంగా! యెదియో
యొనరిచితఁట గ్రంథమద్ది ♦ యొకసారి వినఁగ
మనమాసపడెడు నాకుఁ
వినిపింతే? యన్న నతఁడు ♦ వినియిట్లనియెన్. 29

ఆ. పడవపైని మనము ♦ పాఠశాలకు నెల్లి
సనెడుతఱిని నీదు ♦ మనసుఁ దీర్తు
గంగమీఁద వీచు ♦ గాలిలోఁ గూర్చుండి
నాదు గ్రంథమును వి ♦ నంగవచ్చు. 30

క. అనిమఱునాఁడిద్దఱు గం
గను దాఁటుచుఁ బోవునట్టి ♦ కాలంబునఁ దా
నొనరించిన గ్రంథము సది
వెను నిమి రఘుఁడద్ది వినుచు ♦ విస్మయమందెన్. 31

ఉ. మాటలపొందు వాదగరి ♦ మంబును దుష్ప్రతిపక్షవాక్శిలా
పాటన పాటవంబుగను ♦ పట్టెడుయుక్తి రఘుండు గాంచి యీ
పాటి దెనాదు దీధితి ప్ర ♦ భావమటంచు మనంబునుక్కి చే
డ్పాటును జెంద నాతనిక ♦ డన్వొడలించెను బాష్పపూరముల్. 32

ఉ. కోవిదువంతఁ గాంచి నిమి ♦ గూడను జింతిలి మిత్రమా! యిదే
మీ! వనరంగఁ జొచ్చితన ♦ మిశ్రజ! త్వత్కృతమైన గ్రంథము
న్నే విననాదు దీధితికి ♦ నేఁడెని వాపజలంబు వచ్చె న
న్భావనదోఁప నాకిటులు ♦ వచ్చెను గన్నుల నీళ్లు వెల్లుగన్. 33

గీ. పూర్ణయావనభాగ్యంబుఁ ♦ బొందళంకుల

మించుమైచాయదౌడవుల ♦ మెఱపుఁగల్గు
నాళిఁజూచినయట్టులు ♦ నూతురయ్య
వీతదంతకృశాంగియౌ ♦ వృద్ధనిలను ! 34

మ. అనుదీనోక్తులనాలకించి యిదియ ♦ య్యా ! నీకుదుఃఖంబుఁదె
చ్చినగ్రంథంబు ! వృథాప్రయాసముగదా ! ♦ చింతింపఁదర్కంబదె
వ్వనికిన్మేలునుగీడుఁగూడ నొనరిం ♦ పన్లేదుదీనిన్సఖా !
కనరాకుండఁగనడంతునంచునది గం ♦ గన్వైచెనిశ్చింతుఁడై. 35

గీ. వైచిరఘునాథ ! దీధితి ♦ వసుధనింక
ఖ్యాతికెక్కునుగొఱమాలి ♦ నట్టిచింత
స్వాంతమునుబట్టవలదని ♦ పలికె మంద
హాసవదనంబుతోడ గౌ♦రాంగుఁడపుడు. 36

క. నిమివ్రాసినన్యాయగ్రం
థము నాశమునొందనిట్లు ♦ ధరణిరఘునిగ్రం
థముదీధితియయ్యెఁ బ్రమా
ణము ; నిమిదర్కంబువిడిచె ♦ నాఁటంగోలెన్. 37

ఉ. అంతటషోడశాబ్దసువ ♦ యస్కతఁగాంచి స్వతంత్రశక్తిఁ ద
త్ప్రాంతమునందు విద్యగఱ ♦ పన్బడియొక్కటివెట్ట నిశ్చిత
స్వాంతుఁడుగాఁగనానిమి; ద్వి ♦ శాస్త్రివిదుండగువానియొద్ద క
త్యంతముదాత్తులైపఠన ♦ తత్పరతన్జనుదెంచిరందఱున్. 38

సీ. పుణ్యాత్ముఁడునువిత్త ♦ పూర్ణుఁడునైపుర
మందునున్నట్టి ము ♦ కుందసంజ
యాఖ్యభూసురవర్యుఁ ♦ డాతనిపూజన
సదనమిచ్చెనుబాఠ ♦ శాలకొఱకు
నందుగౌరాంగుండు ♦ వ్యాకరణంబును

జెప్పుచుండెను వచ్చు ♦ శిష్యులకు న
తనికంటెఁగూడఁ బె ♦ ద్దలు శిష్యులైవచ్చి
నేర్చుచుండిరి విద్య ♦ నియతితోడ

గీ. నీతఁడిని వల్లభాచార్య ♦ కూఁతురైన
లక్ష్మియనుకన్యఁ దెచ్చి పి ♦ ల్లనికిఁ బెండ్లి
చేసిరప్పుడు శచి, పెండ్లి ♦ కోసమటకు
వచ్చిన మహాత్ములను గాంచి ♦ పలికెనిట్లు. 39

చ. పరిణయదర్శనోత్సుకత ♦ వచ్చిన బంధుగులార ! సత్కళా
పరిణతచిత్తులార ! నిమి, ♦ బాలుఁడు ; తండ్రి గతించె నిర్ధనుం
డెటుఁగఁడు మంచిచెడ్డలిఁక ♦ నెట్టులో నితని గృహస్థుఁ జేసి మా
చిఱుతనిలోపముల్గణన ♦ సేయక దీవనలింపు మ్రొక్కెదన్. 40

క. అనిశచి దైన్యంబునఁ బ
ల్కిన వెంటనె పెండ్లికొడుకు ♦ లేచి ముఖాబ్జం
బును బ్రక్కకుఁద్రిప్పుచు నే
డ్చెను దనమృదులాంగమంత ♦ స్విన్నముగాఁగన్. 41

వ. అంతట శచి పరికంపితచిత్తయై కొమరుదరికింజని కన్నీళ్లుదుడిచి యి
ట్లనియె. 42

ఉ. బాలక ! యూరకీవిటులు ♦ వచ్చునిగుద్దలతోడనుండి క
న్నీళులుగాఱనేడ్చెదవు ♦ నీతియె ? నీవొకయింటివాఁడవై
యాలును నీవు లేఁజిలుక ♦ లట్లు మెలంగఁగఁ జూడఁగోరు స
న్నేలర దుఃఖపెట్టి యిల ♦ యుంచెదు నే సుఖముండునిట్టులో ? 43

వ. అనువచనంబులకు గౌరాంగుండిట్లనియె. 44

శా. తల్లీ ! నాయశమాటనాస్పృతికిఁగా ♦ దా ! వచ్చితామిఁజనా
కెల్లన్ దక్షిపికవచ్చెనైశసుఖా ♦ సేకప్రవృత్తుల్ లవ్యథగా

క్కుల్లుప్రార్థము; లల్లభ్రాతృవిరహ ♦ క్లేశంబుఁజెల్ల య్యె; నా
యుల్లంబందలిదుఃఖమంత నిటుపై ♦ కుబ్జైన్నబాష్పంబుగా. 45

గీ. అన్నయును దండ్రియు సజీవు ♦ లౌచునిచట
నుండి రేనెట్లుశోభిల్లుఁ ♦ బెండిలియని
వగచుచుండెడునిమితోడ ♦ వగవఁదోడఁగెఁ
గూకదనినట్టిశచియును ♦ గూడనపుడు. 46

వ. అంతం గొంతవడి కీయసమయార్హంబగువిచారంబున కాదికారణం బాత్మదోషంబేయని పశ్చాత్తప్తయై శచితానూఱడిల్లి కుమారునూ ఱడించె. 47

సీ. గురువౌచుశాస్త్రము ♦ లగ్గఱపు నుండియునిమి
బాలచేష్టలఁదాను ♦ వదలకుండ
వీథులలోఁబర్వ ♦ వెట్టిశిష్యులతోడ
బుడుతలవలెగంగ ♦ మున్గుచుండుఁ
బట్టుఁబుట్టముఁగట్టి ♦ మట్టాడినడివీథిఁ
గేరడములువల్కు ♦ వారివీరి
సందుగొందులనైన ♦ శాస్త్రిచర్చలుసేసి
పండితగజముల ♦ భంగపఱుచుఁ

గీ. గరఁగిపోసినస్వర్ణవి ♦ గ్రహముపోల్కి
నూరనీరీతిఁదిరిగెడు ♦ నొజ్జలయెడ
శిష్యులకు భయభక్తులు ♦ సెడకయుండి
యంతకంతకు హెచ్చిల్లె ♦ నతనిపైని. 48

ఉ. పండితులీసుమైనెదుటఁ ♦ బల్కఁగలేక పరోక్షమందు నె
న్నండుముగానమీాయవగు ♦ ణంబులు; దర్కము శబ్దశాస్త్రము
న్నిండుగనభ్యసించెనఁట; ♦ నేర్చిన నేమవనిండుగాని తా

నుండు తెఱంగు లించుకయు ♦ నొప్పవు దేశికులైన వారికిన్. 49

క. అని దూఱఁగఁ జొచ్చిరి శచి
తనయుని నతఁ డించుకైనఁ ♦ దన మ్రోలను బ
ల్కనిపల్కు లెక్కసేయక
చనుచుండెను వెన్కనున్న ♦ సరణి నెయపుడున్. 50

ఆ. విచ్చుకత్తి వ్రాలె ♦ విడివడి నిమియోర్చు
నెట్టిసూరి నైన ♦ నెదురుకొనుచు
సిగ్గుఁ బిఱికితనము ♦ శిరము వంచుట యంతఁ
బంకజాక్షు లెదురు ♦ పడిన యపుడె. 51

వ. వంగదేశం బప్పుడు మహమ్మదీయుల రాజ్యంబున నుండుటచే హుస్సే
న్షా యను నాతండు దానికిఁ బరిపాలకుండుగా నుండె. దైవజ్ఞుం డొ
క్కఁడు వచ్చి హిందు వొక్కండు దానికిఁ బ్రభువుగాఁ గలండని చెప్పిన
గౌర్హాంగు రూపలావణ్యమనీషాబలంబులు గాంచి ప్రజలీతఁడే యా
చెప్పఁబడిన భవిష్యత్ప్రభువని మనంబుల నువ్విళ్లూరుచుండిరి. కా
ని యోర్వలేని కొందఱు పాఠశాలాధ్యక్షులును విద్వాంసులు నా
తని యసమతుంబున నాక్షేపింపసాగిరి. 52

సీ. ఇప్పుడిప్పుడె వచ్చె ♦ నీభోగభాగ్యంబు
లెఱుఁగమే తొంటిపే ♦ దఱికమంత
చదువు సెప్పెడువారి ♦ సరణియే యాక్రిందు
మీఁదును గాంచక ♦ మిడిసిపడుట
తవరయో విద్యలఁ ♦ డాటోటు కాఁడొ యె
వ్వరు ధ్రువంబుగఁ జెప్ప ♦ వలఁతులిచట
మితిలేని గర్వంబు ♦ నతిరాజసంబును
విగ్రహాష్టిటీ ♦ వియును గలవు

సీ. వట్టిగొడ్డునకార్పులు ♦ వలసినన్ని
లోఁతులేనట్టిగుంటల ♦ లోననున్న
చేఁపలకుపద్దుమెండని ♦ చెప్పవిసమె?
యుంచుఁదొడఁగిరి గెలిసే ♦ యుంగనిమిని. 53

ఆ. ఇట్టులనెదుశూరు ♦ లెదురుగా నిమియున్న
మొగిచికేలు, పిల్లు ♦ లగతినుందు
రంతెకాని యొక్కఁ ♦ డతనిమాటకుమాఱు
వాకొనంగఁజాలు ♦ వాఁడులేఁడు. 54

శా. చింతల్లేవు మనంబునందు నిమికిన్, ♦ జిన్మోదవంతుండగుం
బొంతన్నెక్కొని ముచ్చటించునతఁడు, ♦ న్బొల్పారుబోధించు వృ
త్తాంతంబుల్సుమనోమనోహరములు ♦ న్నానప్రిధానంబులై,
వంతంబెట్టదు నవ్వులాటయెవనిం ♦ బ్రజ్ఞానదంబాటచేన్. 55

మ. తనకుంగల్గిన ప్రజ్ఞయోగ్యతయుఁ జి♦త్తస్వచ్ఛతాయుక్తియె
వ్వనికిన్ లేదనికాంచి దూఱులకు నొ ♦ వ్వంబోక నిత్యాత్మతు
ష్టినివర్తించుచు మైపసిండిమిసలం ♦ జెన్నారు గౌరాంగునిం
గనులంజూచినవారి పుణ్యమును భా ♦ గ్యంబెన్నఁగాశక్యమే? 56

సీ. అద్వైతుశిష్యుల ♦ యందొక్కరుండును
వైష్ణవుండునుమంచి ♦ పాటకాఁడు
నడిజవ్వనంపుఁ బా ♦ ఱుఁడుఁ "జట్టికాంగు" దే
శస్థుఁడు శ్రోత్రియ ♦ సత్తముండు
ను "ముకుందదత్త" నా ♦ మముగలవాఁడును
నగువానిపైకి గౌ ♦ రాంగుఁడెపుడుఁ
గవిసివాదంబులఁ ♦ గాఱియపెట్టుచుం
డఁగ నిమియుండు క ♦ డకునుబోక

ఆ. యొండుఁద్రోవఁ జనుచు ♦ నుండుముకుందుఁ; డి
ట్లుండ నొక్కనాఁడ ♦ తండు, నిమియు
శిష్యులొక్కచోటఁ ♦ జేరియుండుటసూచి
యన్యమార్గమంటి ♦ యరుగుచుండ. 57

గీ. కాంచి యతఁడుముకుందుండు ♦ గాఁడె? యేల
తారసిల్లినఁ దానిట్లు ♦ పాఱిపోవు
ననుచునిమి యన, నెద్దియో ♦ పనిగలుగఁగ
నరిగెఁగాఁబోలునని శిష్యుఁ ♦ డనియెనంత. 58

గీ. కాదు తనవంటిభక్తుఁడఁ ♦ గాను నేను
నట్టియపవిత్రజల్పము ♦ ల్వాఁగుదునని
తలఁచియీభక్తమౌళి నా ♦ దరికిరాఁడ
టంచు నిమివల్కనవ్వుచు ♦ నతనిఁబిల్చి. 59

ఉ. ఏలముకుంద నన్నుఁగని ♦ యీడకునాడకుఁబోయె దీవు, నే
మాలనె? నన్నొలంగి యిఁక ♦ మాత్రము నీవరుగంగ లేవులే!
తాళు మొకింత వైష్ణవమ ♦ తంబును నేనును గొందుఁగాని నీ
పోలిక దొంగవైష్ణవముఁ ♦ బూనను నమ్ముము నాదువల్కులన్.

చ. అపుడిటువంటివైష్ణవుఁడ ♦ నౌదుననన్విను! వేల్పులెల్ల ని
ష్కపటపుభక్తి నాకుఁబడి ♦ గాపులుగాఁ బడియుండ్రువాకిటన్;
న్నిపుణతబానిసీనిఁగను ♦ నిన్నుఁబొనర్చెద, నీడమాడ్కి న
న్నెపుడును నీవువెన్నవులు ♦ దింకెటుతప్పకపోదువంచనేన్. 61

క. ఈమాటలువిని కొండఱి
దేమీ! నిమియిట్టిబుద్ధి ♦ హీనుఁడె? హరిసే
వామహితు గేలిసేయుట
సేమమె యీతనికటంచుఁ ♦ జెప్పికొనిరటన్. 62

గీ. గిల్లిజగడంబుఁ దెచ్చునీ ♦ పిల్లవాఁడు
సాధునంతాపమేల తాఁ ♦ జలుపవలయు
నంచుఁ గొందఱువల్కిరి ♦ యతనిభాష
ణంబునకుఁ గొందఱెంతయు ♦ నవ్విరపుడు. 63

శా. న్యాయాభ్యాసియు నందగాఁడు నిమిపా్ర♦యంబంతప్రాయంబునుం
డాయన్వచ్చినవాఁడు భక్తవర స ♦ న్మాన్యుండు గౌరాంగుమై
చాయంబోలి గదాధరుండుమెలఁగ ♦ న్శాస్త్రార్థవాదంబుచే
నాయాసంబునుబెట్టువాని నిమి వి ♦ ద్యావాప్తగర్వంబునన్. 64

గీ. ఎన్నిబాములువెట్టిన ♦ నన్నియోర్చి
యతఁడుసేసెడుహాస్యంబు ♦ లన్నియోర్చి
తగవులకురాకయుండగ ♦ దాధరుండు
దప్పుకొనిపోవ సాధువై ♦ తలఁచుచుండ. 65

ఉ. జిత్తులమారిబాలుఁడు వి ♦ శేషములేమి గదాధరాయటం
చత్తఱి మెల్లమెల్లఁగను ♦ హాళివివాదమునందు దించితాఁ
జిత్తమువచ్చినట్లతనిఁ ♦ జిక్కులువెట్టఁగ నుత్తరంబుకై
తత్తఱపాటుఁజెందుచు గ ♦ దాధరుఁ డశ్రులుదాల్చెఖిన్నుఁడై. 66

క. సాధులలోసాధువగు గ
దాధరు నిమియేడిపించుఁ ♦ దాదుష్టత; నీ
బాధల కర్హుఁడెయాతఁడు?
శ్రీధరుమార్గములునూడఁ ♦ జిట్టలుజగతిన్. 67

సీ. నిమితండ్రికినిగూర్చు ♦ నెయ్యుఁడు, ఖ్యాతియం
దద్వైతుతరువాత ♦ నంతవాఁడుఁ,
దనభార్యమాలినీ ♦ తన్వంగితోఁదాను
నిమి బాల్యదశయందు ♦ నెమ్మిఁబెంచి

నట్టివాఁడును, వైష్ణ ♦ వాగ్రేసరుఁడు, నగు
శ్రీవాసుఁ డెదురువ ♦ చ్చినతఱి నిమి
సేతులుజోడించి ♦ శిరమువాంచి నమస్క
రించి వినమ్రుఁడై ♦ యెదుటనిలువ

గీ. నద్దియెల్లఁ బ్రపత్తి యే ♦ యంచునెంచి
మోసపోవుచు వెఱ్ఱి శ్రీ ♦ వాసుఁడపుడు
నతులఁగైకొని తనదు నో ♦ న్నత్యమంతఁ
బయలుపఱచుట కతనితోఁ ♦ బలికెనిట్లు. 68

శా. ఓరీ! ధూర్తనిమీ! యయుక్తకరణో ♦ద్యోగుండవై యిప్పుడీ
పీఠికిజ్జనుచుంటి వెచ్చటికి? నె ♦ న్నే శాస్త్రిముల్నేర్చి తం
చూరంగల్గినసూరులందఱను నీ ♦ వ్రొడించితంచున్బరిణ
వారున్వీరును జెప్పవింటి! సరినీ ♦ పాండిత్యసంక్షోభముల్. 69

క. వాదంబుల శాస్త్రింబులఁ
గాదుర నరులెందుముక్తిఁ ♦ గాంచుట గర్వో
న్మాదము డంబముఁబెంచుచు
నాదనుగల్గించునవి య ♦ టంచున్గనుమా! 70

ఆ. యుక్తవర్తనమున ♦ కుఱముక్తిదాయక
కృష్ణపాదసేవ ♦ కితరమైన
శాస్త్రిసంచయములు ♦ సరిరావు! సరిరావు!
వానిఁబడసిసౌఖ్య ♦ పడుముకుఱ్ఱ! 71

వ. ఆకాలంబున క్షీణదశలోనున్న వైష్ణవమతంబు నిరంకుశప్రజ్ఞావం
తుఁ డగునిమి యందుంజేరినఁ బునరుద్ధారణంబు నొందుననునాస
నిట్లు శ్రీవాసుండువల్కిన కపటవాక్యంబులకు గౌరాంగుండు లో
లోనవ్వుకొనుచుఁ బైకిమాత్రము వానిఁ దదేకదృష్టిగా వినుచువానివ

లె నటించి భయభక్తియుక్తుండునుంబోలె గడగడలాడుచు వంగి చెవి యొగ్గి నిలుచుండి యతండు విరమితవాక్యుండైన పిమ్మట నిట్లనియె.

ఉ. పంచితమాళినైతిఁ గద ♦ బాల్యమునందునఁ గొన్నినాళ్లు ద
త్కాండితిమై లభించు విభ ♦ వంబులుసుం జవిచూడనీరె? మె
న్నండిఁక వానిపై విసువు ♦ నాకుజనించునో తత్క్షణంబదా
పుండనయాదుఁ గృష్ణునకు ♦ క్షుద్రసుఖంబులనెల్ల వీడుచున్. 73

గీ. “అపుడుతమవంటియొకవైష్ణ ♦ వాగ్రగణ్యు
కోటికి నెచ్చటికైన నే ♦ నరిగి” యనుచు
నంతనిమిషట్టలేక కొం ♦ డంతనవ్వు
వవ్వొరక్తిమమోమున ♦ నివ్వటిలఁగ. 74

క. ఈవాలకము గనుఁగొని
శ్రీవాసుఁడులోనఁ గుపిత ♦ చిత్తుండయ్యెన్
పైవారి కేమిసూపక
నీవిట్టులు నవ్వెదేమి ♦ నిమి? యనిన్నవ్వెన్. 75

వ. వెనుకఁ గలకత్తాప్రాంతస్థ కుమారహట్టమునం దునికిగలవాఁడును బ్రస్తుతంబు నవద్వీపంబున సర్వజన సమ్మాన్యుండై యున్నవాఁడును భగవద్భక్తాగ్రేసరుండగుమాధవేంద్రపూరియను నాతనిశిష్యుండును శ్రీకృష్ణ పాదారవింద భక్తిక్షీరార్ణవంబున రేయింబవలునో లలాడుచుండువాఁడును నగునీశ్వరపూరియను సన్న్యాసి కొక్కనాడు గౌరాంగుం డెదురైవచ్చి. 76

క. చేమోడ్చి వందనంబిడి
స్వామీ! మాయింటఁగుడువ ♦ వలె నేఁడనఁగా
నేమనెను ఔటుఁగకుండఁగ
నే మంచిదటంచుఁబల్కె ♦ నీశ్వరుఁడు వెసన్. 77

చ. తెలిచినకన్నుమూయకయె ♦ దివ్యమహోద్యుతిఁ దేజరిల్లు సుం
దరనిమిషాయమంతయును ♦ దాఁబరికించుచు నిట్టియందుఁ బు
వ్వారికడఁజూడఁడే దితఁడు ♦ పద్మదళాక్షుఁడొ పుష్పబాణుఁడో
సురపతినందనుండొ యని ♦ చొక్కి యతీశ్వరుఁడెంచుచుండఁగన్.

వ. గౌరాంగుండు వానిఁ బరధ్యానంబునుండి తొలఁగించి. 79

గీ. ఓతపసిరాయ! నన్నిట్లు ♦ చూతువేమి?
నాయెడలనున్నదే దర్శ ♦ నీయమైన
దెద్దియేనియు? నట్టులైన ♦ నింటికేగు
దెంచినప్పుడు గనవచ్చు ♦ నంచునన్న. 80

గీ. వానినింటికిఁగొనిపోయి ♦ భోజనమిడిన
వెనుక నొక్కింత శాస్త్రార్థ ♦ విషయమైన
చర్చజరిగిన యానిమే ♦ షంబులోన
నిమిక నీశ్వరునకు నెంతొ ♦ సఖ్యమయ్యె. 81

గీ. రాధికాకృష్ణులకును బ ♦ రస్పరంబుఁ
గల్గుననురాగమును గూర్చి ♦ గ్రంథమొక్క
డొండు వ్రాయుచునది యీశ్వ ♦ రుఁడు నిమికిఁ
గనఁబఱిచె సవరణసేయు ♦ మనుచు నిమికి. 82

గీ. పదునెనిమిదేండ్లప్రాయంపుఁ ♦ బండితుండు
దప్పులన్నియు సవరించి ♦ యొప్పసేసె
ముందువచ్చెడునిమిలీల ♦ లందుఁగూడ
నీయతియె యాఱుసర్గంబు ♦ లేగుజెగ్గ. 83

గీ. వెనుక జంపెంబువేసిన ♦ వేళయందు
వచ్చినటువంటి యావింత ♦ వ్యాధి మాన్చి
మరల నిమిఁబట్టి యొనప్కిళ్లి ♦ పటికొగసి

విడిచిపోకుండఁ దల్లికి ♦ నడలుగొల్పె. 84

గీ. వెఱ్ఱివాఁడయ్యెనంచును ♦ వేల్పువచ్చి
చొచ్చెనంచును దయ్యంబు ♦ సోఁకెనంచు
వచ్చిచూచినవారెల్ల ♦ నిచ్చవచ్చి
నట్టుభాషింగఁజొచ్చి ర ♦ య్యవసరమున. 85

గీ. పిల్లవాఁడుగదా! యింత ♦ విద్యఁగఱవ
లేఁతమది రాపిడికిఁ దాళ ♦ లేక యిట్లు
చెదరిపోయెనటంచును ♦ జెప్పఁదొడఁగె
నీర్ష్య మదిఁ గప్పుపండిత ♦ బృందమపుడు. 86

క. శంకింపక యీబాలుని
సంకెలలన్ద్వైచి యొక్క ♦ చక్కింబెట్టన్
జంకి యిటు సేయఁబోవఁడు
కొంకక బంధింపుమనిరి ♦ కూళలు శచితోన్. 87

క. అపుడమితశోకమున వాఁ
డిపుడెవ్వని కేమిసేసె ♦ నిటు సేయుటకున్
దపియించున న్మతెంతగఁ
దపియింపం జేయకుఁడని ♦ తల్లి వచించెన్. 88

వ. వచించియు వారిమాటలు నిజమేమో యనితలంచి లేనిరోగంబున
కై తనయుని జికిత్సలచే శచి గష్టపెట్టె. 89

గీ. కొన్నినాళ్లకుఁ గ్రమముగాఁ ♦ గుదిరె వ్యాధి
వ్యాధివోవఁగ దేహదా ♦ ర్ఢ్యంబు హెచ్చె
మున్ను చేసెడు దుండగ ♦ మ్ములను గొంత
వఱకు శమియించె రుజయు నో ♦ సరిచె మేలు. 90

సీ. పంచదొమ్మిదవయేఁడు ♦ వచ్చె నప్పుడునిమి
కంతఁదాస్థాపించి ♦ నట్టిపాఠ
శాలఁబోషింప వి ♦ శాలవిత్తార్జన
మునకుఁగాఁబోలును ♦ బూర్వదిశకుఁ
జని యటఁగొన్నాళ్లు ♦ స్థావరంబుగనుండు
టకునెంచి తల్లిక ♦ డకునుబోయి
యెట్టకేలకు నామె ♦ నీకొనఁగాఁజేసి
బహుశిష్యపాళితో ♦ గృహమువదలి
గీ. దాఁటి పద్మానదిని దాని ♦ దరిని నున్న
యొక్కగ్రామంబునను నిమి ♦ యున్న నతని
ఖ్యాతి ముందుగవచ్చెను ♦ గాన వేన
వేలువచ్చిరి శిష్యులై ♦ విద్యకొఱకు. 91

శా. బాలుండొక్కఁడు మోహనాంగుఁ డతుల ♦ ప్రజ్ఞాధురీణుండు ను
ద్వేలోపార్జిత సత్కళానిచయ సం ♦ దీప్తాత్ముఁడు స్వీటి కీ
వేళన్వచ్చెను జూచివత్త మటకు ♦ స్వైరండటంచు న్పురీ
స్త్రీలు న్పూరుషులెందఱో చనిరి ద ♦ ర్శింపంగ గౌరాంగునిన్. 92

వ. విశ్వంభరుం డిచటఁ జేసిన యద్భుతచర్యలన్నియుం దపన మిశ్రావిర
చితం బగుతపనవిజయంబను గ్రంథంబున న్గాన్పింపఁగలవు. ఈయు
న్నతపదమునందున్న బ్రాహ్మణుఁడు పరమాత్మతత్త్వంబుఁగూర్చియు
ముక్తినింగూర్చియుఁ బెక్కుసందేహంబులు గలవాఁడై కడపట
శ్రీగౌరాంగుబోధంబుచే విచ్ఛిన్నసంశయుండై యతనికి దాసుండ
య్యెనని తద్గ్రంథంబున వ్రాయఁబడియుండె. 93

మ. ఒకనాఁడందఱు శిష్యులున్గొలువఁ దా ♦ నుండంగ నీబ్రాహ్మణుం
డు, కటాక్షింపుమటంచు వచ్చి నిమికెం♦తో భక్తి మ్రొక్కంగ, నా

ల్లక గౌరాంగుఁడు లేవనెత్తి యిదిమే ♦ లా! యెప్పుడుం జేయఁబో
వకుఁడీయిట్టులు, మీరుపెద్దలును నే ♦ బాలుండనుః భూసురా!

గీ. తనయ! యని పిల్చుటకుఁగూడఁ ♦ దగిన వయసు
నందునున్నట్టి నాకు సా ♦ ష్టాంగనతులు
మీరుసేయుట న్యాయమే? ♦ మీ రెఱుంగ
నట్టి ధర్మంబు లెచ్చట ♦ నైనఁ గలవె? 95

వ. అనిన నందులకుం దపసమిశ్రుం డిట్లనియె. 96

సీ. తొలుత నామొఱ్ఱలఁ ♦ దుదముట్టఁగావిని
వెనుకఁ జీకొట్టు త ♦ ప్పిదములున్న
మృత్యుదేవతచెంత ♦ ద్రిమ్మఁగనైయున్నది
ముందుమార్గము సూపఁ ♦ బోఁడెవండు
నానేర మొక్కింత ♦ యేనియు లేదిందుఁ
గనఁబడునందఱ ♦ కడకునేగి
యడిగితి నందుచే ♦ నంతకంతకు హెచ్చె
స్వాంతంబునందలి ♦ సంశయంబు

ఆ. అంతెకాని వాంఛి ♦ తార్థదాయి యొకండు
నవని దొరకఁడయ్యె ♦ నంత నిన్న
దీర్ఘచింతతోడ ♦ దేవునిఁ బ్రార్థించి
మంచినిద్ర నాద ♦ మఱచియుండ. 97

మ. కలలో మంగళవిగ్రహుండొకఁడు దాఁ ♦ గాన్పించి నీసంశయం
బులు గౌరాంగుఁడు దీర్చువానికడకుం ♦ బొమ్మావు శీఘ్రంబుగా
నిలలో నందఱ నుద్ధరించుకొఱకా ♦ యీశుండె గౌరాంగుఁడై
లలితాకారమున న్జనించెనని ప ♦ ల్కన్నేను మేల్కాంచితిన్. 98

గీ. మేలుకొని చెచ్చెరనువచ్చి ♦ మీపదాబ్జ

ములపయిఁ బడితి నందియం ♦ బులను దుల్చి
నాకు గతిసూపి ప్రోవుమా ♦ నీకుఁ దప్ప
దంటి నిదియంత నానేర ♦ మా? మహాత్మ! 99

మ. అన గౌరాంగుఁడు సిబ్బితిన్వలె స్మితా ♦ స్యంబోరగాఁజేసి యి
ట్లనె స్వప్నంబునఁగాంచి విన్నయది స ♦ త్యంబౌను విప్రోత్తమా!
మనసే యిన్నివినోదముల్గొలిపెఁ జు ♦ మ్మా! యైనను న్నాకుఁదోఁ
చినమార్గంబున నీకుఁ దోడుపడుదు♦న్జింతింపకయ్యా యిఁకన్. 100

క. మన వెనుక వార లింతకు
మును పే వేసిరొక త్రోవఁ ♦ బోవఁగవలయున్
మనుజు లదియంటి యని దా
నిని స్పష్టముగా నతనికి ♦ నిమి బోధించెన్. 101

గీ. సంశయముఁదీర్చి తపనమి ♦ త్రా! కళత్ర
యుతుఁడవై నీవు కాశిలో ♦ నుండుమయ్య
యచటికేనచ్చువఱకన్న ♦ నాతఁడట్లు
చలిపె నాబాల గురునాజ్ఞ ♦ తలనుదాల్చి. 102

గీ. ప్రాగ్విషయమందు నిమి యొక్క ♦ వర్షముండి
యచటిప్రజలను దాఁ జాల ♦ సలరఁజేయ
వారలందఱు నతఁడు దై ♦ వంబయనెడు
బుద్ధి నాతని ననిశంబుఁ ♦ బొగడుచుండ్రు. 103

వ. అందులకు జను లిప్పటికిఁగూడ నాదేశంబునఁ బాడుకొను నీక్రింది పాటయే తార్కాణంబు, 104

ద్వి. పాపులు! దుష్టులు! ♦ పతితమానవులుఁ
బాపసకుంజరుల్! ♦ ధన్యసాధువులు
విమలచిత్తులు! మీరు ♦ వేవేగరండు!

నిమి పిల్చుచున్నాఁడు ♦ నిర్నిద్రులౌచు
స్వామిబోధించిన ♦ పలుకులాలించి
యామార్గముననె మీ ♦ రందఱుసనుఁడు
హరినామమనునాన ♦ నాతఁడు ముక్తి
కొఱకుఁ గావించి భ ♦ క్తులనందునుంచి
దయతోడఁ దాఁ గర్ణ ♦ ధారుఁడై వారి
భయదసంసృతి దుఃఖ ♦ వార్ధిదాఁటించుఁ
గృపఁజేయు నుపకృతి ♦ కిని మాఱుగోరఁ
డెపుడుఁ దా నెకగవ్వ ♦ యేని దక్షిణగ
నీమంచిసమయంబు ♦ వృథసేయఁబోకుఁ
డీమహాత్మునికెన ♦ యెవ్వరులేరు. 105
క. గౌరాంగుఁ డొక్కఁడేయఁట
నీరీతిన్గడపి మరల ♦ నేతెంచెను వి
స్ఫారయశస్కుండయి తన
యూరికి శిష్యులకునెల్ల ♦ నుల్లము లలరన్. 106
గీ. వచ్చువెంటనె శచి తన ♦ పట్టితోడ
నతనిసతి లక్ష్మి మరణించె ♦ ననెడు ఘోర
వార్త చెప్పుట తప్పక ♦ వచ్చెనంచుఁ
జెప్పి వాపోయె నక్కునఁ ♦ జేర్చి సుతుని. 107
సీ. కట్టకట్టలుగఁ బ్రా ♦ గ్భాగంబునందుండి
వచ్చినశిష్యులుఁ ♦ బ్రాఁతశిష్యు
లందఱు నిమి బడి ♦ యందుఁ గిక్కిఱిసినఁ
బల్లవసుమఫల ♦ భరితమైన
విపులభూజంబట్లు ♦ వీక్షణానందదా

యశమూచు నది ద్రష్ట ♦ లకును దోఁచె
బహుళంబుగా ధన ♦ వస్త్రధాన్యంబులు
నిమియింట సతతంబు ♦ నెలకొనియెను
ఆ. గాని యొక్కఁడేని ♦ గౌరాంగుఁడంటఁడు
దల్లిచేతఁబెట్టు ♦ ధనమునంత
నిట్టు లతనికీర్తి ♦ యెంతయు దెసలందు
నవిరళముగ వ్యాప్త ♦ మాచునుండ. 108

మ. కవియు న్గీర్తిత సర్వశాస్త్రవిదుఁడు ♦ న్గాశ్మీరవాసుండుఁ గే
శవనామాంచితుఁ డెల్లదేశముల సం♦చారంబుఁ గావించి శా
స్త్రవచఃపాటవమొప్పఁ బండితుల వా♦దంబందుఁ దూఁటాడి యిం
కెవరున్లేరు జయింప నాకనుచు నూ♦హించె న్మదోద్రిక్తుఁడై. 109

క. తనలోఁ దానిట్లూహిం
ప నవద్వీపంబు చిత్త ♦ పథమునఁబడెఁ దో
డనె యతఁడే నటకుంజని
తునుమాడెద నచటి పండి ♦ తులనని తలఁచెన్. 110

క. తలఁచినవెంటనె మదగజ
ములు సేవకులశ్వతతులు ♦ ముందర నడువన్
జెలఁగి నవద్వీపమునకు
వెలువడి కేశవుఁడు వచ్చి ♦ విడిసెఁ బురమునన్. 111

గీ. విడిసి యేపండితుండైన ♦ విద్దెలందుఁ
బోరినన్నోర్చనేఁ గోలు ♦ పోదు నాదు
వసువసనదూష్య వారణా ♦ శ్వంబులెల్లఁ
గానిచో నవద్వీపంబు ♦ గాదుమీఁది. 112

క. అని వార్తఁ బంపఁ బట్టణ

మునఁ గలపండితులు వాఁడ ♦ మున కెపుడేనిన్
వెనుదీయనివా రైనను
బొనుఁగుపడిరి యిపుడు కేశ ♦ వుని వార్తలవిన్. 113

క. ఇమ్మహి నేపండితుఁడు
న్మమ్ముల నోడించునంచు ♦ మది నెంచము ద
ర్కమ్మును వ్యాకరణము మా
సొమ్మను విశ్రుతినివినని ♦ చోటులుగలవే? 114

వ. అయినను. 115

గీ. శారదోపాసనా బల ♦ శాలియౌచుఁ
బండితుల వీఁడు వేధించు ♦ చుండునంచు
వినెద మిఁకనోర్చుటెట్లులు ♦ వీనిమనము.
వాణియేవచ్చి జయమిచ్చు ♦ వానికెపుడు. 116

ఉ. ఈపగిది న్మనోవ్యథ ద ♦ హింపఁగ గ్రుక్కుచునుండె నా నవ
ద్వీపవిపశ్చిదాళి, పరితి ♦ వీరుఁడు మారొ్కనలేమిఁ గేశవుం
డాపురినిల్చియుండెఁ బరి ♦ హాసము సేయుచు, నంత నానిలిం
పావగ చెంత నొక్కనిసి ♦ యందు నిమి ప్రభృతుల్సెలంగుచున్.

క. చల్లని మలయానిలములు
మెల్లఁగ వీవంగఁ గుముద ♦ మిత్రుఁడు ధరపైఁ
దెల్లనివెన్నెలఁ జల్లఁగఁ
బెల్లుగఁ గావించుచుండ ♦ విద్యాచర్చల్. 118

శా. ఆదారిన్జనుచుండి కేశవుఁడు శి ♦ ష్యానీకముల్గూడ రాఁ
గాఁ, దా వారిప్రసంగముల్వినుటకు ♦ న్గౌతూహలంబంది యు
ఛ్చైదర్పంబుననిల్చెఁ; బండితుని శి ♦ ష్యుం డొక్కరుండంత వీ
రే దిగ్విశ్రుతకీర్తి కేశవులటం ♦ చేతెంచి చెప్పె న్వెసన్. 119

మ. విని చైతన్యుఁడు కేశవార్యుఁ డిటకే ♦ విచ్చేసె నేయంచు లే
చి నయంబారఁగ నేగి మ్రొక్కులిడి వేం ♦ చేయుండి శాస్త్రజ్ఞమం
డన! మాభాగ్య మదింత యంతయని యె ♦ న్నన్జాల మీవేళ సం
చనఁగాఁ గేశవుఁడుబ్బి మధ్యమునఁ దా ♦ నాసీనుఁడయ్యె న్వడిన్. 120

వ. కూర్చుండి కేశవుండు నిమివంకఁ జూచి. 121

క. నీ వలనిమిపండితుఁడవు
గావా! బాల్యంబునందె ♦ కాంచితి వఁట వి
ద్యావిశ్రుతి; వ్యాకరణము
నావెలసెడు చిఱుతవిద్య ♦ నా! కఱచి తనన్. 122

వ. అందులకు గౌరాంగుఁడు వినమిత గాత్రుండై యిట్లనియె. 123

శా. న్యాయ వ్యాకరణాది శాస్త్రములఁ బూ ♦ ర్ణఖ్యాతి నార్జించి దు
ర్జేయప్రజ్ఞ సమస్తసూరితతికి ♦ జ్జేమోడ్పుఁ దెప్పించి త
య్యా! యెట్లీఁడగు నీదుపాండితికి నా ♦ యల్పాక్షరజ్ఞానమే
దో యొక్కించుక స్వోదరార్తి హరణో ♦ ద్యోగుండనై నేర్చితిన్.

క. నీయట్టి కుజ్ఞవానికి
నీయడఁకువ యొప్పుఁగాని ♦ యీపురజనముల్
నీయట్టి బుద్ధిమంతుం
జేయెష లేఁడనుచుఁ బలుక ♦ నేవింటి నిమీ! 125

క. అని కేశవపండితుఁ డపు
డన నిమి యిట్లనె మహాత్మ! ♦ యఘశోషణపా
వన సలిలాత్మికయగు గం
గను బ్రార్థనసల్పు మాదు ♦ కర్ణము లలరన్. 126

క. ఈగతిఁబల్కిన నిర్ఝర
వేగంబున వినెడువారు ♦ వెఱఁగందఁగ నా

భాగీరథిపై నొనరిచి
యాగడియని శ్లోకశతము ♦ నాతఁడు నదివెన్. 127

చ. పలుకులతీరుఁ బండితుని ♦ వ్యాఖ్యరిఁగాంచుచుఁ జుట్టునున్న శి
ష్యులు బళిరా! కవీశ్వరుని ♦ చోద్యమటంచు నపారభక్తి వి
హ్వలమతులౌచు శ్రీహరిని ♦ వాకొనుచుండిరి మాటిమాటికిం
బలువురిలోన నొక్క నిమి ♦ మాత్రము యుండెను నిశ్చలాత్ముఁడై.

క. మనగురు వీపండితునకు
నెన యెట్లగునంచు నెంచి ♦ హృదయగతంబౌ
వనటం జిక్కెను నిమియొ
ద్దను జదివెడు శిష్యవితతి ♦ దత్తఱపడుచున్. 129

వ. అంత. 130

ఉ. పండితవర్యుతో నిమి ప్ర ♦ పత్తిని “గేశవసూరి! పృథ్వి నొ
క్కండెనగాఁడు మీకు; శత ♦ కంబున నొక్కటి దీసి దానియం
దుండెడు నర్థమున్విసము ♦ నొప్పఁగఁ జెప్పఁడు దేటతెల్లగా
దండమొనర్తుమీ” కనిన ♦ దానికి నాతఁడు వొంగి యిట్లనెన్. 131

క. శ్లోకములు నూఱుసెప్పితి
వాకొను దేనికిని మనసు ♦ పడితో యందున్
గైకొని యర్థముఁ దెల్పుచు
నీకోరికఁ దీర్తుననిన ♦ నిమి వెన్వెంటన్. 132

గీ. దీని కర్థముసెప్పుము ♦ ధీవిశాల!
యనుచు మధ్యంబునందుండు ♦ నట్టి శ్లోక
మొండు గళగళఁ జదువంగఁ ♦ బండితుండు
చేష్టలటి చూచె నిదియేమి ♦ చిత్రమనుచు. 133

మ. శ్రమ మెంతో పడి శారదాంబ నెపుడు ♦ స్సద్భక్తిఁ బూజించి శా
స్త్రములందు న్గవిత న్విశారదుఁడనై ♦ రాజిల్లితిన్గాని యీ
క్రమము న్జూడఁగలేదు పృథ్వినెట నా ♦ కంటె న్విశేషంబుగా
విమలంబౌ మది వాణిఁబూజనలిపె ♦ న్వీఁడంచు యోజించెదన్. 134

క. అని మదిలో శంకించుచుఁ
దనయా! శ్రుతిధారివాచుఁ ♦ దలఁచెద నిన్నే
లన మొదలుఁ దుదయుఁ గాకుం
డను నడిశ్లోకంబు వచ్చు ♦ ట గడు న్వెఱఁగా. 135

వ. అనిన గౌరాంగుం డిట్లనియె. 136

ఆ. నలువరాణి కృపను ♦ నరులందుఁ గొందఱు
గవితయందుఁ బటిమ ♦ గలిగియుండ
నొక్కసారి వినిన ♦ యుక్తుల మదినూఁది
కొంద ఱవనినుండఁ ♦ గూడదయ్య? 137

క. అను పల్కులవిని కేశవుఁ
డనుమానము నిజమెయయ్యె ♦ ననుకొని గౌరాం
గుని నించుక తా గౌరవ
మును జేయఁగఁదొడఁగె భక్త ♦ పురుషుఁ డటంచున్. 138

క. నిమి వినుమని మధ్యశ్లో
కమునకుఁ నర్థమును జెప్పె ♦ కమ్రాలంకా
రముల న్గేశవుఁ డగపఱి
చి మహామోదంబుఁ గొల్పెఁ ♦ జిత్రోక్తులతోన్.

ఉ. అంతయు నైనపిమ్మట “మ ♦ హాత్మ! కృతార్థులమైతి మేము నీ
వింత కవిత్వధోరణిఁ, గ ♦ విత్వములోని గుణంబులెంచి మా
కెంతయు సంతసంబిడితి ♦ వింకను శ్లోకములోని దోషముల్

గొంత పరీక్ష సేయుటకుం♦గోవిదమాళి ! యనుజ్ఞ యిచ్చెదే?" 140

క. అని చిఱునవ్వున నిమివ
ల్కినఁ దోఁకంద్రొక్కు ద్రొాఁచు ♦ లీల నమర్షం
బున నొడుగఱచి యిపుడే
మని వదరితి వ్రారిబాల ♦ కా ! నాయెదుటన్. 141

వ. అని కేశవుం డంతటితోఁ గసిదీఱక. 142

గీ. న్యాయ శబ్దశాస్త్రము లిట్టు ♦ లట్లు సదివి
తిఁక నలంకారశాస్త్రి మిం ♦ తేని యెఱుఁగ
విలను నిన్ననో మొన్ననో ♦ కలిగి యిట్లు
విఱ్ఱవీఁగెదె మత్తిల్లి ♦ కుఱ్ఱవాఁడ, 143

గీ. సకల వేదవేదాంగ శా ♦ స్త్రప్రకాండ
పూర్ణవేత్తల తలపైని ♦ మొట్టు నాక
విత్వమండలి గుణదోష ♦ వితతి నెట్లు
నీవు సూడఁగఁగలవురా ♦ నిమికుమార ! 144

వ. అని క్రోధస్వాంతుండై కేశవుండు పలుకు పలుకులకు మందస్మిత వ
దనారవిందుండై నిమి యిట్లనియె. 145

క. సూరివరా ! శాస్త్రాలం
కారంబులు నేల మీఁదు ♦ కవితను నెటులోఁ
దూఱిన పొరపాటులనే
నారయ నాఁగేశవుండు ♦ హా ! హా ! యనుచున్. 146

క. కనఁబఱుపుము దోషము నిమి
కనఁబఱుపవయేని సూరి ♦ గాఁ డితఁడంచున్
జనులకు నేఁ బ్రకటపఱుతు
నన నిమి చిత్తంబటంచు ♦ ననె నాతనితోన్. 147

మ. అని శ్లోకంబునఁ గల్గుదోషములఁ దా ♦ నైదింటినిం జూపి యే
మని చెప్పంగలవయ్య కేశవుఁడ! యా ♦ యైదింటి సిద్ధాంతముం
బొనరింపం దగుయుక్తులన్న నవియే ♦ ఫ్రా పొందు లేశమ్ముఁ బొం
దనివాక్యంబులఁబల్కెఁ బండితుఁడు స్వి♦న్నంబైనయాస్యంబుతోఁ

క. కళవళమునఁ దా నెదియో
పలికెను గేశవుఁడుగాని ♦ ప్రస్తుత విషయం
బులకు సరిపడమి గేలిని
జలుపంగాఁదొడఁగె నచటి ♦ జనతతి యతనిన్. 149

క. కోపముఁ దాపము లజ్జయు
దీపించి మనంబునందు ♦ ధీహృత్కలనా
టోపంబున దిగ్విజయిని
నాపండితుఁ దెచ్చె నవ్వ ♦ దశ్రులవలనన్. 150

గీ. అపుడు నిమిషప్రాయి పండితేం ♦ ద్రా! యిటేల
విన్నఁబోయెద వింత క ♦ విత్వపటిమ
గలుగు టబ్రంబుగాదె త ♦ ప్పులకునేమి?
రెండుమూఁడున్న నవి లెక్క ♦ యుండునయ్య? 151

గీ. చాలరాతిరియయ్యెఁ గే ♦ శవుఁడ చూడు
మేగుదము మనమందఱ ♦ మింటి కిపుడు
వలసినను శాస్త్రవిషయ సం ♦ వాదమెల్లి
చేయవచ్చును నాకింక ♦ సెలవొసంగు. 152

వ. అని పల్కిన. 153

గీ. శత్రుకృతమైన దుఃఖోప ♦ శాంతి హృదయ
శల్యమై యేఁచెఁ గేశవు ♦ శవముపగిది
నాతఁడు బసకుఁజని భోజ ♦ నాదులను దొ

ఱంగి దురపిల్లెఁ గన్నీళ్లు ♦ రాలనిట్లు. 154

మ. చపలా! శారద! నిన్ను నమ్ముకొని య♦శ్రాంతంబు సేవించి నీ
కృపనే కోరుచునున్న నాకిపుడు దు♦ష్కీర్తి న్బ్రసాదించితే
యపచారంబులు నీకొనర్చితినొ య♦న్యాయంబుగా నన్ను ఖే
దపడం జేసితి వొక్క బాలకునికై ♦ దాక్షిణ్య హీనాత్మికా. 155

గీ. ఇట్లు గనులెఱ్ఱవాఱగా ♦ నేడ్చి యేడ్చి
చివర కాయాసమున నిద్రఁ ♦ జెంద నొక్క
పండువెన్నెల మైచాయ ♦ పసలనెసఁగు
సకియ కలలోనఁ గేశవు ♦ నకును దోఁచె. 156

వ. కనంబడి యాతనితో నిట్లనియె. 157

శా. ఓరీ! కేశవ! నేను శారదను ని♦న్నోడించి పెంపెక్క నా
గౌరాంగుం డఖిలప్రపంచ పరిర ♦ క్షాదక్షుఁడౌ కృష్ణుఁ డె
వ్వారు న్విద్దెల మత్తిలంజనదు ని ♦ ర్వాణాప్తికింగాని వి
ద్యారంభంబులు శృంగభంగములకే ♦ యంచు న్విచారింపుమా!

క. చరములనచరంబుల నన
వరతము శాసించి యేలు ♦ వాఁడౌ లక్ష్మీ
వరు నెదురుకొనుటకును నా
తరమే గొంతమ్మకోర్కి ♦ తగునే నీకున్. 159

క. వనజాక్షుఁడు నిన్నోర్చుట
యును గూడం బరిభవిల్లు ♦ నొకలాభముగా
నేను వెంటనె నిమియింటికిఁ
జని పదములపైని బడుచు ♦ శరణను వత్సా! 160

వ. అను నాత్మోపాసిత యగు దేవివాక్యంబులవలనఁ బశ్చాత్తప్తుండై
కేశవుం డట్లుకావించెదనని నిశ్చయించుకొని మఱునాఁడు లేచి ప్రాతః

కాలకృత్యంబులు దీర్చికొని. 161

చ. వడి నిమియింటికేఁగి వఱు ♦ వాతను నాతఁడు సుప్తిఁవీడి వ
చ్చెడుతఱిఁ దత్పదాబ్జములఁ ♦ జేతులఁదాఁకి నమస్కరించి దా
సుఁడఁ గరుణాకటాక్ష పరి ♦ చుంబితుఁజేయుమునన్ను స్వామి! నా
వుడు స్మితచంచలోష్ఠముల ♦ పొల్పెసఁగ న్నిమిసూచి యిట్లనెన్.

మ. కలవే యీవిపరీతకృత్యములు లో ♦ కంబందుఁ ద్వచ్ఛిష్య శి
ష్యులకు న్శిష్యుఁడనౌటయే యతుల భా ♦ గ్యోదారతన్గాంచు న
ట్టిలు యోజించెదు నాపదంబులను రెం ♦ డుంబట్టి యిమ్మాడ్కి సే
వలుగావించెదు కేశవార్య తగునే ♦ బాలార్చ నాప్రక్రియల్. 163

ఆ. లెమ్ము పండితేంద్ర! ♦ లేచి కావలసిన
యర్థమేదియున్న ♦ నడుగు మిపుడు
మీదు కోర్కెఁదీర్చి ♦ మిమ్ముఁదన్పుట కెక్కు
డైనకార్య ముండు ♦ నయ్య నాకు. 164

గీ. అనిన నా కేశవుఁడు దన ♦ యుపజయంబు
మొదలుకొని యంతవఱకును ♦ గదిరినట్టి
వింతలన్నియుఁ జెప్పి పా ♦ పినగు నన్నుఁ
గృపను వీక్షించి వేగ ర ♦ క్షింపుమనియె. 165

చ. అన నిమి సత్కృపామతి ర ♦ హస్యసుబోధము లేమిచేసెనో
కనఁగను రాదుగాని వెను ♦ కంగల మత్సరమెల్ల వీడి వెం
టనె తనఘోటకద్వీప ధ ♦ నంబులనన్నిటిఁ దోఁసిపుచ్చి యే
గెను బరిపక్వచిత్తతను ♦ గేశవుఁ డప్పుడు వీతరాగుఁడై. 166

సీ. దిగ్విజయకాంక్షవచ్చిన ♦ దృప్త పండి
తాగ్రగణ్యుని వైభవం ♦ బంతఁదోఁచి
గోఁచిపెట్టించి వెడలంగఁ ♦ గొట్టెఁ బురము

నుండి సామాన్యుఁడే నిమి ♦ పండితుండు. 167

క. విత్త యశోవిభవంబుల
పొత్తుల నతఁ డెటకుఁ గదలి ♦ పోయెనొ జ్ఞానా
యత్తం బగుచిత్తంబున
నెత్తెఱఁగున మనెనొ పిదప ♦ నెఱుఁగఁ డెవండున్. 168

ఉ. ముద్దులు మూటగట్టునను ♦ మోమున బంగరుఁ గేరుమేనను
విద్దెలభోజుఁడై రిపుల ♦ వీఁచమడంచుచు నోసి! చెంతనే
ఘోర్ద్రుమాలంగు నీసుతుఁడు ♦ పుణ్యము నానదినీదె ధాత్రి నే
ముద్దియనీకు నుద్దియగుఁ ♦ బూర్వసమార్జిత భాగ్యమందునన్. 169

క. అని యగ్గించిరి శచిఁ బుర
వనిత ల్శచియు న్బ్రమోద ♦ వతియయ్యెను గా
ని నిమికిజోడై స్నుషయో
ర్తను గృహమున లేదటంచుఁ ♦ దొయ్యలిపొక్కున్. 170

క. కులమును గుణము న్శీలము
లలితాకారంబున తుల ♦ లావణ్యంబున్
గలముద్దుగుమ్మ నిమి కెం
డిలిగాఁగ న్జూచు టొక్క ♦ టే కొఱఁతగదా! 171

ఆ. విభుఁడు బ్రదికియున్న ♦ విశ్వరూపుండైన
నింటనిలిచియున్న ♦ నిట్లు బాలుఁ
డొంటిపోఁగువాని ♦ యోజనుండునె నేను
బదుగు బ్రతికియున్న ♦ ఫలముగలదె? 172

క. కొడుకుం జూచిన జదువులఁ
బడియుండుటెకాని తన వి ♦ వాహంబునకై
తొందరం డిఁక నేపుణ్యా

త్ముఁడు వీనికిఁ బిల్లనిచ్చి ♦ ముచ్చటదీర్చ్రఁ. 17:

వ. అని శచి యిట్లు నిమిపెండ్లికై రేయింబవళ్లు చింతించుచుండె. 174

గీ. ఆనవద్వీపమందు ధ ♦ నాధికుండుఁ
బండితుండును వైదిక ♦ బ్రాహ్మణుండు
నిమి తెగనుగల్గి నాతఁడు ♦ నిర్మలాత్ముఁ
డును వెలయు సనాతనమిశ్రుఁ ♦ డనునొకండు. 175

క. అతనికి విష్ణుప్రియ నా
నతనుని ముల్కి యనఁదగిన ♦ యంభోజదళా
యత నేత్రయొక్కరిత కొమ
రితగా జన్మించియొసఁగె ♦ శ్రీదేవివలెఁ. 176

సీ. ఒకనాఁడు మందాకి ♦ నికి శచి సుతునితో
స్నానార్థమరుగ న ♦ చ్చటికె స్నాన
మాడంగ విష్ణుప్రి ♦ యయుఁగూడ నేతేర
గౌరాంగుఁ డామెకుఁ ♦ గనులఁబడియెఁ
జూచినంతనె నిమి ♦ సుందరరూప లా
వణ్యంబులకుఁ బర ♦ వశతఁజెంది
విష్ణుప్రియాకన్య ♦ విపుల మోహావేశ
చిత్తయై యిట్టులు ♦ చింతసేసె

ఆ. "వీనిచెట్టఁబట్టి ♦ వీని గాఢాలింగ
నములఁజిక్కి ప్రాణ ♦ నాధయనుచుఁ
జనవుతోడ నతని ♦ సయ్యాటలనుదేలు
చుంట కెవతెనోఁచె ♦ నొక్కొ యిలను?" 177

క. అని తలఁచుచు శచి గంగకు
ననుదినమును వచ్చుచుండ ♦ నామెకడకుఁ దాఁ

జని కరపద్మంబుల మో
డ్చి నమస్కృతు లాచరించి ♦ సేవకుఁ డౌడఁగెన్. 178

వ. అప్పుడు. 179

చ. కలికి మెఱుంగుమైపసయుఁ ♦ గ్రమవచోగుణరాజిఁగాంచి యా
చిలుకలకొల్కి కోడలయి ♦ చెంగటనుండఁగఁ జూచుభాగ్య మె
ట్లలవడు నాకటంచు శచి ♦ యామెను డగ్గఱి మోహనాంగి నీ
కలవల రాజుఁబోలు మగఁ ♦ డయ్యెడుమంచు నొనర్చెదీవనల్.180

గీ. ఇట్లు శచివల్క సిగ్గుచే ♦ నెఱ్ఱవాఱెఁ
జిగురుఁబోఁడికిఁ జెక్కిళ్లు ♦ శిరమువాంచి
మాఱువల్కఁగ లేకున్న ♦ మగువ మొగము
ప్రేమతోనెత్తి శచి ముద్దు ♦ వెట్టెనపుడు. 181

వ. ఇట్లు విష్ణుప్రియశచికిం జనవై ప్రతిదినంబు నామెవచ్చుటకుమున్న గంగయొద్దకుం జని శచికై యెదురుసూచుచుండి యామెరాకఁ గని వికసిత వదనారవిందయై మణిఖచిత కనకవలయంబులరవళులు సెవులకు విందుఁగొల్పఁ గరపల్లవంబులుమోడ్చి నమస్కరించి శీఘ్రుంబ పెండ్లికొమరితవుగమ్మను నాశీర్వాదం బెప్పటియట్ల గ్రహించి యామెదెచ్చిన వస్త్రంబులెల్ల నుదికిపెట్టి జలపూర్ణకలశంబు గొంత దూరంబువఱకు మోసి తరువాత నామెబుజంబులపై కెత్తుచుండు నిట్లుండ నొక్కనాఁ డనురాగసిక్తహృదయయై శచి విష్ణుప్రియంజూచి యిట్లనియె. 182

ఉ. అమ్మ! శిరీషపుష్ప మృదు ♦ లాంగకము ల్వసివాళ్లు సెంద నా
కిమ్మెయి నేల తోడుపడు ♦ దే! గృహకృత్యములందు భోగభా
గ్యమ్ముల పుట్టినిల్లెగద ♦ యయ్యెను నీకును బుట్టినిల్లు మీ
యమ్మయుఁ దండ్రిసూచినను ♦ నాఁఱడిపెట్టరె యిట్లుసేసినన్. 183

క. కోమలి నీవాగర్భ
శ్రీమతివై యిట్టిపనులు ♦ సేయుచునున్నన్
భూమిజను ల్నినునవ్వుదు
రేమో యని కొంకు నాదు ♦ హృదయము తరుణీ! 184

క. అన విష్ణుప్రియ శచిక
ల్లన నిట్లనుఁ బూజ్యురాల ♦ లక్షుల్గలవా
రును నీయట్టి మహాత్ముల
కెనయే నీసేవ పుణ్య ♦ కృత్యముగాదే? 185

క. నలుగురు నవ్వనురనియెడు
నలుకేటికి నాకు మనము ♦ నందలి వాంఛల్
ఫలుపొందువృద్ధలకు సే
వలుసలిపిన నంచు నిట్టి ♦ పనులనొనర్తున్. 186

గీ. నాదు నుపచారములఁ గరు ♦ ణను గ్రహించి
చేయుమా శీస్సు నాకోర్కె ♦ సిద్ధిఁబొందఁ
బడతి! నీయింటవసియించి ♦ కుడిచి కట్టఁ
గలుగుటే కన్నియలకు భా ♦ గ్యంబుగాదె? 187

వ అని మోహగర్భితంబు లగువాక్యంబులఁ దనకు గౌరాంగునిమీఁదం గలమక్కువ చెప్పకయచెప్పి విష్ణుప్రియ యహర్నిశం బాతనిపై వి రాళిం దవిలియుండె. 188

క. చిఱుతతనవుఁజేషియ నిటు
మరులుకొనంజేసె నొక్క ♦ మాఱే దృగ్గో
చరుఁడై గౌరాంగుం డ
బ్బురమాఁగద! యాతఁ డెట్టి ♦ పోఁడరియొ జగతిన్. 189

క. ధనవంతుల మనుగర్వం

బున నాజనకుండు జనని ♦ పొందళ్కులమే
నను నొప్పనందగానిని
నను జతసేయంగ జంకి ♦ నన్నేఁచెదరే? 190

క. ధనమా! నీకీవె నావం
దనములు గౌరాంగునకును ♦ నాకును మధ్యం
బునవచ్చి పెండ్లి చెడఁగొ
ట్టను జూచెదవేమొ యక్కటా! ♦ నిర్దయతన్. 191

క. పేదల యింటంబుట్టిన
నోదయితా! దీన నన్ను ♦ నోముమటంచున్
బాదంబులపైఁ బడుదును
గాదా నిమి నన్ను భార్య ♦ గాఁగైకొనఁగన్. 192

క. ధనవంతుల గర్భంబున
జనియించితి నైననేమి? ♦ సకలకలాభి
జ్ఞానితోడ సాటియెట్లగు
దుమ విద్వాంసులకు సిలను ♦ దఁలయే ధనికుల్. 193

క. హృదయం బర్పించితి నే
నిదివఱకే నిమికి; నన్ను ♦ నితరులకీయన్
మది నూహింపకుఁడని నే
నెమ్మరై యనమెండొనర్తు ♦ రే! తలిదండ్రుల్. 194

క. డోలాందోళితమతి నిటు
బాలామణి కళవళమునఁ ♦ బల్కుచు నిమిపై
వ్రాలిన చిత్తముఁదిప్పన్
జాలక తలపోయునతని ♦ సౌందర్యంబున్. 195

గీ. గంగావగాహమును గా

రాంగుం డొనరించువేళ ♦ నారసితిఁగదా!
గంగాతోయము లాతని
బంగారపు మేనిమిసల ♦ భాసిలె నరుదై. 196

క. పుట్టించె నన్నుధనికఁగఁ
గట్టెఁడివిధియట్టుగాక ♦ గంగాంబువుగాఁ
బుట్టించిన నిమిఁ గౌఁగిటఁ
బట్టెడు భాగ్యంబునాకుఁ ♦ బట్టునుగాదే! 197

క. తనవలె నందముగలదా
నిని గాననియేమొ మరల ♦ నిమి యీమందా
కిని చెంతఁ ద్రొక్కి చూడఁడు
కొనసాగున భాగ్యహీన ♦ కోర్కులు జగతిన్. 198

మ. మరుఁడా! యెంతటిజోదవీవు ననుఁ గొ♦మ్మన్బట్టి వేధించుచున్
బురుషుండౌ నిమినిల్చి యుండుకడకుం ♦ బోనోపవేమయ్యొ నీ
విరితూఁపు ల్మలయానిలంబులఖలు ♦ స్వీ్రీడావిహీనుండ! మా
యరవిందాస్యల నేఁచుమన్నఁ దెగి శౌ ♦ ర్యంబంత చూపింతువే?

క. "పూవవయసు సుందరి యీ
పాపను బాధించుటమిత ♦ పాపము నారా
రాపిడికి నిలువలేద" ని
పాపీ! తలపోసి దీని ♦ వదలఁగరాదే. 200

గీ. లక్ష్మి నీపొందుఁగాంచక ♦ లయముఁజెందెఁ
గాని నిమి! నీదుభార్యయ ♦ న్ఖ్యాతిఁగాంచె
నట్టిభాగ్యంబె నాకు నీ ♦ యంగవలదె
మత్సుకృతమింకఁ గలయిక ♦ మాటపిదప. 201

ఉ. నీపయిచేలకిచ్చెదవు ♦ నిత్యముఁ గౌఁగిలి; దానిపాటిగా

నే! పరచింత లేకెపుడు ♦ నిన్నుఁదలంచుచు నున్న నేను, నా
పాపమె? ప్రాణనాథ! నిసి ♦ స్వప్నమునందునఁ గన్నుమూసి నీ
రూపముఁగాంచి సందిటను ♦ గుప్పిచ్చుట కంకిలి సేయఁగల్గుదే? 202

గీ. నిమితను స్పర్శసుఖమంత ♦ నీదెవసన
మూ! మనకుఁ గల్గునెయ్యంబు ♦ మదిని దాల్చి
మెల్లనో మంచిసమయంబు ♦ నెంచి నాదు
వృత్తమాత్మేశుతో విన్న ♦ వింపరాదె! 203

క. నిను నుదికి పిడిచి వేదన
లను బెట్టితినంచుఁ దావ ♦ లంపు బలమునన్
నను విడనాడకు కోపం
బున, నటు నేఁజేయలేదు ♦ పుట్టమ! యీర్ష్యన్. 204

ఉ. మారవికారము ల్తనదు ♦ మానసము న్వికలంబుసేయ నా
హారవిహారముల్దొఱఁగి ♦ హా! నిమి! చిత్తజరూప! యంచు నా
సారసనేత్రి యిట్టు లని ♦ శంబు విరాళినిగుంది వాడిని
స్సారసరోజకుట్మలము ♦ చందమునొందెను జూచుచుండఁగన్. 205

గీ. తండ్రి పండ్లను దెచ్చినఁ ♦ దాను వడిగ
మంచిమంచివి లేఁజేత ♦ నెంచివానిఁ
జాటుననుగొని గంగకు ♦ స్నానమాడ
వచ్చిన శచి చేతులఁబెట్టి ♦ వచ్చుఁ జెలువ. 206

సీ. పతికిఁ బచ్చనిపట్టు ♦ బట్టలు ప్రియమంచు
ధరియించునవ్వియే ♦ తానుఁగూడ
సిందూరతిలకంబు ♦ చెలువునికింపంచు
నొసట నద్దియెతాను ♦ నూలుకొల్పు
విభునకు మక్కువ ♦ విరుల పైననితన

నెఱులలోఁ బూవులఁ ♦ దుఱుముకొనును
మంచిగంధము పైని ♦ మనసు నాథునకంచుఁ
దానునలందుఁ జం ♦ దనము నోడల
ఆ. నిట్లు నవ్వునంచు ♦ నట్లె తానవ్వును
నడచునిట్టులంచు ♦ నడచునట్లు
బాలవడసెను నిమి ♦ పోలిక సారూప్య
ముక్తిఁ జెందునట్టి ♦ భక్తునివలె. 207
క. తోడవ్వులు వల్లభునకు సరి
పడవేఁ జొరఁబోవు నింటి ♦ వారివడువున
న్నడువవలెనంచుఁ గోమలి
వడివడి తనభూషలొలిచి ♦ నైవఁదోడంగున్. 208
క. చక్కని కన్నియచెలికే
చక్కని గనఁబడినదీని ♦ చక్కఁదనముకై
మక్కువపడి పాణిశుఁడు
చిక్కనె నన్వదలియుంచుఁ ♦ జింతించుమదిన్. 209
క. చింతించి తనసొగను నా
యింతిసొగసు వీనివెంట ♦ నెక్కువయెదియో
సొంతపుటద్దమునఁ బరీ
క్షింతమటం చతివయటులె ♦ సేయు గృహమునన్. 210
ఉ. ఎవ్వనినైన విప్రుఁశిచి ♦ యేటికిఁబంపదు పెండ్లిమాటకీ
నెవ్వగవ్రొవ నాదు జన ♦ నీజనకు ల్నరియందు రేమొ ! వా
క్రువ్వక యట్లు వారు తమ ♦ కూఁతురు వాంఛకు వేఱొనర్తురే
నివ్వెడయాసలన్వదలి ♦ యూల్గుదుఁగా నిమినిం దలంచుచున్. 211
వ. అని యిట్లు విష్ణుప్రియయనన్యాయత్తచిత్తంబున గౌరాంగునిపై

మనోజ్ఞమృదులంబగు కొదమమేను భరింపలేని మోహంబుంజెంది
వాపోవుచుండె నంత. 212

గీ. మగువచిన్నెలుసూచి యా ♦ మొగముసూచి
తొవలరేకులవంటి కం ♦ దోయిసూచి
చక్కఁదనమును సుగుణపుం ♦ జంబుసూచి
యాత్మసుతుపైని గూఢ మో ♦ హంబుసూచి 213

గీ. ఒక్కనాఁడు శచీకాంత ♦ యొక్కవృద్ధ
విప్రవరు రాయబారిగాఁ ♦ బెండ్లిమాట
లాడ నాసనాతనమిశ్రు ♦ నంతికమున
కంపె ఫలము దైవాధీన ♦ మంచునెంచి. 214

ఆ. వీటనుండి బాలు ♦ వృత్తాంతమంతయు
వీనులలరఁ దాను ♦ వెనుకవినిన
యాతఁడాట నాస ♦ నాతనమిశ్రుండు
మంచిదనియె పెండ్లి ♦ మాటకపుడు. 215

ఆ. వీరినాల్కనుండి ♦ వారినాలుకనుండి
నిమికిఁ బరిణయంబు ♦ నేఁడొ రేపొ
యనెడు వార్తవినిన ♦ యాతనిమిత్రుల
మోములింతయయ్యె ♦ మోదమునను. 216

సీ. పట్టణంబునను సం ♦ పన్న గృహస్థుండుఁ
గాయస్థకులజుండు ♦ ఖాన్బిరుదము
పూనిన యాతండు ♦ భూస్వాపతేయుండు
బుద్ధిమంతుండను ♦ పురుషుఁడొకఁడు
నిమిబాలు పెండ్లివె ♦ చ్చమునెల్ల నేభరి
యింతునటంచు వ ♦ చింపఁగాను

పాఠశాలకుఁ దన ♦ ప్రార్థనాగార మి
చ్చినపురూష్వత నామ ♦ ధనికభూసు
ఆ. రుండు నేను భాగ ♦ ముండెదనని పల్కఁ
వలదు పేదపాటు ♦ పరిణయంబు
పగిదిఁగాక రాచ ♦ వారిపెండ్లివలెఁ గా
వింతునని యామె బుద్ధి ♦ మంతుఁ డపుడు. 217
క. పారరహితాంత సంతోష
పూరితుఁడై మాదుగురువు ♦ పెండ్లియటంచున్
గౌరాంగుని శిష్యులు సం
భారములన్దెచ్చి యింట ♦ వైచిరి తోడ్తోన్. 218
ఉ. మారుత మేగుదేర శచి ♦ పుత్త్రిని మజ్జనమాడఁ జేసి బం
గారపురంగుఁ జేలలను ♦ గట్టఁగఁ జేసి యలంకరింపఁ ద
చ్చారుతరాస్యమండలము ♦ శారదపూర్ణ సుధాంశుబింబ శృం
గారముఁ దాల్చి చూపఱకుఁ ♦ గన్నులపండువు సేసె నెంతయున్.
మ. కలలన్ జాగ్రదవస్థలందు నిమి సాం ♦ గత్యంబె కాంక్షించు నా
లలనారత్నము సంతసంబిపుడు తె ♦ ల్పంజాలు నెవ్వాఁడు ప
ల్కులఁ బద్యంబుల? ముక్తుఁ డే తెలియఁగ ♦ ల్గుం దానిఁ గాదేని యా
చెలిగా పుట్టినవాఁడె యుంగనగు స్వా ♦ ధీనానుభూతిప్రభన్. 220
క. తలయంటిరి జలకమార్చి
తలఁ దుడిచినపిదపఁ గమ్మ ♦ తావులయగరుల్
చెలికత్తెలు విష్ణుప్రియ
కురులన్ బొగ వేసి రొడలు ♦ గుమగుమలాడన్. 221
ఆ. అందగానిని నిమిని ♦ బొందఁబోవుచునుంటి
వింక మమ్ముఁ జూతు ♦ వే! లతాంగి!

యంచు మేలమాడు ♦ నించుఁబోండ్లకు మాఱు
వల్క లేక మోము ♦ వాంచెముగుద. 222

సీ. కల్యాణతిలకంబుఁ ♦ గలికికినిడెనొర్తు
బుగ్గఁ జుక్కనుబెట్టెఁ ♦ బోలఁతియొర్తు
నగలుంచె నొడలిపై ♦ నారీమణికినొర్తు
విరులఁబెన్నెఱులలోఁ ♦ జెరివెనొర్తు
బంగారుసరిగవ ♦ ల్వనుగట్టె నొక్కర్తె
పసుపుఁబారాణియుఁ ♦ బూసెనొకతె
కనుదమ్ములకుఁగాటు ♦ కనుబెట్టెనొక్కర్తె
మంచిగంధమలందె ♦ మైనొకర్తె

గీ. మరునిమస్త్రాంబకమునాఁగ ♦ మగువనిట్లు
తీర్చి యాసోయగమునూచి ♦ తెఱవలెల్ల
మరులుకొని కన్నెచెక్కిళ్ల ♦ వరుసనంటి
ముద్దులిడి రామెనును సిగ్గు ♦ మోమునెత్తె. 223

క. వంశేరుహాక్షి ! తనప
ర్యంకమునకు నిన్ను రమ్మ ♦ టంచు న్నాచే
శంకింపక నిమిముద్దుల
నుంకువగాఁ బంపవాని ♦ నొసఁగితిమిచటన్. 224

క. అని వదినె వావివరుసలఁ
దనరెడు చిగురాకుఁబోండ్లు ♦ తనునవ్విన నె
జ్జనిమోవిఁ జిరుదులాడెడు
గొనబగు లేనవ్వులొలయఁ ♦ గోమలియొప్పెన్. 225

గీ. ఇట్టి విష్ణుప్రియాకన్య ♦ నెలమిఁ దనదు
నూరుతలమున మిశ్రుండు ♦ గూరుచుండ,

బెట్టికొని నిమిపదములఁ ♦ బట్టి కడిగి
పట్టి నాతనిచేతిలోఁ ♦ బెట్టినపుడు. 226

క. నారీమణి గౌరాంగుఁడు
నారయు సభ్యతతికనుల ♦ కగపడిరి మహో
దారులిటు భువికి లక్ష్మి
నారాయణు లేగుదెంచి ♦ నారాయనఁగన్. 227

మ. కనులార న్నిమినాథుఁ జూడఁగదె నీ ♦ కనెప్పల న్విప్పి యం
చను మోహంబొకవంక, నీమగనియా ♦ స్యం బిప్పుడే చూతు వే
కనకాంగీ జను లెందఱో యెదుటఁ బ్ర ♦ క్కన్నిల్చియుండంగ నం
చను వ్రీడాభర మొక్కవంక నలక ♦ న్యస్లాగి యూఁగింపఁగన్.

వ. పురోహితు లప్పుడు విధిప్రకారంబు నూత్నవధూవరు లన్యోన్యావలోకనంబు సేసికొనవలయునని నుడివి సిగ్గునకు సిగ్గుఁదెప్పించి వలపునకు విజయంబొసంగిరంత నిరభ్యంతరంబుగ దంపతులకుఁ బరస్పర వీక్షణానందంబు నొసంగుటకై వారిచుట్టు నించుకసే పొక్క తెరఁగట్టి వేదమంత్రంబులు సదువుచుండి రప్పుడు. 229

మ. నిమిచూపు ల్తరుణీవిలోకనము లెం ♦ తేఁ గూర్మిసంధిల్లి లో
కమునం దిర్వురుఁగూడి యేకమయి సౌ ♦ ఖ్యంబందుఁ డింకంచువా
రి మహామోహగుణానుబంధములఁ గూ ♦ ర్చెనట్టిగా నంతమం
త్రములాఁగెన్ దెరవ్రాలెఁ జూపుమెఱపు ♦ ల్దాల్చెన్వినమ్రత్వమున్.

ఆ. పెండ్లియయ్యె నిమికి ♦ విష్ణుప్రియయు నత్త
వారి యింటికరిగె ♦ సారెతోడ
శచికిఁ గోత్రయోర్పు ♦ శక్తియు వచ్చెను
ముద్దుఁగోడలు గృహ ♦ మునకు రాఁగ. 231

క. విత్తముతోఁ దనుజనకుఁడు

పుత్తెంచిన నేగుదెంచి ♦ పూర్ణప్రేమఁ
బిత్తరి యత్తకుఁ బతికిఁ
జిత్తములలరంగ నెపుడు ♦ సేవల్సేయున్. 232

శా. బీదల్సాదులు యోగులింటికడకు ♦ న్వేంచేయఁ దానత్తకున్
జేదోడై యతిభక్తితోఁ బచనయై ♦ చిత్రాంబు గాన్పింప భ
క్ష్యాదుల్చెచ్చెరఁజేసి వడ్డనలచే ♦ నాతిథ్యసత్కారస
మ్మోదంబుల్పచరింప వారిడుదురం ♦ భోజాక్షికి న్దీవనల్. 233

క. కొత్తదియని పెద్దదియని
యొత్తుడుపనిఁ దగులసీయ ♦ రొండొరులకు వా
రత్తకునుం గోడలికిని
బొత్తొనగూడుటది యెంత ♦ పుణ్యంబింటన్. 234

ఉ. అందము, సర్వశాస్త్రముల ♦ యందు నిరర్గళమైన ప్రజ్ఞయున్,
డెందమునందు శాంతి, మహా ♦ నీయమనోహరలక్షణోత్కరేం
దిందిరవేణిపత్ని, గణు ♦ తింపఁగరానియశంబుఁ, గల్గి చె
న్నొందెడు భాగ్యశాలి నిమి ♦ కొడ్లైనయే తలపోయ నిమ్మహిన్. 235

సీ. బంగారుఫలకంబు ♦ వలెనుండె ఫాలంబు
వెడఁదలై సోగలై ♦ వెలసెఁగనులు
బొమలు నీలపువిండ్ల ♦ పోలికనలరారె
నలుపును దీర్ఘమై ♦ చెలఁగెఁగురులు
జానులవఱకుండె ♦ జాళువాసేతులు
పీపుహాస్నరఁటాకు ♦ బెడఁగుఁజూపె
నురము శ్రీదేవికి ♦ నునికిపట్టైయొప్పె
నడుము శూన్యాంగమై ♦ బడలియుండె

గీ. నిట్టిసొబగులకుప్పయై ♦ పట్టువల్వ

వల్లెవాటుగ వైచి యా ♦ పట్టణమునఁ
దిరుగుచును నిమి నవపుష్ప ♦ శరునిఁబోల్కి-
మోదమునొసంగెఁ దనుఁజూచు ♦ పురజనులకు. 236

ఉ. అప్రతిమానరూపు నిమి ♦ నారయుచేడెలు వానిమంగళాం
గప్రభ దివ్యసుందర వి ♦ కాసమున న్విమలానురాగ భ
క్తిప్రమదాత్మలౌదు; రొక ♦ తేనియుఁ బొందదు వంతలోన వి
ష్ణుప్రియయేల యీతనికి ♦ సుందరియయ్యె నటంచు నీసునన్. 237

శా. కంటంజూచుటకై కళావిదుఁడౌ ♦ గౌరాంగుతోఁగూడి తా
రుంటంగోరియొ మూఁకగట్టి జనము ♦ ల్లోల్లాసచిత్తంబుతో
నింటంజేరుదు; రాతఁ డిల్వదలి యొం ♦ దేనేగ వారందఱున్
వెంటంబోవుదు రంచుచే నిమియొకం ♦ డేయుంటలేదెప్పుడున్. 238

చ. జనులకు నేత్రపర్వమిటు ♦ సల్పుచు నానిమి ప్రోవనోర్వలే
మిని రిపులైనవారదిగొ ♦ మిత్రులతోఁ బరివారవారముల్
వెనుకొనిరాఁగ రాజువలెఁ ♦ బెల్లున వీధిని బోవుచున్నవాఁ
డని నిమివైపు వ్రేళ్లనిడి ♦ హాస్యమొనర్తురు తుచ్ఛబుద్ధులై. 239

చ. సరకులవిల్తమంచు నిమి ♦ సాగి బజారునకొక్కనాఁడు నె
య్యురఁగొనిపోవుచుండ నొకఁ ♦ డోనిమి! పట్టుకరావు డబ్బు నె
వ్వారు సరకిత్తురయ్య! యనఁ ♦ బ్రస్తుతమందున నాకు నింటిద
గ్గఱఁ గనరాదు విత్తమనఁ ♦ గా నతఁడప్పనఁదీయుచేయనన్. 240

క. అరువునకును మాకో సఖ?
సరిపడదది నీతిగాదు ♦ సరసోక్తులనో
పరిహాసములనొ విప్రిల
వెరవుఁగొనుచు నీవనలనొ ♦ విలిచెదసరకుల్." 241

క. అని కిలకిలనవ్వుచు నిమి

దనమిత్రునివీపుచేతఁ ♦ దట్టుచు వేర
మ్మనిచని బజారునకుఁ దెం
పున నొకబట్టలదుకాణ ♦ మును జొచ్చె వడిన్. 242

చ. పనివడివచ్చినట్లు నిమి ♦ వర్తకుఁడా! యొకమంచిచీరఁ దె
మ్మన వెలగల్గుకొంచెడఁగు ♦ టం బరమొక్కటిదెచ్చి యాతఁడి
చ్చిన నది చూచిచూచిబళి! ♦ చేతను విత్తములేదుగాని చె
ప్పినవెల వీనికిచ్చికొన ♦ వేడుకపుట్టెడు దీనిఁజూచినన్. 243

క. అనినిమి మిత్రులతోఁ జె
ప్పినయట్టులు వర్తకుండు ♦ వినవలెనని ప
ల్కినవాతం డరువునకుం
గొనవచ్చునటన్న వర్త ♦ కున కిట్లనియెన్. 244

క. అరువున కెన్నండేనిన్
సరకులఁ గొనఁగూడదంచు ♦ సమయంబొం డీ
వఱకేను జేసికొంటిని
మఱచుట శపథంబు నీతి ♦ మంతులకగునే? 245

మ. అనుమాటల్విని వర్తకుండెటులు వ ♦ స్త్రార్థంబుఁ గోల్పోదు నీ
తనికీచేలము నూరకేయొసఁగి చి ♦ త్తంబొప్పదే యట్లు సే
యనటం చించుకకొంకి యాతని మనో ♦ జ్ఞాకారముంగాంచు వెం
టనె విత్తేచ్ఛ యడంగిపోవ నిమితో ♦ డంబల్కె వాఁ డిమ్మెయిన్.

ఆ. కోమలాంగ! నీకుఁ ♦ గోర్కి యీచీరపై
నెంతగలదొ యెఱుఁగ ♦ నిపుడు నిన్ను
నూరకేగుమనుట ♦ కొల్లదు చిత్తంబు
దీవనలనొసంగి ♦ దీనిఁగొనుము. 247

క. అని కోకను నిమిహస్తం

బుననిడి జోహారుసేయ ♦ ముసిముసినగవుల్
మొనకొనఁ గుబేరుఁడవ్వ గ
మ్మని యతఁ డాశీర్వదించి ♦ యరిగె సఖులతోన్. 248

సీ. పార్వణచంద్ర ప్ర ♦ భాభాసితంబైన
చొక్కపుని మ్మోముఁ ♦ జూచి యొకఁడు
నధరరక్తప్రవా ♦ ళాంచితస్మితచంద్రి
కాప్రసారంబులఁ ♦ గాంచియొకఁడు
ముక్కుసంపెఁగ క్రింద ♦ నెక్కొని తులకించు
నూనూఁగుమీసాల ♦ ను గనియొకఁడు
నవరసామోద జ ♦ నకసాండితీపుష్ట
విద్యాప్రసంగము ♦ ల్వినియొకండు

గీ. మోహపడి నిమిచూపులె ♦ ముదలగాఁగ
విలువగలవస్తువులను జే ♦ తులను బెట్టి
యొకనమస్కృతిఁ జేయుదు ♦ రొక్కఁడేని
యనఁడు వెలనిచ్చిపొమ్మని ♦ యతనితోడ. 249

ఉ. అంగడివీధిఁ దానుగని ♦ నట్టి యమూల్యపదార్థరాసు లి
బ్బంగి వెసంగ్రహించి పిద ♦ ప న్నిమి పెక్కుగుణంబులొ వెలన్
సంగడికాండ్రచేతను బ ♦ జాఱునకంపె వణిగ్జనాళికిన్।
యంగ, విలాసమాత్రముగ ♦ దా ! నిమికీ విపరీతకృత్యముల్. 250

క. గొరాంగుఁడు విపణిస్థలి
నారీతి సపర్యలంది ♦ యరిగెడు వేళన్
జేరంజనె శ్రీధరుఁడను
పాఱుం డాపణమునిడిన ♦ వాకిటికడకున్. 251

మ. హరిభక్తుండును వైష్ణవుండునయి ♦ దై ♦ న్యాంభోధిలోమున్గి పే

దతికంబేచఁ గృశించి తానొకనిష ♦ ద్యన్నట్టుక ద్దానిలో
నరఁటాకుల్మొదలైన వస్తువులు ని ♦ త్యంబమ్మి జీవించు శ్రీ
ధరునింగేలియొనర్పనేగె నిమి మి ♦ త్రశ్రేణి వెన్నాడిరాఁగ. 252

గీ. శ్రీధరుం డదిగాంచి యో ♦ చిన్నవాఁడ
నేను నిఱుపేద నన్ను మ ♦ న్నించి మఱొక
దెసకుఁ జనుమయ్య నన్ను బా ♦ ధింపకయ్య
కడుపు కక్కుఱితిని నుంటిఁ ♦ గావుమయ్య. 253

మ. అన దీనోక్తులనాలకించి నిమిక ♦ ట్టా! యిట్టులావస్తువు
ల్గొననేతెంచినవారిఁ జూచెదవు నీ ♦ కుంజెల్లునే యిట్టి వ
ర్తనము ల్చెడ్డవివస్తువుల్వెలయు దీ ♦ ర్ణంబంచు నండ్రిందఱై
నను నేబట్టుకపోవువానివెల యుం ♦ తన్నీకు నేనిచ్చెదన్. 254

వ. అని పల్కిన నమాయికుం డగుశ్రీధరుండు వెఱంగుపడి యిట్లనియె

ఉ. చెడ్డవిగావు వస్తువులు ♦ సేయునియర్ఘముఁ జెప్పలేదు న
న్నొడ్డులువెట్టెదేల నిమి! ♦ చూడు మసత్యములాడ కెప్పుడున్
బిడ్డలు యోగ్యులౌమరిలఁ ♦ బెర్గుకోలందిని నీవుపట్టునన్
దొడ్డతనంబు రాదుగద ♦ ధూర్తుఁడ! యెంతవయస్సు వచ్చినన్.

క. అన విని గౌరాంగుఁడు గం
గను బూజలఁదన్పనీవు ♦ గంగానదికిన్
జనకుఁడనగు నాయడుగుల
కును మ్రొక్కవు శ్రీధరా! త ♦ గునె యీనడతల్. 257

వ. అని పల్కిన జగత్పావని యగుమందాకినిం దూలపుచ్చు నిమివా
క్యంబు లాలించి. 258

క. హరిహరి! యని కర్ణంబులఁ
గరాంగుళులఁజొన్పి నీవు ♦ గంగామాతన్

బరికించి ధైర్యమైన నుడుగవు
కొఱగాని కుభాషణములఁ ♦ గుఱ్ఱాయనుచున్. 259

గీ. పట్టరానట్టి దుఃఖంబుఁ ♦ గట్టలుకయుఁ
జెంది రాపడినిలిచెను ♦ శ్రీధరుండు
గాని కొన్నాళ్లకితఁడె యు ♦ క్కజముగాను
జేర భక్తిని గొరాంగు ♦ శిష్యులందు. 260

క. మలినం బగుకనకం బిం
గలమునఁ నిడి శుద్ధి సేయు ♦ కర్మకరునియ
ట్టులె కష్టములిడి మలినా
త్మల శుద్ధాత్ములఁగఁ జేసె ♦ దవుగా రామా! 261

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

పంచమాశ్వాసము.

చ. అమలుఁడ, వహ్నితత్త్వముల ♦ కాదివి, పూర్ణుఁడ వెల్లకర్మముం
గ్రమములనుదాఁటి తేజరిలు ♦ దైవమవయ్యు సమస్తకర్మముల్
క్రమముగఁజల్పి మంత్రములఁ ♦ గైకొనుటంతయు లోకసంగ్రహా
ర్థముగద దేవదేవ! రఘు ♦ రామ! దయామయ! దీనబాంధవా! 1

సీ. గర్వశాపట్య వి ♦ కారమొందని చిత్త
మార్యసన్నుతమహో ♦ దార్యగుణము
భూతదయాళుత్వ ♦ మును ధీవికాసంబు
నిర్దోష సరసపాం ♦ డిత్యగరిమ
జనవశీకరణ మో ♦ హనశరంబై యొప్పు
తళుకుబంగారు టం ♦ దంపుమేను
విద్యామోదంబుతో ♦ నిండియుండును మనం
బంచు సాటించు స్మే ♦ రాననంబుఁ
గీ. తొల్లి పలువురు నెయ్యురఁ ♦ దుష్టిపఱిచెఁ
గాని యిప్పుడు శత్రులౌ ♦ కాపురుషుల

శుద్ధచిత్తులఁగాఁ జేసి ♦ సుహృదులుగ నొ
నర్చి నిమికడ కాకర్ష ♦ ణంబు చేసె. 2

క. ఇరువదిమూఁడేండ్లవయ
స్సరుదెంచె నతనికి నిప్పు ♦ డంతట నొకనాఁ
డరిగి నిమి భక్తిముకుళిత
కరపద్మములలరఁ దల్లి ♦ కడ నిట్లనియెన్. 3

గీ. అమ్మ! గయకేగి శ్రాద్ధక ♦ ర్మమ్మొనర్చి
తనువునకుఁ గారణంబైన ♦ తండ్రిఋణముఁ
దీర్చికొందును గావున ♦ దీవనలను
జేసి నన్నచ్చటికిఁ బంపు ♦ శీఘ్రముగను. 4

చ. అన శచి, పుత్ర! నిన్విడిచి ♦ యర్ధనిమేషము నిల్వలేని దా
నను గయకేగుదన్న నెటు ♦ నామదినిల్పుదునాఁ, బితౄణమో
చనమునకుం గడంగునను ♦ సంకెలలంటిన వానియట్లు లిం
టను బడియుండుమంట తగు ♦ నా! జననీ తలపోసిచూడుమా! 5

క. అను పల్కులవిని శచియా
తనికి న్మాఱ్వల్కలేక ♦ తనయా! నీచె
ప్పినయట్ల సేయనిచ్చెదఁ
జని క్రమ్మఱవత్తువేని ♦ చయ్యనఁ బురికిన్. 6

వ. అనిచెప్పిన గౌరాంగుండు వల్లెయనియె నాకాలంబున నవద్వీపంబునుండి గయాప్రయాణంబు రమారమి యొక్కమాసంబు పట్టెడునది. అది కడుదుర్ఘటంబు నతిప్రయాసకరంబునైనను బెక్కండ్రతనితో యాత్రకేగ నియ్యకొనిరి. వారిలో గౌరాంగ మాతృష్వస్పతియగు చంద్రశేఖరుండను నాతండుం గలఁడు. 7

గీ. భాద్రపదమాసమందున ♦ బయలుదేఱి

యందఱరుగుచు యాత్రకు ♦ నధ్వజనిత
మైన దేహశ్రమంబంత ♦ నపనయింప
నడుమసాగిరి సత్కథ ♦ ల్నుడువుకొనుచు. 8

గీ. సాగి యేగినకొలఁది వి ♦ శ్వంభరుండు
తొంటి నవ్వులు మాటలు ♦ దొఱఁగి యొక్క
వింతమౌనంబు గంభీర ♦ శాంతవృత్తి
దాల్చి పథికులనివ్వెఱఁ ♦ దగులఁజేసె. 9

చ. నడు మనుమందరంబనెడు ♦ నామముగల్గు పురంబుడాసి పో
యెడుతఱిఁ బెల్లుగన్గవిలి ♦ యేఁచె నిమిన్ జ్వర, మంత మేము సే
సెడునది యేమటంచతని ♦ స్నేహితులందఱుఁ గుంది యాడ్గిలం
బడి; రయినన్గ్రమంబుగను ♦ బాగుపడెన్ జ్వరరుగ్ణకాయమున్. 10

వ. కాని తజ్జ్వరస్పృష్టుం డైనదిమొదలు. 11

క. పరవశత, పరధ్యానము
పొరయుచు నిమి మౌనముద్రఁ ♦ బూనెను నడలన్
దెరువున నయ్యోనుమందము
లెఱుఁగరు కారణము వీని ♦ కెద్దియొ యెవరున్. 12

గీ. ఇట్లు ననిసనికాంచి ర ♦ హీంద్రశాయి
కాటపట్టైనపూతగ ♦ యాపురంబుఁ
బురముఁగనువెంట దేహ ము ♦ ప్పొంగెనిమికి
నంతఁ గై మోడ్పులొనరించె ♦ నతఁడు భక్తి. 13

గీ. గయఁబ్రవేశించి నిమి పితృ ♦ కర్మములను
జేసె నన్నిటిఁగాని యా ♦ చేయునట్టి
కర్మములయందు మనము ల ♦ గ్నంబుగాదు
వేఱుచింతను బడియున్న ♦ కారణమున. 14

మ. గయలో సంచితశాస్త్రచోదిత మహా ♦ కర్మంబుల న్బైతృక
క్రియలన్జల్పి గదా ధరాలయములోఁ ♦ గృష్ణాంఘ్రి శుభ్రాంబుజ
ద్వయమున్జూడఁగ నేగి యానిమియట ♦ న్భక్తిప్రపత్త్యర్చనా
ప్రియులై విష్ణుభజించు నుత్తమజన ♦ శ్రేణిన్గనె న్వేడ్కతోన్. 15

సీ. పద్మాసనస్థుఁడై ♦ పంచామృతస్నాన
మొక్కఁడనర్పించు ♦ చుండెనొకఁడు
పూలఁజేతులఁగొని ♦ పులకితాంగంబుతో
నుబ్బిపూజించుచు ♦ నుండెనొకఁడు
కమ్మనికర్పూర ♦ ఖండము ల్వెలిగించి
నిండుహారతులిచ్చు ♦ చుండెనొకఁడు
హరిహరీయనుచు సా ♦ ష్టాంగప్రణామంబు
లుర్విపైఁగావించు ♦ చుండెనొకఁడు

గీ. శ్వాసములఁగట్టి నయనము ♦ ల్వాల్చియొకఁడు
ధ్యానమొనరించుచుండెఁ జి ♦ త్తాబ్జమందె
యిట్లు కన్నుల వైకుంఠ ♦ మట్లువెలయు
నాలయంబునుజొచ్చె గౌ ♦ రాంగుఁడపుడు. 16

గీ. భక్తిసమ్మోదజనక స ♦ ప్రణవనాద
వేదమంత్రప్రకాండము ♦ ల్విప్రవర్యు
లాలయాంబంతమాఱు మ్రో ♦ యంగ నెలుఁగు
లెత్తి చదువుచునుండిరి ♦ హృద్యముగను. 17

క. ఈరీతి నున్న యెడకున్
గౌరాంగుం డేగఁగానె ♦ కాంచనదీప్తిన్
గేరెడు సుందరవిగ్రహ
మారసి యాభక్తులెల్ల ♦ స్వాంతములందున్. 18

సీ. విష్ణుపాదంబులీ ♦ వేళ దర్శింపఁగా
దివినుండివచ్చిన ♦ దివిజపతియొ
భక్తులమమురాగ ♦ సక్తులఁగాఁజేయ
నరుదెంచినట్టి సాం ♦ గాంగజుండొ
సకలజనావనో ♦ త్సుకతనిట్లవతరిం
చిన దివ్యతేజ స్వి ♦ సిద్ధవరుఁడొ
యటుగాక మాముద్దు ♦ లాలించి సాక్షాత్క
రించి ప్రేమాలనునిల్చు ♦ శ్రీవిభుండొ
గీ. కాని కల్గునె యొడ్లకీ ♦ గరగరికయ
టంచు నాశ్చర్యపడుచు గౌరాంగుఁడుండు
దెసకు ఱెప్పలుమూయక ♦ దృష్టిఁబఱపి
యరయుచుండిరి మోదవి ♦ హ్వలతఁజెంది. 19
మ. నిమిషో యాలయసంప్రవిష్టుఁడయి వా ♦ నిస్వాని వీక్షింపక
ల్లమహాతేజముఁ గ్రక్కు మ్ముద్దుటడుగు ♦ ల్గాంచంగ వాంఛించిసం
భ్రమమేపారఁగనేగి పద్మనిభనే ♦ త్రద్వంద్వమావిష్ణు పా
దములన్గీల్కొనఁజేసి యట్లైనిలిచెన్ ♦ ధ్యానాత్తచిత్తంబుతోన్. 20
చ. నిగిడినచూపుఁ ద్రిప్పఁగను ♦ నేరక యిట్టులుగొంతసేపు చూ
డఁగనిమి, వానికన్నులను ♦ డాసె నొకించుక చెమ్మయంతఁ బె
ల్లుగగుమిగూడె బాష్పములు ♦ లోఁగక; పిమ్మటనవ్వి గన్నులన్
డిగి ప్రవహించెవాహినుల ♦ ఠేవనుసంతతధారగట్టుచున్. 21
మ. విమలాబ్జాయత నేత్రయుగ్మమున నా ♦ విర్భావముంజెంది, గం
డములన్ధారలువాఱి, యాపిదపఁ గం ♦ ఠంబంటి, వేడిగ్గి, తో
రములై ఱొమ్మున రెండుప్రక్కలను బ ♦ ర్వంజొచ్చి, యానందబా
ష్పము లార్ద్రింబులఁజేసెఁ బుట్టమును దే ♦ వస్థానమొక్కమ్మడిన్.

గీ. ఇట్టి సంతోషబాష్పంబు ♦ లుట్టిపడెడు
తఱి నిమి సొబగులేశమ్ముఁ ♦ దఱఁగిపోదు
కాయమధరంబుమాత్రము ♦ కదలఁజొచ్చెఁ
దంబుఱను మీటనూఁగాడు ♦ తంతులవలె. 23

చ. జవజవలాడుకాళ్లఁగని ♦ క్షోణిస్థలిపైఁబడిపోవు భక్తపుం
గవుఁడని యందఱు న్నిమిని ♦ గౌఁగిటఁ బట్టఁగనేగిరైనఁ గ
న్గవ మిఱుమిట్లుగొల్పు తను ♦ కాంతులనారసి సాహసించి చే
రువ కరుగంగఁజాలక పి ♦ ఱుందనునిల్చిరి భీతచిత్తులై. 24

వ. అప్పు డీశ్వరపురి దేవదర్శనార్థమై యాలయంబుసొచ్చి యీ తెఱం
గంతఁ బరికించి భక్తిపారవశ్యంబున నిలువలేక నేలపైవ్రాలనున్న
నిమిదేహంబును ధన్యంబు లగుతనహస్తంబులం బిగియఁబట్టినఁదో
డనె స్మృతింబొరసి ప్రమోదాశ్రుపూరితంబు లగునయనంబుల నత
ని నవలోకించి. 25

ఉ. ధన్యుఁడనైతి నేఁడిచటఁ ♦ దావుపవిత్రము నీవు భక్తస
న్మాన్యుఁడ వేగుదేరఁగ స ♦ మస్తముఁ బూతతరత్వమందె నే
నన్యముఁగోర మత్కృతము ♦ లైనయఘంబులఁ బాపుమంచుఁ జై
తన్యుఁడు దీనవాక్యములఁ ♦ దావనువేఁడి నమస్కరించుచున్. 26

క. కనులిప్పుడె నేఁడెఱచితి
ననఘా! నీవేనియిచట ♦ ధ్యానంబుననుం
డిన సుకృతులలో నెవరే
ని ననున్రక్షించు పుణ్యు ♦ నియతిన్గొనరే? 27

గీ. ఐహికవిషయ పంకమం ♦ దడఁగినేను
జేయఁగూడని కార్యము ♦ ల్సేసినాఁడ
నార్తరక్షణమునకు నీ ♦ యట్టిభక్తు

క. ఆయీశ్వరపురిమాత్రము
పాయఁగలేక నిమి నతని ♦ బనకున్వెంటన్
బోయియటు వంటనల్పెడు
నాయతనయనాబ్జుఁగనియె ♦ నాగౌరాంగున్. 35

మ. కని నాపుణ్య మదింతయంతయని వ ♦ క్కాణింపలే నాఁకటన్
జనుదేర న్భుజియింప సిద్ధమయి లె ♦ స్సన్వండఁగాఁ బడ్డయో
దనభాగ్యం బెదురయ్యెనంచుఁ జతుర ♦ త్వంబొప్ప నాసాధువా
డిన లేలెమ్మిది స్వీకరింపుమని వేఁ ♦ డెన్వాని గౌరాంగుఁడున్. 36

క. ఓవిమలుఁడ నేఁదినిన్
నీవెటులఁగదనుబాప ♦ నేర్తునిన నతం,
డేవండుకొనెద మరల
న్నీవిది భుజియింపుమనియె ♦ నిమి యీశ్వరుతోన్. 37

క. అనఁ బురియాఁకలి నీవు
న్గొనియుండఁగ వచ్చునేను ♦ గుడువననఁగ న
ట్లనఁగూడదు తిని మఱిపొ
మ్మని నిమి యాతనికి బల్కి ♦ నన్నము వెట్టెన్. 38

వ. వారిట్లన్యోన్యప్రేమానుబద్ధులైయుండ నొక్క సుముహూర్తం
బునఁ గపట మానుషవేషధారి యగుగౌరాంగుం డీశ్వరపురివలన
మంత్రోపదేశంబు వడసె. 39

చ. పనివడి నన్ను బోధపఱు ♦ పన్నియమించె జగద్విభుండు కా
దనఁ జనదంచు నీశ్వరుఁడ ♦ జాదిసురర్షభులం దరింపఁగా
నొనరుపఁజాలు వేలుపున ♦ కొయ్యనఁజెప్పెను గోపికాప్రియా
యనమయటన్న మంత్రవర ♦ మందలియర్థముఁ గర్ణమందునన్. 40

చ. పురియిటు మంత్రిరాజమును ♦ బోధమొనర్చిన వెంట నిర్వరున్

కరములబిగ్గ నొండొరులఁ ♦ గౌఁగిటఁబట్టికొనంగ మోదసం
భరిత హృదంతరాళగత ♦ బాష్పతరంగిణులుబ్బి యక్షిగ
హ్వరములనుండి శీతలజ ♦ లాపగలై స్రవియించెఁ జెక్కులన్. 41

ఆ. పోయె ధార్త్య మొరులు ♦ పొడగాంచఁగారాని
చింత యొందుచిత్త ♦ సీమనంటె
ధ్యానమొక్కచోటఁ ♦ దనువొక్కచోటను
బెట్టు నిమియుదొక్క ♦ విధముగాను. 42

సీ. వాడినపద్మంబు ♦ వలె వ్రాల్చునెమ్మోము
వెఱ్ఱిచూపులుచూచు ♦ వినఁడుమాట
వినినఁ జొప్పడనిరీ ♦ తిని బల్కుఁబల్కని
మీలిత నయనుఁడై ♦ మిన్నకుండుఁ
గరములుసాఁచి యా ♦ కసమువంకకుఁ జూచు
నుర్వి కెవ్వఁడొవచ్చు ♦ చున్నమాడ్కి
నెదురుసూచెడునాతఁ ♦ డే తెంచినట్టులా
నంద చంద్రికముఖ ♦ మందుఁదాల్చి

ఆ. నుండియుండి యేడ్చు ♦ నూరక ; తనలోన
గొణుఁగుకొనును లోని ♦ గుట్టుడాఁచు
నెయ్యుఁ డెవ్వఁడైన ♦ నిమి ! యిది యేమన్న
సిగ్గుపడు నతండు ♦ చేడెపగిది. 43

వ. ఇట్లుండ నొక్కనాఁడు. 44

గీ. ఎచటనున్నావురా ! తండ్రి ! ♦ కృష్ణ ! యనెడు
నార్త్తరవమును విని యొకం ♦ డచటికేగి
భూమిపైవ్రాలి మూర్ఛను ♦ బొందినట్టు
లున్న గౌరాంగుఁ బొడగాంచి ♦ యుమ్మలించి. 45

ఆ. ఓర్పుతోడఁ జేరి ♦ యుచితోపచారముల్
సేసి నిమికి మరల ♦ స్మృతినిదెచ్చెఁ
గాని కూరుచుండఁ ♦ గాలేక యాతఁడు
స్రంచు దుఃఖపడి వ ♦ చించెనిట్లు. 46

ఆ. ఓయి కన్నతండ్రి! ♦ యోకృష్ణ! నినుఁబాసి
యింతదనుక నెట్లొ ♦ యే(బదికితి
నింక నిలువఁజాల ♦ నెచ్చట డాఁగక
నీదు బిడ్డయుసుఱు ♦ నిలువుమయ్య. 47

క. అని మరల మ్మూర్ఛిల్లినఁ
గను నెయ్యురు దేర్చిరతనిఁ ♦ గ్రమ్మఱనంతన్
గనువిచ్చి యశ్రులొలుకుచు
వనట న్నిమిదొంటివాఁడ్కె ♦ వాచటచెనుదాన్. 48

ఆ. నాథ! దేవదేవ! ♦ నాతండ్రి! నీవుండ
నట్టిధరణివట్టి ♦ యడవి, గొడ్డు
నేలయును, నెడారి, ♦ నీరంధ్రతమమును,
లేనిచోటు నీవు ♦ లేనిచోటు. 49

వ. అని బాష్పంబులం దొప్పదోఁగుకన్నులతో విన్నఁబోయిన వదనం
బుతో వాపోవు గౌరాంగునకు దుఃఖోపశమనంబు సేయఁబోయిన
వారలలో నెట్టి ధైర్యశాలియు ధైర్యంబు తూలిపోవ నిమి నోదా
ర్చుటకు మాఱుగ వానితోఁ జేరి తానును విలపింపందొడంగెనంత
నిమి కొంతవడికిం దేఱి స్వపరివారజనంబులతో నిట్లనియె. 50

క. నను బృందావనమునకున్
జననిం డోమితుౖలార! ♦ చనియట శ్రీకృ
ష్ణుని జూడకుండ మనపురి

కినిబోవఁగ నుల్ల మిచ్చ ♦ గింపదు నాకుఁ. 51

క. బృందావనమునఁ దప్పక
కందును శ్రీకృష్ణు; హృదయ ♦ కంజమదేమో
చెందెను శూన్యత; కృష్ణుం
డందు న్నివసించుదాఁక ♦ నందదు తుష్టిఁ. 52

క. నాతల్లితోడ వేగమ
యే తెంతునటంచుఁ జెప్పి ♦ యేరామికి దుః
ఖాతురవై కినియకనా
చేతల క్షమియింపుమనుచుఁ ♦ జెప్పఁడి మీరల్. 53

గీ. అప్పతంతురిఁడనేను న ♦ న్నమ్మనుండి
యీడ్చికొనిపోవుచున్నాఁడు ♦ కృష్ణమూర్తి
వాఁడులేకుండ నేనింక ♦ బ్రదుకలేను
గూర్చువారైన ననకుఁడి ♦ కూడదనుచు. 54

వ. అనిపల్కి గమనోద్యుక్తుండై లేవంబోయిన మిత్రులందఱుంగూడి చేతులం బట్టికొని నిమిని లేవకుండఁజేసి రందుముఖ్యబంధువగు చంద్రశేఖరుం డేమిసేయుటకుం దోఁచక. 55

ఉ. కన్నులఱెప్పలట్లు నిమిఁ ♦ గాచుచు శ్రీఘమ వానిఁదెచ్చి నా
కన్నులఁబెట్టుమయ్య! యని ♦ గద్గదకంఠముతోడ నొప్పగిం
చెన్నిమి నాకుఁదల్లి; యిటు ♦ నేసెను వీఁడిపుడేమిసేయువాఁ
డన్నలినాక్ష! కృష్ణ! యని ♦ డంకతనంబఱియేడ్చె డగ్గుఱన్. 56

వ. మఱియు నతండు నేలపైఁ జదికిలఁబడి కరంబు ఫాలంబునం గీలించి.

గీ. తల్లిధనమును బ్రాణమీ ♦ తనయుఁడెట్లు
సెప్పినప్పటికిని మాట ♦ చెవినిబెట్టఁ
డే నవద్వీపమునకేగి ♦ యేమిచెప్ప

వాఁడ శచితోడనని దుఃఖ ♦ పడుచునుండ. 58

గీ. ఏమితోఁచెనో నిమికేవం ♦ జెలుఁగఁడప్పు
డింటికింబోవ్రుటకు నతం ♦ డియ్యకొనియెఁ
గాని యెప్పటియట్లు మా ♦ ర్గంబునందుఁ
బూర్ణమా పరధ్యానంబుఁ ♦ బూనియుండె. 59

క. ఇరులినుఁడు దోఁచువెంటనె
విరిసెడుగతి ఘోరతమము ♦ విరియునుగాని
స్మరియించిన వెన్వెంటనె
ధరలో నెవ్వానికైన ♦ దశరథరామా ! 60

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

షష్ఠాశ్వాసము.

ఉ. జ్ఞానము బుద్ధిమాంద్యమున నాకు లభించునటన్న ధైర్యమున్
బూనను, గర్మమన్గహన భూమిఁ జొరంబడి నెగ్గలేను, నే
దీనుఁడ రామ! వైషయిక దృక్పరిపీడిత మన్మనంబు త్వ
ద్ధ్యానము నిత్యము న్దలుపు నట్టులు సేసి భవార్తిఁ బాపుమా. 1

ఆ. గయకుఁ బోయి మరల గౌరాంగుఁ డేతెంచు
చుంటఁ బూర్వమెఱుఁగి యూరివార
లెదురు వోయి కాంచి రిందు సమాకృష్ట
జలధిగతిని బొంగు స్వాంతములను. 2

శా. మేండ్రించెన్నృదియాత్రమాట, యెటుఁదా ల్మింజెందదుల్లంబు, లోఁ
దీండ్రించెన్నినుఁజూచువాంఛ, గృహమం దీభూతమైత్రోఁచె, మీ
వాండ్రెన్నాశ్వతసౌఖ్యదక్రియల సంభావించి వేవచ్చితే
తండ్రీ! నాకడకంచు నిల్చె శచి మోదంబందుచు న్వాఁకిటన్. 3

గీ. లోకవిఖ్యాతుఁడైన యల్లుండు మరల
వచ్చుచున్నాఁడు పురికను వార్త దెలిసి

యత్తమామలు వియ్యపు ♦ రాలి యింటి
కడకువచ్చిరి యత్యంత ♦ కౌతుకమున.

అ. ప్రియునిగాంచు వేడ్క ♦ విష్ణుప్రియాకాంత
తలుపువెనుకనిలిచి ♦ కలికిసిగ్గు
లొలుకఁ దొంగిచూచు ♦ చుండెను గ్రొక్కారు
మెఱుఁగుఁడీఁగలాగు ♦ మెఱయుచుండి. 5

క. ఏతెంచి భక్తితోనిమి
మాతృపదద్వయమునకు న ♦ మస్కృతిసేయన్
బ్రీతిమెయి న్శచిగొమరున్
జేతులతో లేవనెత్తి ♦ చేర్చె నురమునన్. 6

ఆ. ఇక్లై యచటనున్న ♦ వృద్ధవిప్రులకెల్ల
నెఱఁగి నిమియెవండు ♦ నెన్నఁడేని
వెనుకఁజూడనట్టి ♦ వినయంబు భక్తియుఁ
జూపి నిల్వఁదల్లి ♦ సూచిమదిని. 7

సీ. మా తె మానిమితోంటి ♦ మావాఁడుగాఁడమ్మ
వింతనమ్రతలు గా ♦ న్పించునమ్మ
సంసారియై తన ♦ సాటివారలలోనఁ
గీర్తిసంపాదించి ♦ గృహమునిల్పి
కాంతతో సకలభో ♦ గంబు లనుభవించి
బిడ్డపాపలఁగని ♦ పెద్దకాల
ముర్విపై వెలసి నా ♦ యుల్ల మలరఁజేసి
తన్నుఁగన్నట్టి న ♦ న్నన్ను సేయు

గీ. ననుచు నేనుంటి గంపంత ♦ యాసతోడఁ
దొంటిపల్కులు నవ్వులుఁ ♦ దుఱఁగలింప

ఐహికవిషయములయందు ♦ నరయ వీని
చిత్త మదియేమొ కడునుదా ♦ సీనమయ్యె. 8

క. అనియెంచి యింటిలోనికిఁ
దనసుతుఁ దీసికొనిపోవఁ ♦ దలఁచి యచటనుం
డిన జనులకడ సెలవుఁ గై
కొనుమనఁగా నట్లసేసెఁ ♦ గొమరుఁడు తోడ్తోన్. 9

వ. సుతవిశ్లేషదుఃఖంబు వాపుకొనఁ దానొక్కతెయుఁ గఱవాఱుబిడ్డని తో భవనాంతరంబున మాటాడ నెంచికొని యున్నశచితో నాతండమ్మా! మురారిసదాశివ శ్రీమానులతో నొకరహస్యంబు చెప్పవలయుఁగాన వారల రావింపుమని పల్క నామె యట్లకావించె, నంత నామువ్వురుమిత్రులు సాయంకాలమున నేతెంచి నిమీ! యాత్రా వృత్తాంతంబు లేమియని యడుగ నాతండు గాంధర్వగానమధురంబులగు నిజస్వనంబుల సరసాలంకారభూయిష్ఠంబులై చమత్కారగర్భితంబులగు నిర్దుష్టవచోధారల మహాకవింబోలె గయాప్రయాణంబు వర్ణించుచు. 10

చ. చివరకు మిత్రులార! గయఁ ♦ జేరి గదాధరునాలయంబుఁ గ
న్గవ యలరారఁగంటి గుడి ♦ కావలి పూజరులంత దీనబాం
ధవుఁ డగుకృష్ణపావనప ♦ దంబులఁజూపిరి నాకు, నాదుచూ
డ్కి వఱపి వానినుండి మగి ♦ డింపఁగనేరక యట్టెనిల్చితిన్. 11

క. అని మఱి పలుకంజాలక
తనువున్ స్మృతిఁదప్పి యతఁడు ♦ ధరపై వ్రాల్చెన్
గనియది చికిత్సలొనరిం
పనుబూనె మురారి దాను ♦ వైద్యుండగుటన్. 12

ఉ. తెప్పిఱి కొంతసేపటి క ♦ తిశ్రమమందుచు వెక్కివెక్కి తా

నెప్పటియట్లసోలి నిమి ♦ హృద్గతబాధలవిప్పి మాటలన్
జెప్పఁగలేక బాష్పపరి ♦ షిక్తదృగంచలుఁడౌచు నేదినా
కిప్పుడుదిక్కు రక్షకుఁడ! ♦ కృష్ణ! యనె న్వడిఁదేఱి క్రిమ్మఱన్. 13
క. అలుఁగువలెఁ బెద్దదుఃఖము
నెలకొని యిటనున్నదంచు ♦ నిమి తనయెద వ్రే
ళులనంటిచూపి వారికిఁ
బలుకులు కంఠమునఁజిక్కి ♦ పైకి వెడలమిన్. 14
వ. ఎట్టకేలకు బాష్పవృష్టిఁ దెరల్చుకొని దుఃఖంబుడిపికొనిగారాంగుండు.
ఉ. అంబుజ సన్నిభంబులగు ♦ నక్షులఁజూచుచు మిత్రులార! యు
ల్లంబుననుండె దుఃఖమన ♦ లంబయి యెవ్వరితోడఁ జెప్పకొం
దుంబడుపాట్లు మీరు దయ ♦ తోడుత నెల్లియెవత్తురేని శు
క్లాంబరునింటి కచ్చట బ ♦ యల్పఱతున్ సకలంబు మీకనేన్.16
క. మంచిదని నిమిని వీడ్కొని
యంచితమతిఁ జూచినట్టి ♦ యద్భుతములు దా
మెంచుకొని మఱల నవి వ
ర్ణించుకొనుచు గృహములకు న ♦ రిగిరాముగురున్. 17
క. ఒకఁడేని వెనుక నిమివా
లకమున్నని వానికిట్టి ♦ లాలితభక్తి
ప్రకృతియెద లోనఁబొడమున
నుకొనియెనే? యెట్లుపుట్టె ♦ నో! యాబుద్ధుల్. 18
క. అద్దముల వంటికన్నుల
యొద్ద న్బాష్పంబులొదవి ♦ యొడ్లన్నడిమిన్
బ్రద్దలుగఁ గోసికొని పై
కుద్దవిడి న్బాఱునదుల ♦ యోజన్బాఱెన్. 19

క. తడిసెను దేహంబంతయుఁ
దడిసెను వస్త్రంబు నేలఁ ♦ దడిసెను గన్నీ
ళ్లుడుగక యాచిత్రం బీ
పుడమి న్మానవులయందుఁ ♦ బొడచూపునెటుల్? 20

క. కలఁడొక్కఁడు దైవము భ
క్తులచిత్తముఁబట్టి లాగి ♦ కొని వారల ని
ట్టులుసేయుఁ గానిచో నిమి
విలపించునె యొక్కఁడక్కఁ ♦ విరహిణిపోల్కన్. 21

వ. అని నుడువుకొనుచు మురారి సదాశివ శ్రీమానులు వారివారియిం
డ్లకుం జనిరిఁక గౌరాంగు గృహంబులోన. 22

క. మగఁ డేతెంచినదాదిగఁ
బగలందఱలోనఁ దేఱి ♦ పరికింపఁగ రా
దుగదా! యని విష్ణుప్రియ
వగనుండెను రాత్రి యెపుడు ♦ వచ్చునటంచున్. 23

క. జిలిబిలియనురాగంబెద
నలముకొనఁగ వ్రోష్ణదేహ ♦ వైతి వలుకకే
కలికీయనుగతిఁ బులుఁగుల
పలుకులతోఁ గూర్మిమెయి వి ♦ భావరివచ్చెన్. 24

సీ. విష్ణుప్రియాకాంత ♦ వేగమ గృహకృత్య
ములఁ దీర్చికొని భక్ష్య ♦ ములనమర్చి
యత్త 'నేవడ్డింతు' ♦ ననిచెప్పఁ దానేగి
తలదువ్వుకొని పువ్వు ♦ ములను ముడుచు
కొని కన్నులను గాటు ♦ కనుదీర్చి సొగసుగాఁ
దిలకంబు నొసటను ♦ దిద్ది వంగ

పండురంగున మించు ♦ వసనంబు ధరియించి
వింతవన్నియల ఱ ♦ వికనుదొడిగి

ఆ. కుందనంపుబొమ్మ ♦ చందంబుగా నొక్క
చేతఁబూవు లొక్క ♦ చేతఁ బచ్చ
కప్పురంపుఁ దావి ♦ గందంబుఁ దాలిచి
విభునికడకు నేగ ♦ వేచియుండె. 25

గీ. బుగులుకొను సౌరభముగల్గు ♦ పోఁకపొడుముఁ
బండుఁదములపుటాకు మ ♦ వ్వంపుమడుపు
లిందుముఖి ముద్దుమగని క ♦ ర్పించుసుఖముఁ
గోరి యూరక యువ్విళు ♦ లూరుచుండె. 26

వ. భోజనానంతరంబున శచి గౌరాంగుంజూచి తండ్రీ కడునలసియున్నవాఁడవు వేగంబపోయి పరుండి ప్రయాణశ్రమం బపనయించుకొమ్మని చెప్పిన నాతండు శయనాగారంబున కేగి వికీర్ణమల్లికాసురభిళంబును జంద్రికాధవళంబును నగుదుప్పటంబు పఱచిన మృదుతల్పంబుపైఁ గూర్చుండియుండ మెల్లమెల్లన విష్ణుప్రియ సమస్తభోగపరికరంబులతో గదిసొచ్చి మోహినీదేవతయై వడిఁ బ్రాణనాథు నెదుట ముకుళిత కరకమలయై నయనద్వయంబునుండి ప్రసరించు చూపుమెఱుంగులఁ జిఱునవ్వువెన్నెలల నివ్వాళులొసంగుచు నిలువంబడియుండ. 27

చ. కలికిని గన్నుదోయి నిమి ♦ గాంచి మహాశ్రమదుష్ణబాష్పము
ల్నిలుపఁగలేక వాని వెడ ♦ లించెను ధారలుగాఁగ; సద్ధి యూ
చెలువ భరింపలేకలుకుఁ ♦ జెంది మఱేమియుఁ జేయలేక శో
కలనిడె నత్తయత్తయని ♦ గద్గదకంఠ కలస్వనంబులన్. 28

క. కోడలి కేకలువిని యా

చేడియ యవియేమొయనుచుఁ ♦ జెచ్చెరఁబనులన్
వీడి పరువెత్తెఁ గొడుకుం
గోడలు నున్నట్టిగడికిఁ ♦ గొందలపడుచున్. 29

క. చని కొడుకు గాఢదుఃఖముఁ
గని శచి విలపింతువిట్లు ♦ కతమెయ్యదిరా
తనయ! యన వెక్కియేడ్చుచు
జననికి నిమి మాటువల్కఁ ♦ జాలకయుండెన్. 30

మ. సుత! నిన్గోడలిఁబెట్టుకొంచు బ్రదుకం ♦ జూడంగ నీవిట్లు న
న్వెతలంబెట్టదు వెక్కియేడ్చి కతమే ♦ నిండెల్లవయ్యయ్యొ! సి
బ్భితి మోహంబు వెలుంగుదుఃఖమును హృ♦ద్వ్యథిం బిసాళింప నే
గతినిల్చున్నదొ యీలతాంగి కనుమా♦ గౌరాంగ! నీముంగడన్.

క. నీయేడుపు నాయుల్లముఁ
బాయలు పాయలుగఁజీల్చి ♦ వైచెడు గౌరాం
గా! యనిశచియననూఱడి
యాయమనుంజూచి యిట్లు ♦ లాతఁడువల్కెన్. 32

క. అమ్మానీస్నుషనాసము
ఖమ్మునకున్వచ్చినిలువఁ ♦ గనులకు మద్వా
క్ష్యమ్ముల కందనియాకా
రమ్మొక్కటిదోఁచె నశుభ్రి ♦ రాజిజనింపన్. 33

శా. తాపింఛప్రతిమాన దేహమున నం ♦ దంబైనయాస్యంబునం
దాపఘూర్ణితలోచనంబులను సా ♦ సందస్మితజ్యోత్స్నలం
గోపీమానధనాపహార చణుఁడా ♦ గోవర్ధనోద్ధారకుం
డాపీతాంబరధారి కృష్ణుఁడెదురై ♦ యంతర్జనె న్మాయమై. 34

సీ. వెన్నెలల్వెదచల్లు ♦ వెడఁదనేత్రంబులు

నాసటికస్తురితావి ♦ వసలబొట్టు
మోముపైముద్దుగా ♦ మునరెడుముంగురు
ల్వంచినమరువిండ్ల ♦ వంటిబొమలు
శిరముపైమొగ్గవే ♦ సెడు శిఖిపింఛంబు
నధరసుధారసం ♦ బానుమురళి
శ్రీవత్సకౌస్తుభ ♦ శ్రీలాంఛితంబైన
కమనీయవిపుల వ ♦ క్షస్థలంబు
గీ. నన్నియునుగాంచినాఁడఁ బ్ర ♦ త్యక్షముగను
మెఱుమువలె నిట్టెవాఁడుగ ♦ న్మాఱఁగిపోయె
నమ్మ! తలఁచినబొమ్మము ♦ ల్గ్రమ్మువాని
మఱవవలెనన్ననోతల్లి! ♦ మఱవలేను. 35
వ. ఇట్లు భక్తిపారవశ్యంబునం బలుకు గౌరాంగుని సంభాషణంబులకు విస్మయానందభరితలై యత్తయుం గోడలు నారేయి గడపిరంత. 36
చ. అరుణిమఁదాల్చెఁ బూర్వదిశ; ♦ యంబరవీథిని బుక్షపాళి తే
జఱె; గృహదీపముల్గునికె; ♦ నబ్జములుల్లసిలె; న్విహంగ మో
త్కరములు రావముల్సలిపెఁ; ♦ గంజహితుండుదయించి యిండ్లలోఁ
జొరఁబడినిద్రమేల్కొలిపె ♦ సోమరులన్కరతాడనంబులన్. 37
శా. దేవార్చామతిలేచి పెందలకడ ♦ న్దీప్తప్రమోదాస్యుఁడై
శ్రీవాసాంచిత కుందనిష్కుటమున ♦ న్శ్రీమానుఁ డాసక్తిమైఁ
బూవుల్గోయఁగవచ్చి కుందకుసుమం ♦ బు ల్దుంపుచుండంగ నా
శ్రీవాసుండరుదెంచి నూత్నముఖరో ♦ చిష్మంతుఁడౌ నాతనిన్. 38
క. శ్రీమానుఁడ! నీమోముది
యేమో యొకవింతకాంతి ♦ నెసఁగెడు నేఁడా
రామము నీవుండుట నభి

రామంబై తోఁచునద్ది ♦ రా! కతమేమో? 39

క. అని పృచ్ఛసేయ గౌరాం
గుని దర్శించినదిమొదలు ♦ కొని కొసవఱకున్
గనినదిచెప్పి యనంతర
మనియె శ్రీమానుఁడిట్టు ♦ లాతనితోడన్. 40

క. ఆతనివీడ్కొని యింటికి
నేతెంచిన దాదిగాఁగ ♦ నేఁబొందిన యా
చేతోమోదము వాక్కుల
నీతోఁ బూర్ణముగఁజెప్ప ♦ నేరమహాత్మా! 41

శా. లోకంబంతయు దుఃఖసంకులము నా ♦ లోకోక్తి సత్యంబుగా
నాకుందోఁచదు విష్ణుభక్తి పరిపూ ♦ ర్ణత్వంబు నేమానవుం
డేకాలంబునఁదాల్చు నాతఁడపుడీ ♦ పృథ్వీతలంబందు నే
నాకానందము మించుమోదమును బొం ♦ దంజాలుఁ జిత్తంబునన్

క. నాయెద చింతలువంతలు
నేయెడకున్జనెనొ యిప్పు ♦ డెఱుఁగన్బ్రహ్మేం
ద్రాయత విభవానందము
నాయిప్పటిభక్తి సుఖము ♦ నకు రాదెనయై. 43

గీ. క్లిన్ననయనుఁడై యాత్మహృ ♦ త్క్లేశభార
మంత వెలిపుచ్చుమీకు ర ♦ మ్మనెను నిమి స
దాశివు మురారినను నేఁడు ♦ తప్పక యల
యోగి శుక్లాంబరునిగృహం ♦ బుండు నెడకు. 44

గీ. వేళయయ్యెను నేను వే ♦ వేగనరుగ
వలయునంచు శ్రీమానుండు ♦ వలికి చనఁగ
సంతసంబున నుప్పొంగు ♦ స్వాంతమునను

కృష్ణభక్తుండు శ్రీవాసుఁ ♦ డిట్టులనియె. 45

గీ. కృష్ణ! యహరహమును నీకుఁ ♦ గేలుమోడ్చి
నేను జల్పుప్రార్థనల మ ♦ న్నించినావు
కొంటె గౌరాంగుమదిఁద్రిప్పి ♦ కూర్మి నీదు
పాదపద్మంబులను గట్టి ♦ వైచినావు. 46

గీ. మహితవిద్యాప్రమత్తుఁడై ♦ మదగజంబు
భంగిఁ దిరుగుచు నెటువంటి ♦ పండితులను
బట్టి-రాట్పఱచెడి మిశ్రు ♦ పట్టినెట్టి
విమలభక్తాగ్రగణ్యుఁ గా ♦ వించినావు! 47

గీ. అనేడు నీపల్కులన్నియు ♦ నాలకించి
తాననాహూతుఁడౌట గ ♦ దాధరుండు
మున్న శుక్లాంబరుని గృహం ♦ బునకు వడిగ
నేగి యచ్చట నొకమూల ♦ డాఁగియుండె. 48

ఆ. అంతఁదక్కు మువ్వు ♦ రరుదెంచి గృహబాహ్య
భాగమందునిలిచి ♦ భక్తలోక
పుంగవుఁడగునిమి యె ♦ పుడువచ్చునో యంచు
నెదురుచూచుచుండి ♦ యెదుటవారు. 49

మ. కని రాజానువిలంబబాహు, సుభగా ♦ కారాంచితారోగ్య, యౌ
వనసత్వాఢ్యు, నిమిన్ విశేషమదిరా ♦ పానప్రమత్తుంబలెన్
దనువట్టిట్టు చలింప నేత్రములు ఘూ ♦ ర్ణప్రక్రియన్దాల్ప నం
ధునియట్లధ్వము సేతులన్దడవుచు ♦ న్దోతెంచు నిర్విణ్ణునిన్. 50

ఉ. తూలుచువచ్చి యిట్లు నిమి ♦ తొల్తను నెయ్యురఁజూచి యాఁపఁగాఁ
జాలకలోనదుఃఖ, మనఁ ♦ జాలకపల్కులలోని యూహము,
ల్వ్రాలుచుఁ గృష్ణ! కృష్ణ! యని ♦ పట్టుకొనె న్నడిరాడు; ఖండపైఁ

చేష్టితములఁ దవిలి ♦ చెడితి నేను. 62

క. అని నిమివల్కినఁ దోడ్తో
ననఘా! నీపాదసేవ ♦ నాసించెదు దా
నని నన్నిటులగ్గింతురె ?
యనుచు గదాధరుఁడు వాని ♦ యడుగుల కెఱఁగెన్. 63

చ. ఇపుడరుదెంచునో కొమరుఁ ♦ డింకను వచ్చునొ యింటికంచు నా
త్రిపడుచుఁ బాకమున్జలిపి ♦ తల్లిగృహంబున వేచియుండఁగా
నపరదిశన్ సరోజహితుఁ ♦ డస్తమితుండగువేళఁ జొచ్చె భ
స్మపిహితకాయుఁడై చను నిజ ♦ మందిరమున్ నిమిగ్లానితంద్రతన్. 64

ఆ. పంకపాతచూత ♦ ఫలముపోలికనున్న
సుతుని యొడలుగడిగి ♦ సుదతి భోజ
నంబు పెట్టి పిదప ♦ నకనకఁబడియున్న
కోడలికిని బెట్టి ♦ కుడిచెఁ దాను. 65

ఆ. వింతవారియెదుట ♦ వెలిపుచ్చఁ డంతరం
గస్థమైనబాధఁ ♦ గాని కూర్చు
వారు దారసిలిన ♦ వలవంతఁ దవిలెడు
చానపోల్కి నిమి వి ♦ చారమొందు. 66

గీ. యాత్రికుంబోయి మరల గృ ♦ హంబునకును
వచ్చువెన్కను బెద్దలౌ ♦ వారికడకుఁ
జనియెఱుంగుట సజ్జనా ♦ చారమౌట
నరిగె నిమియు గంగాదాస ♦ గురునికడకు. 67

క. చని సాష్టాంగనమస్కృతు
లొనరించిన నతఁడు దాని ♦ కుప్పొంగి నిమిన్
గనుఁగవ బాష్పములురలం

గను గౌఁగిటఁ జేర్చి పలికె ♦ గారవమెసఁగన్. 68

క. గౌరాంగా! నీశిష్యులు
నీరాకనె కోరియుండి ♦ నీపైభక్తిన్
వేఱొండుకడకుఁ జదువం
బోరయ్యా! నీదుపూర్వ ♦ పుణ్యంబేమో. 69

మాని. ఓనిమి! శిష్యులుపూర్వము నేర్చిన ♦యుత్తమశాస్త్రములీవఱకున్
మానుటచేతను విస్మృతిలోఁబడి ♦ మఱ్ఱగునుగావునఁ గ్రమ్మఱ వి
ద్యానియతిన్గొని పాఠము వారికిఁ ♦ దప్పక చెప్పుము నీకును మే
ల్దానను జేకుఱుమద్వచనంబున♦లక్ష్యము సేయకు నేగురుఁడన్.70

గీ. ఈగురూక్తుల శిరసావ ♦ హించి పాఠ
శాల మఱునాఁడు వెట్టని ♦ శ్చయము సేసి
కొనుచు శిష్యుల నటకురం ♦ డని కడింది
శ్రద్ధతో నిమిగూడను ♦ జనఁగఁదలఁచె. 71

శా. ప్రాతఃకాలమునందు లేచి కమలా ♦ ప్తద్యోత మానాంగుఁడై
చేతస్సందిత కృష్ణభక్తిభవస ♦ చ్చిన్మోద ధన్యాత్ముఁడై
వీతాహంకృతి లౌకికార్థవిముఖ ♦ ప్రేమాను సంధానుఁడై
యేతెంచె న్నిమిపాఠశాలకు మనో ♦ హ్లాన్మందయానంబులన్.72

శా. ఈరీతిన్జను దెంచి పుస్తకములే ♦ వీ! యన్న వే శిష్యులా
వారాది న్హరినామసంస్మరణ మొ ♦ ప్పంజేయ నాలించి దు
ర్వారంబావివశత్వ ముల్లమున నా ♦ పాదిల్లనద్దెట్టులో
గౌరాంగుండరికట్టి యిట్టువలికె ♦ స్వప్రమోక్తుల న్వారితోన్. 73

మ. హరినామం బదియెంతతీపి సఖులా ♦ రా! చిత్తదుఃఖచ్ఛటా
హరణంబౌఁగద పల్కనన్వినిన వి ♦ ద్యానామవిస్తీర్ణ దు
స్తర దుగ్ధాంబుధి సన్మనీషయును మం ♦ థానంబుచేఁ దఱ్చుము

క్తిరమాసంగతిఁ బుట్టినట్టి సుధగా ♦ దే యద్ది భక్తాళికిన్. 74

క. అని భక్తిప్రమదాశ్రుల
మునిఁగెడు నేత్రములతోడ ♦ మురహరుకథలన్
వినిపించె నమృతతుల్య వ
చనముల నిజశిష్యులకును ♦ చైతన్యుఁడటన్. 75

చ. మఱచిరి శాస్త్రపాఠముల ♦ మాటప్రసంగ వశాంతరంగులై
మఱచిరి కాలమానము స ♦ మంచితభక్తిరస ప్రమత్తులై
మఱచిరి యిండ్లువాకిళులు ♦ మాధవసక్త మనస్కులౌచు నం
దఱు; నిమియూఁగుసప్పటికి ♦ దాఁటెను భోజనవేళ వింతగన్. 76

క. పరవశతఁదొఱఁగి స్వస్థతఁ
బొరసిపిమ్మటను జాలఁ ♦ బ్రొద్దయ్యెను నేఁ
గఱపఁగలేనైతిని బా
లురకు న్విద్యయని చింత ♦ లోఁబడె నిమిదాన్, 77

క. పడి నాపైయలుగకుఁ డీ
యెడఁదన్నుడిఁ దప్పితినని ♦ కృష్ణకథనముం
బడిపెట్టు నాఁడు సేయుట
గడు శుభమాఁగాదె యెల్లి ♦ గఱపుదువిద్యన్. 78

క. అనియు న్మఱునాఁడును బై
దినము న్దొలుతటివిధమున ♦ దివ్యవచోధా
రను నిమి కృష్ణచరిత్రం
బునుడివి కాలంబు వెళ్లఁ ♦ బుచ్చె ముదమునన్. 79

సీ. భక్తిసంభరిత హృ ♦ త్పంకజం బుప్పొంగ
నిమిచక్కఁ జెప్పెడు ♦ సమయమందు
శ్రీకృష్ణసంసక్త ♦ చిత్తులై శిష్యులు

మఱచిపోయిన విద్య ♦ మాట, పిదప
వారలలో వయ ♦ స్యంతులు శాస్త్రమ్ము
లేశమ్మువచ్చుట ♦ లేదటంచుఁ
బోయి గంగాదాసు ♦ మొఱ్ఱలను మొఱవెట్టు
కొని; రంత నిమినిర ♦ మ్మనుచు నతఁడు
ఆ. వార్తఁబంపె; నిమియు ♦ వచ్చి యాతనిపాద
ములకునెఱఁగి కేలు ♦ మోడ్చి యెదుట
నిలువఁబడఁగ వాని ♦ నిర్మలాకృతిఁగాంచి
పలికెనిట్లు ప్రేమ ♦ మొలుకనతఁడు. 80
శా. శేషాహి స్థలదన్ను విద్యలునిమీ! ♦ చేకూఱె; నీనాల్కవా
గ్యోషారత్నము జెంకియై వెలసె; న ♦ య్యో! పండితేంద్రాబ్ధి సం
శోషాపాదనబాడబప్రతిభ యీ ♦ చొప్పయ్యెనేఁ డిప్డు నీ
వేషంబంతయు మాఱిపోయెనని నే ♦ వింటి న్విచారించితిన్. 81
ఉ. బెబ్బులిమాడ్కి నుందునిమి! ♦ పిల్లిగమాఱితి కృష్ణభక్తిచే
నబ్బుర మింతకంటెఁ గల ♦ దా! భువి, నైనను భక్తిమానుమన్
సెబ్బరమాట లెన్నఁడును ♦ జెప్పను వెన్కటియట్ల శిష్యులన్
దబ్బఱసేయకుండఁ గరు ♦ ణామతి విద్యలనేర్పి ప్రోవుమా! 82
గీ. పూర్వ గురుశిష్యసంబంధ ♦ మునను నీకు
నొక్కచెప్పితినింత నా ♦ నుడువులు మన
సునకురుచియించె నేఁజేయఁ ♦ జూడుమట్లు
లేనిచో నిమి! వానిని ♦ లెక్కఁగొనకు. 83
క. అనుమాటలువిని నిమిహ్రీ
వినమితవదనుఁడయి శిష్య ♦ వితతికి శాస్త్రిం
బును గఱపకపోయిన త

ష్వాను క్షమియింపుఁడనివేఁడెఁ ♦ బోరిఁబోరి గురునిన్. 84

గీ. భక్తివిస్మృతిపీడి వి ♦ శ్వంభరుండు
మాటదప్పక వెనుకటి ♦ మాడ్కి బోధ
మొనరుతును బాలురకునని ♦ యొజ్జలకడ
సెలవుగైకొని వెడలె స ♦ శిష్యుఁడగుచు. 85

శా. దారింబోవుచుఁ దొంటిరీతి నిజవి ♦ ద్యాదర్ప నిష్క్రాంత వా
గ్ధారామాధురి శిష్యులన్దనుపుచున్ ♦ గంజాప్తుఁ డస్తాగమున్
జేరంబోవుసుకాలమందు నిమివ ♦ చ్చెన్నిర్గ్ధుఁడున్ భక్తియో
గారూఢుం డగురత్నగర్భుఁడను వి ♦ ప్రాఖండలు న్జూడఁగన్. 86

ఆ. వచ్చి యతనియిల్లు ♦ సొచ్చి శిష్యులఁ దన
చుట్టుఁగూరుచుండఁ ♦ బెట్టికొని య
తండు పూర్వభంగి ♦ ధారాళధిషణామ
నోజ్ఞవాక్యములను ♦ నుడువుచుండ. 87

శా. రామంబాకడ సంజలోఁదనయగా ♦ రంబందు దైవార్చనా
ధామంబందున రత్నగర్భుఁడు శుచి ♦ త్వంబొప్ప ధ్యానించుచున్
శ్రీమద్భాగవతస్థ శస్తమధుర ♦ శ్రీకృష్ణ వర్ణాంచితం
బై మైపొంగఁగఁజేయు శ్లోక మొకఁడో ♦ య్యంబాడె శ్రావ్యంబుగన్.

గీ. కృష్ణవర్ణన శ్లోకంబు ♦ కెరలి నిమిచె
వులనుబడఁగానె "నాకృష్ణ! ♦ పుండరీక
నయన!" యనియార్చి సమ్మోహ ♦ నశరపతిత
యోద్ధమాడ్కిని భూమిపై ♦ యొఱగెనతఁడు. 89

గీ. ఒఱగి నిమి పెద్దవడికిని ♦ మఱల స్మృతికి
వచ్చి శ్లోకంబు మఱియొక ♦ పరిచదువుచుఁ
గర్ణపర్వంబొనర్ప భ ♦ క్తజనవర్య

రత్నగర్భా! యటంచుఁ బ్రా ♦ ర్థనముసల్పె. 90

క. మఱలంజదువఁగ శ్లోకం
బెఱుక న్నిమి దొఱఁగివ్రాలెఁ ♦ బృథ్వీస్థలినీ
తెఱఁగుననే జరగెను బ
ల్మఱు నాతనియొడలు గాసి ♦ మైవసివాడన్. 91

గీ. ఇదియె తొలిసారి యందఱ ♦ యెదుట భక్తిఁ
జొక్కినిమి ధరఁగూలుట ♦ చూచినట్టి
వారలుం గూడభక్తివి ♦ వశతఁజెంది
వెలువరించిరి బాష్పము ♦ ల్వెల్లువలుగ. 92

వ. అచటికి కేతెంచినవారిలో గదాధరుండుండి యట్లు గౌరాంగుండు శ్లోకశ్రవణం బెన్నిసారులుచేసిన నన్నిసారులు మైమఱచి చెట్టునుండి క్రిందంబడు బంగారుఁబిచ్చుకపగిది నేలంగూలి గాసింజెందుట చూడ నోపక రత్నగర్భా! యిఁక నాశ్లోకంబుమాత్రముచదువవలదని గట్టిగఁజెప్పి మానిపించె నంతట నిమి కొంతసేపటికి యథాస్థితికివచ్చి. 93

గీ. భక్తపుంగవ! రత్నగ ♦ ర్భా! మహాత్మ!
యెంతయానంద మిప్పుడీ ♦ విడితి నాక
టంచు మించును హసియించు ♦ హస్తములను
గడిఁది ప్రేమంబునను వానిఁ ♦ గౌఁగిలించె. 94

చ. సమమగునెట్లు స్వాదుఫల ♦ సంతతభోజన సౌఖ్యసంపదల్
సమమగునెట్లు స్వర్యువతు ♦ లం బదివేవురఁ గూడుసౌఖ్యముల్
సమమగునెట్లు రాజ్యపద ♦ లభ్యసుఖంబులు రత్నగర్భుఁడా
నిమిషమునందుఁ బొందిన వి ♦ నిర్మలసౌఖ్యముతోడఁ బోల్చినన్.

గీ. అతఁ డాశ్లేష మొనరించి ♦ నది మొదలుగఁ
గొత్తజన్మంబు రత్నగ ♦ ర్భుండు వొంది

నట్టులై నిమి శిష్యుల ♦ యాదుఁగలసి
యతనినీడనుబోలె వె ♦ న్నాడుచుండె. 96

ఆ. బంధుమిత్రశిష్య ♦ వర్గంబు గౌరాంగు
నొడలుగడుగ గంగ ♦ కడకుఁ గొంచు
స్నానమాడఁజేసి ♦ వానిని దల్లికి
నొప్పగించె నింటి ♦ యొద్దకరిగి. 97

చ. పరదినమందు దివ్యతను ♦ భాసితుఁడై నిమి పాఠశాలయం
దుఱవగు ప్రేమవెన్నెలల ♦ యోజను గన్నులు చిమ్ముచుండ శాం
తరసము ముద్దుమోముపయిఁ ♦ దద్దయుఁబర్వఁగఁ గూరుచుండు న
త్తఱిఁ దనశిష్యులంబిలిచె ♦ దగ్గఱకు న్గనుసైగసేయుచున్. 98

వ. శతసహస్ర నూత్నరత్న కాంతులంగ్రక్కు నాగౌరాంగ గురుదివ్య
మంగళవిగ్రహంబు తెప్పలువాల్చక దర్శించుచున్నశిష్యు లాకను
సన్నలంగని వచ్చి సమీపాసీనులై యున్నంత. 99

సీ. సాయమాచుంటినో లేదో ♦ చదువులందు
నేను మీకదిడాఁచక ♦ నిర్భయముగఁ
బల్కుఁడీయిప్డు నాతోడఁ ♦ ప్రాణమిత్రు
లార! యని నిమియడిగెను ♦ వారిఁజూచి. 100

వ. అందునకు విద్యార్థులందఱు వినమితోత్తమాంగంబులతోఁ బ్రత్యు
త్తరంబేమియు నీయక మిన్నకుంటసూచి మఱియు నిట్లనియె. 101

ఆ. ముక్కరొకటి మీకు ♦ బోధంబుసేయుట
లేదటంచుఁ దెల్పు ♦ మీదు మాన
మెఱుఁగఁజేయుఁడయ్య ♦ యేఁబాఠశాలకు
వచ్చిచేయుచున్న ♦ పనులవేవొ. 102

శా. ఆమాటల్విని శిష్యుఁడొక్కరుఁడు ధై ♦ ర్యప్రేరితోత్థానుఁడై

స్వామీ ! మీరిపుడన్నమాట నిజ మ ♦ శ్రాంతంబు శ్రీకృష్ణుపై
ప్రేమ న్వానిఁదలంతురద్ది శుభదం ♦ బేకాని మీరొుఁద్దఱున్
మేమే తెంచితి మెందుకోస మదియే ♦ మిథ్యార్థమయ్యెంగదా ! 103

క. అని కడుభయభక్తులతో
నన, నిమి దలయూఁచియూఁచి ♦ యానౌనిజమే
వనజాక్షునుడివి మీవి
ద్యనుగూరిచి మాటలాడ ♦ నైతింగాదే. 104

వ. అనిపలికినంత మఱియొక శిష్యుండు లేచి యతివినయంబునఁ జేతులు జోడించి యిట్లనియె. 105

సీ. గయకు యాత్రకుఁబోయి ♦ క్రమ్మఱవచ్చిన
దాదిగా నొకమాట ♦ యైనవిద్యఁ
గూర్చిచెప్పరు నిన్న ♦ గోవిందసంకీర్త
నశ్లోకమొండు గా ♦ నంబుసేయ
నెడతెలుంగక క్రిందఁ ♦ బడితిరియ్యది జ్ఞప్తి
లోనున్నదో లేదొ ♦ యేనెఱుంగఁ
గాని మీచర్యలఁ ♦ గనిన మేమందఱ
మును గడు నాశ్చర్య ♦ మునఁ బడితిమి

ఆ. గ్రంథమందునుండు ♦ కథలలోనేనియు
నిప్పుడేని వెన్క ♦ నెన్నఁడేని
క్షితిని మిమ్ముఁబోలు ♦ శ్రీకృష్ణభక్త స
త్తులనుగనము కర్ణ ♦ ములను వినము. 106

క. అనుమాటలువిని యాశి
ష్యునిదెస నిమి చూచిచూచి ♦ యుత్కటబాష్పా
ర్ద్రనయనముల నాతనితో

నని నిట్టులు దీనభావ ♦ మడర మొగమునన్. 107

ఆ. అకట! మీకు నించు ♦ కంతయు నుపయోగ
పడనివాఁడనైతిఁ ♦ బాఠనమున
కెంతయత్నపడిన ♦ నంతయు వృథయయ్యె
నంటెనేమొ నన్నుఁ ♦ దొంటిపిచ్చి? 108

క. న్నావుడు నందఱు నేక
గ్రీవంబుగఁ బలికిరిట్లు ♦ కేల్మోడ్చి మహా
త్మా! వెఱ్ఱి మీకుఁబట్టుట
కేవలముంగల్ల! యూర ♦ కే జడియకుఁడీ. 109

చ. పలికిన పల్కులన్నియును ♦ భాసిలె రత్నములట్టు లందులోఁ
గలవిపులార్థభావములు ♦ గాంచఁగ ముక్తిసుఖప్రదంబు లె
ట్లలవడు నీవచోమహిమ ♦ మన్యులకు; న్నిను వెఱ్ఱివానిగాఁ
దలఁచుటకంటెఁ బిచ్చిగల ♦ దా! మఱియొక్కటి దేశికోత్తమా?

క. పులకితశరీరముల న
శ్రులఁదొఁగెడు కన్నుఁగవల ♦ సుఖపరవశతన్
నిలఁబడితిమపుడు రాపడి
కలదే యీచేత వెఱ్ఱి ♦ గలవారలకున్. 111

వ. అనువచనంబు లాలకించి సానురాగచిత్తంబున గౌరాంగుం డిట్లనియె. 112

ఉ. ఇంకనుడాఁచనేల వినుఁ ♦ డీ! ప్రియశిష్యులు నారహస్యమున్
గొంకక చెప్పవాఁడఁ గల ♦ గుండును జెందకుఁడయ్య శేషప
ర్యంకుఁడు మద్హృదంతర వి ♦ హారముసల్పుచు నైహికేప్సలి
ల్లింకులుచేయు నమ్ముదురొ ♦ యీరలుచెప్పిన నమ్మకుందురో! 113

చ. ముదమున మీకు శాస్త్రములు ♦ బోధముసేయఁ దలంపఁగానెనా

యెదుటనుదోఁచి బాలుఁడొకఁ ♦ డిందునిభాస్యుఁడు రమ్యనీలతో
యదమును బోలుమేననుఁగ ♦ రాంచితవేణువునంటుమోవి నా
యెదనలరించి కన్నులకు ♦ నెంతయుఁ బండువుసేయు నెప్పుడున్.

తరల. మురళిమీఁదఁ గరాంగుళీమణి ♦ భూషణప్రభలాడఁగా
సరసిజాభము లైనకన్నులుఁ ♦ జారుపింఛమునట్టువల్
సరసఁద్రొక్కఁగ నాదుమ్రోలను ♦ శ్యామలాంగుఁడు నిల్చుచోఁ
బరవశత్వమునొంది కాయము ♦ వ్రాలవిస్మృతిఁ జెందుదున్. 115

క. అని పల్కినమాత్రంబున
వనజాక్షుండు నిమికనులఁ ♦ బడ నతఁడెట్లో
మనముఁ గుదురుపఱచుక యి
ట్లనె శిష్యులతోడ విన్న ♦ యా వదనమునన్. 116

శా. మీకున్నాకును నింతతో సరిసుఁడీ ♦ మిత్రోత్తము! ల్నిచ్చలున్
శ్రీకృష్ణుండెదనిండియుంటఁ జదువు ♦ ల్సెప్పంగఁగాదైతి; వి
ద్యాకృత్యంబున కేనసర్హుఁడను శా ♦ స్త్రజ్ఞానము ల్లెస్సగాఁ
జేకూర్పంగల యొక్కప్రాజ్ఞకడకు ♦ న్శీఘ్రంబ పోవందగున్. 117

ఆ. బాలురార! నాదు ♦ పంచేంద్రియంబులు
కృష్ణమయములయ్యెఁ ♦ గేవలంబు
నేను దొంటివాఁడఁ ♦ గా; నియ్యకొంటిమీ
రిచ్చవచ్చునెడకు ♦ నేగుటకును. 118

క. పాయఁగలేకయ మిమ్ములఁ
బాయంగా వలసివచ్చె ♦ భద్రంబులు మీ
కేయెడఁ గూర్చెడు నాప
ద్మాయతలోచనుఁడు కృష్ణుఁ ♦ డరయుచుఁ గరుణన్. 119

క. అని కనుమూయక శిష్యులఁ

గని నిమి నన్నెపుడు మఱవఁ ♦ గాఁ జనదనుచుఁ
బొనుపడనెదలో ధైర్యము
గను దమ్ములనుండి బాష్ప ♦ కణములు రాల్చెఁ. 120

ఆ. ఆఁగలేక శిష్యు ♦ లంతట నందఱు
నొక్కమొగిని దుఃఖ ♦ మొందఁజొచ్చి
రందు ధైర్యశాలి ♦ యగు నాతఁడొక్కరుం
డనెను దెలిపిసేసి ♦ కొనుచు నిట్లు. 121

మ. గురువర్యా! వినుమయ్య! విద్యకును మీ ♦ కుంగూడ దవ్వతిమే
మొఱలంజేరుట వట్టిమాట యిఁక స♦న్న్యాసాశ్రము లెప్పనే
రరు మీరీతిగ; బ్రహ్మ మాదునుదుట ♦ న్వ్రాసెంగదా యిట్లు; మా
దురదృష్టంబునడంచి కాచుటకు శ ♦ క్తుం డేమహాత్ముండగుఁ. 122

వ. మాకుఁ బాఠంబులు సెప్పుట తమకనుకూలంబుగాదు. వేఱొండుగురు నాశ్రయించి విద్యఁగఱచుటకు మామనంబు లొల్లకున్నయవి. మాకు విశ్లేషకష్టంబు లనుభవింపక తప్పకున్నట్లున్నయది కావున నమస్కరించి సెలవుదీసికొనెదమని చెప్పి స్వామీ! భవచ్చరణసేవాలబ్ధ పూర్వాభ్యస్త విద్యావిషయంబులుమాత్రము మేమెన్నండును మఱవకుండునట్లనుగ్రహించి మమ్ము దీవింపుఁడని కన్నీళ్లుపెట్టుకొననిరువదిమూఁడేండ్లప్రౌఢ యగుగౌరాంగుండు బాలకు నట్లశ్రుపూరితనయనుండై మాటలాడనేరక శిష్యుల వేర్వేఱుగఁ జేసన్నలుచేసి పిలిచి తొడపైఁ గూరుచుండఁబెట్టుకొని మూర్ధంబు మూర్కొని ముద్దాడి దివ్యానందకరం బగునిజకరంబున శరీరంబునిమిరి యొట్టకేలకు వారలతో హీనస్వరంబున నిట్లనియె. 123

ఉ. పాయుటతప్పదయ్యె నెడఁ ♦ బాయుటకున్మను దుఃఖసూదనో
పాయ మొకండుసెప్పెదఁ గృ ♦ పామతిఁ జేయుఁడు నిత్యసౌఖ్య సం

ధాయిరమాపతిఁ హరిని ♦ నర్మిలిఁ బాడుచు మొక్కసారి యీ
చేయుటనెంచెదజ్ఞమువు ♦ సెప్పిన దానికుపాయసంబుగన్. 124

గీ. కృష్ణసంకీర్తనమున నా ♦ హృదయతాప
మెల్లఁ జల్లార్పఁదగుమీర ♦ లిదివఱకును
గురుఁడనైతినిమీకు నీ ♦ కూర్మిమైన
నెంచి యించుకమోమోట ♦ ముంచుఁడయ్య! 125

వ. అందులకు వారిట్లనిరి. 126

గీ. కృష్ణసంకీర్తనంబన ♦ నేమొ మాకుఁ
దెలియదు మహాత్మ! మాకద్ది ♦ తెలియఁబఱచి
పాడుఁ డిట్లనిచెప్పినఁ ♦ బాడఁగలము
మీదునాజ్ఞకు మాకెక్కు ♦ డేది యిలను? 127

సీ. అంత నానిమి గడు ♦ సంతసంబున జగ
న్మోహనాకారుఁ డం ♦ భోజనయనుఁ
డతిదయాళుఁడు సచ్చి ♦ దానందపురుషుఁడౌ
శ్రీకృష్ణమూర్తిని ♦ జెలఁగి పాడ
దమనుచు నడుమను ♦ దా భక్తివిగ్రహం
బట్ల యాసీనుఁడై ♦ యాత్మశిష్యు
లుతనచుట్టును గోడ ♦ వితమున నిలుచుండ
నటమోద్భుఁగన్నుల ♦ హాస్యయుగము

గీ. తోడఁ దాళమువేయుచు ♦ తుంగమధుర
రమ్యగంభీర కంఠస్వ ♦ రంబుతోడ
జోత శ్రీకృష్ణవిభునకు ♦ జోతహారిక
టంచుఁ బాడెను మోదవి ♦ హ్వాలతఁ జెంది. 128

క. ఈపగిదిఁ బాడుచుండఁగ

సేవారుచు భక్తిరసము ♦ హృదయమునిండఁగ
వ్యాపింపనూరెనశ్రులు
గూపాంబువులట్లు నిమికిఁ ♦ గొలుకుల వెంటఁగ. 129

సీ. గౌరాంగుచూపులుఁ ♦ గంఠస్వనంబును
నొడలికంపంబు శి ♦ ష్యులకునెల్ల
మైకంబుపుట్టించి ♦ లోకవస్తుజ్ఞాన
మెడలించి పరమాత్మ ♦ కడకులాగి
భక్తిరసావర్త ♦ సక్తులఁగాఁజేయ
గురుభంగివారును ♦ గెరలి కృష్ణుఁ
బాడుచుఁగొందఱు ♦ వడిరి భూతలమునఁ;
గొందఱు నర్తనం ♦బందుదిగిరి;

ఆ. వెఱ్ఱివారిపగిదిఁ ♦ బెద్దనవ్వులునవ్వి
రందుఁ గొంద; ఱిద్ది ♦ యంతవినుచు
వచ్చినట్టి పొరుగు ♦ వాగలుఁగూడ నీ
యోజనేచరించి ♦ రొడలుమఱచి. 130

క. అందఱు శ్రీకృష్ణుఁడితమ
ముందఱ నున్నాఁడంచు ♦ ముదితాత్ములై
పొందళుకుమేని నిమికి
స్పందనములుసల్పి రతని ♦ పదముల చెంతఁగ. 131

గీ. భక్తి సంకీర్ణహృదయక ♦ వాటములను
దెఱవ నిమి గాన, మంతటఁ ♦ దెలిసికొనిరి
శిష్యులమలాత్ములాటను ♦ జేసి నంద
నందనునిసేవ యెంతయా ♦ నందకరమొ. 132

గీ. జంతువులపోల్కి మూఢత ♦ సంచరించి

యింతవఱకును జెడినార ♦ మేమటంచు
వారిలోఁ బెక్కు రత్యంత ♦ భక్తియుక్తిఁ
జేసి నాఁటఁగోలెను హరి ♦ దాసులైరి. 133

చ. పవననిరోధకృత్యములఁ ♦ బస్తులఁ బర్ణజలాశనంబులన్
సవనముల న్శరీరజవ ♦ సత్వహృదాగమచోదితోరుక
ర్మవులను మానవాళికిఁ బ్ర♦మోద మొకించుక గల్గఁగాక భ
క్తివలనఁగల్గు మోదనిధి ♦ కిన్నరిరా దదియెట్లుసూచినన్. 134

క. ఈసత్యమె గౌరాంగుఁడు
సేసిన తొలికీర్తనంబు ♦ చెప్పెదు; సద్భ
క్త్యాసవతుచిఁ గనఁబఱుచుట
కీసరణిని లీలఁజూపెఁ ♦ గృష్ణుఁడు ప్రజకున్. 135

ఆ. స్పర్శవేధియినుము ♦ స్వర్ణంబుఁజేసెడు
పగిది నిమిరొయినర్చె ♦ భక్తులుగను
దివ్యసుఖదమగుచుఁ ♦ దేజరిల్లెడు కర
స్పర్శమునను మూఢ ♦జనముల్లెల్ల. 136

గీ. కారుకఱకుటినుమువంటి ♦ వారిఁ దప్త
కాంచనోజ్జ్వలులుగఁజేసె ♦ గానములను
భక్తినర్తనముల నిమి ♦ వహ్ని సదృశ
కాయశోషకములవారు ♦ గందకుండ. 137

క. శరవిసరతుల్యబాహ్యాం
తరకష్టము లేచినరులఁ ♦ దల్లడపెట్టన్
గరుణించికావరామా !
ధరలోపల నీవుదక్క ♦ దైవముగలఁడే ? 138

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

సప్తమాశ్వాసము.

చ. జనకుఁడు లేచిపోవ్వఁగిన ♦ జానకి వెంటనుబెట్టికొంచుఁ గా
ననములకేగె రాఘవుఁడు ♦ నానొక వెంగలియంచుఁ గూళుల
న్నను నలరావణానుజుఁడు ♦ నారదుఁడు న్నవనాత్మజుండుఁ గాం
చిన యొనలేని నీమహిమ ♦ చెందునెరామ! కొలంతలేశముల్! 1

సీ. చెప్పినఁగాని తాఁ ♦ జేయఁడు స్నానంబుఁ
దినుమన్నఁగాని తాఁ ♦ దినఁడుతిండి
యెక్కడనోపెట్టు ♦ హృదయంబుఁగొనిపోయి
పూర్ణవిస్మృతిఁగూడఁ ♦ బొరయుఁదఱచు
భక్తిభరోద్భూత ♦ బాష్పముల్చెక్కులఁ
గార్చును మాటయొ ♦ క్కటియుననఁడు
పలికెనే శ్రీకృష్ణ ♦ పదముదక్కను వేఱు
మాటరానీయఁడు ♦ నోటనెప్పు
గీ. డొరులఁజూచుటకును బెట్టు ♦ వెఱచువార
లెప్పుడేనెదురైనను ♦ హృద్గతార్తి

బయలుపడకుండఁ జేయఁగాఁ ♦ బడసు బొట్లు
నెగ్గు జతనంబులొకసారి ♦ నెగ్గకుండు. 2

ఆ. అంతరంగభక్తి ♦ నన్నియు మఱచియు
నష్టనిమికి శెట్టి ♦ హాని గలుగ
కుండ నతనితోడ ♦ నుందురు చెల్మికాం
డ్రైన యాగదాధ ♦ రాదు లెపుడు. 3

చ. సమయమిదేయటంచు నిమి ♦ శాత్రవబృందములోని పండితు
ల్దమతమదుష్టచిత్త పరి ♦ తాపములన్నియుఁదీఱ వానిస
ద్మమునకునేగి యోశచి ! ప్ర ♦ మాదమువుట్టెను బిచ్చివట్టె మీ
నిమికనిపల్కి యామెహృది ♦ నిం గలగుండును బెట్టిరెంతయున్. 4

వ. శెట్టి యందుంగొంద ఱామెతో నిట్లనిరి. 5

క. కట్టి యొకచోటఁ జప్పిడి
రొట్టెలు నీరంబు నెల్ల ♦ ప్రొద్దులనిడుచున్
గట్టి చికిత్సలుసేసినఁ
బట్టినయీపిచ్చి వీని ♦ వదలునొ యేమో. 6

క. వెఱవక తెఱవా ! నిమి రా
తిరియందుం బగటియందు ♦ దీక్షగ నీటం
జొరఁబెట్టి యుంచితేనిఁ గు
దురుపడవచ్చునని రీర్ష్య ♦ తోఁ గొందఱరుల్. 7

వ. ఇట్టిమాటలు వినివిని శెగ్గడిలి శచి యొక్కనాఁడు నిమియొద్దకేగి తండ్రీ ! నీతెఱంగుసూచినను ప్రజలాడుమాటలువినినను నాబొంది లోఁ బ్రాణంబులు నిలువకున్నయవి సత్యంబుగా నీకిప్పుడెట్లున్నదో చెప్పఁగదరాయన నాతండిట్లనియె. 8

గీ. ఎఱుఁగుదును నాదువిస్మృతి ♦ యెరియఁజేయు

నీమనంబనియెంత దా ♦ నిని నణంచు
కొనిన నేసోలిపడిపోదుఁ ♦ గనులనుండి
యశ్రుధారలు గాఱుట ♦ యాఁగదమ్మ. 9

సీ. బల్మిచే నొంతపట్టిన ♦ వాసుదేవు
దరికె చిత్తంబు గ్రమ్మఱ ♦ నరుగుఁదల్లి !
క్రిందకుచు లాగివిడిచిన ♦ వృక్షశాఖ
చివ్వనను వినువీథికిఁ ♦ జేరుపగిది. 10

క. అన నేమియుఁదోఁచక శచి
తనవల్లభు ప్రాణమిత్ర ♦ తతిలో నొకఁడై
తనరెడు శ్రీవాసుకడకుఁ
జని యేడ్చుచు విన్నవించె ♦ సర్వమతనికిన్. 11

ఉ. అంత నతండువచ్చి ప్రమ ♦ దాశ్రులు గాల్వలుగట్టి చెక్కులం
దంతము లేక కాఱ నయ ♦ నాంబుజము ల్తరుణారుణప్రభా
క్రాంతములై కనంబడఁగ ♦ రాజిలు నాతనిఁజూచి నివ్వెఱన్
జెంతనునిల్వఁగాంచి నిమి ♦ సేతులు మోడిచి లేచె దిగ్గునన్. 12

వ. లేచి యతివినయంబున. 13

ఉ. దూసినకత్తివోలె సమ ♦ దుండయి పూర్వము బాల్యమందునన్
వాసి వయస్సునుంగనక ♦ పైఁబడి గేలియొనర్చినట్టి శ్రీ
వాసుని పాదపద్మములఁ ♦ బట్టి నమస్కృతిసేసి వైష్ణవా
గ్రేసర ! యంచుసోలి యొఱ ♦ గె న్నిమి, భక్తిభరాకులాత్ముఁడై. 14

సీ. నిమియింటికరిగిన ♦ నిమిషంబునుండియు
శ్రీవాసుఁ డతనిపై ♦ దృష్టిఁబఱపి
లక్షణంబులు నక ♦ లంబును శ్రద్ధతోఁ
దిలకించి మతకోశ ♦ ములను భక్త

వరులదేహమునఁ గ ♦ న్పట్టునన్నట్టి చి
హ్నములన్ని గౌరాంగు ♦ నందుఁగాంచి
పులకితాంగంబుతోఁ ♦ బుత్తడిబొమ్మలా
గునన్రొద్ద విస్మృతిఁ ♦ గూలినట్టి
ఆ. దివ్యమంగళాకృ ♦ తిని జెప్ప వేయక
చూచిచూచి శిరము ♦ నూఁచియూఁచి
యిట్టిపూర్ణభక్తి ♦ యెటులబ్బెరాకుఱ్ఱ
వాఁడనీకటంచు ♦ వగచుచుండె. 15

వ. ఇంతలో గౌరాంగుండు మఱల స్మృతికివచ్చి దీనాననంబుతో శ్రీవా
సుంజూచి యిట్లనియె. 16

మ. మదిపాడౌటను నీకుమారునకును ♦ న్హాదంబువాటిల్లెనం
చు దురుక్తుల్ప్రజలాడ నాజనని య ♦ స్తోకార్తివైక్లబ్యయై
యెదియున్దోఁచకయున్నదీవిపుడు న ♦ న్వీక్షించి నారోగము
న్నదియున్నట్టులు సెప్పి పోవఁగదె పు ♦ ణ్యాత్మా! దయాంభోనిధీ

క. నాతండ్రికి నెయ్యుండవుఁ
బాతకహర కృష్ణపాద ♦ భక్తుండవునీ
వే తెంచితి మాపుణ్యము
చేతన్శ్రీవాస! మాకుఁ ♦ జెప్పుము నిజమున్. 18

క. కలతెఱఁగు విన్నవించెద
వలసిన నేనెన్నిపాట్లు ♦ వడిన నుడుగక
శ్రులువడి నూరుచు నాక
న్నులనుండి స్రవించు వాహి ♦ నులచందమునన్. 19

క. ఇదిదక్కఁ జెప్పుటకు నాం
డెదియున్లేదనుచు నుడువ ♦ నెలనవ్వులతో

ముదిపాటుండాశచిదేవ
కుఁదిరిగి యిట్లనియె ముదిత • గుందటిచెలఁగఁగ. 20

శా. తల్లీ! మూఢులువల్కు మాటలకుఁ జిం • తంజెందుచున్నట్టు భీ
తిల్లంజేయకు నీమనంబు; జడులీ • దివ్యార్థవిజ్ఞాన మె
ట్లుల్లంబందు గ్రహింపఁజాలుదురు బ్ర • హ్మోపాసనాదిత్య సం
ఫుల్లస్వాంత సరోరుహుండుసుమీ నీ • పుత్రుండు నారీమణీ. 21

ఆ. అమ్మ! నీతనూజుఁ • డద్భుతంబులుసూపు
నీవెముందుగాంతు • వేవచింప
నేల? భక్తియింత • యెదనుంటసూచించు
వచ్చెదేవుఁడనియొ • వచ్చుననియొ. 22

వ. ఈమాటలకు నిమి యమందానందహృదయుండయి శ్రీవాసుతో ని
ట్లనియె. 23

చ. జనములు నేనువెఱ్ఱినన • సాగిరి; నీవును నట్లెచెప్పియుం
డివ నిటువంటిదూఱువడ • నేరక గంగనుజొచ్చి ప్రాణముం
దుననిడనున్న నన్ను దయ • తోడుతఁ బ్రోచితి దీనరక్షకా!
నిను నొకసారి గట్టిగను • నెమ్మిని గౌఁగిటఁ బట్టనిచ్చెదే? 24

వ. అని సమస్త చరాచర ప్రపంచరక్షణ దక్షంబులగుభర్గోజ్వల శస్త
హస్తంబులచే గౌరాంగుండు శ్రీవాసుంగదియంబట్టిన ననిర్వాచ్యం
బప్రతిమానం బసామాన్య జనానుభూతంబగు నొకవిలక్షణానందర
సం బాపాదమస్తకంబును బ్రసరింప నతండు మత్తిలి నిశ్చేష్టితుం
డై కొంతవడికిం బ్రపంచజ్ఞానంబు క్రమ్మఱఁ బడసి నిమివంకకుఁజూ
డ్కులంబఱపి యల్లన నిట్లనియె. 25

శా. ఈరారాజితదివ్యభక్తియె జనుల్ • హీనాత్ములున్నాదమం
చూరంజాటిన? దిందునాకొపఁగదే • యొక్కింత? వక్షాను సం

సారార్తిచ్ఛట; నాగృహంబునకు ని ♦ చ్చలు ప్రేమ్ముజేపొద్దులన్
గౌరాంగా! హరిఁగూడి కొల్తమెదఁగాఁ ♦ గంబోకుతుచ్ఛోక్తులః

గీ. శాంతపురుషుఁడు నిష్పారు ♦ మహాధాముఁ
డాత్మసంవేత్తయున్మత్తుఁ ♦ డంగనలకు
లొంగనిజితేంద్రియుఁడు షండ ♦ పుంగవుండు
కాక నామకదుర్మార్గ ♦ లోకమునకు. 27

వ. అనిపలికి యాశ్చర్యమగ్నుండై యున్న శ్రీవాసుంజూచి. 28

గీ. వల్లెయనె నిమిప్రముదిత ♦ స్వాంతుఁడగుచు
శచికి నలజడియొకకొంత ♦ సడలెఁగాని
గుండెలో వెన్క విశ్వరూ ♦ పుండొనర్చి
నట్టిపుండును రేఁపె గౌ ♦ రాంగుతెఱఁగు. 29

గీ. పెద్దకొడుకైహికవిషయ ♦ విముఖుఁడిల్లె
యగుచు సన్న్యాసియైపోయె ♦ నమ్మ! వీని
కృష్ణభక్తియుఁ గ్రమముగాఁ ♦ గెరలి యొక్క
బిడ్డనింగూడ నెడఁబాపి ♦ వేయునేమొ? 30

వ. అని శచి లోలోపలం దలంకుచుండియుఁ గొమరునకు వెఱ్ఱిలేదని ప
రీక్షించి చెప్పినందులకు శ్రీవాసునకుఁ గృతజ్ఞతాభివందనం బొనర్చె
నతండును వారిపీడ్కొని నిజసదనంబునకుం జనియె. 31

క. జాతిని నాతింజేసితి
క్రోఁతింజేసితివి భక్త ♦ కుంజరునిగ, నీ
చేతికి రఘురామా! మ
త్పాతకహరణంబు పెద్ద ♦ పనిగాదుసుమా! 32

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

అష్టమాశ్వాసము.

చ. వడివడిరాలుభక్తిభవ ♦ బాష్పకణంబుల నేటినీళులన్
గడిగి గుహుండునీచరణ ♦ కంజములం, దరియించె, నట్టినీ
యడుగులనొక్కసారి యిటు ♦ లందఁగనిచ్చెదె నాకుఁగూడ? నీ
జడునకు సంశయాత్మునకుఁ ♦ జాఁతునె నేననకుండ రాఘవా!

సీ. దృఢసమున్నతకుడ్య ♦ వృతమందిరంబు శ్రీ
వాసునకుండెన ♦ ప్పట్టునందుఁ
దనసోదరులు మువ్వు ♦ రును దాను నేకభాం
డాశనులయ్యు వే ♦ ఱైనయిండ్ల
వసియించుచుండి రీ ♦ వాసముల్గాక వే
ఱొండుగృహంబందు ♦ నుపలఖచిత
దైవవిగ్రహమును ♦ స్థాపించి నిత్యంబు
శ్రీవాసుఁడర్చన ♦ ల్సేయుచుండె
గీ. నిట్టిచోటికి గౌరాంగుఁ ♦ డేగుదెంచు
చేలభజనంబునకని యె ♦ ఱిఁగి గదాధ

రుండును మురారియును ముకుం ♦ దుండుఁ దక్క
భక్తులనుగంగసాగిరి ♦ ప్రతిదినంబు. 2

సీ. గౌరాంగుఁడన్ననో ♦ వారును వీరును
దెవ్వులనిపల్కు వి ♦ స్మృతవిచిత్ర
నిజమనస్థితిని గా ♦ న్పించెదులక్షణం
బులు దాఁపఁజూడఁడు ♦ చెలులయెదుటఁ
గాని తానెఱుఁగని ♦ మానవులెదురైనఁ
గడఁగునెంతయువానిఁ ♦ గప్పివైవ
నుదయంబునసఖి స ♦ ముదయంబుతోఁగూడి
చని గంగకచ్చట ♦ స్నానమాడుఁ
గీ. దనకు నత్తఱిభక్తులు ♦ దారసిలినఁ
జాఁగిలింతలుసేసి త ♦ చ్చరణములకు
వారిబట్టలుపిడిచి పు ♦ ష్పములుమోచి
పలుతెఱంగుల నుపచార ♦ ములను జేయు. 3

క. అదిచూచి వారలిది నీ
కుఁదగునె విద్యాసముద్ర! ♦ కోవిదమౌళీ!
యొదివెదు నశ్రులతో మా
పదములపై వ్రాలుటందు ♦ పరితాపమునన్. 4

క. అంత శిలాసదృశములగు
స్వాంతంబులనైనఁ గరఁచఁ ♦ జాలినదైన్యా
క్రాంతమగు ముద్దుమోమున
నెంతయు విసయంబున నిమి ♦ యిటువారికనున్. 5

ఉ. భక్తులుగాఁగసంబడెడు ♦ వారిని సేవలచేతఁ దన్ప్రసన్
ముక్తసమస్తకల్బిష స ♦ ముజ్జ్వల మానసుఁడౌచు గోపికా

సక్తుని జిన్నికృష్ణుఁ గనఁ ♦ జాలును మానవుఁడం(డ్రు పెద్దలీ
యుక్తులఁ బాటిగాఁగొనుట ♦ యొప్పునొ యొప్పదొ మీరె చెప్పఁడీ!

గీ. ఈవిధంబున నైన శ్రీ ♦ కృష్ణవిభుని
జూడఁగల్గుదునో యేమొ ♦ చూడ్కు లలర
నంచుఁ జేరాసతో నున్న ♦ యట్టినాకు
నడ్డుగా వత్తురయ్యా మ ♦ హాత్ములార? 7

క. అను దీనాలాపంబుల
విని మఱుమాటాడలేక ♦ వేగమ శ్రీకృ
ష్ణునిసందర్శనమును బొం
దునిమీ! యని దీవసలిడు ♦ దురు వారలొగిన్. 8

గీ. కృష్ణుకరుణను బడసెద ♦ వీవునిమి! అను
టన్న దీవన కానంద ♦ మందియతఁడు
కృష్ణభక్తులకృప నాకు ♦ నెపుడుగల్గె
నప్పుడే కృష్ణుకృపగల్గె ♦ నంచునుడువు. 9

గీ. సత్యమును నిష్కపటతయుఁ ♦ జారిమంబుఁ
దనువుఁ గైకొనివచ్చెనో ♦ ధరణికనఁగ
వఱలు గౌరాంగుఁ జూచిన ♦ వారిలోనఁ
గరఁగి చొక్కనియాతఁడొ ♦ క్కఁడుఁడు లేఁడు. 10

వ. వైష్ణవసంఘప్రధానుండై నవద్వీపంబున భక్తశ్రేష్ఠుం డగునద్వై తుఁ డుండెనని మున్నే చెప్పంబడియె. ఆతనిగృహంబున భక్తివై రాగ్యసంపన్ను లప్పుడప్పుడుగూడి మతగ్రంథంబులు చదువుటయు వేదగానంబు నల్పుటయు వేదాంతసంభాషణంబు లొనర్చుటయుఁ గృష్ణసంకీర్తనంబు సేయుటయుంగలదు. అట్టి యొందుసమయంబున నొకవైష్ణవుండు లేచి «సమస్తశాస్త్రసంపూర్ణపరిజ్ఞాగర్వంబున

నెంతెంత వారినోడించి విద్వన్మత్తేభంబులకు సింహస్వప్నంబై కొం
లితనంబున మతంబును బెద్దల వెక్కిరించుచుండు నిమి పండితుం
డిప్పు డతినమ్రత్వంబుననన్యసామాన్యభక్తిం దాల్చి మర్త్యులం దాఁ
టిన మహాపురుషుండై యున్నవాఁడ" ని విన్నవించిన నదివిని యఁ
ద్వైతాచార్యుం డాశ్చర్యచిహ్నంబు లాననంబుపైఁ గానంబడ నిట్లు
చింతించె. 11

సీ. మొదటినుండియు నిమి ♦ మూర్తియందొకవిల
క్షణమైనదెద్దియో ♦ కాంచుచుంటి
వాఁడు నాల్గేండ్ల ♦ ప్రాయంపుబాలుఁడై
తనయున్న విశ్వరూ ♦ పునిగృహంబు
నకుఁ దీసికొనిపోవ ♦ నాయింటికిని దల్లి
పన్పునఁ దఱచుగా ♦ వచ్చువాఁడు
నాదృష్టికినిమహా ♦ నందకరుండౌచుఁ
దోఁచెను గృష్ణభ ♦ క్తుఁడనునేను
గీ. వట్టిపైవన్నెలకుఁ జిక్కు ♦ వాఁడఁగాను
దక్కుబాలురకడ లేని ♦ యొక్కదివ్య
తేజమాతని కాంచన ♦ దీప్తకాయ
మందు లేఁజూపుఁ దామర ♦ లందుఁగంటి. 12

ఆ. ఆతఁడెవ్వఁడంచు ♦ నప్పటినుండియుఁ
నూరకెదఁ దలంచు ♦ చుంటిఁగాని
నిన్నరాత్రివఱకు ♦ నిమియిట్టివాఁడని
సత్యమేనెఱుంగఁ ♦ జాలనైతి. 13

శా. గీతాంతస్థము శ్లోకమొక్కటి ననుఁ ♦ గ్లిష్టార్థమై యేఁచఁగాఁ
జేతోవీథిని నాదుసంశయము వి ♦ చ్ఛినంబుగాఁ జేయు మో

నేతా! యంచుపవాసముండి హరినిం ♦ దీవ్రంబుగా వేఁడి క
న్మ్రోఁతంజెందఁగ నేను నిన్నఁగలనొం ♦ డుంగంటి జేప్రొద్దునన్. 14

శా. అందుం బేరనుబిల్చినన్నొకరుఁడో ♦ యాచార్య! లెమ్మంచు నా
సందేహంబులుదీర్చి యింక వనట ♦ న్జాలించి శాంతింపుసా
క్రిందప్రేషితమైన నీదుమనవు ♦ లగ్ణంబులంబెట్టుతాఁ
కందోతెంచితినేనె మోక్షగతి లో ♦ కంబందు బోధింపఁగన్. 15

క. అనిపల్కిననేఁ గనువి
చ్చి నిమింగనినాఁడ నెదుటఁ ♦ జిత్తజరూపున్
గనుచుండఁగనే మఱలన్
జనెనెటకో యాతఁ డింద్ర ♦ జాలికుపగిదిన్, 16

గీ. చిత్తవిభ్రమమో? యేమొ ♦ చెప్పలేను
గాని నిమి నాకుఁగలలోనఁ ♦ గనఁబడినది
మొదలుకొని యెన్నఁడును నేను ♦ బూర్వమందు
ననుభవింపని యానంద ♦ మందుచుంటి. 17

ఆ. తండ్రిపండితుండు ♦ దాతయుఁ బండితుం
డతఁడు పండితులకు ♦ నధికుఁడయ్యె
నట్టివాఁడు భర్తఁ ♦ డయ్యెనేఁ బరమోప
కారియాను బ్రిజకు ♦ దారిసూపి. 18

మ. నరులంహోభుజగంబువాతఁబడి య ♦ జ్ఞానాంధకారంబునన్
దెసవున్గానక యున్నవారరయ నెం ♦ తేఁ గష్టమా నాకయో!
కరుణాంభోనిధి! కృష్ణ! భూమిజనుల ♦ న్గాపాడరావయ్య చె
చ్చేరనంచెప్పుడు వేఁడికొందుఁగద! నా ♦ చిత్తంబున స్భక్తితోన్.

గీ. ఆతఁడే యీతఁడౌనేమొ ♦ యట్టులైన
నెప్పుడో తాను నాయొద్ద ♦ కేగుదెంచి

తానె నాముద్దుఁగృష్ణుఁడం ♦ చే నెఱుంగు
నట్లుసేయఁడె? విధిగాదె ♦ యతనికిద్ది? 20

వ. అని యిట్లు తలంచుచుండ. 21

శా. పూతాత్ముండును భక్తవర్యుఁడగువి ♦ ప్రుండంచు మాతాపితల్
చేతుల్మోడ్చి నమస్కరించు పురుష ♦ శ్రేష్ఠున్ జగన్మాన్యు స
ద్వైతున్జూచి తదంచితాశ్రయబల ♦ ప్రాప్తిన్ఘనం గల్గుదున్
ప్రీతల్గాంచిన కృష్ణునంచునిమి యు ♦ ద్విఘ్నాత్ముఁడుండెన్మదిన్. 22

ఆ. అచ్యుతాంఘ్రియుగ్మ ♦ మందఁగాఁ జేయ స
ద్వైతచరణయుగము ♦ పరమపావ
నమగునిచ్చెనయగు ♦ నాకుఁ గృష్ణునిఁజూపు
మనుచు నచటికేగి ♦ యడుగువాఁడ. 23

ఆ. నేను బాపినతఁడు ♦ నిర్మలాత్ముండైన
భక్తుఁడతనిఁజూచి ♦ పలుకుటెట్లు?
చనెదనే గదాధ ♦ రునిదీసికొని వెంట
నరిగి మ్రొక్కులిడుదు ♦ నతని మ్రోల. 24

వ. అని యోచించి గౌరాంగుండు గదాధరుని వెంటఁబెట్టుకొని యద్వై తాచార్య గృహంబునకేగి భక్తినిమీలితనయనుండై భగవద్ధ్యా నంబుసేయుచుఁ బ్రపంచజ్ఞానంబు లేశంబునులేక నిష్ఠాబ్ధి మునిఁగి యున్న యావృద్ధభక్తమౌళిం గాంచి దగ్గఱి నమస్కరింపనుద్యమించి యుంచుక సమీపించి పరవశుండయి యుండ నిద్దఱు నట్లుండె నల లంగాలె. 25

సీ. పాతంబురిపమున ♦ ద్వైతునమాఘమున
డితోలఁగింపఁగనె యు ♦ ష్ణీని తాపెట్టఁ
జాచు మూర్ఛను బరె ♦ నపస్మృతి పడియున్న

నిమిఁజూచి వెన్కటి ♦ నిసినిగాంచి
నట్టిస్వప్నంబెంచి ♦ యఁహార ! యీబంగారు
బొమ్మ మతగ్రంథ ♦ ములనుజెప్పఁ
బడిన యాశ్రీకృష్ణు ♦ పావనవిగ్రహం
బట్లుకాన్పించెడు ♦ నసితవర్ణుఁ

ఆ. డాతఁడితఁడు కరఁగి ♦ నట్టికడానిమై
చాయవాఁడు భేద ♦ సరణియింతె
యొడలిపైనిదోఁచు ♦ నొకదివ్యతేజమం
చతఁడుచింతసేసె ♦ నతిముదమున. 26

క. కనుఱెప్పలవ్రాల్చక చూ
డనుజూడను భక్తియుత్క ♦ టంబై మిఁతిమీ
ఱనసంతోషం బద్వ్యై
తునకుం గలుగంగ, గగురు ♦ తోఁచిట్లనియెన్. 27

ఉ. వచ్చితె ముద్దుఁగృష్ణ? కృప ♦ వచ్చెనె నాపయినిన్నినాళ్లకున్ ?
జొచ్చితె నాగృహంబుననుఁ ♦ జూడఁగనేఁడెన లేనివిందవై ?
ముచ్చటదీఱెనీదునును ♦ మోముఁగనుంగొనఁ బాపసంచయం
బిచ్చటనే నశించెనిఁక ♦ నేమనిచెప్పుదు నాదుభాగ్యముల్. 28

గీ. దీనుఁడనగు నన్జూడనే ♦ తెంచి నాకు
నోజగన్మోహనాకార ! ♦ యొసఁగితీవు
నీసుదర్శన; మిదినీకు ♦ నిఖిలజీవ
రాశిపైఁగల్గు కరుణను ♦ బ్రకటపఱుచు. 29

గీ. ఎల్లయెడలను వ్యాపించు ♦ నల్ల నచ్చి
దాత్మ యీజాళువామేను ♦ నందుఁదూఱి
కడఁలఁగాంతులుచిమ్ము చె ♦ క్కరణిఁగ్రాలుఁ

బ్రథితకాచపాత్రస్థదీ ♦ పంబువ్రాలె. 30

మ. అని యద్వైతుఁడు గృష్ణుఁ జేనరిగనీ ♦ యాకారముం దాల్చి ప
చ్చెనటంచాత్రముతోడ నేగి కుసుమ ♦ శ్రీగంధగంగాబువుల్
గొనియే తెంచి పదంబులం గడిగి కై ♦ కొమ్మర్చనల్దేవ ! యం
చు నిమిద్దైవమునట్లకొల్వఁ దొడఁగెన్ ♦ శ్లోకంబులం బాడుచున్. 31

గీ. ముసలివాఁడును భక్తుఁడుఁ ♦ బూర్ణవేత్త
యైన యద్వైతుఁడిట్లు గా ♦ రాంగుఁబూజ
సేసి మ్రొక్కుటచూచి ని ♦ శ్చేష్టితుఁడయి
యనియెనిట్లు గదాధరుం ♦ డతనితోడ. 32

ఉ. భావజసుందరుండు చిఱు ♦ పాయపుఁబాఱుఁడు పెద్దవారికిన్
సేవలుసేసి దీవనలఁ ♦ జేకొనఁబాత్రుఁడుగాని వారిచే
సేవలు గైకొనన్దగఁడు ♦ శిష్టుఁడవయ్యును బిల్లవానికిన్
సేవలుసేయ నీకెటులు ♦ చెల్లెనొ ధర్మవెఱుంగువానికిన్. 33

గీ. ఏమియద్వైత ! డెబ్బది ♦ యేనువర్ష
ములు వయస్సయ్యు నీకిట్టి ♦ బుద్ధిపుట్టెఁ?
గుసుమకోమలుఁ డీబాల ♦ కుండు గొలిచి
మ్రొక్కుటకుఁ జేతులెట్లాడె ♦ నొక్కొ నీకు?

మత్త. ఈగతిన్గినుకన్వచింపఁగ ♦ వృద్ధవిప్రుఁడు వానితో
నోగదాధర ! యేమిసేసితి ♦ నూరకాఁకర మొంచె దేఁ
జాఁగిలింతలొనర్చుటెగ్గును ♦ జల్పదీతని కెన్నఁడున్
వేగఁజూతువు నీవెయీనిమి ♦ వేఁడొయంచనినవ్వుచున్. 35

ఆ. నీదుముద్దులొలుకు ♦ నెయ్యుఁడీతఁడు జగం
బునను నందఱకును ♦ ముద్దులాఁడు
సొగసుచూచికాదు ♦ చొక్కినే మ్రొక్కుట

యనగదాధరుండు ♦ మనమునందు. 36

గీ. ఈతఁడన్నట్టునిమిబాల ♦ కృష్ణుఁడేమొ?
కానిచో నిట్టిభక్తాగ్ర ♦ గణ్యుఁడైన
వాఁడు వానినిబూజింప ♦ వచ్చునెట్లు?
మాన్యుఁడద్వైతుఁ డరయసా ♦ మాన్యనరుఁడె? 37

ఆ. అయ్యొ! నిమియెదైవ ♦ మైననింకతనితోఁ
గలసిమెలసియుండఁ ♦ గలనెనేను?
నన్ను నతనివేఁడ్కో ♦ నర్చను దైవత్వ
మేఱుగట్లఁగోసి ♦ యెడపునట్లు. 38

వ. అని తలపోయుచుండ నింతలో నిమి మూర్ఛనుండి తెరలికనువిచ్చి తనముందల మోఁకటిల్లంబడియున్న యద్వైతాచార్యుంగాంచి భయభక్తివిస్మయంబులు వెనఁగొన దిగ్గునలేచి యతనికి వినయంబున సాష్టాంగనమస్కృతిఁ గావించి యిట్లనియె. 39

శా. ఓయద్వైత! భవాబ్ధిలోఁబడితి శ్యా ♦ సోత్తంభనంబయ్యె న
త్యాయాసంబుననుంటిఁ జూడుమిటు కృ ♦ ష్ణాంఘ్రిప్లవోపాయసం
ధాయిన్నిన్నబడయంగఁజాలితిని నే ♦ ధన్యుండనైతిన్మహా
త్మా! యాలస్యము సేయకాయఖిలలో ♦ కాధీశుఁ జూపింపుమా! 40

క. అను దీనభాషణంబులు
విని యద్వైతుండు మౌన ♦ వృత్తినిదాల్చెన్
జనియె గదాధరుఁ డింటికిఁ
గని యాతనితోడఁ జనియె ♦ గౌరాంగుండున్. 41

వ. నిమి యింటికింజనినతోడనె తద్దివ్యరూప సందర్శనావేశ తీవ్రత్వంబు చల్లంబడ నద్వైతుండు సంశయాత్ముండై తనలోఁ దానిట్లు వితర్కించుకొనియె. 42

క. భ్రిమపడితిని నేమతిచెడి
నిమి గృష్ణుండౌనో కాఁడో ♦ నిజమెటుతెలియుఁగా?
నిమి యాతఁడెవ్వైనను జూ
పుము కృష్ణునటంచు నన్నుఁ ♦ బొసఁగుస వేఁడఁగా. 43

గీ దిన్నమొలతోడ వీధులఁ ♦ దిరుగుచుండె
మొన్న మొన్నటిదాఁక నీ ♦ పోతిగాఁడు
పచ్చతోలునుజూచి నే ♦ భ్రమసినాఁడ
మనజగన్నాథసుతుఁడు బ్ర ♦ హ్మంబటంచు. 44

ఆ. ప్రజలనవ్వులాట ♦ భరియింపఁజాలనీ
పురినివిడిచి నేను ♦ బుట్టినట్టి
శాంతిపురమునకును ♦ జనియెద నిమివచ్చు
విష్ణుఁడేనినన్ను ♦ వెదకికొనుచు. 45

వ. అని సిగ్గుపడి యిఁకనటనున్నఁ దలవంపులగుననుభీతిచే నద్వైతుం డొరులెఱుంగకుండ నొకజేయి నవద్వీపంబువెలువడి శాంతిపురంబు నకుంజని యచ్చట వసియించుచుండె. 46

క. కొంచియపుఁడెలివిఁ బుస్తక
సంచయముప్జదువఁ బెక్కు ♦ సందియములు బా
ధించెడురామా! నన్ని
శ్చంచల్యాత్మునిగఁజేసి ♦ సౌఖ్యమొసఁగుమా! 47

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

నవమాశ్వాసము.

శా. ముద్దీరత్వ బలాతిరేకమున నం ♦ భోరాశి లంఘించుటల్
యుద్ధంబందున లక్ష్మణున్దిరుగఁ బ్రా ♦ ణోపేతుఁ గావించుటల్
సిద్ధించెన్మను మారుతాత్మజునకున్ ♦ జేకూఱఁగా నేవి, యా
శ్రద్ధాభక్తులు నాకొసంగఁగదె శ్రీ ♦ రామా! రమావల్లభా! 1

క. శ్రీవాసునియింటికి నిమి
పోవుచునుండఁగఁ బ్రతినిశ ♦ మున నావృద్ధుం
డావేశమహిమచే నా
నావిషయంబు లతనివల ♦ న నెఱుఁగఁదలఁచెన్. 2

క. హరికీర్తనమునకు గదా
ధరుఁడాదిగ ముఖ్యమిత్ర ♦ తతి రాహృదయాం
తరగతరహస్యము బయలు
వఱుపఁగ నిమి గడఁగియంత ♦ వాౕ లెన్మూర్ఛన్. 3

ఉ. వ్రాలి యొకింతసేపటికిఁ ♦ బద్మనిభాక్షులు విప్పిచూచి మి
త్రాళికి జాలిగొల్ప వద ♦ నార్తియు వశ్రులుఁదొఁపనయ్యొ! గో

పీలలనామనోవిభుఁడు ♦ వీక్షితుఁడయ్యెను మాయమయ్యెనే
మూలనుడాఁగినాఁడొ యని ♦ ముచ్చిరి నాతఁడు చేడ్కెవడిన్. 4

గీ. చేతిఁవ్రేలిచ్చికొనిపోవు ♦ శిశువువిడిచి
తటుకుననుజెప్ప కెచటికో ♦ తండ్రిపోవ
దిగులుపడియేడ్చు నాబిడ్డ ♦ మొగముచూచి
యింకఁబనిలేదు నిమి మోము ♦ వంకఁజూడ. 5

గీ. నిమినిగూడినవారెల్ల ♦ నిమినిజూచి
వానివలె విలపింతురు ♦ మేనుమఱచి
స్మృతికివచ్చినవిస్మృట ♦ మతులుపోయి
యిట్లొనర్చితిమేమని ♦ యెంచికొందురి. 6

క. మనము నరులమో! సురలమొ!
మనమున్నదియుర్విమో! య ♦ మరలోకంబో!
మననిమి నిమియో! కృష్ణుఁడో!
యని వారుదలంచుకొందు ♦ రాశ్చర్యమునన్. 7

మ. ఉదయంబందున నింటికేగి నిమియె ♦ ట్లో రాత్రియాదాఁకమా
తదరి న్గాలముఁబుచ్చియంత నిజమి ♦ త్రివాత్రిత మే తేరరం
డిదె శ్రీవాసునియింటికంచుఁ జనిలో ♦ హెచ్చిల్లి బాధించుసం
గదచెప్పన్గమకించి కొంతయనిప ♦ ల్కన్లేక సోలున్వెసన్. 8

మ. చెలికాని న్మెడఁగౌఁగిలించుకొని నా ♦ శ్రీకృష్ణుఁజూపించి య
ర్మిలిఁ బ్రాణంబుల నిల్పఁబెట్టుమని ప్రా ♦ ర్థించు న్గడున్; బిమ్మటన్
గలఁడే కృష్ణునిబోలువాఁడెచట నే ♦ కాలంబునందేని నె
చ్చెలి! నిన్నర్పణచేసికొమ్మతనికి ♦ స్శీఘ్రంబనున్ బ్రేముడిన్. 9

వ. వెనుక నెన్నిసారులోఁ దెల్పంబోయి యట్లొనర్పలేకపోయిన యాధి రహాస్యం బిప్పుడు విప్పిచెప్పంగలిగి నిమి తనమిత్రులతో నిట్లనియె.

సీ. వినుఁడిసోదరులు నా ♦ వనటకు హేతువు
మఱుపడెఁగనఁబడి ♦ మాధవుండు
చక్కనిబాలకుం ♦ డొక్కప్రొద్దునఁ దమా
లంబునునిరసించు ♦ డంబుతోడ
వేనూఱువరహాల ♦ వెలచేయుసొరుతో
మరులుగొల్పెడుచూపు ♦ మెఱపుతోడఁ
జిఱునవ్వువెన్నెల ♦ ల్చిమ్ము కెమ్మోవితో
ముద్దులుగుల్కు నె ♦ మ్మోముతోడఁ
గీ. గాళ్ల చిఱుగజ్జియలు గల్లు ♦ గల్లనంగ
శ్రావ్యమృదుగాన నాట్యము ♦ ల్సలిపి చలిపి
నాకు నెదురుగవచ్చి యా ♦ నందమూర్తి
మించుప్రేమను నను గౌఁగి ♦ లించుకొనియె. 11
గీ. కృష్ణునాశ్లేషమనునది ♦ స్మృతికిరాఁగ
భక్తిపరవశతనుమాట ♦ పైకిరాక
మృతునిగతి నిమిగూలెను ♦ మేదినిపయి
గొడ్డటనుగొట్టఁబడ్డట్టి ♦ కుజముమాడ్కి. 12
ఆ. దేవుఁడవతరించి ♦ దివ్యభక్తిక్రమ
మవనిసజ్జనులకు ♦ నగపఱుపఁగ
నిట్లుసేసెఁగాని ♦ యిలనుపామ్యుండైన
వానికిట్టిప్రకృతి ♦ వచ్చునెట్లు? 13
క. ఈశ్వరపురి మునుచెప్పిన
శాశ్వతసుఖసంప్రదాన ♦ సన్మంత్రంబీ
విశ్వంబున నెవఁడేనియు
విశ్వాసముతోఁజపింప ♦ వెసముక్తుండౌ. 14

క. అని విస్పష్టంబుగ స
జ్జనపాళికిఁ బూర్వరాగ ♦ జనితాఖిల దుః
ఖనివారక లక్షణములఁ
గనఁబఱుపఁగ నిట్లుసల్పె ♦ గౌరాంగుఁడిలన్. 15

చ. పగటను రాత్రియందు వఱ ♦ వాతను సంజను నెల్ల పొద్దులన్
దిగులు మొగంబున న్గమన ♦ నీరధి పొంగినయట్టు లూరకే
పొగులుచు రాల్చుబాష్పములు; ♦ భోజనమున్నొనరింప కొక్కపె
ట్టుగనిమి యూర్చునూగుపులు ♦ డొక్కలు మిక్కిలిసంచలింపఁగన్.

క. తినునాతండ్రీ ! యని శచి
తనతో ముఱవెట్టఁబెట్టఁ ♦ దాఁకుందుదకున్
మునివేళ్లను నిమియన్నము ;
వనమాలింగూర్చియంత ♦ వలవలపొక్కన్. 17

క. ఎంగిలిపశి వెనువెంటనె
చెంగటఁబండుకొని దిండ్లు ♦ చెవులున్దడియన్
బొంగిపఱతెంచు కన్నీ
ళ్లంగాఱుచు నిమ్నస్రవంతి ♦ లాగునఁబుడమిన్. 18

గీ. భక్తిబాహ్యచిహ్నంబులై ♦ పరగునవ్వు
స్వేదరోదన రోమాంచ ♦ చిత్తవిస్మృ
తులును గంపంబునిట్టివి ♦ తొల్లిరాధ
మేనఁబుట్టినవానికి ♦ మించిపోవె. 19

గీ. అశ్రుపూరితనయనస దీ ♦ నాననంబు
భక్తితీవ్రత్వమున వసి ♦ వాళ్లువాఱు
సంగమునుదోఁప నిల్చు గౌ ♦ రాంగుఁజూచి
కంటఁ దడివెట్టకుండ నొ ♦ క్కఁడుఁడుఁజనఁడు. 20

క. ఉదయాద్యాసాయము నిమి
వదలును గన్నీళ్లుభక్తి ♦ భరితాత్ముండై;
కదిసిన హరినామము చెవిఁ
జదికిలఁబడి ద్రొల్లియూర్చుఁ ♦ జలితాంగుండై. 21

ఉ. చీఁకటివడ్డచోనిదిని ♦ శీథినియో యుదయంబొయంచుఁ జీ
కాకునఁ దర్కముల్సలుపుఁ ♦ గాదిది రాత్రి, దివంబె, కానిచో
నీకరణి న్బ్రభాపటలి ♦ యేచునెయంచను భక్తిసంభ్రమో
ద్రేకజకాలభాగ విప ♦ రీతమతిన్నిమి పెట్టిచాద్వనర్. 22

గీ. అమలభక్తి ప్రవాహంబు ♦ నాఁచికొనును.
వింతవారలభక్తులు ♦ చెంతకరుగఁ
గూర్చువారలు చనుదెంచి ♦ కూరుచున్నఁ
బొంగుఁగద! భక్తిపూర్ణిమాం ♦ బుధివిధమున. 23

సీ. త్రోవలో నెదురయ్యె ♦ నే? వాసుదేవుండు
నామనో నాథుండు ♦ శ్యామలాంగుఁ
డెటకేగెనో చూచి ♦ తే? ప్రాణవల్లభు
నాజగన్మోహను ♦ నబ్జవదను
నెచటకుఁబరువెత్తె ♦ నెందుడాఁగెను నాదు
శ్రీకృష్ణమూర్తి వే ♦ చెప్పఁగదవె?
యంచునాసక్తితో ♦ నతిదైన్యవృత్తితో
నగపడునందఱ ♦ నడుగనిమిమె

ఆ. గంబుఁజూచి వారు ♦ కన్నీళ్లువిడుతురు
వారిమొగముచూచి ♦ పద్మనేత్రుఁ
డింకరాఁడె! యంచు ♦ నెదఁబొక్కి గౌరాంగుఁ
డేడ్చు వెక్కివెక్కి ♦ కృష్ణుఁగూర్చి. 24

గీ. తములపాకులు చేతను ♦ దాల్చి యొక్క-
నాఁడు రాఁగ గదాధరుం ♦ డేఁడి కృష్ణుఁ
డనుచుఁ బృచ్ఛింప నీహృద ♦ యంబులోనె
యున్నవాఁడిక నెచ్చట ♦ నుండుననియె. 25

క. ఆమాటలు నిజమనుకొని
యీమాఱెటకేఁగునంచు ♦ నిరుకేలనుర
స్సీమను జీఱుకొనన్నిమి
దామొనయ గదాధరుండుఁ ♦ దల్లియునంతన్. 26

చ. పరువిడివచ్చి చేతులను ♦ బట్టివదల్చి యిదేమిప్రాణముల్
హరిగొనుదేనఖాగ్రములఁ; ♦ బొందళుకుల్గల మేనిపైయయో!
వఱదలుగాఁజురక్తమిది ♦ పాపముగా దొకొ! యన్ననాతఁడే
నెఱుఁగను జేయుచేఁతల క్ష ♦ మింపుఁడనున్ గృతవందనంబులన్.

చ. మెలకువయందుఁ గూరుకున ♦ మేదినిపై జలమందు గాలిలో
పల నభమందు నిప్పునను ♦ బల్లెలనాటవికస్థలంబులన్
జలజదళాక్షుఁ జక్రిధరు ♦ శ్యామలగాత్రు నతండు భక్తివి
హ్వలుఁడయిచూచు నతులకు ♦ నన్నియుఁ గృష్ణమయంబులౌటచేన్.

క. శ్రీవాసు నింటిలోపల
నీవిధముగ నిమి విచిత్ర ♦ కృత్యంబులు మి
త్రావళికిఁ జూపునట్టివి
భావరులను లాఁతివారు ♦ వత్తురొ యేమో! 29

క. అని యింటిచుట్టు నెత్తుగఁ
బెనుపడియున్నట్టిగోడఁ ♦ బెట్టినద్వారం
బును గట్టిగమూయుదురా
తనిమిత్రులు గాఢభక్తి ♦ తాత్పర్యములన్. 30

క. భంగాగమభీతిని స
త్సాంగత్యకుతూహలుండు ♦ ధన్యాత్ముండౌ
గంగాదాసుని బెట్టిరి
ప్రాంగణమునలోని కెవరు ♦ రాకుండంగన్. 31

క. తను ధారణాగతంబగు
మనుజత్వము నిత్యమైన ♦ మహనీయత్వం
బునుడీకొని యీ తెఱఁగున
ననిశము రాపిడినిబెట్టు ♦ నా గౌరాంగున్. 32

మ. ధరయార్ద్రింబగునట్లు పొక్కుతఱిఁ జై ♦ తన్యున్నతంబేమి దు
ర్భరదుఃఖంబును బొందె దీవనుచు నె ♦ వ్వం డైనఁ బృచ్ఛింపఁగ
ట్ట! రమావల్లభుఁడిట్లు నన్ను విడనా ♦ డన్పృథ్విఁ జీవింప నా
తరమా యింకని కుమ్మరించుమరలన్ ♦ ధారాగతిన్ బాష్పముల్.

శా. అంతస్స్వాంతగ నట్టహాసమును జే ♦ యన్ జెంతవారల్ నిమీ!
చింతల్వాయెనె యంచుఁ బల్కనిదె నా ♦ జీవేశు శ్రీకృష్ణు నా
స్వాంతంబందున హేమశృంఖలముల ♦ న్బంధించితిన్బట్టి నా
పొంతన్నాక యిఁకేడనుండునని న ♦ వ్వన్దాఁ బ్రమోదంబునన్. 34

ఆ. ఒడలుచెమటవట్టు ♦ నొక్కప్పుడొకమాటు
తప్తలోహమట్లు ♦ తనువుప్రాఁగుఁ
గోలుములూఁదినట్లు ♦ వెలువడు శ్వాసంబు
లొక్కసారి, యాఁగు ♦ నొక్కసారి. 35

ఆ. మేనుభారమౌచు ♦ నేనుంగుకాయంబు
వలెనెలేవనెత్త ♦ వలనుపడక
తోఁచునొక్కమాటు ♦ తోడనేయూఁదినఁ
గడలుబెండుముక్క ♦ కరణిఁదోఁచు. 36

ఉ. పుట్టువుచేత నిర్మలముఁ ♦ బూతమునయ్యుఁ బ్రపూర్ణతత్త్వమై
నట్టిపరాత్పరుండు విడి ♦ యన్దగు ధామముగా నొనర్పఁజే
పట్టి వ్రజాంగనావిభుఁడు ♦ బాధలనెన్నియొ యిట్లు తోల్తఁదాఁ
బెట్టివిదగ్ధకాంచనము ♦ వీఁకవిశుద్ధముఁ జేసెఁ గాయముల్. 37

ఉ. భాగవతంబునన్వఱలు ♦ భక్తుల నానిమి యెంచిపల్కఁగా
సాగుధ్రువుండు భీష్ముఁడు ని ♦ శాచరబాలుఁడు రాధయున్మహా
భాగులు నారదప్రముఖ ♦ భక్తవరేణ్యులు తానెయంచు, స
ర్వాగమవేద్యతత్త్వమెద ♦ యందువసించి వెలుంగుచుండఁగన్. 38

శా. శక్త్యాదుల్మునిసత్తముల్దలఁపఁగా ♦ శక్యంబుగానట్టి యా
చక్రాంకుండెదనిండి ప్రాకృతమను ♦ ష్యత్వంబుపోకార్పనే
నక్రూరుండనటంచు నాతఁడనువా ♦ క్యంబుల్మహాభక్తి ని
ర్వక్రప్రక్రియఁబల్కఁ దానునిమియ ♦ న్భావంబు లేకింతయున్. 39

గీ. తన్మయత్వంబు కైకొని ♦ తన్నుఁ గ్రమ్మ
ముద్దుఁగృష్ణుఁడు తానె య ♦ న్బుద్ధిఁ జేసి
యతఁడు శైశవమందున ♦ నాడినట్టి
మాటలను బాలకృష్ణుని ♦ మాడ్కిఁ బలుకు. 40

క. నవ్విననవ్వుచు నేడ్చిన
నెవ్వగచే నేడ్చుచిట్లు ♦ నిమిమిత్రులతం
డెవ్వరుసనుండుఁ గేవల
మవ్వరుసనె యుందురతని ♦ కాదర్శములై. 41

గీ. రేల నానందసుధయిట్లు ♦ గ్రోలివారు
ప్రాగ్దిశను బొద్దువొడువ నీ ♦ బ్రహ్మరాతు
సుండవుడెవచ్చి సుఖమంత ♦ సురుఁగఁ జేసె
నంచు దూఱుదురాదిత్యు ♦ నాగ్రహమున. 42

ఉ. తంబుఱమర్దళంబుఁ గర ♦ తాళములు న్మిళితంబుసేసి యు
ల్లంబుల నాస్వనంబులను ♦ లగ్నముసేసి సుహృద్యమైన రా
గంబుల విష్ణుకీర్తనము ♦ కంఠము లెత్తుచుఁ జేసిచేసి నృ
త్యంబులు సల్పుచుందురసు ♦ రారిపదార్పితహృత్సరోజులై. 43

సీ. ఉద్బాహుఁడై నిమి ♦ యున్నేత్రపద్ముఁడై
యుచ్ఛీర్షుఁడై నాట్య ♦ మొనరఁజేయు
చో నొద్దనుండెడు ♦ సుహృదులలో నొకం
డతిభక్తివిస్మృతి ♦ నవనిఁగూలు
నొక్కఁడుభూమిపై ♦ యూరకదొర్లును
హాసంబుఁగావించు ♦ నందొకండు
వెంటనేయొక్కఁడు ♦ వెక్కియేడ్చు; నొకండొ
కనిఁబట్టి బిట్టుతాఁ ♦ గౌఁగిలించు

ఆ. నొక్కతూరి యంద ♦ ఱొక్కగొంతుకతోడఁ
బైకిహస్తయుగముఁ ♦ బట్టిసాఁచి
హరి! హరి! హరి! హరి! య ♦ టంచుఘోషింతురు
మహియునింగిగలసి ♦ మాఱుమ్రోయ. 44

క. పరిపక్వమధురఫలములు
వరవిత్తారామగేహ ♦ వాహనవితతుల్
సరిరావు త్వత్పదాంబుజ
సురుచిరభక్తికిఁ ద్రిలోక ♦ సుందర! రామా! 45

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

దశమాశ్వాసము.

ఉ. అంబుధులద్రిలున్నదువు ♦ లప్చరభూచర జంతువుల్గో
ళంబులుఁ గుక్షిఁ దాల్చి శత ♦ లక్షదివాకరకాంతి విశ్వరూ
పంబును నీదుభక్తజన ♦ పాళికిఁ జూపితివందురట్లు నే
నంబుదగాత్ర! చూడఁగల ♦ నా? కలనైన భవత్స్వరూపమున్. 1

—o—

చ. వలసినవస్తువట్లు వెఱ ♦ వారికి భక్తియొసంగ మోదసం
కలనలఁ దేర్చుటన్విని శు ♦ కప్రితతుల్ఫలవృక్షరాజి క్రే
వలకును బోవునట్లు నిమి ♦ పజ్జకునేగుదు రెందఱో మహా
త్ములు పలుచోట్లనుండి పరి ♦ తోష ఫలప్రదభక్తిభిక్షకై. 2

ఆ. గయకుఁబోయి తెచ్చి ♦ కావలసినవారి
కెల్లరకును భక్తి ♦ యిడుదువందు
రించుకంతనాకు ♦ నిచ్చెదవేతండ్రి?
యంచు శచియు నిమిని ♦ నడిగినంత 3

గీ. అమ్మ! శ్రీకృష్ణమూర్తి, ద ♦ యాబ్ధి శుద్ధ
చిత్తులను సాధనములుగఁ ♦ జేసికొనుచు

భక్తజనులకు మేలుచూ ♦ పఁబలుచు; నీవుఁ
బడయుదువుభక్తి తొందర ♦ పడకుమనియె. 4

చ. తహతహచెంది భక్తికి గ ♦ దాధరుఁ డాతనిమిత్రుఁడున్నదా
సహచరుఁడయ్యె వేఁడుటకు ♦ సందియమందుచుమాని యిర్వురున్
గృహమున నేకశయ్య శయ ♦ నించెడురాత్రి మహాత్మ! నీయను
గ్రహ మింక రాకపోయెనని ♦ కాళ్లపయింబడియేడ్చె దీనతన్. 5

గీ. ఏడ్చుమిత్రుని గౌఁగిట ♦ నెత్తినిమి, యి
దేమియేడ్చెదవనియన ♦ నెందఱినొ త
రింపఁజేయుచు దానుఁ ద ♦ రింపఁజేయ
వైతివిక దా! యనుచుఁబల్కె ♦ నాతఁడలఁగి. 6

క. అనఁ జిఱునవ్వులునవ్వుచు
నెనయుదు రేపీవు గంగ ♦ కేగుచు స్నానం
బును జేయుతఱిని భక్తిం
గనఁదగు నానందమనుచు ♦ గౌరాంగుఁడనెన్. 7

క. వేళాకోళపుమాటల
లీలను గనఁబడిననట్లు ♦ లెక్కింపక శ్ర
ద్ధాళువయి గదాధరుఁ డ
వ్వేళకు నదిలోనఁగ్రుంక ♦ వెడలెందమిత్రోన్. 8

శా. స్నానంబాడి గదాధరుండు పరితు ♦ ష్టస్వాంతుఁడై కృష్ణభ
క్త్యానందామృత మాత్మవెల్లిగొని మ ♦ ద్యంబట్టు చొక్కింపఁగాఁ
దానట్టాడుచు వక్రిమాగతి నిమిన్ ♦ దర్శింపనేతెంచి మో
దానుద్బుద్ధవచస్థితిన్నిలిచె బా ♦ ష్పాకాంతి నేత్రద్వయిన్. 9

క. నిలిచి తనమెడకు బట్టన్
గలయంజుట్టుకొని మోద ♦ కంపితగాత్రో

జ్వాలుఁడై నిమిగురు శ్రీపద
సలిలజములకెంతో భక్తి ♦ సాఁగిలఁబడియెన్. 10

క. చిఱునవ్వునవ్వుచు గదా
ధర ! నీకిష్టార్థసిద్ధి ♦ దయచేసెనె శ్రీ
వరుఁడనఁ గృతజ్ఞతను గనఁ
బఱిచెను గన్నీళ్లఁదడిపి ♦ పదములనిమికిన్. 11

సీ. నిమి బాల్యమందున ♦ నివసించి చెంతను
దనబిడ్డరీతి న ♦ తనినిజూచు
చొడలిపైధూళిని ♦ దుడుచుచుఁ జెక్కులఁ
గన్నులబాష్పము ♦ ల్గాఱనొత్తు
చిల్లువాకిలివీడి ♦ యిహసౌఖ్యములురోసి
సన్న్యాసియైపోయి ♦ సంచరించు
శుక్లాంబరుఁడు భక్తి ♦ సుఖమును నిజయోగ
యాత్రాదులనొకింత ♦ నైనఁబొంద

ఆ. లేక, కర్మములను ♦ లేదుసౌఖ్యంబని
యెంచియడిగినట్టి ♦ యెల్లరకును
భక్తిసుఖమునిచ్చు ♦ వాఁడేఁటనిమియని
యొక్కనాఁడు వాని ♦ యొద్దకేగి. 12

క. పేరాసం గడుశ్రమపడి
ద్వారావతి మధుపురియును ♦ దక్కిన నానా
దూరస్థమహాక్షేత్రము
లారసివచ్చియును బడయ ♦ నైతినిభక్తిన్. 13

క. దేవాలయంబులెన్నియొ
దేవా ! దర్శించివచ్చి ♦ తిని వేసరి, నా

కీవా ? కృష్ణశ్రీపద
సేవామృతమందు నొక్క ♦ చిన్నకణంబున్. 14

గీ. అని యహంభావమునను శు ♦ క్లాంబరుండు
పలుకుపలుకులువిని నిమి ♦ వానిగర్వ
మును నడఁపనెంచి ద్వారావ ♦ తిని మధుపురి
యందు నక్కలుఁగుక్కలు ♦ న్నట్టువినమె ? 15

వ. అని ప్రత్యుత్తరంబిచ్చిన విని శుక్లాంబరుండు గతాభిమానుండై నే
లవ్రాలి పశ్చాత్తాపజనిత బాష్పప్లుతలోచనుండై యిట్లనియె. 16

శా. క్షంతవ్యుండ, మహానుభావ ! దురహం ♦ కారుండ, లేశంబు నా
స్వాంతంబందలి గర్వమున్గనవఁగా ♦ శక్తుండఁగానైతి; గో
రంతేని న్హరిభక్తిఁ గైకొనఁగనే ♦ నర్హుండ నెట్లౌదునీ
చెంతన్జేరితి నీకుఁదోఁచుపగిది ♦ న్జేపట్టిరక్షింపుమా. 17

మ. చ్యుతగర్వుండయి యట్లువేడికొను నా ♦ శుక్లాంబరుంజూచి దుః
ఖితులౌ నన్యులతాపభారమునకున్ ♦ ఖేదించు గౌరాంగుఁడా
నతబాధాపనయక్రియాత్మమవరే ♦ ణ్యుంబౌ కరాబ్జంబువాం
ఛితసంసిద్ధిని వేగఁబొందుమని సాఁ ♦ చెన్సత్కృపాపాంగుఁడై. 18

ఉ. అంతట రోమకూపముల ♦ న్బ్రబపుఁగంతులుదోఁప దేహమం
దంతట ముండ్లయట్లు పుల ♦ కాంకురము ల్పొడసూప వీణపై
తంతులరీతి నంగములు ♦ తల్లడమందఁగ బాష్పపూరితా
త్యాంతరముల్స్రవింప నతఁ ♦ డందె నమానుషమోదమున్మదిన్.

ఆ. అంది దివ్యమైన ♦ యానంద మంతఃక
రణవిశుద్ధి మైమ ♦ ఱపునుబొరసి
మొడలికక్కుచాల ♦ యుబ్బూఁతలూఁగ శు
క్లాంబరుండు చిందు ♦ లాడఁదొడఁగె. 20

క. ఈరీతిగఁ దన్నడిగిన
వారల కెల్లరకు భక్తి ♦ పరమానందం
బారఁగ నిమి యిచ్చునమ
చారం బూరూర్మికడరి ♦ చయ్యనఁ బ్రాకెన్. 21

గీ. ఇలను బ్రార్థనభక్తి సు ♦ ఖేచ్ఛఁ దెల్పు
భక్తిసుఖవాంఛ తత్ప్రాప్తి ♦ భంగకరము
లంతరంగంబునను లేవ ♦ టంచుఁ జూపుఁ
బ్రార్థనస్థితి యీరీతిఁ ♦ బరిఢవిల్లు. 22

గీ. ముక్తిసాధనములలోన ♦ భక్తిమార్గ
మంత సులభంబును నమోఘ ♦ మైన త్రోవ
యొండు లే; దింక భక్తుల ♦ నోమువారి
కింకరుండయి మెలఁగుచుఁ ♦ గృష్ణమూర్తి. 23

క. చాలవు సద్వర్తనస
చ్ఛీలంబులుఁ బాపరహిత ♦ చిత్తము శ్రీకృ
ష్ణాలోకన సామ్రాజ్య
వ్యాలోలురకబ్బకున్న ♦ భక్తియుఁ గూడన్. 24

క. శ్రీకృష్ణనిరంతర భ
క్త్యాకీర్ణమనస్సరోజుఁ ♦ డౌ గాఢాంగుం
డేకడకుఁ గృష్ణుఁ జనుమన
నాకడకుం బోయి యొనఁగు ♦ నాతఁడు భక్తిన్. 25

గీ. ఇట్టిమహిమంబు వీక్షించి ♦ యొంతవింత
దేవునకుఁ బంపుపెట్టునీ ♦ దివ్యపురుషుఁ
డతఁడు పంపినదూతయో ♦ యితఁడతండొ
యంచు నిమి చెల్మికాండ్రులో ♦ నెంచికొండ్రు. 26

చ. వెనుకను గృష్ణుఁడై ధరణి ♦ విష్ణువుపుట్టి సమస్తదుష్టనా
శనమును శిష్టరక్షణము ♦ సల్పెను, గల్క్యవతారమూని యో
ధునిగతి ఖడ్గపాణియయి ♦ తోఁచుటదక్క మఱొండులేదు,గా
వున నిమి విష్ణునంశమునఁ ♦ బుట్టుటయెట్లగునందురంతలోన్. 27

మ. అవతారంబునుబూనెనేని హరినీ ♦ లాంగంబు దామంబుఁ గృ
ధ్రవిహంగాశ్వము శంఖమున్గదయుర ♦ స్థంబైన శ్రీవత్సమున్
రవిచంద్రాత్మకనేత్రయుగ్మమును జ ♦ క్రంబిట్టి శ్రీదివ్యవై
ష్ణవచిహ్నంబులుదాల్చఁగాదె యవిలే ♦ శంబైన లేవిక్కడన్. 28

క. ధరణికి శ్రీవిష్ణుఁడు తా
నరుదెంచునటంచుఁజెప్పె ♦ నద్వైతుఁడుమ
న్నరుదెంచిన సముచితగతి
నరుదెంచెనుగాని యిట్టు ♦ లా! హరిఛాకల్ ! 29

గీ. ఆజగన్నాథమిశ్రున ♦ కాత్మజుండు;
వేదపాఠుఁడు విద్యావి ♦ వాదశూరుఁ
డాఁకటనుదప్పి మనయట్టి ♦ యాతఁడేక
దా! నిమిని నెట్టులనఁదగు ♦ దైవమంచు? 30

క. ఐన నిమిభక్తిసుఖ మెవఁ
డేనియుఁ గాంక్షించివేఁడ ♦ నిమ్మనికృష్ణున్
బూని నియమించు దైవము
తానేకానియెడ నద్భు ♦ తంబిఁకఁగలదే? 31

వ. అని జనులిట్లు పరిపరివిధంబుల నిమి యథార్థస్వరూపంబుంగూర్చి డోలాయమాన మానసులై వితర్కించుచుండ. 32

క. ఇదిగో శ్రీకృష్ణుం డ
ల్లదిగో శ్రీకృష్ణుఁడిచటి ♦ కరుదెంచెనటం

చెవఁ బొంగుచు నిమియాప
ద్మదళాక్షుఁడువచ్చినటులై ♦ తత్తఱచెందున్. 33

ఉ. కన్నులు నోష్ఠముల్మొగముఁ ♦ గాంచినవారికిఁ జాలిఁగొల్పఁ బై
కొన్న ప్రశస్తభక్తి కనుఁ ♦ గొన్నజనంబుల మోహపుచ్చుఁదాఁ
గన్నవిధంబుగాఁ బరులు ♦ గాంచకపోయినఁ గృష్ణుఁడెక్కడో
సన్నిధినున్నయట్లె తన ♦ సన్నిధివారికిఁ గాననయ్యెడున్. 34

క. నిమియు న్నిమిమిత్రావళి
క్రమముగ సామాన్యజనుల ♦ కరణింగా కా
స్యములుం గనులును మదిరా
ప్రమదములై కానిపింప ♦ వర్తింతుర్పురిన్. 35

క. శ్రీవాసగృహాంతరకృత
సేవాప్రార్థనలు వృద్ధి ♦ చెందుచునుండన్
రావంబు మిన్నుముట్టఁగఁ
గావింతురువారు కృష్ణ ♦ కథనము రేలన్. 36

క. తలుపుబిగియించి హరినా
మల సద్గానంబుచేయు ♦ మాన్యులఁ జేరం
దలఁచి జను లెంతయుఱచిన
దెలిసిరొ తెలియమినోతలుపుఁ ♦ దీయరువారల్. 37

మ. పెఱవారిన్జొరనీకపోవుటయు ని ♦ ర్విణ్ణత్వముంబూని తా
మొరులంగూడమియు న్నిగూఢకృతభ ♦ క్త్యుత్కృష్టసంకీర్తనల్
కెరలం జేయఁగ నీర్ష్యఁగొందఱధము ♦ ల్క్రోశింతురీయయ్యలం
దఱు స్త్రీపానరతిన్బ్రవర్తురిటు న ♦ క్తంబందటంచున్బరిన్. 38

ఆ. భక్తికీర్తనంబు ♦ బహిరంగముగఁ జేయ
వచ్చుఁగాని యిల్లు ♦ సొచ్చి రాత్రి

దొంగపనులుసేయ ♦ దొరకునే కైవల్య
మందుఁ గిట్టనట్టి ♦ వాండ్రుచేరి. 39

సీ. ఈయపవాదంబు ♦ లేమియు లక్ష్యంబు
సేయక యానంద ♦ సింధుమగ్ను
లైయున్న నిమిమొద ♦ లైనవారలఁజూచి
యీర్ష్యలోనెక్కుడై ♦ యోఁచుకతన
వంగదేశంబును ♦ బాలించు ముసలిమా
న్హుస్సేనుషా యను ♦ నొండుచండ
శాసనుండీదుష్ట ♦ సంఘంబుచేష్టల
నడఁపంగఁబడవల ♦ యందుఁబెట్టి

ఆ. క్రూరభటులఁబంపె ♦ వారు నేఁడో రేపొ
వచ్చి నిమిని సఖులఁ ♦ బట్టిచెఱను
వైతురనుచు నురక ♦ వదరంగఁజొచ్చిరి
కొందఱేచిపురిని ♦ గొంకులేక. 40

వ. ఇట్లుండ. 41

సీ. వైశాఖముననొక్క ♦ పగటిప్రొద్దునఁ జండ
కిరణుండు నిప్పులు ♦ గురియుచుండ
సుస్నాతుఁడై వచ్చి ♦ శుద్ధవస్త్రంబులు
దాల్చి శ్రీవాసుఁడు ♦ తలుపుమూసి
పూజాగృహాస్థలి ♦ రాజితపీఠంబు
పైపట్టుదిండ్లపై ♦ వఱలుచున్న
కృష్ణవిగ్రహమున ♦ కెదురుగానిలఁబడి
కేల్మోడ్చి కూర్చుండి ♦ కేవలంబు

గీ. దైవపాదారవింద చిం ♦ తనముకొఱకు

నేత్రిము ల్మూసికొనునట్టి ♦ నిమిషమునను
తలుపుదీయుము! తీయుమ ♦ ధ్వనియు గ్రుద్దు
వినఁబడఁగ నెవ్వరని యాతఁ ♦ డనియెఁ గనలి. 42

క. ఏవానిఁజూడ నీవీ
సేవాగృహమందుఁజొచ్చి ♦ చిత్తముస్థిరముం
గావింపఁ గనులుమూసితొ
యావాఁడేవచ్చెఁ దీయు ♦ మా! తలుపు వెసన్. 43

క. అను వెడమాటలు వినఁబడఁ
గినుకమెయిన్లేచి తలుపు ♦ గెంటితెఱచినన్
గనఁబడె నెదురుగ శ్రీవా
సునకున్ గౌరాంగుఁ డుదయ ♦ సూర్యునిపగిదిన్. 44

క. మతిచెదరఁదోఁచి నేవ
చ్చితిఁగద శ్రీవాస! యనుచు ♦ శ్రీకృష్ణాధి
ష్ఠిత కాంచన మృదుతల్పాం
చిత పీఠాసీనుఁడయ్యెఁ ♦ జెచ్చెర నిమిదాన్. 45

క. శతకోటి సభోమణులును
శతకోటిద్యుతివిశాల ♦ శంపాలతలున్
క్షితికిదిగి గదినిజొచ్చిన
గతి శ్రీవాసునకుఁదోఁచెఁ ♦ గన్నులయెదుటన్. 46

క. హరిదర్శనంబుకొఱకై
చిరకాలము పలవరించు ♦ శ్రీవాసునకున్
హరిసాక్షాత్కారము దు
ర్భరమై చిత్తభ్రమాక ♦ రంబయ్యెఁగదా! 47

గీ. ఇందుచేతనె భక్తుల ♦ యెదుటనొక్క

సారెగాఁ గానిపింపక ♦ సచ్చిదాత్మ
యించుకించుక రుచిఁజూపి ♦ యిచ్చుఁదుదకుఁ
బూర్ణదర్శన మారాధ ♦ పూరుషులకు. 48

శా. శ్రీవాసుం డొకకొంత సేపిటులు ని ♦ శ్చేష్టత్వముం దాల్చి స్మృ
త్యావిర్భావ మొకింతగాఁగ మరల ♦ న్హా! నేనునిద్రించి స్వ
ప్నావస్థాభ్రమఁ జిక్కియుంటినొ? సము ♦ ద్యజ్జాగ్రదున్మాదనే
త్రావస్థన్ దిలకింపఁగల్గితినొ యి ♦ ట్లంచు న్వితర్కించెఁదాన్. 49

మ. కలగాదిద్ది; యివేమినాకనులు మే ♦ ల్కన్నట్లు సాక్షుల్గదా!
కలదే యిట్టివిచిత్రదర్శనము ని ♦ క్కంబాచునెల్లొంతు? శ్యా
మలగాత్రుండెదురై కనంబడినను ♦ భాగ్యోన్నతుం జేసెనే?
కలఁడే దేవుఁడటంచు నొక్కరుఁడు సా ♦ కారుండు వీక్షింపఁగన్.

వ. అని యిట్లు సందేహసందోహాందోళితంబై. 51

క. నడవు చుక్కానిపోయిన
పడవతుపానునను వార్ధి ♦ పై యెటులుండున్
జెడి శ్రీవాసునిమనమటు
చిడిముడి పడుచుండెబాధఁ ♦ జెందుచుమిగులన్. 52

మ. జలజాక్షుండు ప్రసన్నుఁడై నరసమ ♦ క్షుంబాదుఁ గాన్పింప భ
క్తులడెందంబులు సంశయావృతములై ♦ తొట్రిల్లుటేమేలు; ప్ర
జ్వలితార్కద్యుతి నీలకాచపరిర ♦ క్షాదక్షు నేత్రంబులే
తిలకింపన్దగుఁగాని వట్టికనులా ♦ ర్తింజెందవే? చూచినన్. 53

క. బెండడిలేని దృఢక్షో
ణిం దిరముగఁగంబమెట్లు ♦ నెలకొనునట్లే
సందేహాకర్కశాశయ
మందునఁ బాదుకొనినిల్చు ♦ హరిభక్తిగడున్. 54

క. సంతోషమద్యమత్త
స్వాంతుండయి సోలిపడెడు ♦ సమయమునందుః
వింతగ నిమి శ్రీవాసుని
శాంతాలోకనముచేతఁ ♦ జయ్యనఁదేర్చెన్. 55

ఆ. తేఱుకొనినవెంట ♦ దివ్యమంగళవిగ్ర
హుండు గనులఁబడియె ♦ నుర్వినన్నుఁ
బోలువాఁడెవండు ♦ పుణ్యార్జనంబున
జన్మమిపుడునాకు ♦ సఫలమయ్యె. 56

గీ. అనుచు శ్రీవాసుఁడుప్పొంగి ♦ యంతలోన
నైహికాపేక్షచిత్తంబు ♦ నందుఁబొడమ
నే వరమువేఁడిపొందుదు ♦ నేను దుష్టి
నంచు లోలోనఁజాలఁ జిం ♦ తించుచుండె. 57

గీ. ఏదికోరెదననుకొన్న ♦ నెదియొకీడు
గానిపించుచునుండె న ♦ ద్దానఁదనకుఁ
దుష్టిఁగొంచక దేనిచేఁ ♦ దుదకెతింగెఁ
గ్రామ్యసుఖములు దుఃఖసం ♦ కరములనుచు. 58

గీ. శ్రీమహావిష్ణువెదురైన ♦ సిగ్గులేక
తుచ్ఛలౌకికసుఖముల ♦ ద్రోవఁబడితి
నిట్టిపాపులు పుడమినెం ♦ దేనిఁగలరె?
యంచు శ్రీవాసుఁడెదను దుః ♦ ఖించుచుండె. 59

గీ. అంతలోపల దుఃఖోప ♦ శాంతిఁజెంది
యుచితసత్కారములఁ జేయ ♦ నుద్యమింపఁ
గాళ్లుచేతులు నాలుక ♦ గదలవయ్యె
నింకఁబాపము! శ్రీవాసుఁ ♦ డేమిసేయు? 60

క. అంతస్సంతోషస్థితి
యంతయుఁదెలిసికొని నిమి ద ♦ యామయుఁడీ వో
క్కింతజలంబును నాక
ర్పింతే స్నాతుండనౌదు ♦ శ్రీవాసయనెన్. 61

గీ. స్వామియానతి మరల శ్రీ ♦ వాసుశక్తి
మంతునిగఁజేయ నతఁడు సం ♦ భ్రమముతోడ
నిల్లువెలువడి నీళ్లనీ ♦ నైచటనుచుఁ
గేకలనుబెట్టుచుండఁగ వా ♦ కిటనునిల్చి. 62

ఉ. ఆతనిసోదరుల్గృహము ♦ నందలి కాంతలుఁ బైకివచ్చి యిం
తాతురమేలొకోయనుచు ♦ నాతనిపల్కులఁ జూడ్కులెంచి యీ
చేఁతలుగావు పిచ్చివి వి ♦ చిత్రమిదో పొడనూపఁబోలునం
చీతఁడ యేమిచెప్పమని ♦ పృచ్ఛనుజేసిరి వానిసందఱున్. 63

గీ. చేయుతోడనె శ్రీవాసుఁ ♦ డోయిమీరు
తెండు వేగమ గంగాన ♦ దీజలంబు
లరుగుదెంచె గృహంబున ♦ కల్లశేష
శాయి ; యాతఁడు స్నానంబు ♦ సేయుననియె. 64

గీ. అనినవెంటనె భక్తులా ♦ నందమున్ని
భాండములుపుచ్చుకొని గంగ ♦ పావనోద
కంబు చయ్యనఁదెచ్చి గృ ♦ హంబులోన
నిడిరి సంభ్రమమభిలాష ♦ యెదఁదలిర్ప. 65

క. గౌరాంగుఁ జూడవచ్చిన
వారలు పూజాగృహంబు ♦ బైటనిలఁబడఁగా
గోరుదురొకరుఁడు లోపలఁ
జేరుటకించుకయు సాహ ♦ సింపఁడదేమో! 66

క. అర్చాగారముచుట్టు స
మర్చితకటములు సరంధ్ర ♦ మధ్యములగుటన్
గూర్చున్న దివ్యపూరుషు
వర్చఃపుంజంబుపసలు ♦ పర్వెద్దెసలన్, 67

సీ. కాంచనపాంచాలి ♦ కనునిరసించెడు
పచ్చనిదివ్యరూ ♦ పంబుతోడ
వేసఁగిమధ్యాహ్న ♦ వేళసూర్యద్యుతి
ధిక్కరించెడుతను ♦ దీప్తితోడఁ
బీఁటపైనెలకొని ♦ ప్రియభక్తులందఱు
జాహ్నవీజలముల ♦ జలకమార్చ
వెలిఁగెడిగారాంగు ♦ వీక్షింపనోఁచని
మనుజుజన్మంబు జ ♦ న్మంబుగాదు

ఆ. నీటినడుమనున్న ♦ నిమిమనోహరశరీ
రంబుపొల్చె లేఁత ♦ రంగుగాజు
కప్పలోనఁబెట్టి ♦ కట్టినమూఱుఁ గ్రొ
క్కారుమెఱపుమిసల ♦ సారమట్లు. 68

ఉ. స్నానముచేయభూస్థలికి ♦ జాఱిస్రవించుజలంబు హీరము
క్తానిచయప్రవాహము వి ♦ ధంబునఁ దళ్కులుదిద్దె; బట్టతో
మేనిజలంబునొత్త నది ♦ మించెను మించును మించుకాంతితోఁ
బైనఁగడానిపూఁతగల ♦ వస్త్రమురీతి నదేమిచిత్రమో! 69

క. స్నాతుండై యుపధానో
పేతార్చాపీఠినెక్కి ♦ వెండియు నాతం
డేతెంచిగదికి; భక్త
వ్రాతము సేతులనుమోడ్చి ♦ బయిటనిల్చెన్. 70

వ. అంత. 71

సీ. పచ్చికమేయుట ♦ వదలి యఱ్ఱులుపీను
లెత్తి మున్గోవులా ♦ లించినట్టి
పొదుగుపీడఁగఁజేసి ♦ మొదవులమఱపించి
క్రేపులఁగ్రేళ్లుఱి ♦ కించినట్టి
మొండిమొరళ్లచేఁ ♦ బొలుపారు చిగురాకుఁ
గెంపుటంగిని దోడి ♦ గించినట్టి
మసలుకొల్పుచు గొల్ల ♦ విరిబోండ్ల గృహకృత్య
విముఖులఁజేసి ర ♦ ప్పించినట్టి

ఆ. భాగవతమునందు ♦ వర్ణింపఁబడినట్టి
యమృతమంజుమధుర ♦ మైనయట్టి
వేణునాదమొండు ♦ వినఁబడె గదినుండి
వచ్చి యచటిభక్త ♦ వారమునకు. 72

శా. వేణుప్రోద్గతనిస్వనంబు వినున ♦ వ్వేళన్జగంబంతఁ ద
ద్వేణుక్వాణమయంబుగాఁగనఁబడెఁ ♦ న్దీపించెఁ జిత్తంబు, క
ల్యాణంబయ్యెను శ్రోత్రసంతతికిఁ, బు ♦ ల్కల్వొట్టె దేహంబుపైఁ,
బ్రాణంబుల్గనెఁ బారవశ్యము, నపా ♦ రంబయ్యె మోదాశ్రువుల్.

క. గౌరాంగుఁడంత శయనా
గారమునకుఁ జనెదననఁగఁ ♦ గడువడిదిండ్లన్
జారువితానము మెత్తయుఁ
జేర్చె లోపలికిఁ గూర్మి ♦ శ్రీవాసుండున్. 74

గీ. పాలనురుఁగునుబోలు దు ♦ ప్పటము మృదుల
శయ్యమీఁదనుబఱచి పు ♦ ష్పములుచల్లి
యొడసారకుండఁ దెఱలు వే ♦ యించెఁ దలుపు

ముండుచోట్ల గవాక్షము ♦ యుండుచోట్ల. 75

క. గదినుండి గదికిఁబోయెడు
నదనున గౌరాంగుదేహ ♦ మంతయు విద్యు
చ్ఛదమై నిర్మాంసంబై
ప్రిదిలినస్థూలతనుగాని ♦ పించె జనులకున్. 76

గీ. గద్దెఁగూర్చున్న గగనసం ♦ కాశమూర్తి
దీప్తికిని ఘర్మసూర్యప్ర ♦ దీప్తికున్న
తారతమ్యము సౌమ్యశ్రీ ♦ తలమొకండు
భీకరోష్ణంబొకండును ♦ వేఱులేదు. 77

గీ. మెడను జేతుల సిగచుట్టు ♦ నిడెనుబూవు
దండలెంతయు భక్తిగ ♦ దాధరుండు
కప్పురంబును బుక్కాడి ♦ గలిపి మంచి
యగరుసేర్చిన చందనం ♦ బలఁదెనొకఁడు. 78

క. చామరము వేసె నరహరి
చామీకరవిగ్రహునకు; ♦ సర్వాధారుం
డౌ మాన్యుఁడిట్లు వఱలెను
ప్రేమంబునఁ దనదుభక్త ♦ బృందము నెదుటన్. 79

ఉ. అందముఁ, జిత్ప్రకాశము, మ ♦ హాబలసంపద, భూతిఁదాల్చి వెం
పొందెడు వేల్పె కట్టెదుట ♦ నున్నయతండని ప్రార్థనంబు సే
యందలపోసి భక్తులు మ ♦ హాత్ములు, నాలుకలాడకుంట చే
దందడిబాష్పవృష్టి కనుఁ ♦ దమ్ములనుండి వెడల్చిరచ్చటన్. 80

ఆ. స్వామికొంతసేపు ♦ సననిచ్చి యీరీతిఁ
బల్కెనిట్లు భక్త ♦ వరుల యెదుట
శ్రోత్రపేయమైన ♦ సురుచిరవీణార

వంబుమించునట్టి ♦ స్వరముతోడ. 81

చ. ప్రీతినరహృత్సరోజమున ♦ వాసముచేసెడు వ్యక్తినేనెయం
చతులిత బుద్ధిశాలియగు ♦ నాతఁడెఱుంగక పోఁడు ; గౌడభూ
పతికడలంగఁబోకుఁ డది ♦ వట్టిభయంబని మీకుఁజెప్పవ
చ్చితి, నిజరూపదర్శనము ♦ సేయఁగనిచ్చితి మిమ్ము భక్తులన్. 82

క. ఈపరినేఁ జనుదెంచుట
పాపుల శిక్షింపఁగాదు ♦ పాపపురుషులన్
గాపథమునుండి మఱలిచి
చూపించుచు భక్తిఁదెత్తు ♦ సుపథంబులకున్. 83

క. భక్తజనంబులు మోక్షా
సక్తిం జలుపంగవలయు ♦ సర్వవిధుల్నే
భక్తుండనౌచు సలుపుదు
ముక్తికిఁబడుపాట్లు పడుచు ♦ బోధమొనర్తున్. 84

క. ఆచరణమున సమంజస
వాచాజృంభణముచేతఁ ♦ బ్రజనేఁ బేర్మిన్
గాచి ప్రపూతాత్మానం
దోచితులుగఁజేసి నన్ను ♦ నొందఁగఁజూతున్. 85

గీ. చండుఁడొకవేళ ముసలిమా ♦ నుండు మిమ్ము
బాధవెట్టఁగఁజూచిన ♦ వానికేమి
శిక్షసేయక కరుణాప్ర ♦ సిక్తహృదయుఁ
గానొనర్చెద మీరలే ♦ కాంతురద్ది. 86

క. శిక్షార్థముగాదు ప్రజా
రక్షార్థమువూనినాఁడఁ ♦ బ్రస్తుతరూపం
బక్షీణదయావీక్షల

శిశులనగుపనులఁ జక్కఁ ♦ జేసెదఁగనుఁడీ. 87

వ. ఈతెఱంగున జగన్మోహనాకారుండు తానీయవతారంబున సతినిపుణుండగు వెజ్జవలె జన్మ పరంపరాసమార్జితంబు లగుపాపరోగంబుల ననాయాసకరంబు లగుసాధనంబుల రూపుమాపుదునని పునఃపునరుక్తవాక్యంబుల నొక్కిచెప్పి, యచ్చట శ్రీవానుబంధుగు నాల్గేండ్ల ప్రాయపుఁగూన నట్టాడుచుండ నక్కన్నియను 'నారాయణీ! యిటొకసారి రమ్మ'ని సైగఁజేసి, వచ్చినంత నామెపైకరంబిడి "అమ్మా! శ్రీకృష్ణభక్తి యెట్లుండునో యొక్కసారి మాకుఁ జూపింపు" మన నాబాలిక, 88

క. ఓనాకృష్ణా! కృష్ణా!
యోనాకృష్ణా! యటంచు ♦ నోడలెఱుఁగక భ
క్త్యానందరసాంభోనిధి
లోనన్మగ్నయయి బాష్ప ♦ లోచనయయ్యెన్. 89

గీ. అంతఁ జిఱునవ్వునవ్వి గో ♦ రాఁగుఁడోయి!
భక్తవరులార! మీమురాజు ♦ బాధవెట్టఁ
దలఁచెనే నిట్టులే నేను ♦ సలుపువాఁడ
వానివలన మీకిసుమంత ♦ భయమువలదు. 90

క. అనుమాటలు శ్రీవాసుఁడు
విని స్వామీ! యిట్లుమీరు ♦ వెలసినపిదపన్
గనుటెట్లు రాజభయమిఁక?
ననఁ దొట్రిలునాల్కతోడ ♦ నతిభక్తిమెయిన్. 91

ఆ. కొలఁదికాలముననె ♦ తిలకింతు నిమియెట్టి
బాలుఁడోయటంచుఁ ♦ బలికినట్టి
యమలచరితుఁడైన ♦ యద్వైతుపూర్వవా

క్ప్రీతతియపుడు తనదు ♦ స్మృతికిరాఁగ. 92

క. పొరిఁబొరి గదాధరుఁడు శ్రీ
హరి యవతారంబటంచు ♦ నతని యొడలిపై
సురభిళచందనములఁదుచుఁ
బరిచర్యలు సేయుచుండెఁ ♦ బరమప్రీతిన్. 93

సీ. యాత్మత్రయంబుఁ గృ ♦ ష్ణాలోకనాసక్తి
ద్వారస్థమైతన ♦ ప్రక్కనిలువ
మాలిని శ్రీవాసు ♦ మానినియటనున్న
కడగొట్టుమఱఁది శ్రీ ♦ కాంతుఁబిలిచి
యేమిన్యాయంబయ్య ♦ మేము స్త్రీలమటంచు
సుందరాంగునిమాకుఁ ♦ జూపకుంట
యనిన నాదీనోక్తు ♦ లాలించి యందఱ
రానిండటన్న శ్రీ ♦ జాని, వారు

గీ. మేలిముసుఁగుల నించుక ♦ మీఁదికెత్తి
సిగ్గుఁగౌతూహలము భీతి ♦ చేరి యేఁచ
దరికినేగి భక్త్యావేశ ♦ గరిమమునను
సాఁగిలంబడిరాతని ♦ చరణములకు. 94

క. చరణజలజాతములఁ ద
చ్ఛిరములు స్పృశియింప నిమివి ♦ శేషదయాంతః
కరణుఁడయి "నాపదంబులె
యిరవగుననిశంబు మీఁదు ♦ హృదయములక" నెన్. 95

చ. నలువురి కాంతులచ్చటనె ♦ నమ్రతనుండిరిగాని యేల్ల మా
చెలువలుముట్టిరన్యనని ♦ చెందరు రోషమునీర్ష్య; ముందటన్
వెలసినవాఁడు లోకపిత ♦ విష్ణుఁడుగాని నరుండుగాఁడటం

చలరుమహానుభావు లెటు ♦ లందుదు రట్టినికృష్టభావముల్ ? 96

వ. ఇట్లుండ. 97

గీ. «అరుగుచున్నాఁడ వత్తునే ♦ మఱల ముందు
యుక్తకాలంబునం' దని ♦ యొక్కకేక
వేసి నిమిమూర్ఛఁజెంది యు ♦ ర్విపయివ్రాలె
విగతజీవునివలె జను ♦ ల్బెగడువడఁగ. 98

క. శ్రీవాసాదులు వెంటనె
సేవలు పెక్కులొనరించి ♦ స్మృతియాతనికిఁ
రావింపఁ, దెఱచికన్గవ,
యీవైపావైపుఁబఱపె ♦ దృక్పిచయంబుల్. 99

క. ఈయిల్లు నీదిగాదా ?
యోయీశ్రీవాస! పండి ♦ తోత్తమ ! యానో
నీయిల్లె నేనిఉంగుదు
నీయింవునకేను వచ్చు ♦ టేలొకొ చెపుమా ? 100

క. అనినిమి యించుకయాలో
చనమున్బొనరించి నేను ♦ స్వప్నగ్రస్తుం
డనయితినేమో ! యత్తఱి
ననఁగూడనిమాటలేమి ♦ యనలేదుగదా ? 101

ఆ. ఓయిమిత్రులార ! యున్మత్తుగతి నేను
గూఁతల నుచితములఁ ♦ గూసి కృష్ణుఁ
డమరవంద్యునెడల ♦ నపరాధములఁగ్రొవ్వి
చేసినాఁడనేమొ ♦ చెప్పరాదె. 102

వ. అనునిమి ప్రశ్నంబులకును దీనాలాపంబులకు నటనున్నవారలు «మీరు మూర్ఛితులైతిరిగాని మఱొండులేద' ని ప్రత్యుత్తరం బొసంగిరి.

గీ. ఏగుచున్నాఁడ మఱల నే ♦ నేగుదెంతు
నని నిమివచించెఁ దల్లితో ♦ వెనుక నొక్క
తడవనుపనీతుఁడైన య ♦ త్తఱి, నదేప్ర
కారమున నిప్డు రెండవ ♦ సారిపల్కె. 104

ఉ. ఇంతులు మీకునాపదము ♦ లే శరణంబులటంచు మున్ను దా
నెంతయునొక్కి చెప్పిన ప ♦ రేశుఁడు, కృష్ణ! కృపాసముద్ర! నా
వంతలఁదీర్చి యైహికకు ♦ వాంఛలదోరిచి త్వత్పదాబ్జముల్
చింతనసేయునట్లు దయ ♦ సేయుమటంచిపుడుమ్మలించెడున్. 105

క. పరమేశుఁడు పైతెఱఁగున
మురారిమొదలైన భక్త ♦ పూరుషులగృహాం
తరములవెలయుచు వారలఁ
బరమానందమిడి గళిత ♦ పాపులఁజేసెన్. 106

చ. నిమితనబాల్యమందుఁ బురి ♦ నేలకుఁగోలకుఁదెచ్చె నాటలన్
విమల కళాపరిపూర్ణుఁడయి ♦ వేఁచెను బండితపాళిమధ్యకా
లమునను, బిమ్మటన్ విషయ ♦ లంపటతన్పడకుండఁ గృష్ణభ
క్త్యమృతరసానుభూతి ప్రజ ♦ కందఱకిట్టిదటంచుఁ జూపెఁదాన్.

ఆ. పూర్ణభక్తిచేతఁ ♦ బొందెడునురుఫలం
బఖిలవేదవేద్యుఁ ♦ డగుటయనుచుఁ
గూడఁజూపె భక్త ♦ కూటంబునకు, నిమి
బ్రహ్మమేలకాఁడు ♦ ప్రాజ్ఞదృష్టి? 108

క. లీలాగృహీతసూక్ష్మ
స్థూలశరీరుండవౌచుఁ ♦ దొలిబాములనే
వేళన్నిన్దలఁచిన ధ
న్యాళికి సాక్షాత్కరింతు ♦ వయ్యా! రామా! 109

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

ఏకాదశాశ్వాసము.

మ. తరుణప్రాయపు బుద్ధిమంతుఁడు కళ ♦ త్రప్రాప్తికై దోర్బల
ద్ధురసంసారమహాప్రవాహతరణో ♦ ద్యోగంబున న్స్వకుక్లా
తెరువుల్ద్రొక్కి యలబ్ధకాముఁడయి భీ ♦ తిజెంది నీపాదము
ల్దారకన్దానుగృతార్థుఁడౌనఁట దయా ♦ ళూ! రామచంద్రప్రభూ!

ఆ. వీరభూమియందు ♦ వెలసెడు నేకచ
క్రాఖ్యజనపదంబు ♦ నందుఁబుట్టి
వర్ధమానుఁడౌచుఁ ♦ బండ్రెండుసంవత్స
రములబాలుఁడు, నితి, ♦ గ్రాలుచుండె. 2

వ. అంత. 3

క. ఆతనితలిదండ్రులకడ
కాతత వైరాగ్యవిభవుఁ ♦ డో నొకశ్రమణుం
డాతిథ్యముఁ గైకొనఁగా
నేతెంచి కుమారుఁ దనకు ♦ నిమ్మని వేఁడెన్. 4

క. నిమియన్న విశ్వరూపుం
డమలుఁడై యావచ్చినట్టి ♦ యతియం; డ్రిడి గ్రం
థములన్ననఁబడమిని స
త్యమనుట కాధారమంద ♦ తాఁడెడునుడువే. 5

వ. తండ్రి యీవిపరీతప్రార్థనంబువిని యెట్లుసెప్ప నేమిసేయం బాలుపో
క చూచిచూచి. 6

శా. బాలుండెందుల కీవిరాగికని న ♦ వ్వంజొచ్చి, సన్న్యాసులన్
మేలంబాడినఁబాతకంబని కడుం ♦ భీతిల్లి, యీపావనిన్
జోలెంబుట్టనుబాల్చు జోగియెటువెం ♦ చున్దైవమా! యంచును
ద్వేలంబా వెతఁజెంది, తుట్టతుదక ♦ ర్పించె న్సుతున్యోగికిన్. 7

క. శ్రుత్యుదిత బ్రహ్మవిషయ
సత్యంబునుగఱచి యాత్త ♦ సన్న్యాసుండై
నిత్యానందుండయ్యెను
నిత్యాఖ్యయు నద్దికుదియ ♦ నిలిచెనతనికిన్. 8

గీ. విశ్వరూపుని తేజ మీ ♦ పిల్లవాని
మేనిలోఁదూఱెనందురు; ♦ మిత్రులుభయు
లేకమై కొంతకాల మ ♦ నేకతీర్థ
యాత్రలనుజల్పి రమితప్ర ♦ యాసమునను. 9

సీ. వింశతివర్షము ♦ లేపుణ్యక్షేత్రంబులు
సేవించి, పుణ్యతీ ♦ ర్థావగాహ
నములుగావించి, కృ ♦ ష్ణక్రీడలనుబావ
నంబైన బృందావ ♦ నమునకరిగి,
పరిసరకాంతార ♦ వాసివై, నితి, గోప
బాలావలోకన ♦ లాలసుఁడయి,

యచ్చోట నిచ్చోట ♦ నచ్యుతాన్వేషణం
బును సల్పుచుండి, తాఁ ♦ గనియెమున్ను
ఆ. గయను నియతితోడ ♦ గౌరాంగునకుఁ గృష్ణ
మంత్ర మొసఁగినట్టి ♦ మహితభక్తు
సతతకృష్ణనామ ♦ సంకీర్తనాసక్తు
నీశ్వరపురిసంజ్ఞ ♦ నెసఁగుయతిని. 10
క. నితితోఁబరేంగితాభి
జ్ఞతనీశ్వరపురివచించె ♦ "సాధూ! యెవనిఁ
వెతకుచునున్నాఁడవు? శ్రీ
పతినా? యట్లైనసాయ ♦ పడెదను నీకుఁ. 11
ఉ. ఈపురిలేఁడుకృష్ణుఁడిపు ♦ డీవెటుకాంచఁగఁగల్గు? దానవ
ద్వీపమునన్నిమిప్రథితిఁ ♦ దేజరిలున్శచిముద్దుబిడ్డఁడై
గోపసుతుండు; వానిఁగనఁ ♦ గోరికపుట్టినలెమ్ము పొమ్ము నీ
పాపము వాపుకొమ్మతని ♦ పాదములన్దరిసించి మిత్రమా!". 12
క. అనుపురిపల్కులు, నితి, దా
వినిచెచ్చెరనిమివసించు ♦ వీటికిఁ జనియెఁ
జనివిడిసెనందనార్యుం
డనువిప్రునియింటనిమిగ్ర ♦ హమునకుఁజనకే. 13
వ. శ్రీనందనాచార్యుండును నిత్యానందుండు పరమభక్తాగ్రగణ్యుండని యెఱింగి యాషాఢంబునవచ్చిన యతనికత్యాదృతి వివిధపరిచర్యలు సేయుచు నాతిథ్యంబు నెఱపుచుండె. 14
గీ. నగరమునకింక నితిమూఁడు ♦ నాల్గుదినము
లకును రానుండ, నేతెంచు ♦ నొకమహాత్ముఁ
డంచునిమిచెప్పెనాత్మ భ ♦ క్తాళియెదుట;

వచ్చినంతనె యాతండు ♦ వచ్చెననియె. 15

గీ. పాండుబలరాముసవతార ♦ మునుగనంగ
ననిపదంపడియావేశ ♦ మెనసినిమి, ని
జాక్షులురుధిరమున్గ్రక్క ♦ నాననంబు
తెండు లేలెండు నాదగఁ ♦ దీర్చికొండు. 16

గీ. అనియెనామాటలకు వెఱఁ ♦ గందిభక్తు
లేమిసేయుటకునుదోఁచ ♦ కోమహాత్మ !
కృష్ణభక్త్యాసవముఁగ్రోల ♦ నెవఁడుతేఁగ
లండు ? మీకడనేయద్ది ♦ యుండుననిరి. 17

ఆ. అంతస్స్మృతికివచ్చి ♦ యాతఁడోప్రియులార !
వేగపురికిఁబోయి ♦ వెదకితెండు
వానిఁజూచుపాంథ ♦ వర్ధిల్లుచున్నది
యేమునిల్వఁజాల ♦ నింకననియె. 18

వ. అంత మురారి శ్రీవాసముకుంద నారాయణులను నల్వురు నాల్గు దెసలకుం జని నవద్వీపంబుగాలించి యెచ్చట నామహాపురుషుం గానలేక వేసారి యపరాహ్ణసమయంబునకు విన్నఁబోయిన మొగంబులతో నిమియొద్దకే తెంచిన నతండు మందస్మితవదనుండై "మన మందఱము వెదకంబోదమురం" డని. 19

క. స్నేహితులతోడనందను
గేహంబునకేగికాంచెఁ ♦ గించిదసితప
ద్దేహుఁ, బ్రాంశు, సమీచీ
నోహు, స్స్మక్తేహు, దారి ♦ తోత్కటమోహుఁ. 20

క. ముప్పదిప్రాంతపువయసున
నొప్పెడునితియోగినీర ♦ జోజ్జ్వలనేత్రుఁ

జెప్పకయ తెలిసికొని వా
రప్పుడు చాఁగిల్లిరతని ♦ యడుగులకెలమిన్. 21

క. మ్రొక్కినవారలులేవఁగ
గ్రక్కుననిమినితికి నెదురు ♦ గానిలఁబడి తా
నొక్కనుడువైననాడక
చొక్కించెఁదదేకదృష్టిఁ ♦ జూచుచుసతనిన్. 22

శా. చూడంజూడనితిత్వముక్కుచెడి వి ♦ ష్ణుత్వంబుదేహంబునం
దాడంజొచ్చె, స్వతంత్రితా స్మృతులు వ ♦ మ్మైపోయె, గారాంగుమై
నీడంబోలెవిలోకలోకవశత ♦ న్వాన్నడిపశ్వోత్తమా
టాడన్నేరకసంయమీంద్రుఁడమలా ♦ హ్లాదప్రకర్షాత్ముఁడై. 23

క. లేఁగలుగోవులవెంబడి
నేగెడుక్రియనున్నయంద ♦ ఱేగిరి శ్రీవా
సాగారమునకు; నిమియూ
యోగికినిజదర్శనంబు ♦ నొసఁగెవెసనటన్. 24

క. ఇరువది సంవత్సరములు
మురమర్దనుదర్శనంబు ♦ పొంటెన్నానా
పురములు దిరిగిననితి, శ్రీ
వరుఁజూడంగల్గెఁదనదు ♦ భాగ్యోన్నతిచేన్. 25

క. జలదశ్యాముఁడుమురళీ
చలదంగుళిభాసమాన ♦ శస్తకరుండున్
జలజాతాక్షుఁడు కృష్ణుఁడు
కలలోసైతంబునితికిఁ ♦ గానఁగనయ్యెన్. 26

సీ. మతములుపాడైన ♦ మహినిబుట్టునుదేవ
దేవుండువానిని ♦ దిన్నఁబఱుప

దుష్టశిక్షార్థమై ♦ త్రేఁతాలోకంబున
రాముఁడుధృతధను ♦ ర్బాణుఁడౌచు
ప్రేమావతారమై ♦ పిల్లఁగ్రోవినిబూని
శ్రీకృష్ణమూర్తియై ♦ క్షితినివెలసె
భక్తి స్వాచరణపూ ♦ ర్వముగబోధింపఁగా
మానితదండక ♦ మండలువులఁ

గీ. జెలఁగిగౌరాంగుఁ, డాబహు ♦ వులనుదోఁచె
నితికి; నిరుకేలవింటిన ♦ స్త్రీతతిఁబూని,
రెండుచేతులమురళిధ ♦ రించి, రెంట
యోగదండంబుఁబాత్రము ♦ నొగివహించి. 27

గీ. చూచివడ్బాహురూపంబుఁ ♦ జొక్కిపడియె
నితియతీందుఁడు; నిమియంత ♦ నతనిఁజేతఁ
జాఁకి “లేలెమ్ము; నీవాంఛి ♦ తములుదీరెఁ
బడసితివి తీసికొనిపొమ్ము ♦ భక్తిపడిజకు. 28

గీ. భక్తిప్రేమంబు జనులకుఁ ♦ బంచిపెట్టు
మెవ్వఁడైననువలదన్న ♦ నెరియకుండ
నొసఁగుబతిమాలిబతిమాలి, ♦ యుర్విఁకృష్ణ
భక్తిమయముగఁజేయుమా ♦ సక్తి” ననియె. 29

గీ. దేనిఁగామించినితిచేతఁ ♦ బూనినాఁడొ
కట్టియునుబుట్టి, వదిహస్త ♦ గతముగాఁగ
వానితోనింకఁ దనకేమి ♦ పనియటంచు
వెంటరెంటినిఁ జెల్లున ♦ విఱిచివైచె. 30

క. ఏమాన్కిసిరిగుణములు
శ్రీమద్భాగవతమందుఁ ♦ జెప్పఁబడియెనో

యామాడ్కిభక్తిగుణముల
తోమెలఁగెనితియమినిత్య ♦ తుష్టినగతిన్. 31

క. నిమియున్నితియున్గొనకొని
సముస్తకిల్బిషహరణము ♦ సల్పిజనులను
త్తములుగఁజేసిరిమున్శ్రీ
రమణుఁడుబలరాముఁడవని ♦ రక్షించినటుల్. 32

మ. మఱునాఁడాతనిఁగూడఁగొంచు నిజస ♦ ద్మంబుఁబ్రవేశించి యు
ష్మగా! నీపుత్త్రుని విశ్వరూపుజనన ♦ మ్మాన్యస్మదీయాగ్రజో
దరునిన్దెచ్చితిఁజూడుమన్ననిమి, యు ♦ త్యంతప్రమోదాత్మయై
యరితిన్బర్వ్విలువాఱివచ్చెశచి, పు ♦ త్త్రాలోకనాసక్తయై. 33

ఆ. వచ్చినితినిజూచి ♦ వానిపైఁదనపెద్ద
కొమరునాకృతియును ♦ గొమరుఁదేజ
ముండుటరసివంశ ♦ మండన! నాభాగ్య
రాశి! విశ్వరూప! ♦ రమ్మటంచు. 34

చ. తనయునిదగ్గఱన్బిలిచి ♦ తండ్రి! నిను౦గని చాలకాలమ
య్యెనుగద! యంచుగద్గదిక ♦ నెన్నియొప్రేముడిపల్కులాడి నీ
పుమదసచేతితోనిమిరి ♦ పొంగెడువత్సలతన్ శిరంబుమూ
ర్కొని శచివెల్వరించెఁ గనుఁ ♦ గొనలనుండి ప్రమోదబాష్పముల్.

వ. కొంతసేపటికిఁ గన్నీళ్లాఁచికొని శచినిమినింజూపి నిలితో నిట్లనియె.

ఉ. అమ్మకు నీవిపద్దశ న ♦ మాగతమైనది యాదినీని నీ
తమ్మునిజూచి దిస్సెను వి ♦ ధాయకు లెస్సగ లేమిచేయఁగ
చ్ఛమ్ముగనుండెవాఁడని వి ♦ చారమునొందుచునుంటి; నిప్పుడా
యుమ్మలికంబువోయె, సుభ ♦ యుల్లసనుండిరఁదోడునీడ్చె. 37

క. అనిపల్కి నిమికరంబును

దనపెద్దకుమారుహస్త ♦ తలముననిడి నీ
యనుజుంబాయకుమెన్నఁడుఁ
దనయా! యనిచెప్పి పుచ్చెఁ ♦ దల్లి యిరువురన్. 38

క. నీపాదంబులసేవను
బ్రాపించిన పుణ్యపురుష ♦ వర్యుండిఁక దు
ష్ప్రాపంచికసౌఖ్యంబుల
కైపడునే పాట్లుభక్త ♦ కల్పక! రామా! 39

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీగౌరాంగచరిత్రము.

ద్వాదశాశ్వాసము.

ఉ. వావిరియైనయజ్ఞతను ♦ వైషయిక ప్రియదేచ్ఛలస్వప్న
త్త్యావహాశావ్యపాశముల ♦ నంగమనోబలసంపదన్ యశ
శ్శ్రీవిగతత్వభీతినరు ♦ చిత్తముసంశయపంకిలంబుగాఁ
గా, విమలంబుసేయుదది ♦ గాంచిదయారసదృష్టి రాఘవా ! 1

శా. శ్రీవాసానుజుఁ గృష్ణభక్తు సమలు ♦ శ్రీరామనామాంకితున్,
దేవుండౌనిమిడగ్గఱన్బిలిచి శాం ♦ తిప్రాకటాభిఖ్యఁబా
ల్పావీడేడ్తెఱనేగిచొచ్చి గురుఁడా ♦ సద్వైతుఁదజ్ఞాయసీ
తావామాంతికినిదోడి తెమ్మటకు భ ♦ క్తశ్రేష్ఠులాయిద్దరున్. 2
మ. ఉపవాసంబుల సత్క్రియాతముల భ ♦ క్త్యాదిక్తవాక్యంబులన్
వపురానందవివర్జనంబుల లస ♦ ద్వ్యాపారశీలంబులన్
నిపుణుండైనను దెచ్చెదానిలకు ; వా ♦ నిన్వానియిల్లాలిసీ
విపుడేతోడ్కొనిరమ్ము నాకడకునో ♦ యీ ! రామ ! భాసించిరిన్.
వ. అనిన మహాప్రసాదంబని యాజ్ఞఁగైకొని శ్రీరాముండు శాంతిపురం
బునకుం గదలిచనియె. 4

గీ. బుడుతటక్కులకును మోన ♦ పోయితినని
సిగ్గుపడి శాంతిపురికిని ♦ శీఘ్రవేళఁ
జల్లచల్లఁగజాతిన ♦ శాస్త్రవేత్త
యిపుడు నిమిమాటపాటించి ♦ యెట్లువినును ? 5

సీ. సకలవేదపురాణ ♦ శాస్త్రిసారజ్ఞుండు
చురుకైనబుద్ధిచే ♦ మెఱయుప్రౌఢ
యకలంకచారిత్రుఁ ♦ డమలాంతరంగుండు
నిస్తులభక్తిచే ♦ నెగడుశిష్టుఁ
డవతారపురుషుఁడం ♦ చందఱెన్నెడువాఁడు
గురువులకెల్లర ♦ కునుగురుండు
పెక్కురుముండులు ♦ విపులవిద్యావంతు
లవనిపాలురు శిష్యు ♦ లైనమేటి

గీ. యెట్టివాగ్మిల నిట్టివా ♦ కట్టుగట్టు
వాక్సమర్థతగలగట్టి ♦ పండితుండు
వందనీయుఁడు జనులక ♦ ద్వైతుఁడెట్టు
లరసిగౌరాంగుపనుపును ♦ సఠకుసేయు ? 6

శా. శ్రీరాముండిదియేమియొంచకలల ♦ శ్రీకాంతుసందేశమె
వ్వారైనన్శిరసావహింపవలెన ♦ న్భావంబుతోనిట్టిము
న్వారాశిన్గపిచాళిలించినగతి ♦ న్భక్త్యంతరానందమే
పారన్శాంతిపురంబుసొచ్చికనెలో ♦ కాతీతునద్వైతునిన్. 7

మ. కనియాచార్యునిసన్నిధిన్నిలఁబడె ♦ న్గౌరాంగదేవుండుపం
పినవార్తన్బ్రచురింపఁజాలకది తా ♦ వీక్షించి సర్వాంగకం
పనముంబూని యిదంతమోదకృతవా ♦ గ్బంధంబటంచెంచి రా
మునితోనిట్లనె వృద్ధదేశికుఁడు మో ♦ ముగ్గ్రిమ్ములేనవ్వులన్. 8

సీ. రామ ! నే నెఱుఁగుదు ♦ రా ! మున్నె మీనిమి
చేసెడు మోసంపుఁ ♦ జేష్టలెల్ల
నన్ను మీ దేవుని ♦ సన్నిధికిం దీసి
కొనిపోవవచ్చితే ? ♦ కుట్రవాఁడ
నిమిమాయలం బడ ♦ నే బాలుఁడనుగాను
నా సత్తనీకుఁ గ ♦ న్పడదు గాని
నే నెట్టివాఁడనో ♦ నీయన్న శ్రీవాసుఁ
డెఱుఁగును గొంతనీ ♦ వేగి యడుగు
గీ. మొన్న మొన్న టిదాఁక మీ ♦ పురమునందు
దినమొలను వీధులం బడి ♦ తిరుగు నిసువు
దేవుఁడై పోయె నేఁ డిప్పు ? ♦ డీవిచిత్ర
మెక్కడెడ నేనిఁగనివిని ♦ యుంటివొక్కొ ? 9

క. కలికాలంబున దైవం
బిల నెన్నండైనఁ బుట్టు ♦ నే ? మానవుఁడై
కలుగునని యేపురాణము
వలికెనొ విని యెదనొకింత ♦ వాకొనురామా ! 10

వ. అని యద్వైతుండాడు నిష్ఠుర హాస్యోక్తులానందాబ్ధిలో మునింగియు
న్న శ్రీరాము నాటమింజేసి యాతండా ముదుసలి పండితువంకఁ జూచి
యిట్లనియె. 11

క. నీకఠినవాక్యములతో
నాకుంబని లేదు రావు ♦ నా కే చదువుల్
లోకారాధ్యుఁడు పంపెను
నీకొకసందేశ మద్ది ♦ నియతిన్వినుమా ! 12

గీ. భక్తిచేతను బ్రేమచే ♦ భగవదైక్య

మున్నడసి సర్వదుఃఖవి ♦ ముక్తుఁడెట్లు
పురుషుఁడౌ దానినరులకు ♦ బోధసేయ
రమ్మని యొనర్చితఁటనీవు ♦ ప్రార్థనముఃలు. 13

గీ. వానినాలించి భువికిఁదా ♦ వచ్చెనఁట కృ
పాళువా దేవదేవుండు ♦ వానిఁజూడ
నున్నవారలనున్నట్లు ♦ నిన్నునీదు
నతివఁగొని తెమ్మటంచు నా ♦ కాజ్ఞయొసఁగె. 14

వ. అని చెప్పిన. 15

మ. తొలుతన్నాముని కడ్డురాఁదలఁచె నం ♦ తోమచ్ఛరీఁడౌచుఁగా
ని, లసద్వాక్యసుధాప్రవాహగరిమ ♦ స్థిరత్వమాత్సర్యముల్
తొలఁగం బాఱఁగఁ, బండితుండు పరతం ♦ త్రుండై విచిత్రంబుగా
వెలిచెన్నన్నులనూంచి యశ్రుతతిదు ♦ ర్వీక్షేయమోదంబునన్. 16

గీ. వెనుకనేర్చినయెల్లప్ర ♦ వృత్తిశాస్త్ర
ములవలనఁగల్గుసందేహ ♦ ములనుమఱికి
తాఁకినమనంబు బాష్పధా ♦ తంబుగాఁగఁ
బండితుండిట్లుతత్తఱ ♦ పడుచుఁబల్కె. 17

సీ. వచ్చెనే శ్రీజాని ♦ వచ్చెనే నాతండ్రి
చివరకు నామొఱ్ఱ ♦ చెవినిబడెనె!
యాలింపఁడా! సత్కృ ♦ పాళుండుగదవాఁడు
శాస్త్రగాథలకేమి? ♦ శాస్త్రములను
వేదంబులను దాఁటి ♦ వెలయుసర్వజ్ఞుండు
చిత్రమానేనుదీ ♦ సికొనివచ్చి
తిననితానననెఁట; ♦ ననుఁబెద్దసేయుట
కంతియేకాని నే ♦ నణువు; భూరి

ఆ. బలునిధరకునెట్లు ♦ పట్టితేఁగల్గుదు?
భారమంతనాదు ♦ పయినిబెట్టె
బుద్ధిపుట్టెలానె ♦ పుడమికిదయచేసెఁ
గానివేటులేదు; ♦ కాదె? రామ! 18

క. అనివెఱ్ఱినవ్వునవ్వుచుఁ
దనభార్యంబిలిచి యోసి! ♦ త్వరగానిపుడే
మనమిద్దఱమునవద్వి
పనగరమునకేగవలయుఁ ♦ బయనముగమ్మా! 19

గీ. అరితి శ్రీకాంతుఁడవనికి ♦ నరుగుదెంచి
మనలనిద్దఱవేవేగ ♦ తనయెదుటకు
వచ్చికాన్పింపుఁడని యాజ్ఞ ♦ యిచ్చెఁగాన
నాతి! నాతోడవేప్రయా ♦ ణంబుగమ్ము, 20

క. అనిచెప్పి పిచ్చివట్టిన
మనుజునిగతి గర్వకలిత ♦ మానసమడరన్
వనజాక్షుధరకుఁదెచ్చితి
ననియఱచుచుఁగొట్టసాగె ♦ హస్తయుగంబున్. 21

క. కలమెక్కి వృద్ధదంపతు
లెలమిని శ్రీరాముతోడ ♦ నేగుచునుండన్
గలిగెఁదెలుచనద్వైతున
కలపూర్వపుసందియముల ♦ యలజడిమఱలన్. 22

క. నిమ్మిదైవతాద్వైవ
త్వములఁబరీక్షింతమనెడు ♦ తలఁపునవద్వి
పమునంగాల్వెట్టిననిమ
సమునవెబలపడెనుమాన ♦ సమునవతనికిన్. 23

వ. అంత నతండు రామునితో నిట్లనియె. 24

చ. మనసునఁబుట్టినట్టియను ♦ మానము చేనొకమాట సెప్పెదన్
వినుమునుమున్న నీవుసని ♦ నేనరుదేరఁగ సమ్మతింపలే
దనినిమితోడఁబల్కినఁబ ♦ యల్పుడు నెల్లనిజంబు ; దానిన
మ్మిన మనుజుండె ; లేనియెడ ♦ మిశ్రసుతుండలచక్రపాణియే. 25

క. ఈయుపకారము మాత్రము
సేయుము రామ ! యనన తఁడు ♦ చిఱునవ్వొలయన్
శ్రీయుతుఁడు విష్ణుఁడేనిమి
యోయద్వైతాయటంచు ♦ నుత్తరమిచ్చెన్. 26

గీ. అంతనద్వైతుఁడో రామ ! ♦ యతనిపాద
మించుకేనియు మనమునఁ ♦ గొంచకుండ
నాశిరము పైనిబెట్టన ♦ న్నధుఁడైన
బాలుఁడీశ్వరుఁడని యెంచు ♦ వాఁడననియె. 27

గీ. రాముఁడింటికిఁబోకపూ ♦ ర్వంబునందె
వడిగనద్వైతురమ్మని ♦ వార్తతిరుగ
వచ్చె ; నదిడిందుపడెడు వి ♦ శ్వాసవహ్నిఁ
గ్రిమ్మిక్రిమ్మఁజక్రమముగా ♦ రగులుకొల్పె. 28

క. ఆలుం దాను శ్రీవా
సాలయమున కేగుదెంచు ♦ నవసరమున నాం
దోళితహృది, సంభ్రమక
ల్లోలంబై కొట్టుకొనియె ♦ లోనొక్కమెయిన్. 29

వ. ఇట్లు చని చని. 30

గీ. వడఁకు దేహంబుతోడ శ్రీ ♦ వాసునింటి
పంచపాళికివచ్చియా ♦ పైనినిమి వ

సించుగదిలోని కేగళం ♦ కించిభార్య
యూఁతగానిల్చి తెప్పల ♦ నొయ్యవిప్పి. 31

సీ. శ్రీవాసునగదినిశ ♦ చీపుత్త్రినకుమాఱు
కాంచెనద్వైతుఁడు ♦ కాంతిఁజిమ్ము
తలుపులుంగోడలుఁ ♦ దక్కఁగృహోపక
రణములు సదుపచా ♦ రములు సేయు
కాంతికాయసుసేవ ♦ కప్రకరంబులుఁ
బదములొత్తెడుమహా ♦ భక్తచయము
భూరిశోభాయుక్త ♦ భూనభోమధ్యంబు
శ్రద్ధఁబూజించుని ♦ ర్జరగణంబు

గీ. వారినడుమను గరఁగిన ♦ స్వర్ణమును, ద
టిల్లతాప్రకరంబును, ♦ బల్లవాస్త్రి
దశశతమనోజ్ఞత, సహస్ర ♦ శశివికాస
మును, హసించెడునొకముద్దు ♦ మోమువాని. 32.

గీ. పండితునకతనిభార్యకుఁ ♦ బరమపురుషు
దివ్యరూపంబుఁ గనినంత ♦ దృష్టులందుఁ
గ్రమ్మెబాష్పములిట్లు; కరములు ♦ గదలవయ్యె
వశము గావయ్యె నాలుక ♦ ల్పలుకుటకును. 33

ఉ. ఆతతధీబలంబునఁ బ్ర ♦ యాసమునన్గురుసేవఁ దొల్లియ
ద్వైతుఁడు నేర్చినట్టి పర ♦ తత్త్వము తేవను దాఁటివర్ణనా
తీతమహాద్భుతాకృతిను ♦ దృఙ్మణికిన్గనిపించిసంశయ
వ్రాతము సంహరించెనిమి ♦ పంకజనాభుఁడటన్న వింత యే? 34

ఉ. పండితుఁడెట్లు దైవమును ♦ భావనచేయుచు పాస్తిసల్పునా
నిండుచి దాత్మకెక్కుడయి ♦ నిల్చికనంబడినట్టివిప్రబా

లుండది యేమి చేసెనో వి ♦ లోకనమాత్రపుటర్చదక్కయిం
కొండొనరింపఁజాలఁడతఁ ♦ డుత్తమభూసురుఁడయ్యునచ్చటన్. 35

శా. ఆనందించెను జూచికాని యది వా ♦ క్ప్రౌఢిఁ జెప్పంగ లేఁ
డానత్రముండయి పూజసేయుటకునూ ♦ హాల్పొట్టెఁ బుట్టంగనే
నూనాదుల్గొని సేవసేయుసురల ♦ న్జూడంగఁ బెన్నిగ్గునన్
దానాథన్యులమోల నెంత నెడుచిం ♦ త స్వాన్కకుండీ సెడున్. 36

ఉ. చేతులనిండ వందనము ♦ సేయఁగ లేకయు నోటినిండనా
నేతకుస్తోత్రముల్సలుప ♦ నేరకయున్మదిపాఱుఁడాత్మసం
భూతభయప్రచాలితవ ♦ పుఃపరిపీడితుఁడౌచుని ర్భరఘుం
ఘూతతధూతభీతవివ ♦ శంపుటనంటిదళంబు కైవడిన్. 37

చ. పిలిచినవచ్చినాఁడుకద ♦ విప్రుఁడటంచు దయాబ్ధిదీనవ
త్సలుఁడవలోకనంబునకు ♦ శక్యముగాని నిజస్వరూపముఁ న్
గోలఁదిగదర్శనీయముగఁ ♦ గుంచఁగ నెంచిమనోజ్ఞలక్షణం
బులుగలముద్దుబాలుఁడయి ♦ పొల్చెనువృద్ధునికన్నుదోయికిన్. 38

క. కనఁబడి భక్తాగ్రేసరు
లను తాపసకుంజరులను ♦ లక్ష్మీదేవిన్
మనసుఁగరంచిన స్మేరా
ననమున నద్వైతుఁబిలిచి ♦ నలినాక్షుఁడనెన్. 39

గీ. ప్రజలదుఃఖంబులరసియో ♦ ర్వంగ లేక
వారిముక్తికినై తపః ♦ ప్రార్థనములు
సల్పినాఁడవు ఘోరంపు ♦ సరణినీవు
సల్పిలాగితిభక్తిభూ ♦ స్థలికినన్ను. 40

క. కావున నద్వైతాచా
ర్యా! వచ్చితి మెచ్చినీస ♦ దర్చాతపముల్

నీవు వెదచల్లుమిఁక భువిఁ
బావనభక్తియును బ్రేమ ♦ వలసినపగిదిన్. 41

వ. లోచనదుర్భరంబై భీకరంబగు దివ్యతేజస్స్వరూపంబుమార్చి విలోక
నశక్యమనోహరమానవాకారంబుఁదాల్చి నిమియాడిన వాత్సల్య
సూచకంబులగు మంజులవాక్యంబుల కించుక ధైర్యంబుఁదెచ్చికొని
యద్వైతాచార్యుండు భక్తివినమితగాత్రుండై నిలఁబడి యల్లన
నిట్లనియె. 42

సీ. దేవునాకర్షించి ♦ తెచ్చితినని చెప్ప
నవనిపైననునమ్ము ♦ నెవఁడుతండ్రి
యధమాధముఁడనునే ♦ నర్హుఁడనే ? తేరఁ
గుక్షిస్థలోకుని ♦ బక్షిగమను
నిర్హేతుకోద్భూత ♦ నిఖిలభూతదయాతి
రేకంబుననునీవె ♦ పృథ్వికేగు
దెంచిమమ్ములనుర ♦ క్షించితివయ్య ! నీ
తనయులెల్లరు ; వారి ♦ మనుచువారు
గీ. గలరెనీకంటెనితరులో ♦ జలదగాత్ర
యసాధ్యంబుగానిలో ♦ కావనంబు
ప్రాంటెనీయవతారంబుఁ ♦ బూనిమాకు
నేత్రపర్వంబొనర్చితి ♦ నీరజాక్ష. 43

క. పేర్చిననాపాపముని
న్నర్చించిమహానుభావ ! ♦ హరియించెదనం
చర్చింపఁగనద్వైతుఁడు
గూర్చుండెన్నిమిపదముల ♦ కుఱఁగటనంతన్. 44

క. గంగోదకమునఁబాదము
లంగడిగెనుగంధిపుష్ప ♦ లలితాగరులు

ప్పాంగిసమర్పించుచుఁ బూ
జం గౌరాంగునకుఁ జేసె ♦ శాస్త్రోక్తముగన్. 45

క. ఆరసినిశ్చలభక్తిని
గౌరాంగుం "డోయి! భక్త ♦ కంఠీరవమా?
కోరుకొను మెద్దియేనియుఁ
బేరిమినిత్తునొకవరము ♦ వెంటనె" యనఁగన్. 46

ఉ. కోరఁగలేదు యౌవనముఁ ♦ గోరఁగలేదమరాధిపత్యమున్
గోరఁగ లేదుసంతతిని ♦ గోరఁగలేదుధనంబుయోగ్యుఁడౌ
పాఱుఁడు, తత్సుఖప్రతతి ♦ ప్రత్యహదుఃఖకరంబటంచు; సం
సారమహార్ణవోత్తరణ ♦ సక్తమనస్కుఁడవెట్లుకోరెదున్? 47

గీ. ప్రభుతకునుమాఱుదాసత; ♦ స్వసుఖమునకు
మాఱుపరసుఖకరణంబు; ♦ మహితదైవ
భక్తియంతయునొకతానె ♦ పడయకుండ
నోరులకొసఁగుట; యీకోర్కు ♦ లుదయమయ్యె. 48

క. హరిసందర్శనమున నీ
పరమపవిత్రంబులైన ♦ వాంఛలువొడమన్
గరములుజోడించి ధరా
మరుఁడిట్లడిగెనువరంబు ♦ మాధవుభక్తిన్. 49

క. వక్తృత, యోగ్యత, ధిషణా
శక్తియు, స్థితి, మతము, గనక ♦ సర్వజనులకున్
రిక్తార్థమునకునేనిడు
భక్తిప్రేమములదీన ♦ వత్సల! దేవా! 50

గీ. అటుతనున్నట్టిభక్తులం ♦ దఱును గేక
లిడిరి "జయము! శచీదేవి ♦ బుడుతనికిని

ద్రౌపదీనాజ్ఞసంత్రాస ♦ భంజనాప్త
నరశిఖామణియద్వైతు ♦ నకు" నటంచు. 51

వ. అందులకు గౌరాంగుఁ డిట్లనియె. 52

ఉ. మేలవనీసురప్రవర! ♦ మెచ్చితి నీకువరంబునిచ్చితిన్
బోలును నీకెయిట్లుపర ♦ మోదకరేచ్ఛనువన్నుఁగోరుటల్
జాలఁగసంతసించితిని ♦ క్షాళితకిల్బిషచిత్తుఁడౌచుఁజం
డాలుఁడుఁగూడనీదుకృప ♦ నన్బడయందగుమోక్షకాముఁడై. 53

వ. అంత నద్వైతుండు తత్కాలంబునకు గత సందేహుండై శాంతి పురంబునకుం జనెనుగాని యుక్తిశాస్త్రవ్యాసంగంబు చిరకాలంబు చేసినవాఁడు గావునఁ దద్వాసనాపంకిలంబైన మనంబు పునస్సంశయాస్పదంబై కళవళపెట్ట నాతం డిట్లుచింతింపఁ దొడంగె. 54

సీ. మనుజులుగొందఱు ♦ మానుషప్రజ్ఞచేఁ
జూపఱమోసపు ♦ చ్చుటయుఁగలదు
నిమియట్టిఁడా? లేక ♦ నిజముగాదేవుఁడా?
యీశంకయెట్లు ని ♦ వృత్తమగును?
గౌరాంగుఁడకలంక ♦ కనకభాస్వత్తేజుఁ
డసితాంగుఁడుగదనం ♦ దార్భకుండు
ధరియింపలేఁడు శ్రీ ♦ హరికృష్ణరూపంబు
నింద్రజాలికుఁడు నే ♦ ర్పెంతయున్న

గీ. వెండి, వెంటనె, నేనొక్క ♦ పిట్టనైనఁ
దెలియకుండంగఁజని నవ* ♦ ద్వీపమునకు
నాఁడు బృందావనమునందు ♦ నాడినట్టి
గొల్లఁడవుగమ్మయని నిమిఁ ♦ గోరువాఁడ. 55

క. సందియముఁదీర్చునిదియం
చుందరలిధరామరుండు ♦ సొచ్చినిమిగృహం

బందున నాతనిఁగానక
తొందర శ్రీవాసునింటి ♦ కేఁగె నవ్వనితోన్. 56

మ. చని శ్రీవాసుగృహంబునందుఁగనె శి ♦ ష్యవ్రాతమున్గూడి కృ
ష్ణుచారిత్రము భక్తిమైనుడువుచుం ♦ చున్గాలమున్బుచ్చువా
నిని గౌరాంగుని; గాంచి సాఁగిలఁబడె ♦ న్వృద్ధుండు; గౌరాంగుఁడా
తనికి న్బ్రత్యభివాదనంబులిడి సే ♦ దన్బాపెనత్యాదృతిన్. 57

గీ. అంతనందఱు నాసీను ♦ లైనపిదప
వస్మితాననుఁడై నిమి ♦ సఖులఁజూచి
«మృత్యుభయమింక మనకునే ♦ మియును లేదు
వచ్చెసీతాపతియొదయు ♦ వచ్చి" యనియె. 58

క. ఉచితోత్తరమిచ్చెను బు
ద్ధిచమత్కారంబుసూపి ♦ దేశికుఁడంతన్
శచిసుతుఁడు «చెప్పకేమీ
రుచనిరని విచారపడితి ♦ కోపించితిరో?" 59

క. అనిపల్కనంతలో భో
జనమునకుబ్బిలిచె విప్ర ♦ సత్తము గౌరాం
గునిజననినాఁగ 'మంచిది'
యనెఁ బండితుఁ డతికృతజ్ఞ ♦ తార్ద్రాత్ముండై. 60

ఉ. వాసిగనందఱున్సరస ♦ వాక్కులముచ్చటలాడుచుండ శ్రీ
వాసునికర్ణమున్గదిసి ♦ పండితుఁడేదియొపల్కఁగాంచి వి
ద్యాసదనాంతరంగుఁడు మ ♦ హాత్ముఁడు నీచెవినూఁదుసూక్తి సా
వాసముపేరిమిన్దెలుప ♦ వా! యనె మిశ్రసుతుండు నవ్వుచున్.61

వ. అన శ్రీవాసుఁ డిట్లనియె. 62

శా. ఆత్మానందదకృష్ణరూపమును దే ♦ వా! సత్కృపన్జూపితా

నిత్యానందున ; కట్టిభాగ్యమెసయ ♦ న్నైనైతినింకంచుఁ బ్రాం
డిత్యస్ఫారుఁడు నైష్ఠికోత్తముఁడకుం ♦ ఠీభూతభక్త్యాత్ముఁడీ
సత్యోదారుఁడు లోనఁగుందుచనఁగాఁ ♦ జాలండు మీసన్నిధిన్. 63

క. చిఱునవ్వునవ్వుచ నెనిమి
‹‹ సరి ! నానిజరూపమిద్ది ♦ చక్షుష్పర్వం
బరుదుగ నద్వైతధరా
మరునకొసర్పంగలేదె ? ♦ మాన్యచరిత్రా ! ’’ 64

మ. అనువాక్యంబులకేమిపల్కుటకు నో ♦ రాడంగలేదయ్యె వృ
ద్ధున ; కారూపముచాలునన్న మదియం ♦ దున్నగ్గు శ్రీకృష్ణమూ
ర్తినిదర్శించెడు వాంఛదీరదిఁక శౌ ♦ రిన్జూతు నీరూపుచేఁ
దనియన్జాలనటన్న మిశ్రజునిచి ♦ త్తంబెంతొ నొచ్చున్గదా ! 65

ఆ. ఇట్లుకొట్టుకొనెడు ♦ హృదయంబుతోడ న
ద్వైతుఁడుంటఁగాంచి ♦ ‹‹ పరమపురుష !
నీదు ముద్దురూపు ♦ నిరుపమానమెకాని
తరుణకృష్ణరూప ♦ ధారివౌచు. 66

క. కనిపించెదనని యద్వై
తునకున్మనుబాసచేసి ♦ తోఁచఁగలేవిం
కనని యతఁడుమ్మలించెడు ’’
నని శ్రీవాసుండువలికె ♦ నాప్తుండలరన్. 67

వ. ఈమాటలకు నివ్వెఱపడి గౌరాంగుండు లజ్జావిషాద వినమితాననుం
డై యిట్లనియె. 68

సీ. ఒకొ్కక్కసమయమం ♦ దోమిత్రవరులార !
పరవశతారోగ ♦ బాధచేతఁ
బిచ్చివానిగతిని ♦ ప్రేలుదునవియివి
యవియన్నిపాటిసే ♦ యంగఁదగునె ?

యట్టియవసరంబు ♦ లందునా శ్రీకృష్ణు
నెడనపచారంబు ♦ లేవియేనిఁ
బలికినఁ జేసినఁ ♦ బ్రాణసఖులుమీఱ
లటు సేయకుండన ♦ న్నడ్డగింపు

గీ. డయ్య! యని యెన్నిసారులో ♦ యంటినిగద
యోయి! యద్వైత! విస్మృతి ♦ నుండివదరు
దైవదూషణవాక్యము ♦ ల్దలఁచియటులె
సేయుమనికోరుటదినీకుఁ ♦ జెల్లునయ్య? 69

వ. శ్రీవాసుం డిట్లనియె. 70

క. వెనుకన్నిత్యానందున
కునుజూపఁగ లేదె కృష్ణ ♦ కోమలరూపం
బనఘా? యది మేమందఱ
మునుగాంచఁగ లేదె? యేల ♦ మోసపుమాటల్. 71

వ. నిమి యిట్లనియె. 72

క. అటులా! శ్రీవాసా! నా
కటువంటి ప్రభావ మెట్టు ♦ లలవడుమీఱం
తటివింతలె కాంచినచో
నెటు సెప్పుదువానికవియె ♦ యే తెంచిచనెఁ. 73

వ. శ్రీవాసుం డిట్లనియె. 74

శా. స్వామీ! నీకుస్వభావజాకృతియు న ♦ స్వాభావికోన్మత్తనే
త్రామోదప్రదరూపమొందుఁగలవం ♦ చాడంగ నెట్లొప్పు, నఁ
బాము లెవ్వెట్టకుఁ దెల్లమయ్యెనిఁక న ♦ స్వాభావికేత్యుక్తస
ద్రామాకారమె నీస్వరూప, మయథా ♦ ర్థంబుల్ప్రరాకారముల్.

వ. నిమి యిట్లనియె. 76

క. అకలంకస్థిరభక్తి
ప్రకటితచిత్తంబుగలిగి ♦ భజియించునుపా
సకులోకయించుక శ్రీకృ
ష్ణకళాలేశంబుఁగాంచఁ ♦ జాలుదు రెలమిన్. 77

క. ఆరూపంబద్వైతుం
డారయఁగోరిననిమిాలి ♦ తాక్షుండై ధ్యా
నారాధనముననుండినఁ
గారుణికాగ్రిణియతండు ♦ గనఁబడవచ్చున్. 78

వ. అద్వైతుండు శ్రీకృష్ణావలోకనలాలసుండై తద్దర్శనప్రాప్తింగూర్చి దృఢవిశ్వాసంబుగలిగి కన్నులుమూసికొని ధ్యానప్రవిష్టుండయ్యెఁ దక్కుభక్తులందఱుఁ జిత్తంబుల విషయవిముఖంబులుగను ధ్యానోన్ముఖంబులుగను జేసి దృష్టుల నద్వైతుపైఁ గీల్కొల్పియున్నంత.

శా. ఆసీనుండయిభూసురోత్తముఁడు ధ్యా ♦ నాయత్తుఁడై యుండ ని
శ్వాసోచ్ఛ్వాసములాఁగె; దేహముగదు ♦ న్స్థాణుత్వమున్దాల్చె; ధ్యా
నాసక్తిన్విడనాడి విప్రునకపా ♦ యంబయ్యెఁగా! యంచుసం
త్రాసంబాదుచుఁ జూచుచుండిరి నిమి ♦ త్రసంపుమంచందఱున్.

మ. పులకల్గన్పడెఁ బ్రాణసూచకములై ♦ పుణ్యాత్మునెమెనంత నె
చ్చెలులుబ్జింతలుదక్కి ; ' రేమిది ' యనన్ ♦ శ్రీవాసుఁ, డాకృష్ణుడై
వలసద్దర్శనమందెనేమొయనయ ♦ ద్వైతుండు ; తద్భావ్యాచి
హ్నలుగాఁదోఁచెను నివ్వియంచనెను గా ♦ రాంగుండు లేనవ్వులన్.

ఆ. ఆతనోమహాత్మ ♦ యద్వైతునకుఁ గృష్ణుఁ
జూపి మాకుఁగూడఁ ♦ జూపవైతి
వేమిపాపమయ్య! ♦ యిది! యని శ్రీవాసుఁ
డంతలోనె యిట్లు ♦ లనియెమరల. 82

క. మాకేమివిచారము లే
దో కంజదళాక్ష ! నీవ ♦ యున్నాఁడవు నీ
యాకృతిమెచ్చాలు ; స్మృతికి౯
రాకున్నాఁడితనిఁదేర్చి ♦ రక్షింపఁగదే. 83

వ. దానికి నిమి యిట్లనియె. 84

క. నీవంటివాఁడ నేసుమి
శ్రీవాసా ! యెట్లునేను ♦ జేయఁగలుగుదు౯
శ్రీవరుఁడొనర్చుకృత్యము
లేవాఁడున్వాలదు ; స్మృతియ ♦ దేతావచ్చు౯. 85

ఆ. కొంతసేపటుండి ♦ కూరుకుచాలించి
యదరిలేచిచూచు ♦ నతనిపగిదిఁ
దేటివిప్రవరుఁడు ♦ దెసలనుబరికించి
యుమ్మలించె నశ్రు ♦ లొలుకనిట్లు. 86

సీ. నీలమేఘద్యుతు ♦ ల్నెగడనల్దెసల నా
యెదుటఁగన్పడినవాఁ ♦ డేఁడియేఁడి ?
నెమిలిపింఛముదాల్చి ♦ నేత్రపర్వంబుగా
నిట్టట్టుమురిసెవాఁ ♦ డేఁడియేఁడి ?
మురళియూఁదుచునన్ను ♦ మోహపుచ్చినయంత
లేసికన్నులబాలుఁ ♦ డేఁడియేఁడి ?
వర్ణనాతీతమై ♦ వఱలునాస్యమున నా
యెదనుదొంగిలినవాఁ ♦ డేఁడియేఁడి ?

గీ. చిఱుతపదములఁ జిన్నారి ♦ చిట్టిగజ్జె
లెంతొరవళింపనాడెవాఁ ♦ డేఁడియేఁడి ?
నిండుపున్నమవెన్నెల ♦ ల్నిరసింప
నెలమినన్నుఁజూచినవ్వెవాఁ ♦ డేఁడియేఁడి ? 87

గీ. ఇట్లుకన్నులఁగట్టిన ♦ యట్లుకృష్ణు
వర్ణనముసేసివిలపించు ♦ వానిఁగాంచి
'యేమియద్వైత ! నీకన్ను ♦ లేమిగాంచెఁ
బలుకుమిటుసూచి' యంచు శ్రీ ♦ వాసుఁడడిగె. 88

వ. అందుల కద్వైతుం డెదుటనున్న గౌరాంగు వ్రేలుపెట్టిచూపి యిట్లనియె. 89

గీ. కట్ట! యిదియంత యామోస ♦ గానిమాయ
యేనుగనుమాయులోఁడనే ♦ యెదనుదూఱి
కృష్ణుఁడై యిన్నిచేసితా ♦ నిట్టిపైకి
దూఁకి నిమియయికూర్చుండె ♦ దుడుకుచూడు. 90

ఆ. నిద్రఁగలనుగాంచి ♦ నిందింతెనన్నని
పల్కనిమి, యతండు ♦ వలికెనిట్టు
లెదనుదూఱుచుంట ♦ యీకనుల్గాంచెఁగా !
మోసమేలయోయి ! ♦ ముద్దుఁగృష్ణ ! 91

వ. అంత. 92

క. నునుసిగ్గున నిమియానన
మునువంచెను ; నీదుపూర్వ ♦ పుణ్యము చేతఁ
గనఁగలిగితివీశునిగృ
ష్ణునని రిని మిమన మొకింత ♦ నొవ్వకయుండన్. 93

గీ. దేనిచేతను విప్రసం ♦ దియములంత
రించిపోకుండఁగ్రమ్మఱ ♦ నేగుదెంచి
సారెసారెకునతనిఁగ ♦ ష్టములఁబెట్టె
మహిమ లెటుతన్నుసంశయ ♦ మానసముల ? 94

క. గరువము విద్యయుబుద్ధియుఁ

బరువునహంభావమడరి ♦ భక్తిం జెఱచుక్
గరఁగుపడి యవ్విక్రమముగఁ
బురుషుని భక్తిసుఖపాత్ర ♦ పూరుషుఁ జేయుక్. 95

క. చదువులు సదివిననున్నత
పదభోగంబులును దక్కు ♦ భాగ్యము లెంతో
యొదవిన నేమి ప్రయోజన
మొదనిన్భజియింపకుండు ♦ నెడ శ్రీరామా! 96

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

త్రయోదశాశ్వాసము.

మ. సిరిదూరంబయిపోవనీ! సుఖముని ♦ క్షేమంబుగాజాఱనీ!
పరిహాసంబులు నీసడంబులు జను ♦ ల్భాషింపనీ! రక్తముల్
దొరఁగన్నైచ్యఁబడిమోఁదనీ! యురువిప ♦ త్తుల్గ్రమ్మిబాధింపనీ!
హరిదాసుల్భవదంఘ్రిపద్మములఁ బా ♦ యన్నేరుగా! రాఘవా! 1

గీ. చిట్టిగాంగుననుండి వి ♦ శేషవిత్త
వంతుఁడౌపుండరీకుఁడ ♦ న్భక్తవరుఁడు
నరవతంసరామానంద ♦ నామధేయుఁ
డును ముముక్షుత్వమునఁజని ♦ రినిమికడకు. 2

క. ఆకాలపుభక్తవతుల
నేకులు గౌరాంగచరణ ♦ హృతమానసులై
యాకరణినెమోక్షేచ్ఛను
మూఁకలుగామూఁగిరతని ♦ పురవరమందున్. 3

క. నిమిశిష్యులలోనొక్కొ
క్కమహాత్ముఁడెచాలు జనుల ♦ కల్మషములు దుః

ఖములుహరియించి భక్తి
క్రమమునుబోధించిముక్తిఁ ♦ గనఁజేయుటకున్. 4

క. ఈనుజనులఁజేదోడుగఁ
జేసికొనుచుదుష్టతముల ♦ శిష్టవరులుగాఁ
జేసెనలనందసుతుఁడు శ
చీసుతుఁడై కరుణనన్నఁ ♦ జిత్రమొజగతిన్? 5

గీ. పుండరీకరామానంద ♦ పురుషులాత్మ
వర్తనంబులఁదెల్పిరి ♦ భక్తులెనయ
వచ్చుమొలఁకువ నిహసుఖ ♦ భాక్కులౌచుఁ
బారమార్థికసుఖమునిం ♦ డారననుచు. 6

శా. వాలాయంబుగభక్తులెందఱోనిమి ♦ ప్రజ్ఞాభవాశ్చర్యశ
క్తీలల్గాంచిచెలంగుచుండిరిఁకఁద ♦ లీలామహత్త్వంబుభ
క్తాళిస్తోత్రములన్నియున్దెలుపశ ♦ క్యంబే? మహాగ్రంథము
ల్వ్రాళిన్వ్రాసినకాళిదాసకవియు ♦ న్వాల్మీకియు న్వచ్చినన్. 7

సీ. జెసూ్నరులోపలఁ ♦ జేరినబాంగాంగు
నండలిపురిబురా ♦ ననెడుదాని
లోనున్నయొకముస ♦ ల్మానుండునిస్తుల
శ్రీకృష్ణభక్తిచేఁ ♦ జెలఁగువాఁడు
సకలభూతములందు ♦ సమదయగలవాఁడు
హరినామమునువిను ♦ నఖిలజంతు
వులుముక్తిఁజెందున ♦ న్పూర్ణవిశ్వాసంబు
గలవాఁడుబెనపోలు ♦ కానసంబు.

గీ. ప్రాంతమందుననొకచిన్న ♦ యూరకుటిల్లు
గట్టికొని యందునివసించి ♦ గట్టిగాను

బగలురాత్రియు విసుగకో ♦ క్కగతిఁబాడు
చుండుహరినామమునునోటి ♦ నిండభక్తి. 8

గీ. అచలమైనఁజలింపఁగా ♦ నగునుగాని
యితనిభక్తికిఁజలనమిం ♦ తేనిలేదు;
సతతహరిదివ్యనామసం ♦ స్మరణకలన
నెనసెనీతఁడు 'హరిదాసుఁ ♦ డనెడుపేరు' 9

క. వీతాహంకారుండగు
నీతఁడుభక్తిక్రమంబు ♦ నెల్లయులోకా
తీతపరిజ్ఞాఢ్యుండ
ద్వైతునికడకేగిసేర్చి ♦ ధన్యుండయ్యెన్. 10

గీ. అడవిపొంతను నివసించు ♦ నపుడుమంచి
యావనంబందమునుగల్గు ♦ నతఁడెమైన
వార్ధకముననె యేగెన ♦ ద్వైతుపగిది
నిమినిగొలువంగ హరిదాసుఁ ♦ డమితభక్తి, 11

శా. తారుణ్యాంగమనోజ్ఞతోరుజవన ♦ త్వశ్లిష్టుఁడౌవీనికిన్
ధీరత్వంబెటులుండుఁజూతమను బు ♦ ద్ధిన్దత్పురేభ్యుండు బ
ల్నారున్వేశ్యలుముద్దుఁగుల్కునొకవా ♦ ల్గంటిన్వయోమధ్యనో
య్యార్యిన్పంపెనుభక్తిగంగఁగలుప ♦ న్హావపరిభావంబులన్ 12

శా. సింగారంబుల, లోచనాంచలముల, ♦ న్నేసన్నల, న్జిత్తహృ
త్సంగీతంబుల, మందహాసముల, న ♦ ర్ధస్రస్తచేలాల్పగు
ప్తాంగవ్రాతముల, న్మిటారి, మటుమా ♦ యల్పన్నిఁగామాగ్నిలో
నంగాల్పన్హరిదాసుఁ, గానితనయ ♦ త్నంబుల్వృథామైచనన్. 13

చ. ఇరువెనగట్లుగోసి పరివ ♦ హించెడుసత్వరనిర్ఝరాంబువుల్
సొరఁబడియీఁదిప్రాణములు ♦ సోలఁగఁగొట్టుకపోవులేడిమా

దిరిజలజాయతాక్షి, యమి ♦ తీవ్రపుభక్తికి నచ్చువచ్చి, యు
క్కాళి, హరిదాసురాలగుట ♦ గన్గైనుదానెనికృత్తదోషమై. 14

ఆ. కామమునకుమాఱు ♦ కమ్రభక్తినిగొల్పి
బాజుఁగుమాఱుకృష్ణ ♦ మూర్తినునిచి
లోలబాహ్యదృష్టి ♦ లోచూపుగాఁద్రిప్పి
యతఁడుగులటభక్తు ♦ రాలిఁజేసె. 15

క. పుటభేదంబునకేగిన
విటపాళింగూడిచెడును ♦ వెలఁదియటంచ
క్కటికన్హరిదాసుఁడు తన
యుటజంబునఁబెట్టితామ ♦ ఱోక యెడకరిగెన్. 16

వ. ఆకాలంబున నుత్తరహిందుస్థానం బంతయు మహమ్మదీయుల యధీ
నంబై యున్నకతన నావంగదేశభాగం బొకమునలిమాన్ప్రభువుచేఁ
బాలింపఁబడుచుండె. హరిదాసుఁడున్నగ్రామపు ఖాజీయతని వర్త
నంబు సవిస్తరంబుగ జేనికివ్రాసిపంప నాహరిదాసుం బట్టి తనయొ
ద్దకుఁ దక్షణంబ తగినభటులఁగావలియిడి పంపవలయునని ప్రభువు
ఖాజీ కుత్తరువ్రాసెఁగె. ఖాజీయు నట్లుగావించె. 17

క. హరిదాసుని శాంతియు నన
వరతము శ్రీహరినిదలఁచి ♦ వాకొనుటయు భ
క్తిరసోద్భూతాశ్రుకణము
లరయఁగవిభుచిత్తముకరు ♦ ణార్ద్రంబయ్యెన్. 18

గీ. కానియుద్యోగియొకఁడు కి ♦ గ్గాడిమొఱకు
'గోరి' నాముండుభూవరుఁ ♦ జేరియుండె
మేదినీపతిహృదయంబు ♦ మెత్తఁబడియె
నంచెఱఁగివాఁడు విభుమ్రోల ♦ నని యెనిట్లు. 19

క. కట్టా ! యిస్లామ్‌మతమునఁ
బుట్టియు హైందవమతంబుఁ ♦ బూనెను ద్రాళ్లం
గట్టి తెగఁగొట్టి వీనిం
గిట్టింపక యున్న మతము ♦ గిట్టదె భూపా ! 20

శా. సర్వోత్కృష్టమహమ్మదీయమతము ♦ న్జాలించి నిర్భీతిఁ ద
త్పూర్వంపుంగుమతంబుఁ దాల్చి తలవం ♦ పుద్దెచ్చెనీచాత్ముఁడి
యుర్విం గల్గుమహమ్మదీయులకున ♦ య్యో ! వీని శిక్షించి దు
ర్గర్వంబార్పక యున్న నింక మనవా ♦ రల్నిల్తురే భూమిపై ? 21

ఉ. చూడుమహమ్మదుప్రభుని ♦ జూడుమతంబుల తారతమ్యముల్
చూడుము రాలఁ గజ్జలను ♦ జొన్పుచు గుళ్లను ద్రొక్కుచుంట; తా
పాడుము దేవుఁడొక్కఁడని ♦ ప్రార్థనసేయుమతంబు ; లేనిచోఁ
బాడగులోక, మన్యమత ♦ వర్తులు నవ్వుదు రయ్యభూవరా ! 22

ఆ. మనము వీఁకుచున్న ♦ మహీపతి విధియించె
మరణశిక్ష ; 'గోరి' ♦ మాటఁబట్టి
ప్రభువయోగ్యుఁడైనఁ ♦ బరిసరవర్తుల
లోటుచేతఁ బ్రజకుఁ ♦ జేటువచ్చు. 23

క. హరిదాసుఁ జంపఁగాదా
నరనాథుఁడు మరణదండ ♦ నము వేయుట, ధ
ర్మరణమునకు వెఱచి యతఁడు
దురకమతములోనఁ దిరుగఁ ♦ జూచునను, మదిన్. 24

సీ. పట్టణంబుననిరు ♦ వదిరెండుసంతతా
వులుగలవందులోఁ ♦ దొలుతనొక్క-
స్థలమునకాహరి ♦ దాసునిదీసిక
చనియటనాతనిఁ ♦ జబుకుతోఁద

ఘోరతరంబుగాఁ ♦ గొట్టంగవలయు ; న
ల్లితక్కుఁదావుల ♦ నేఁచవలయు ;
నిరువదిరెండవ ♦ యొడమాత్రమేవాఁడు
గూలెడువఱకును ♦ గొట్టవలయు ;

ఆ. “ బుద్ధివచ్చెనేను ♦ బొరపడితినినాడు
శుద్ధమతముమరలఁ ♦ జొచ్చువాఁడ ”
ననిననిముసమునన ♦ యతనినివదలంగ
వలయు ; నంచుతేఁడు ♦ సెలవొసంగె. 25

క. మతవిగళితమృతివీక్షణ
కుతుకముఁ, గాతరతఁ బ్రదుకఁ ♦ గోరునొ యేమో
యతఁడనుశంకయు, నడరఁగ
యతికడకు ‘ న్గోరి ’ యేగి ♦ యనె నీపగిదిన్. 26

శా. వల్మాఱున్హరియంచుఁ బేలెదవు నీ ♦ ప్రాణంబులన్నిల్పుకో,
తాల్మిన్దాల్చెదవెంతకాలము ? కశో ♦ ద్దండప్రహారంబుల
న్వల్మిజ్ఞంపకమాన, రీకుమతము ♦ న్వర్జించితొల్దొల్తనే
‘ కల్మా ’ చెప్పి మహమ్మదీయమతము ♦ న్నైకొమ్మశీఘ్రమ్ముగన్. 27

ఆ. ఒండురెండుమూఁడు ♦ దండనంబులు సైఁప
వచ్చుఁగాని వెఱ్ఱి ♦ వాఁడ ! రెండు
పదులరెండుచోట్ల ♦ బాధలుభరియింపఁ
దరమె ? నీవువదరు ♦ హరికినైన. 28

ఆ. తిరుగమతములోనఁ ♦ జొరఁబడితేని, నీ
హరినివేగసాగ ♦ నంపితేని,
యొడయనికడగొప్ప ♦ యుద్యోగమిత్తురు
ధనమువచ్చుఁజాల ♦ దానివలన. 29

వ. అందులకు దందహ్యమానమానసుండై హరిదాసుండు 'గోరి' కిట్ల
నియె. 30

చ. ఖలుఁడనినన్ను శిక్షకులు ♦ కండలుకండలుగాఁగఁగోసి కా
కులకును గంకగృధ్రముల ♦ కున్గడుపారఁగవిందువెట్టనీ!
తలఁకనుదానికించుకయుఁ ♦ దప్పదుపూర్వకృతానుభూతి; పు
ష్కలసుఖదాయి శ్రీహరి వ ♦ చఃకథనం, బదిమాననెన్నఁడున్. 31

గీ. 'గోరి' యీయుత్తరమునకుఁ ♦ గుపితుఁడౌచు
నోమతభ్రష్ట! యిదివఱ ♦ కున్న నేర
మునకుఁదోడుగ నధికారు ♦ లనుదిరస్క
రించి నీదోషమును ద్విగు ♦ ణించుకొంటి. 32

క. అని హరిదాసుని శిక్షా
వనికింగొనిపోయె; నెట్లు ♦ భక్తుండీబా
ధనుసహియించునొచూడం
జనుదెంచిరిపెక్కురు పురి ♦ జనులచ్చటికిన్. 33

క. హరిదాసుఁ డాత్మబాధల
నరకుఁగొనఁడుసాధుపీడ ♦ సల్పెడుపీరల్
పొరసెడు నరకార్తులనే
తెలుఁగునసమయింతునంచుఁ ♦ దీవరపడెడున్. 34

ఉ. చీమకునీఁగకే నెపుడు ♦ సెబ్బరసేయఁడు, పైనవ్రాలుచున్
దోమలుగుట్టిరక్తమును ♦ దోరపుదప్పినిబీల్చుచుండినన్
బ్రేముడివానినేమనఁడు, ♦ వెక్కైడిబాధభరించుఁగాని, యీ
కోమలచిత్తుఁడజ్ఞజన ♦ కోటివిపత్తులు సైఁచుటెట్లగున్? 35

క. వదలుముహిందుమతంబును
వదలనిచో నిదిగొదెబ్బ ♦ పైఁబడుననుచున్

బెదరించి చుఱుకుచుఱుకని
యదయతఁగొట్టంగసాగి ♦ రాహరిదాసుఁ. 36

వ. అతండు. 37

ఉ. ఇంతయుభీతిఁజెందఁడు, చ ♦ లింపఁడుదెబ్బల, కాస్యకాంతియా
వంతయుఁగోలుపోవఁడు, క ♦ శాంగములంటినయప్పుడెల్ల శ్రీ
కాంత! ఖగేంద్రరక్షక! జ ♦ గత్పతి! దీనజనావనా! యఘ
ధ్వాంతదినేశ! శ్రీహరి! కృ ♦ పామయ! యంచెలుఁగెత్తిపిల్చెడుఁ.

గీ. చూడవచ్చినవారిలో ♦ సుదతులర్భ
కులును బురుషులు మ్లేచ్ఛమా ♦ నులును హిందు
వులునుగలరందఱుంగూడఁ ♦ బొక్కియేడ్చి
రాకశాఘాతములుదమ్ము ♦ నంటినట్లు. 39

సీ. కటకటా! వీరల ♦ కెటులాడుఁ జేతులీ
సాధువుబాధించి ♦ చంపననిరి
దీనవత్సలుఁడగు ♦ దేవుఁడీకార్యకృ
త్యములెట్లుసహించు ♦ నరసియనిరి
కాలమే తెంచెనీ ♦ ఖలులకుఁగానిచోఁ
బుట్టునేయిట్టిదు ♦ ర్బుద్ధియనిరి
ప్రళయకాలమువచ్చెఁ ♦ బాపంబుపండెనిం
కుండమెన్నాళ్లోయీ ♦ యుర్వియనిరి

గీ. కాంచుచుండఁగ నెవ్వఁడో ♦ భూకంపమొదవి
మనలనందఱదిగమ్రింగి ♦ మాపుననిరి
పాపకర్మలమయ్యయో! ♦ పరమశాంతు
ఘోరమరణంబుఁజూచుచు ♦ న్నారమనిరి. 40

వ. హరిదాసుండు భక్త్యావేశశోభావిరాజమానంబగు మోము శిక్షు

కులవంకకుఁ ద్రిప్పి, కన్నీరొక్కఁబొట్టైనలేక, వారుసేయు పాపకృత్యం
బునకై చింతనొంది, పశ్చాత్తప్తచిత్తులై ముందైన బాగుపడుదురే
మోయను భ్రాంతితో నల్లన నిట్లనియె. 41

ఉ. మానుఁడీనన్నుఁగొట్టుటది ♦ మంచిదె? దాననులాభమేమి? మీ
కేనపకారమేమియొన ♦ రించితిసోదరులార! చెప్పఁడీ!
ప్రాణులహింసపెట్టుటది ♦ పాపముగూడదటందు్రగా! మున
ల్మానులు హిందువుల్కొదువ ♦ మానవు, లియ్యది మీరెఱుంగరే!

గీ. నన్నుహింసించుచున్నారు ♦ నాదుబాధ
వాపుఁడీయనిమిము వేఁడు ♦ వాఁడఁగాను
బాపకృత్యంబులనుజేయ ♦ బాధపడెద
రీరెయని యెంచిచెప్పితి ♦ నిట్లుమీకు. 43

గీ. అతనిపల్కులు న్యాయకా ♦ ర్యవహులందు
నందఱకునచ్చమిని బ్రభు ♦ నాజ్ఞఁదీర్ప
కున్న నాశిక్షయేవార ♦ లొందవలసి
వచ్చుననుభీతిఁగొట్టుట ♦ వదలరైరి. 44

గీ. అంతహరిదాసుఁ డింకేమి ♦ యనకవీరి
వారినింబట్టిప్రార్థింప ♦ వాయినొప్పి
ఫలములేదనియోజించి ♦ భక్తపాలు
విష్ణుబిగ్గర వేఁడె ని ♦ వ్విధముగాను. 45

శా. శ్రీలోలా! సుగుణాలవాల! యివిగో ♦ చేమోడ్పు; లజ్ఞానులై
యీలోకంబె సమస్తమన్మతిని న ♦ న్హింసించుచున్నారు, వీ
రేలాసేయుదురింతపాపము దయా ♦ బ్ధీ! యించుకీక్షించినన్
జాలింబొందితెమింపు తత్కృతములౌ ♦ సర్వాపరాధంబులన్. 46

క. ననుబాధపెట్టుచున్నా

రనియులుగంబోకుమయ్య! ♦ యంబుజనేత్రా!
కనిపీరిఁబ్రోచితే ము
క్తిని నాకీవొసఁగినట్లు ♦ కృష్ణ! యలరెదఁగ. 47

శా. ఈరీతిన్హరిఁజాలవేఁడికొని సం ♦ తృప్తాంతరంగంబుతోఁ
దీనుండొకతప్పకుండనను బు ♦ ద్ధిన్వారిజాతాక్షుసం
సారాంభోనిధిసక్తతారణచణు ♦ న్స్థాపించికొంచాత్మ, నా
ధీనుండంతటఁబారవశ్యమునుబొం ♦ దెన్ధ్యాసనిర్మగ్నుఁడై. 48

గీ. కొందఱిదినూచియాశ్చర్య ♦ మంది; రశ్రు
వులనురాల్చిరికొందఱు; ♦ పుణ్యపురుషు
బాఁదెదరదేల! వానికి ♦ బదులుమమ్ము
బాఁదుఁడీ! యనికొందఱు ♦ వలికిరపుడు. 49

ఉ. వచ్చెనుదాసుఁడంచు బల ♦ శాలులుశిక్షకులామహాత్మునిన్
జెచ్చెరజాహ్నవీతటము ♦ చెంగటనీటను బాఱవైచిపో
వచ్చునుమీఁదలంచు జన ♦ పాళికిఁజెప్పి చనంగఁ బ్రాణము
ల్వచ్చెనుగాంగశీతలజ ♦ లంబులతాఁకున భక్తమౌళికిన్. 50

క. హరిదాసుఁడు శ్రీహరి! శ్రీ
హరి! శ్రీహరి! యంచుఁబైకి ♦ నరుదెంచెను; జె
చ్చెరనీవార్తను ధరణీ
వరునకుఁగొనిపోయిరచటి ♦ వారలుసెప్పన్. 51

ఉ. వింతగువార్తయొక్కటి చె ♦ వింబడ నారసివత్తమంచు భూ
కాంతుఁడు ఖాజియున్జని, జ ♦ గత్పతి! శ్రీహరి! కృష్ణ! యంచును
స్వాంతమునన్భజించు యమి ♦ సత్తముఁగాంచి నమస్కరించిరా
శాంతునికిన్నిజాపకృతి ♦ జన్యవిషాదపరీతచిత్తులై. 52

సీ. హరిదాసుఁడేభక్త ♦ వరుఁడైరొసఁగుచుండ

దనుఁడాఁటుభక్తుఁడ ♦ ద్వైతుఁడంచు
నెఱిఁగియాతనిఁదన ♦ గురునిగాసేవించి
కలసెనాతనిశిష్య ♦ గణములోన
నద్వైతుఁడుతనకు ♦ నధికుఁడంతోయని
తెలిసిభక్తిని నిమిఁ ♦ గలసివెలసె
గురువులెందఱోయిట్లు ♦ కూడిరిగారాంగు
శిష్యులై, శిష్యప్ర ♦ శిష్యవితతి
గీ. యంటిరా, నిట్టులేగద ! ♦ యవనినెల్ల
యుపనదులుపెద్దనదులలో ♦ నోలిఁగలయు
గట్లనోరయుచుఁబారెడు ♦ గంగవంటి
గొప్పనదులెల్లవారాశిఁ ♦ గూడిపొంగు. 53

క. వాలికలోకనులను భ
ద్రాళికినెలవైవిశాల ♦ మహాఫాలమున౯
గ్రాలెడునీమోముంగనఁ
జాలెడునాతనిదెధన్య ♦ జన్మమురామా ! 54

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

చతుర్దశాశ్వాసము.

శా. రారాయీశ్వర! రారతండ్రి! యిటురా ♦ రా! భక్తమందార! యం
చారావంబులనిన్ను వేఁడుదుమనం ♦ తాఖండదివ్యప్రభా
కారోద్వృత్తినిదోఁచితే నరయశ ♦ క్యంబౌనె యీకన్నులన్
శ్రీరామా! యుదితావతారమునయ ♦ జ్ఞేకొన్నఁగాకీవిలన్. 1

సీ. చెంతలేఁడీశుఁడ ♦ న్స్థితియు, దేవుఁడు తన
చెంతనున్నాఁడను ♦ స్థితియుఁ, దానె
దేవుఁడన్స్థితియును, ♦ దివ్యనైజస్థితి,
తానెయక్రూరాది ♦ దైవభక్తు
లనుస్థితి, యీద్వైది ♦ టను నేదియోయొండు
స్థితినుండునెపుడు శ ♦ చీసుతుండు
స్వాభావికస్థితి ♦ వఱలెడుసమయమం
దెంతోమనోజ్ఞుఁడై ♦ యెసఁగుచుండు
గీ. శాంతుఁడై నమ్రుఁడై దయా ♦ స్వాంతుఁడగుచుఁ
బహులభాషించితనుఁగ్రిందు ♦ పఱచుకొను చు

సఖులతో నెకసక్కెము ♦ లనలుపుకొనుచు
నెగడఁజేయుము నెలనవ్వు ♦ నిత్యతుష్టి. 2

సీ. తనపొంతఁ గృష్ణుఁడు ♦ గనిపింపలేదను
నవసరంబున నిమి ♦ యాధిఁదూలి
గుండెలు బ్రద్దలై ♦ కోల్పోవుఁ బ్రాణంబు
లనునట్టులవనిపై ♦ యట్టెవ్రాలు,
హృదయచలనమాఁగుఁ ♦ గదలవుశ్వాసము
ల్తాళముల్పడిపోవు ♦ డాడ, లిట్లు
కొంతసేపుండితా ♦ నంతఁగ్రమ్మఱ లేచి
వెక్కియేడ్చుచు నెయ్యు ♦ ప్రక్కకేగి

గీ. "పోవుచున్నది ప్రాణమీ ♦ ప్రొద్దు దాని
నాఁపఁజాలుదె? శాంతింపుము నెదవెంత
చేసినను హృదిసేయదు ♦ చెప్పినట్టు
లేగనిమ్మోయి చెలికాఁడ! ♦ కృష్ణుకడకు. 3

క. పోనిమ్మా! యాఁపక సఖుఁ
డా! నన్నీ వాఁపితేని ♦ యసువులనిలుప
న్లేననుకో" యని మోమున
దీనత యచ్చుపడఁ బలుకు ♦ దిక్కులరయుచున్. 4

మ. జిలుఁగుం బుట్టము దాల్చి యొక్కపుడు నా ♦ జీవేశుఁడో కృష్ణుఁడిం
దులకున్వచ్చునటంచు సంభ్రమము సం ♦ తోషంబు పెంపొందన
త్తులమోదాశ్రులు గ్రమ్మ నాట్యములోన ♦ ర్చ్చు, న్సుందరాంగంబుపైఁ
బులకల్గన్పడ 'వచ్చెనాథుఁ' డని తా ♦ మూర్ఛిల్లు వెన్వెంటనే. 5

ఆ. ఇట్టులుండియుండి ♦ యితరులతో మాట
లాడుచుండినరుని ♦ పోఁడిమంత

తోఁజగిదివ్యరూప ♦ ధరుఁడౌచుశ్రీవిష్ణు
వ్లైనిమియగపడు ♦ నందఱకును. 6

మత్త. ఒక్కనాఁడుమురారితో సర ♦ సోక్తులాడుచునుండఁగా
దిక్కులన్గనకాభఁజిమ్మెడు ♦ దివ్యదీప్తిశరీరుఁడై
యుక్కుమీఱశిచేసుతుండు మ ♦ హోగ్రవీక్షలఁజూచుచున్
వాక్కుఘోరఘనాఘనారవ ♦ భాతిఁబంపిలనిట్లనెన్. 7

గీ. ఒడలుపొగరెక్కి కాశిలో ♦ నుండిజోగి
యెల్లిదుఁడుప్రకాశానందుఁ ♦ డెట్లుకాఱు
లఱచుచున్నాఁడొ చూచితి ♦ రయ్య! మీరు
బుద్ధిసెప్పదువానికి ♦ ముందుముందు. 8

గీ. తానపరిపక్వచిత్తుఁడై ♦ తానుగఱపు
మూఢజనపాళిసామర్థ్య ♦ మునురవంతఁ
జూడకుండంగభక్తిని ♦ నురుఁగఁజేయు
నతని 'బ్రహ్మోహ' మెట్టిదో ♦ యరయువాఁడ. 9

గీ. ప్రప్రథమమందుదైవరూ ♦ పగ్రహణము
గష్టముగఁగానిపించినఁ ♦ గ్రమముగాను
సుకరముగనవ్యవధిగనే ♦ చూపుచుండె
భక్తజనులకు నిమిపాప ♦ భంజకుండు. 10

గీ. ఒక్కనాఁడట్లుజరుగునం ♦ చోరులెఱుంగ
కుండ శ్రీవాసుగృహమునం ♦ దుండిస్నాతుఁ
డైనవెంటనె మిశ్రజుఁ ♦ డగపఱిచెను
విశ్వరూపంబుఁజూపఱు ♦ వెఱఁగుఁజెంద. 11

గీ. అందరిద్దానిజనులు "మ ♦ హాప్రకాశ"
మనుచుఁ; బూర్వపుమహిమంబు ♦ లనునతిక్ర

మించెనిదికాలదైర్ఘ్యమం ♦ దిరువదొక్క
గంటలవఱకుభక్తుల ♦ కనులఁదనిపి. 12

సీ. అచ్యుతోద్దిష్టమై ♦ యలరారుగద్దెపైఁ
గొంకించుకయులేక ♦ కూరుచుండి
భక్తులఁగీర్తన ♦ ల్పాడుండనుచుఁజెప్పె
నిమి, యంతగది, కాంతి ♦ నిబిడమయ్యెఁ
గమ్మనివిరులతోఁ ♦ గైసేసెస్వామిని
దతభక్తియుతుఁడుగ ♦ దాధరుండు
ఛత్రింబువట్టెను ♦ సాధునిత్యానందుఁ
డనువుగాఁజామరం ♦ బునుగ్రహించి

గీ. వైచెనరహరి, యీరీతి ♦ వఱలియతఁడు
దెసలదేదీప్యమానాంగ ♦ దివ్యకాంతి
మెసఁగఁద్రిజగద్వశీకర ♦ నైకదక్షు
మైనచిఱునవ్వుభక్తుల ♦ పైనిబఱపె. 13

గీ. కవులుచిత్రకారులు మును ♦ ల్దవిలియూహ
సేయులిఖయించుమది నుపా ♦ సించుతత్వ
మూర! యానవద్వీపభ ♦ క్తాళియెదుట
నెనఁగితదధీనమయ్యెవా ♦ రెంతవారో! 14

శా. ఆనందాబ్ధినిదోఁగిభక్తులు విశే ♦ షాపేక్షఁజాంపేయముల్
నానామూల్యపదార్థరాసులును వి ♦ న్నాణంపువస్త్రంబులున్
జ్ఞానానందమయస్వరూపునకుఁ గా ♦ న్కల్వెట్టిచిత్రంబులౌ
సూనంబుల్తులసీదళంబులును గొం ♦ చున్సల్పిరంధ్యర్చనల్. 15

క. ఆనీతప్రసవంబుల
లోనుత్తమమంతరంగ ♦ లూనపేర్మా

నూనామోదదకమలము ;
దానిన్గొని నిమికి నర్పి ♦ తముసేసిరటన్. 16

క. తలుపుల్దెఱచిరిదయఁగా
వలసినవారటకువచ్చి ♦ పరమేశమహా
లలితాకృతిఁగనిమోదం
బెలయుదురని ; కాని తక్క ♦ వేఱైరిజనుల్. 17

ఆ. కొద్దిమందివైన ♦ గురుతరనిశ్చల
భక్తితోడఁ బుష్ప ♦ వర్షములను
మంత్రనాదములను ♦ మహితాత్ము నేకకా
లమునఁబూజసేసి ♦ రమలమతులు. 18

గీ. ఎవనిమట్టునకతఁడు తా ♦ నీశ్వరుండుఁ
దక్కనితరులు లేరను ♦ తలఁపుతోడ
నలుపుచుండెనుబూజని ♦ శ్చలమనమున
నెంతసందడియున్నన ♦ దేమివినక. 19

ఆ. ఒకఁడుపూలదండ ♦ నూనిస్వామీ! తాల్పు
మనుచునిమినివేఁడ ♦ నతనిమెడను
వఱలుదండఁదీసి ♦ భక్తునిమెడవేసి
యొగ్గుఁదనదుకంఠ ♦ ముంచుమనుచు. 20

గీ. పట్టుమేల్పట్టలునుస్వాదు ♦ ఫలవితతులుఁ
బిండివంటలుఁబాల్కల ♦ కంషదధియుఁ
గట్టియారగింపులువెట్టి ♦ గంధమలఁది
చెలఁగిభక్తులునిమినిబూ ♦ జించిరవుడు. 21

క. నరవేషఁబునువిష్ణుఁడు
గరుణించిధరించితోఁచెఁ ♦ గావునవారల్

నరమోదకరపదార్థో
త్కరములనర్పించిరంతె ♦ కాకొండొనే? 22

గీ. ప్రథితపీతాంబరునకేల ♦ పట్టుబట్ట
లఖిలజగదన్నదునకేల ♦ యారగింపు
కలితసురభిళాంగునకేల ♦ గంధచర్చ
కూర్చుభక్తులసంతుష్టి ♦ కొఱకుఁగాక. 23

క. ఈతఁడెఁ దెచ్చినభక్ష్య
వ్రాతములమితంబులైన ♦ వానిసుళువుగాఁ
జైతన్యుఁడుదినెనఁట యీ
చేఁతలునరమాత్రుఁడెట్లు ♦ సేయంగలుగున్. 24

గీ. కొమ్ముకొమ్మంచుభక్తులు ♦ కొసరియొసఁగు
నన్నిముసిముసినగవుల ♦ నందుకొనియె
భక్తవత్సలుఁడతనికి ♦ భక్తినిచ్చు
నణువుఁగూడమహామేరు ♦ వౌనుగాదె? 25

ఆ. నన్నెచూచుచుండె ♦ నారాయణుండంచు
నందఱుం దలఁకొనెడు ♦ నట్లుసేసె
సతతముత్తరంగ ♦ సందోహకలితకృ
పారసాబ్ధిదీన ♦ బాంధవుండు. 26

ఉ. శ్రీవరదివ్యమూర్తియల ♦ రించెనుభక్తులనేత్రపాళి, మో
హావహదేహసౌరభము ♦ హాయినిగొల్పెనునాసికాళికిన్,
ధీవరుపోల్కిభక్తజన ♦ నిర్మలమానసమత్స్యరాజిపై
ఠీవిగళత్కృపామహిత ♦ జాలమునన్నిమిలాగెనేర్పునన్. 27

క. బంభరసదృశతమిస్రల్
కుంభినిపైవ్రాలుతఱిన ♦ కుంఠితతేజం

డంభోజాతుండనవా
గ్గాంభీర్యముదోఁప భక్త ♦ కాండముతోడన్. 28

వ. త్రికాలవేదినగు నాకు మీమీచారిత్రంబులెల్లఁ గరతలామలకంబులుసుఁడీ యని శ్రీవాసాద్వైతాది భక్తపురుషుల యాజన్మకృతకృత్యంబులన్నియుఁ బూసగ్రుచ్చినట్లునుడివి తనసర్వజ్ఞత్వంబుఁ బ్రకటింప నందఱాశ్చర్యనిమగ్నులై చేతులుజోడించికొని నిలువంబడిరి.

సీ. పగటిపూటనెదినకర ♦ ప్రభనుమించి
వెలుఁగు గౌరాంగుదేహము ♦ జ్వలతరంబు
గాఁబిసాళించెనలనిశా ♦ కాలమందుఁ
జీఁకటులననివేఁజుగాఁ ♦ జెప్పవలెనె? 30

గీ. అంతశ్రీవాసుఁడఖిలలో ♦ కాధిపతికి
నవ్యకర్పూరసీరాజ ♦ నంబునిచ్చు
సమయమయ్యెను శచియదొ ♦ సంగవలయు
నంచునద్వైతుతోడయో ♦ జించిచెప్పె. 31

ఉ. నాసుతుమీరయో! చెలిపి ♦ నారని మమ్ములదూఱుఁదల్లి; తా
నీసమయంబువ్రొక్కమును ♦ నిచ్చటికిన్జనుదేరఁదెల్లవా
నాసుభగాంగునిన్జెలుపు ♦ నాగడకాంఁడ్రమువేమొ? యాతఁడే
యీసరణిన్బ్రసర్చిమము ♦ నెల్లనున్జెసఁదీయుచుండెనో? 32

క. అనిశ్రీవాసుఁడు చిఱున
వ్వునవ్విపల్కఁగనన్లై ♦ పొనరించుటలే
స్సనియద్వైతుఁడుచెచ్చెరఁ
బనిచెనుశచికోస; మామె ♦ వచ్చెనువెంటన్ 33

ఆ. వచ్చిగదినిజొచ్చి ♦ వర్ణనాతీతమా
దివ్యతైజసాకృ ♦ తినివెలుంగు

వానిఁగాంచి వెరఁగు ♦ పడిశచిత్తోద్వార్త,
నిట్టులుమ్మలించె ♦ నెంతొ పిదప. 34

సీ. నాముద్దుబాలుఁడు ♦ నానిమినాతండ్రి
నామోహనాంగుఁడు ♦ నాదుప్రాణ
మయ్యయ్యో ! దైవమే ♦ యైనాఁడు నేఁడెట్లు
సుతవియోగము సైఁచి ♦ బ్రతుకఁగలను ?
పెద్దకొడుకుపోయెఁ ♦ బెనిమిటిమరణించె
నొక్కఁడునిట్లయ్యె ♦ దిక్కెవండు ?
నాబిడ్డలోకంబు ♦ నకుఁదండ్రియయ్యెఁగా
యందఱసొమ్మునా ♦ యర్థమానె ?

గీ. కొట్టితినిదిట్టితిని నాదు ♦ కొడుకనుకొని
వానినన్నింటి నెంచియో ♦ పరమపురుషుఁ
డెంతశిక్షించునో యది ♦ యెట్టులోర్తు
నంచుగడగడవడఁకుచు ♦ నాపెనిలిచె. 35

క. తక్కినవారలఁజూడఁడు
తక్కువగా ; వచ్చినామె ♦ తల్లికదాయం
చెక్కువసేయం, డందఱి
నొక్కపగిదిఁజూచెనిమిమ ♦ హోదారుండై. 35

క. కనిశౌరివాసుండదియో
జననీ ! మ్రొక్కవదియేల ♦ సర్వాంతర్యా
మినిజూచుట లేదో కొయనఁ
బొనరిచెనతిభక్తినతులఁ ♦ బొలఁతుకయంతన్. 37

ఆ. తల్లిపలితశిరము ♦ దాఁకెనునిమిపదం
బంతనతఁడుతసదు ♦ నడుగునామె

శిరముపైనిబెట్టె; ♦ శ్రీహరి కెవ్వ తె
తల్లి? లోకపితకుఁ ♦ దండ్రి యెవఁడు? 38

ఉ. ఆడఁగఁ జొచ్చెఁ బొఱుతము ♦ దావృతమానసయైన స్వభావజ
వ్రీడయు మానమున్ దొలఁగి ; ♦ విహ్వలవృద్ధకృశాంగకంతుల
న్జూడఁగ నవ్వువచ్చెనటఁ ♦ జూపఱ కెంతయుఁ, గూడదమ్మరో!
కూడదు నీకిదంచు శచిఁ ♦ గొందఱు బల్మి నినాఁపిరంతటన్. 39

చ. చదువినుమంత లేదయిన ♦ స్వచ్ఛముగా శచిపాడెఁ దొల్లి భ
ద్రదుఁడగు కృష్ణుఁడీశుఁడవ ♦ తారముఁ దాల్చి మాత దేవకీ
సుదతికి స్వస్వరూపమును ♦ జూపిన వేళ నమస్కరించి పె
న్మదమున నామె సెప్పిన య ♦ నోజ్ఞపుభాగవతస్థపద్యముల్. 40

గీ. మాలినీశచీప్రభృతులు ♦ మహితగుణలు
వయసుగడచిన స్త్రీలు స ♦ ద్భక్తి మీఱఁ
గప్పూరపుటారతులనిచ్చి ♦ గౌరవించి
రీశు నంతట శచితన ♦ యింటికేగె. 41

వ. ఇఁక గౌరాంగదేవుండు కొంత సేపట్లుండె. 42

క. అరఁటాకులు దూఁటయు నా
పురినమ్ముక బ్రతుకునట్టి ♦ పుణ్యధరిత్రీ
సురుని శ్రీధరునిం గొని
యుసురెండ నిభక్తసమితి ♦ కాజ్ఞయొసంగెన్. 43

క. ఏకడ వెదకినఁ గనఁబడు
నీకమనీయగుణుఁ డంచు ♦ నీశ్వరు నడుగన్
శ్రీకృష్ణస్మరణంబతఁ
డేకాలము సేయుచుండు ♦ నేగుండఁటకున్. 44

క. అనిగౌరాంగుఁడు సెప్పిన
వినిభక్తులుపోయియంత ♦ వినిచిరతనికీ
శునిపనుపువిన్న మాత్రిం
బున నే శ్రీధరుఁడు వ్రాలె ♦ భూస్థలిమూర్ఛన్. 45

క. శ్రీదయితప్రేషితవా
ర్తాదృతిధరఁ జొక్కిపడిన ♦ యానిఱుపేదన్
సాదరమతులై బుజముల
మీఁద న్బెట్టికొనిచనిరి ♦ మిశ్రజుకడకున్. 46

ఆ. కాయగూరలమ్మి ♦ కాలంబుగడపెడు
ముసలిబీదపాఱు ♦ మోసికొనుచుఁ
జనెనుభక్తవరులఁ ♦ గనిపురబాలకుల్
సనిరిచప్పటలను ♦ జఱచివెంట. 47

క. చిన్నతనంబున శ్రీధరు
నన్నోతిప్పలనుబెట్టి ♦ యేడ్పించినయా
పన్నగశయనుని యెదుట
న్దిన్నగఁదీసికొనిపోయి ♦ దింపిరివానిన్. 48

క. స్మృతిశ్రీధరునకువచ్చె
న్మతిమీఱినకాంతితోడ ♦ నిమిమాఱుజగ
త్పతికృష్ణుఁడెకనఁబడఁగా
నతఁడూరకయుండెమాట ♦ లాడఁగలేమిన్. 49

వ. అంత మాయామానుషవిగ్రహుండగు గౌరాంగదేవుండెలనవ్వు వె
న్నెలలుపెదవులపైనట్టువలాడ నిట్లనియె. 50

సీ. శ్రీధరా! దుడుకులు ♦ సేసిమున్నీవస్తు
తతిఁదీసికొన్నయా ♦ తండెవండో

చూచితివే యిప్పు? ♦ డేచి యీరీతినిఁ
గావింతు మద్భక్త ♦ కాండమునకు
నాసొత్తు వారిది ♦ నాది వారల సొత్త
టంచు బోధింపనే ♦ నట్లొనర్తు
నీవి నావానిగా ♦ నేఁ గంటి నిది వఱ
కిఁక నాది నీదని ♦ యెఱుఁగఁ జేయు

గీ. సమయమే తెంచె నిపుడన ♦ స్వామి! నాకు
నెన్ని సారులొ సాక్షాత్క ♦ రించినావు
'గంగజనకుఁడ' ననిపలు ♦ కంగలేదె
యజ్ఞుఁడను గానఁ దెలియలే ♦ నైతి నపుడు. 51

గీ. అంచు శ్రీధరుఁ డాడఁగా ♦ గౌరాంగుఁ డనియె
భక్తరత్నమ! నీవస్తు ♦ పాళిఁ గొంటి
నరఁటియాకులు మొదలైన ♦ వా ఋణంబు
నిండుగాఁ దీర్తుఁ గోరుమా ♦ యొండు వరము. 52

వ. అనుమాటల కంగీకారసూచకంబుగ సస్మితుండై మాఱుపల్కక శ్రీధరుండు బద్ధాంజలియై నిలఁబడి మిన్నకుండ గౌరాంగుం డిట్లనియె.

ఉ. ఆజ్యము లేని నీరసపు ♦ టన్నముకన్ క్షుధ వాపుకొంచునో
పూజ్యుఁడ! దుర్దరిద్రతను ♦ బుచ్చితి వెట్టులొ యింతకాలమున్
బ్రాజ్యవినమ్రభక్తి నను ♦ బాయవు కష్టము లెన్ని వచ్చినన్
రాజ్యము నీయనుంటిని, ది ♦ రమ్ముగ నీకు వరమ్ము గోరుమా. 54

వ. అందులకు శ్రీధరుం డిట్లనియె. 55

చ. తగు నెననున్న రాధముఁ బ్ర ♦ తారితుఁ జేయఁగ నీకుఁ, బొట్టనిం
పఁగఁ బడుచుంటి రేఁబవలు ♦ బొట్లవి చాలవె యింక రాజ్యమా
మిగిలిన దైహికంపు మిడి ♦ మేలపు రాచఱికంబు నొల్లనో

జగదవనైకశీల! యొక ♦ సక్కెములాడెదవేలకీనుతోన్. 56

వ. గౌరాంగుం డిట్లనియె. 57

ఉ. ఊరకపోవునానుడువు ♦ లుర్విని శ్రీధర! రాజ్యలక్ష్మినిన్
గోరననిష్టమేన్ వలయు ♦ కోరికఁ దెల్పుము దానిఁదీర్చెదన్
భూరిబలంబొ యౌవనమొ ♦ పుష్కలవాక్చతురత్వమో మరు
న్నారులధిక్కరించునర ♦ నారులకౌఁగిళులో మతెవ్వియో. 58

వ. అంత శ్రీధరుండు శిరఃకంపంబుసేసి భక్తిబాష్పప్లుతలోచనుండై
యిట్లనియె. 59

ఉ. కోరుటతప్పదంటివి దె ♦ కోరెదసల్లపుడేమనోజ్ఞపుం
బాఱుఁడుబాలుఁడంగడికి ♦ వచ్చిహరించెననంటియాకులున్
గూరలు, మన్మనోధనముఁ ♦ గూడనుదెచ్చిరఁజూఱకొంచునా
వారిజనేత్రుఁడీహృదయ ♦ పద్మమునందెవుడుండఁగావలెన్. 60

క. అనుటయు గౌరాంగుండెఱుఁ
గనెనిన్మద్భక్తులందుఁ ♦ గటికిదరిద్రుం
డునురాజ్యమంత దానిన్
దృణముగఁజూచునని తెల్ప ♦ నిట్లొసరిచితిన్. 61

శా. సీతారామపదారవిందభజన ♦ స్థేయున్మురారిన్ గుణ
స్ఫీతుండగ్గఱఁజీరిమిశ్రజుఁడు స ♦ న్నీతింపుమా! యున్నసం
ప్రీతిన్గన్నులనెత్తియాతఁడుగనెన్ ♦ శ్రీరాముభూపుత్రికో
పేతున్సింగపుగద్దెఁగప్పైదుటను ♦ ద్యోలప్రభాకారునిన్. 62

గీ. చూచినిశ్చేష్టితుండయి ♦ చొక్కిపడియె
నంతగౌరాంగుఁడోయిము ♦ రారి! వడలు
వాఁడుమిఁకశుష్కవేదాంత ♦ పఠనగాఢ
యోగసాధనకరణమాల్ ♦ వేగనీవు. 63

క. అనిపల్కునతఁడు తెలివిం
గనిస్వామీ! మంచివన్వి ♦ కావో! భవమో
చనసాధనములుగావో
పరిణతుల్గాని చెప్పమేల ♦ వదలుటవానిన్. 64

వ. అనియడిగిన గౌరాంగదేవుం డిట్లనియె. 65

ఉ. మంచియొ చెడ్డవో తగవు ♦ మాటలలాభము లేదు బుద్ధులన్
మించినతత్వబోధములు ♦ నిశ్వసనోచ్ఛ్వసనావరోధముల్
గాంచెము మేలు లేని మొఱ ♦ కల్పచరించెడుతంత్రముల్ననున్
గాంచఁగఁజేయవెన్నటిక ♦ ఖండవినిర్మలభక్తికై వడిన్. 66

గీ. స్వామి! యీముండ్లపుంత లె ♦ వ్వాఁడునాకుఁ
గఱపుననవ్వియద్వైత ♦ గురుఁడు లేఁడె
యంచువచియించెశాస్త్రద్రు ♦ ప్రాంతరంగ
గర్వపరిహారిలోకోప ♦ కారిశౌరి. 67

క. తనుఁజావఁగొట్టుదుష్టుల
కును మోక్షమొసంగుమంచుఁ ♦ గోరినహరిదా
సునిజీరెవరముగోరుమ
యననాతఁడునిమికినిట్టు ♦ లనియెన్భక్తిన్, 68

సీ. అంతరంగస్థర ♦ హాస్యంబులీ వెఱుఁ
గనివెవ్వియును లేవు ♦ వనజనాభ!
యతిగోచరుఁడవీ ♦ వయినకొలందినా
హైన్యంబువిస్పష్ట ♦ మగుచునున్న
దీవుపవిత్రుండ ♦ వేవసామాంసరు
ధిరకృతహేయాంగ ♦ ధరుఁడనధిప!
ముష్కరమాసిగ్గు ♦ మోహనాంగా! దయ

తోఁడనాతోఁమాట ♦ లాడుచునెడను

గీ. లలితగుణజాల ! నాదున ♦ ల్పత్వమెపుడు
మఱవకుండెడునట్లు, త్వ ♦ న్మహితభక్త
దాసదాసానుదాసతఁ ♦ దనరునట్లు
వరమునిమ్మనినిమిమోహ్రాల ♦ వ్రాలెనతఁడు. 69

వ. అంత గౌరాంగుం డిట్లనియె, 70

సీ. మద్భక్తులందునీ ♦ మాడ్కి వర్తించువాఁ
డెవ్వండు లేఁడునీ ♦ వింక లెమ్ము
గొప్పవాఁడైతన ♦ గొప్పతనంబించు
కయు నెఱుంగకయుండు ♦ కలితచిత్తుఁ
డే ! నాకుఁబ్రియతముం ♦ డిలనమ్రతనునిన్నుఁ
గాంచిభక్తావళి ♦ గఱవనలయుఁ
బాపులునినుఁగొట్ట ♦ వారిపాపము వాపు
మనినన్నుఁబ్రార్థించి ♦ తంతెకాని

ఆ. నిన్నుఁగోపమంచు ♦ నన్నువేఁడఁగ లేదు
వారిఁజంపుటలఁతి ♦ పనియెయైన
నవనియందునీకు ♦ ఖ్యాతిని దెప్పింప
నట్లుసేయనైతి ♦ సకలుమాత్మ ! 71

గీ. కొట్టినప్పుడు నిన్నుఁగై ♦ కొంచునాదు
హృదయపద్మంబులోనిడి ♦ పదిలపఱిచి
తిన్నశాఘాతములునీమ ♦ దికిలతాంత
విసరమృదుపాతనిభములై ♦ పొసఁగునట్లు. 72

క. ఈవాక్యంబులునిజములు
గావా ! హరిదాసయనినఁ ♦ గరుణామయ ! న

స్నివే కాచితివప్పుడు
కావింపదొకింతబాధ ♦ కళయనిపలికెన్. 73

క. ఈరీతిగ గౌరాంగుఁడు
కోరుఁడువరమంచునుడివెఁ ♦ గొదువజనులతో
వారుదోఁచినపగిదిని
గోరిరి ; స్వార్థపరుఁడౌచుఁ ♦ గోరఁడొకండున్. 74

క. కితవుండౌసుతునికియో
గ్యతయలవడఁజేయుమంచు ♦ నర్థించునొకం
డతినాస్తికుఁడౌజనకుని
గతిమార్చుమటంచునొకఁడు ♦ కాంక్షించునిమిన్. 75

శా. సందేహాస్పదచిత్తులెక్కుడయిన ♦ న్సంధిల్లిరేవచ్చియూ
సందేహంబులువాపుకొండభవునిన్ ♦ సర్వజ్ఞుఁజూడుండటం
చుందోడ్తెండిటకీరువారిననియు ♦ స్తోకానురాగంబుతోఁ
సందేశంబుశచీజుఁడంపెజనర ♦ తూబుద్ధిభక్తాళిచేన్. 76

సీ. శైశవంబాదిగాఁ ♦ జక్కనిపాటలఁ
బాడుచు నాబాల్య ♦ భక్తి నెసఁగి
సన్న్యాసిరీతినే ♦ సంచరించుచు, నిమి
పరమేశ్వరత్వంబు ♦ బయలువడక
మున్నె వైరాగ్యసం ♦ పన్నుఁడై యలధారి
గౌరాంగుప్రేమ నిం ♦ డారఁగాంచి
తచ్ఛాయపోల్కిన ♦ తనివెంటఁ బోవుచుఁ
గూర్మిమెలంగుమా ♦ కుందభక్తుఁ

ఆ. డధిపుఁడింటిలోన ♦ నాడెడుపల్కులఁ
జేయుచిత్రములను ♦ జెవులవినుచుఁ

గనుచుఁ దన్నుఁ బిలువఁ ♦ గాలేదని వసార
పైనిసలిచి దుఃఖ ♦ పడుచునుండె. 77

గీ. భక్తులందఱు నిదిగాంచి ♦ పరమపురుషు
చెంతకంపిరి శ్రీవాసు; ♦ నంత నతఁడు
"స్వామి! నాసాహసంబును ♦ సైఁచితేని
మనవియొక్కటి నేఁ జేసి ♦ కొనెద" ననియె. 78

వ. గౌరాంగుండది యెద్దియో చెప్పుమన నతండు. 79

క. అందఱ ననుగ్రహించితి
వందారుప్రకరపాప ♦ పరిహారి! హరీ!
యిందఱనలరిచి నీదుము
కుందున్గుణసింధు నేలొ ♦ కో మఱచితనే. 80

క. నావుడు గౌరాంగుండో
శ్రీవాసా! నీకెవండు ♦ సెప్పఁ దెగించెన్
నావాఁడు ముకుందుండని;
నావాఁడెట్లను వాఁడు ♦ నా, నతఁడంతన్. 81

క. నీవాఁడుకాక యెంతం
జేవానియతండు? లోక ♦ మెఱుఁగదె! యతఁడే
నీవాఁడుగానిచో నిం
కేవాఁడో నీయతండు ♦ కృష్ణా! చెప్పుమా? 82

ఆ. నీదుదివ్యకీర్తి ♦ నిరతి నాభక్తుండు
కంఠమెత్తిపాడు ♦ కాలమందు
నశ్రువులనురాల్చ ♦ నట్టివాఁడుండఁడే
యాముకుందుపైని ♦ నలుకయేల? 83

వ. అనవుడు గౌరాంగుం డిట్లనియె. 84

క్కనభక్తులు బల్మిన్గొని
యునిచిరి గౌరాంగుప్రోల ♦ నుల్లములలరన్. 98

వ. అంత గౌరాంగుం డిట్లనియె. 99

సీ. సృష్టియంతయును నా ♦ చేతిలోనిదిగాని
వశ్యాండమధ్యభక్త ♦ వరులకెపుడు
నీధృతిమహిమంబు ♦ నిష్ఠయు జగతికిఁ
దెలియంగ నేనిట్లు ♦ సలిపినాఁడ
సామాన్యజనకోటి ♦ జన్మదశాయుత
ములఁ జేయు పుణ్యమో ♦ పూర్ణభక్త!
యొక్కనిమిషమందె ♦ యొనరింపఁగల్గితి
వెనయెవ్వఁడయ్య! నీ ♦ కనఘచరిత!

గీ. సలిపినట్టి వేళాకోళ ♦ ములకుఁ గినిసి
యెరియకుముకుంద! తలయెత్తి ♦ యరసినన్నుఁ
బొంగి కృతకృత్యుఁడవుగమ్ము! ♦ పొసఁగదింక
నా ప్రజనులకు జగడమ ♦ హార్యధైర్య. 100

క. కనఁగల్గుదునన్నని చె
ప్పినయంతనె యొడలుమఱచి ♦ పెద్దనటనముల్
పొనరిచిన మహాత్ముండీవు
జెనసిన యానందమెంతో ♦ యెవ్వఁడెఱుంగున్. 101

ఉ. చూడనశక్యమైన శత ♦ సూర్యమహాద్యుతి దివ్యరూపమున్
వీక్షిధరాతలస్థజన ♦ వీక్షణపాత్రి మనుష్యవేషపుం
బోఁడిమిఁదాల్చి యిప్పుడొక ♦ పోల్కిమఱొక్కపుడొక్కపోల్కియున్
వేడుకలీనమిశ్రిజుఁడు ♦ వీక్షితుఁడయ్యెను భక్తపాళికిన్. 102

సీ. ముసిముసినగవుల ♦ మోముసూచియొకండుఁ

గనులపై బొమవిండ్లు ♦ గనిరొకండు
నెట్టనిజిగిమోవి ♦ వీక్షించిరొక్కండుఁ
జొక్కంపుఁబల్తీరు ♦ సూచిరొకఁడు
నలినశోభాకర్ణ ♦ నయనముల్గని రొకం
డనుపమ మృదుగాత్రి ♦ మంటిరొకఁడుఁ
బద్మాలయాయత ♦ వక్షంబుఁగనిరొకం
డహుగుఁదమ్ములబెడం ♦ గరసిరొకఁడు
గీ. తనువుకమ్మని వలపుమూ ♦ ర్కొనిరొకండుఁ
గరణజాలంబు ధన్యతఁ ♦ గాంచెనిప్పు
డంచుఁ జొక్కెడునట్లు గా ♦ ఏంచిమించె
సురగణేభ్యుండు సర్వాంగ ♦ సుందరుండు. 103
గీ. వేఱువేఱుగ భక్తులఁ ♦ బిలిచి సామి
వారినాలింగనముసేసె ♦ బాళి; సత్య
మయ్యెనపుడు «సోహంబ్రహ్మ» యనెడు వేద
వాక్యస్వానుభూతిని, మాట ♦ వలనఁగాక. 104
సీ. సనకసనందన ♦ సంయముల్వొరసిన
భక్తిమహానంద ♦ పటిమమెంతొ
ప్రహ్లాదుఁడసురారిఁ ♦ బాడుచుఁగ్రోలిన
యానందమధురిమం ♦ బద్దియెంతొ
చిన్నికృష్ణునిచెంతఁ ♦ జేరి రాధాగోపి
కలు చూఱకొన్నసౌ ♦ ఖ్యంబదెంతొ
శంకరప్రభృతి వి ♦ జ్ఞానిపుంగవు లొంది
నట్టి బ్రహ్మానంద ♦ మద్దియెంతొ
గీ. యెఱుఁగఁగోరినజనులాగ! ♦ మోగియుడుగుఁ

డల్లగౌరాంగుకౌఁగిళు ♦ లందుఁజిక్కి
సుభసతీలోకికానంద ♦ వితతిమఱచి
హాయిఁదల్లీనులైన భ ♦ వ్యాత్మకులను. 105

వ. ఇట్లు దీర్ఘకాలంబు గడచె, నంత నద్వైతాచార్యుండు శ్రీవాసుచెవి చెంతకేగి “మిత్రమా! యీదివ్యరూపం బిఁకఁ జాలింపరాదే! నాకన్నులకది దుర్భరంబుగనున్నది” యని గుసగుసలాడ శ్రీవాసుండు ‘నాకు నిది విలోకనాశక్యంబై యున్న’ దనియె; నంత భక్తులందఱొక్కచో రహస్యంబుగఁగూడి యాలోచించుకొని స్వామిసమ్ముఖమ్మునకుంజని ముకుళితహస్తులై వినమితాంగంబులతో నిట్లనిరి. 106

మ. ఒకభానున్ననలేని నీరసులకీ ♦ యుద్దండతేజశ్ఛటో
జ్ఝకసూర్యాయుతరూపమో యమరపూ ♦ జ్యా! చూడశక్యంబె? నీ
విఁక దివ్యాకృతిమాని యెప్పటియటు ♦ ల్హేమాంగదృక్ఛక్యబా
లకరూపంబునఁ దోఁచుమయ్య! ప్రణతు ♦ ల్గావింతుమేమచ్యుతా!

క. అన నిమిసవ్వచు మంచిది
చనెదన్నే ననుచుఁ బల్కి ♦ చయ్యననొకకే
కనుబెట్టి నేలపైఁగూ
లెను మూర్ఛ; ‘మహాప్రకాశ ♦ లీల’ యుముగిసెన్. 108

సీ. పద్మముల్ముకుళించు ♦ పగిది మూఁతలువడెఁ
గన్నెప్ప; లూపిరి ♦ గదలదయ్యెఁ
దనుచాలనంబెటఁ ♦ గనఁబడదొక్కింత
నాడియుగుండెయు ♦ నాడకుండె
శ్వాసపరీక్షింప ♦ నాసాబిలంబుల
బొంతఁబెట్టినదూలు ♦ పోఁగుఁగూడ

నిశ్చలంబైయుండె; ♦ నిమి యవయవతతి
యెటుత్రిప్పఁ దిరముగా ♦ నటులెయుండెఁ
గీ. దనువుబిఱ్ఱబిగియకుంట ♦ తనువుకాంతి
దఱుఁగకుంటయు; మైవెచ్చ ♦ తగ్గకుంట;
ప్రాణచిహ్నంబులీమూఁడె ♦ కానవచ్చెఁ
గాదువవన్నియు భీతిని ♦ గొల్పుచుండె. 109
క. తొమ్మిదిగంటలకాలం
బిమ్మాడ్కినె స్మృతినిదక్కి ♦ యెంతటియుపచా
రమ్ములుచేసిన లేవమి
ముమ్మరముగ భక్తపాళి ♦ పొక్కఁగసాగెఁ. 110
క. మృతుఁడయ్యెం గౌరాంగుఁడు
క్షితినిగ్గౌరాంగమైన ♦ జీవింతుమొ? మే
మతఁడరిగిన యెడకుంజను
వితముంజింతింప మొదలు ♦ వెట్టెదమిపుడే. 111
ఆ. ఆత్మహత్య పెద్ద ♦ యఘమని ధర్మశా
స్త్రములువల్కునరియె, ♦ నిమిగతింప
బ్రదుకఁజూచు, టన్న ♦ వారివాయువులుండ
నట్టిచోటనిలుచు ♦ టట్టుగాదె? 112
వ. అని యూరక విలపించువారలంగాంచి యొక్కమహాభక్తుం డన్న లారా! మీకేదో పిచ్చివట్టినట్లున్నది! భగవంతుండెక్కడ మరణం బెక్కడ? యెవ్వరైనవిన్నచో నవ్వుదు రిఁక మీయేడ్పులుసాలించి మనపూర్వపుణ్యఫలంబగు శ్రీగౌరాంగుం దేర్చుటకు నాకుఁదోఁచిన యొక్కయుపాయంబు సెప్పెదవినుండు. 113
గీ. రాధికాకాంత పొదరింట ♦ రాత్రిఁగృష్ణుఁ

గూడి తెల్లవాఱుటకూడ ♦ గుఱుతెఱుంగ
కుండదన్మయతనువాని ♦ యురముమీఁదఁ
గూర్కుచుండఁగఁ గాంచిప్పై ♦ కూర్మిచెలులు. 114

క. చెలియా! యుదయంబయ్యెను
వలపులుసాలించి వెడలి ♦ వత్తువ! రావా!
తెలిసిననాఱడిపుత్తురు
పలుగాకులు నిన్ను మమ్ముఁ ♦ బర్వేందుముఖీ! 115

క. అని సుస్వరములఁబాడిన
యనుపమవరా 'కుంజభంగ' ♦ మనుగీతాళిం
గొని చక్కఁగ గానంబుం
బొనరుత, మదివిని యతండు ♦ మూర్ఛన్దొఱఁగన్. 116

చ. ఇదిమనయంత్యగానమని ♦ యెంచియొనర్తము మిత్రులార! య
య్యదిపనిసేయకున్న మన ♦ మందఱ మిప్డె నిరాశఁబ్రాణముల్
వదలుదమన్న, నమ్మికను ♦ భక్తులు ధైర్యమునుఁబూని మూర్ఛమా
పుదుమని 'కుంజభంగము' ను♦బొంగుచుఁబాడిరియొక్కగొంతుకన్.

వ. అంత. 118

మ. పులకల్వొట్టెను మేనిపైని వెనుక, ♦ న్ఫుల్లాబ్జతుల్యంబులై
వెలసెన్గన్నులువిచ్చి, జృంభణముఁగా ♦ వించెన్నచీజుండు, భ
క్తులుగొండంతప్రమోదమంది హరి! శ్రీ♦గోపాలకా! యంచుఁ గే
కలనుంబెట్టిరి యాకసంబు భువియే ♦ కంబైనయట్లత్తఱిన్. 119

గీ. ఏమియిదియనియడుగ మ ♦ ఱేమిలేదు
దీర్ఘకాలము మూర్ఛనొం ♦ దితిరటంచు
పలుకువల్కిరి నిమికంత ♦ «మాన్యులార!
యెంతశ్రమపెట్టితినొకదా! ♦ యేనుమిమ్ము 120

క. అరనిముసమేనియు వృథా
పఱుపక హరిసేవసేయు ♦ భక్తులకాలం
బరయక వ్యర్థముసేసితిఁ
గరుణించిక్షమింపుఁ" డంచు ♦ గౌరాంగుఁడనెన్. 121

వ. అంత నితిసాహసించి యిట్లనియె. 122

గీ. ఈతుమాత్రప్రార్థనంబుల ♦ కేమి! నీకు
నాకు వీరికి నేఁడుని ♦ న్నయును నిద్రి
భోజనమునున్న గౌరాంగ! ♦ పోయిస్నాన
మాడి భుజియించి నిద్రింత ♦ మయ్య! వేగ. 123

వ. అన నందఱుంగడలిచని యట్లు గావించిరి. 124

క. ఏరూపంబుననిలలో
వారకనిన్బూజసేయు ♦ భక్తుఁడచలుఁడై
యారూపంబుననతనికిఁ
గారుణ్యపయోధి! రామ! ♦ కాన్పింతువుగా! 125

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగ చరిత్రము.

పంచదశాశ్వాసము.

శా. నానావర్ణవిచిత్రపుష్పముల వి ♦ న్యాణంపుఁ బత్రింబులన్
ఘ్రాణామోదకమంజుగంధముల నా ♦ కర్షించి భృంగాళికిన్
దేనెల్వోసెడుచెట్టురీతిని భవ ♦ ద్దివ్యాంగసమ్యగ్గుణౌ
ఘానీతప్రణతాళికిచ్చెదవురా ♦ మా! ముక్తిపీయూషముల్. 1

సీ. కాలమంతయువృథా ♦ యేలచేయఁగవలె
సోదరులార! యం ♦ చు నిమిసెప్పఁ
బగలురాత్రియుఁగూడఁ ♦ బచరింపసాగిరి
యేవైపునసోయొక్క ♦ యింటియొద్దఁ
గృష్ణకీర్తనములు ♦ కెరలిభక్తశ్రేష్ఠు;
లివిగాక శ్రీకృష్ణ ♦ వృత్తవిషయ
సత్ప్రసంగంబులు ♦ సల్పుచుండిరి; కూడుఁ
గూరుకువారికి ♦ శౌరినుడివె;

గీ. యప్పుడప్పుడు గౌరాంగుఁ ♦ డచ్యుతుఁడయి
యుచితబోధములనుజేయు ♦ చుండెవారి

కీనసమాచార మాపురి ♦ నెల్లయెడలఁ
బ్రాఁకి నిమి యీశ్వరత్వము ♦ బయలుపఱిచె. 2

క. ఎందఱో నమ్మికను శచీ
నందను భక్తులయిరింక ♦ నమ్మిక లేమిన్
గొందఱు విషయాసక్తులు
సెందఁగ లేరైరొ కింత ♦ శ్రీవరుకరుణన్. 3

క. గౌరాంగునిభక్తులలోఁ
బాఱులు పెక్కండ్రుగలరు ♦ పాఱులసంఖ్యన్
మీఱిరతనిశిష్యులలోఁ
జేరిన పెఱజాతివిమల ♦ చిత్తులు భక్తుల్. 4

ఆ. విష్ణుభక్తిరహిత ♦ పృథ్వీసురేంద్రుని
కంటె విష్ణుభక్తి ♦ కలితచిత్తుఁ
డైన యధమజాతి ♦ యతఁ డెన్నిమడుఁగులో
యెక్కుడంచు నిమి వ ♦ చించు నెపుడు. 5

శా. క్షుద్రానందములన్వ్యజించి భవసం ♦ క్షోభవ్యపేతాత్ములై
నిద్రాహారములన్దొఱంగి పవలు ♦ రేలు న్హరిధ్యానని
ర్నిద్రాంతఃకరణంబులన్వెలసి త ♦ న్నీరేజదృఙ్నామశుం
భద్రోర్జిత వాక్సుధల్గురియుచు ♦ న్భక్తాళివర్తించెదున్. 6

క. వారేమనుకొనెదరో యిఁక
వీరేమనెదరో యటంచు ♦ భీతిల్లక సం
చారముఁ బురిఁ జేయుదు ర
హ్వారి సురాపాయిచయము ♦ పగిదిన్వారల్. 7

ఆ. కంటినిండనిద్ర ♦ కడుపారఁదిండియు
లేని దివ్యసుఖము ♦ లీలఁగనుఁడి

ధారిణీశుఁ నేనిఁ ♦ జేరికిఁగొనసట్టి
వారివినయములును ♦ భక్తిఁగనుఁడి. 8

శా. ముల్లోకంబులవారియందమొకచోఁ ♦ బోఁగవిరాజిల్లున
ట్లుల్లాసంబునుగొల్పు మోమున విచే ♦ కోదారతాహీంకృపా
వాల్లభ్యాన్యజనోపకారగుణ స ♦ ద్భక్తితత్త్వమాదుల్మనో
హృల్లీలాకృతిఁదాల్చె నానిమిధరి ♦ శ్రీదేవుఁ డొప్పన్భువిన్. 9

క. భూతలమున లేఁడింతటి
పాతకియనువాఁడుఁ గృష్ణ ♦ భక్తింగొని సం
పూతాత్ముఁడయి తరించుట
కీతండ్రిని గంటఁజూచు ♦ టే తడవుగదా! 10

క. చిరసంచితపాపంబులు
విరిసెడు నిమిసొక్కసారి ♦ వీక్షించినచో
నిరు లేండ్లకొలఁదిఁగూడినఁ
గరదీపికఁ జూపఁగాని ♦ కలఁగితొలఁగుఁగా! 11

క. ఘోరతపంబులు సేసియు
దోరింపఁగరానియట్టి ♦ దురితములడఁగెన్
గౌరాంగుఁజూచుమాత్రన
గౌరాంగునికాలమట్టి ♦ కాలముగలదే? 12

సీ. శ్రీవాసునగతాళి ♦ సేసిన శాస్త్రిగ
ర్వితుఁడు విఖ్యాతపం ♦ డితుఁడున్న న
'చపలగోపాలు' న ♦ కపచారఫలముగా
మూఁడునాళ్లకె మైని ♦ బుట్టిపోయు
కుష్ఠరోరుజ; నాటఁ ♦ గోలె నాతండైదు
వత్సరంబులుబాధ ♦ పడెనుదాన;

నంతఁ బశ్చాత్తాప ♦ మంది దీనతవాఁడు
గౌరాంగుకడ కేగి ♦ కాళ్లమీఁదఁ
ఆ. బడి "క్షమించి వ్యాధిఁ ♦ బాపుమా! పుణ్యాత్మ!"
యంచు నేడ్చి యడుగ ♦ 'నట్లు సేసి
ప్రోవఁ బావనుండు ♦ శ్రీవాసుఁడగుఁ గాని
నేను జాల' నంచు ♦ నిమివచించె. 13

క. అంతటఁ జపలుఁడు శ్రీవా
సాంతికమున కేగి యెఱిఁగి ♦ యరుదెంచిన వృ
త్తాంతంబంతయుఁ జెప్పినఁ
జింతిల్లెను వానిఁ గూర్చి ♦ శ్రీవాసుండున్. 14

క. నీపైఁ గోపము లేదో
గోపాలా! నీదు వ్యాధి ♦ కుదురఁగఁ జేయున్
శ్రీపతియనునిముసమున నె
రూపఱె రోగంబు; మై సు ♦ రూపంబందెన్. 15

క. వెనువెంటనె గోపాలుం
డెనయుచు నెనలేని మోద ♦ మేపాఱ గౌరాం
గుని శిష్యుఁడయ్యెఁ దనశి
ష్యనికాయముతోడ భక్తి ♦ సాంద్రాత్ముండై. 16

క. ఒకతురకబట్టలను గు
ట్టుక బ్రిదికెడువాఁడు నిమిష ♦ టుత్వంబందం
బాకనాఁడు సూచి మోహా
త్మకుఁడై 'యల్లా' నుగంటిఁ ♦ దంద్రిసటంచున్. 17

క. ననురక్షింపుము పాపా
త్ముని దేవా! యంచుఁ జేరి ♦ పూతుండై భ

క్తి నిదాలిచి మున్నెన్నం
డెనయని యానందమెనసి ♦ యెసఁగెన్నురిలోన్. 18

ఆ. విశ్వమాతయైన ♦ విష్ణుప్రియాదేవి
బందుగుండు దేవు ♦ పట్లనాస్తి
కాధముండునైన ♦ మాధవాచార్యుండు
గ్రామ్యసుఖదకార్య ♦ కరణములను. 19

గీ. చాలకాలమువుచ్చి తాఁ ♦ జనుటగలిగె
నొక్కదినమున శ్రీవాసుఁ ♦ డుండునింటి
కచటఁజూచుటగల్గె గౌ ♦ రాంగునదియె
తరణసాధనమయ్యె నా ♦ తనికిబళిర ! 20

చ. తొలఁగెను నాస్తికత్వమును ♦ దుష్టతమైహిక చిత్తవృత్తులున్ ;
గలిగెమహాద్భుతంబుగ న ♦ ఖండపుభక్తి నిమింగనంగనే
యిలపయి గొప్పభక్తుఁడయి ♦ యాతఁడువ్రాసెను వెన్కఁగృష్ణమం
గళమనుగ్రంథరాజమది ♦ కల్మషహారి పఠించువారికిన్. 21

ఉ. 'పొందుముభక్తి' యన్ననిమి, ♦ పొందెడుఁదత్క్షణమెంతపాపియున్
గందొవలల్లవిప్పికని ♦ కమ్మమహాత్ముఁడవన్న వెంటనే
చిందులుద్రొక్కుబాలుఁడును ♦ శ్రీహరి ! శ్రీహరి ! యంచునిట్లు గో
విందకృపాసుధారసము ♦ విందిడె మిశ్రిజుఁ డెల్లవారికిన్. 22

ఉ. నాకృతివ్రాయెనంచు రఘు ♦ నాథుఁడు గంటను నీరువెట్టఁగా
వ్యాకులచిత్తుఁడై తనమ ♦ హాకృతి గంగనుద్రోసిసట్టి య
ప్రాకృతదివ్యవిగ్రహుఁ డ ♦ పారకృపామతి యుమ్మలించుఁ దా
లోకులకష్టముల్గనిన ♦ లోననియక్కఱ లేదు సెప్పఁగన్. 23

మ. తనకంటెన్దనభక్తులెక్కుడని చి ♦ త్తంబందు నీధాత్రిను
న్ననరస్తోమము చింతసేయవలె న ♦ న్భావంబుతోఁ దానుజే

సినసత్కార్యము లెల్ల నాసదయు లే ♦ చేకూర్చినారంచుఁ జా
టును గారాంగుఁడు, చిన్నికృష్ణునకుఁ దా ♦ టోటుల్స్వభావంబు లే.

చ. తృణనిభుఁడై వినమ్రితను, ♦ వృత్తుసదృత్తుశమక్షమాదులన్
గని, పరసంస్తుతుల్వినుచు ♦ గర్వము సెందక, దూషణంబులన్
వినికుపితుండుగాక, కడుఁ ♦ బెద్దగఁజేయుచు దూఱువారి, ధా
త్రినివసియించువాఁడె తగు ♦ దేవుని నిక్కపుభక్తుఁడంటకున్. 25

క. మనుజుండింద్రియసముదయ
మునుజంపఁగనేల? వలదు ♦ పూర్ణంబుగదా
నిని వశపఱుచుకయుండిన
వినోదమదిగొల్పువాని ♦ వీక్షణములకున్. 26

క. గరళకరాళవ్యాళము
ధరనుపకృతిసేయుఁ గొంత ♦ తానెదో, దానిం
బరిమార్పక కోఱలనుం
బెఱికివిడిచెనేని లేదు ♦ వెఱపెవ్వనికిన్. 27

గీ. పాములనుబట్టి బ్రతుకునే ♦ ర్పరులయెదుటఁ
బడగలెత్తుచు హాయిగాఁ ♦ బాటవినుచుఁ
జెప్పినట్టులు తిరుగుచుఁ ♦ జెలఁగియాడుఁ
బండ్లుపీఁకిన క్రూరస ♦ ర్పములు జగతి. 28

క. అని శిష్యాళికి నిమి బో
ధనమెప్పుడుఁజేయు; నొక్క ♦ తఱిని యశోదా
తనయుఁడగునొక్కతఱి నా
తనికై విలపించురాధ ♦ తానైపొక్కన్. 29

సీ. రమ్మునిత్యానంద! ♦ రా! నన్నుఁబట్టుకో
యింతంతగాదు నే ♦ నెనయుబాధ

జనులకు హరినామ ♦ మును విందు వెట్టఁగాఁ
దలఁచెదఁగాని యీ ♦ బలవదాఖ్య
హృదయంబులో సెల ♦ యేటిపోలికఁ బాఱి
యేమిచేయుదునయ్య! ♦ యేదిముంచు
జనులకు ఋణపడి ♦ తినినేను; దద్విము
క్తుఁడఁగాను వారిము ♦ క్తులుగఁ జేయ

గీ. నంతకాలము, దేహము ♦ నందుఁజిక్కి
యుంట కిదిసుమి కారణ ♦ మోసఖుండ!
యెవఁడు నాబాధలార్చువాఁ ♦ డీవుదక్కఁ
గష్టములు సెప్పుకోన నాకుఁ ♦ గలఁడెవండు? 30

క. అయ్యో! పాపార్తుల నే
ట్లయ్యా! రక్షించుటింక ♦ హరినామ మెవం
డయ్యా! వారలకిడువాఁ
డియ్యెలనని నిమివచించి ♦ యేడ్చున్నిగులన్, 31

క. వీరల నేఁచెడుపాపము
లారయ నాగుండెలవియు ♦ నన్నా! యంచున్
గౌరాంగుఁడు నితిమెడఁబే
రారటమునఁ గౌఁగిలించి ♦ యుడలఁగఁజొచ్చెన్. 32

క. పాపులఁజూచిననితనికిఁ
గోపము నేనయును లేవు ♦ కోమలహృత్సం
తాపోద్గత బాష్పాపగ
లేపారి స్రవించుఁగనుల ♦ నెడతెగకుండన్. 33

ఉ. దారులుగొట్టునొక్కపటు ♦ తస్కరుఁడుండు వనస్థదుర్గమా
గారముసొచ్చినిల్చె నిమి ♦ కాంచనకాయుఁ డొకప్పు, డంత నా

చోరుఁ డిదేమి పాపి యిలు ♦ సొచ్చుటఁ గల్గెను స్వామి! మీకరన్
ధీరుఁడవు న్మహాత్ముఁడవు ♦ నీవనె మిశ్రసుతుండు వానితోన్. 34

క. చెడుపనులు సేసి బ్రతికెడు
కడుపాపాత్ముఁడను నేను ♦ కట్టా! నను మహా
త్ముఁడవని స్తుతింతు రేలని
సుడివాల్దొరతోడ నుడివెఁ ♦ జోరుండంతన్. 35

వ. దానికి నిమి యిట్లనియె. 36

చ. ఎఱుఁగుదు నిన్మహాత్మునిగ ♦ నెందుల కీశకు వత్తుఁగాని చో
ముఱికి పటంబులోపల స ♦ మూల్యపు రత్నముఁ గట్టవచ్చుఁ జూ
పఱుగను నీశరీరమది ♦ పాపము లెన్నియొ చేయుచున్నఁ బాఁ
తఱవడి భక్తిరత్నము స ♦ దా వెలుఁగొందెడు దానిలోపలన్. 37

క. అది పైకిలాగి చూపినఁ
గద! నీ మాహాత్మ్యమెంతొ ♦ కననగుననఁగా
నుదితాశ్రుల వాఁ డడిదము
వదలి నిమిం దవిలిపోయె ♦ భక్తిన్ స్వాంటన్. 38

క. ఒకదుష్టులలోఁ దుష్టుని
వికచాంబుజలోచనుండు ♦ వీక్షించి యొకశి
క్షఁక వీనిం బ్రోచుట యె
ట్లోకో యని కన్నీళ్లు రాల్చె ♦ నుర్విఁ బొటపొటన్. 39

ఉ. అంతట వాఁడు వచ్చి చర ♦ ణాబ్జములంటి నమస్కరించి పా
పాంతక! యూఱడిల్లు సర ♦ కార్తులనైన సహింతుఁగాని నీ
వంతను జూడఁజాల సభ ♦ వా! భవదంఘ్రిపవిత్రరేణు వ
త్యంతపు భక్తిశీర్షమునఁ ♦ దాల్చి భజించి తరింతు నేననన్. 40

ఆ. కోరపూతిగంధి ♦ కుంఠితాస్పృశ్యతా
యంబువారిఁజూచి ♦ సాశ్రుఁడౌచు
నేగి మిశ్రసూతి ♦ కౌఁగిలింపఁగఁ బటా
పంచలౌను వారి ♦ బాధ లెల్ల. 41

ఉ తాఁకులఁజూపుల న్స్వచరి ♦ తంబులమాటల దుష్టపాళి న
స్తోకకృపాళువైన నిమి ♦ శుద్ధమనఃకృతకృత్యపాళిగా
నీకరణించొనర్చె నతఁ ♦ డీశ్వరుఁడౌటఁ, గుబుద్ధిమానవుల్
వాకొను నల్పబోధనపుఁ ♦ బల్కులుమార్చునె దుస్స్వభావులన్. 42

గీ. భక్తివైరాగ్యగుణపరి ♦ పక్వచిత్త
కలితులును గృష్ణనామసం ♦ కథనపటువు
లైన నితిహరిదాసుల ♦ నర్మిలి నిమి
పిలిచి యొకనాఁడు వారితోఁ ♦ బలికెనిట్లు. 43

గీ. అర్థమతవైదుషీయోగ్య ♦ తాస్తికత్వ
తనుమనోబలబంధుత్వ ♦ తారతమ్య
ములనుజూడక కేవల ♦ మోక్షదాత
లౌచు నింటింటికరిగి యి ♦ ట్లనుఁడిమీరు. 44

ఉ. సోదరవర్య! నాదెసను ♦ జూడుము; దేహమశాశ్వతంబు; దే
హాదిసుఖేప్సముఖ్యపురు ♦ షార్థము నేమఱియుంటివయ్యయో!
యాదవవంశమండనుఁడు ♦ దాసుఁడు కృష్ణుఁడు సర్వపాపవి
చ్ఛేదకుఁ డాతనింగొలిచి ♦ చింతనసేయుము వానినామమున్. 45

క. అనిసెలవిచ్చినఁ 'జిత్తం'
బని భక్తద్వయము ప్రతిగృ ♦ హద్వారము పొం
తనునిలిచి 'కృష్ణ! శ్రీహరి!'
యనిపల్కఁగనింటి వార ♦ లర్థిభ్రాంతిన్. 46

ఆ. తెలుపుదెఱచివచ్చి • తండులంబులుముష్టి
పెట్టఁబోవ వారు • వెఱఁగుఁ జెంది
బిచ్చమెత్తమేము • విడివడఁగా లేదు
కృష్ణభక్తిఁగొనుఁడి • యిత్తుమనఁగ. 47

క. కొందఱు ధన్యులు పరమా
నందంబున భక్తులైరి; • నమోత్తరముల్
కొందఱువల్కిరి; తస్కర
బృందంబిదియనిరి కొంద • ఱెంతయుభీతిన్. 48

గీ. పీటనుండువయోవృద్ధ • విప్రవరులు
యశమునొందిన పండితు • ల్స్వాతిశయపుఁ
జూపులను భక్తయుగమును • జూచి యాత్మ
పాండితీగర్వ మేపారఁ • బలికిరిట్లు. 49

శా. సాంగామ్నాయ సదాగమాంతచయ భా • ష్యగ్రంథ విజ్ఞాన ము
త్తుంగప్రౌఢిమఁ జూఱకొంటిమి, లస • ద్యోగక్రియల్ నేర్చి మా
యంగవ్రాతము ముద్దసేసితిమి బ్ర • హ్మాలోకనాసక్తి ; మా
కుం గాన్పింపఁడతండు మూఢులిఁక జో • గుల్మీరు సూపింతురే? 50

క. చదువెఱుఁగని మూర్ఖులు న
మ్ముదురేమో! మీరువల్కు • మోసపుమాటల్
చదివిన పెద్దలకడ నిటు
వదరక మీరింకఁజనుఁడి • వచ్చినత్రోవన్. 51

క. ఏకఫణితిఁ జెవిగోసిన
మేఁకలవలె నఱచుచిట్లు • మిట్టిపడెదరీ
పీఁకవదలి వడినేగుఁడు
పోకార్తుము మీదుపొగరు • పోవకయున్నన్. 52

ఆ. ఇటులు తూలనాడు ♦ చటులస్వభావులఁ
జూచి « యదయుఁడౌచుఁ ♦ జొనిపె మనల
స్వామియిట్టిపనుల ; ♦ భక్తిని వెంటనే
యందునట్లు సేయఁ ♦ డయ్యోజనుల » 53

క. అని నితి హరిదాసునితో
డను విసుగున బల్కఁ గటక ♦ టా ! యనకిట్టుల్
ఘనకార్యము లీధరలో
నొనగూడునె శ్రమముపడక ? ♦ యొడయఁ డెఱుఁగఁడే ? 54

క. ఈ యాలస్యము సేయుట
యేయద్భుతములకుఁ గతమొ ♦ యెవ్వఁడెఱుఁగు నీ
నాయల్పపుటూహల నహి
శాయి రహస్యంబుఁ దెలియఁ ♦ జాలుదుమయ్యా ? 55

క. హరిదాసుఁ డిట్లువల్కఁగఁ
« బురిలో సోదరులు విప్ర ♦ ముఖ్యులు లా యి
ర్వ్వురుగలరు జగన్నాథుఁడు
మఱి మాధవుఁడనెడువాఁడు ♦ మాన్యచరిత్రా ! 56

ఆ. మొదట వారికడకుఁ ♦ బోయి శ్రీహరిభక్తి
నియతిఁ గఱపుదమ " ని ♦ నితియనంగ
నట్టివారికడకె ♦ యాదిని బోవుద
మా ! యని హరిదాసుఁ ♦ డడిగెనితిని. 57

వ. నితి యిట్లనియె. 58

సీ. ఈపట్టణంబున ♦ కేలికయామున
ల్మానస్థాందుఖాజియ ♦ స్మహితుక్రింద
పీరు కొత్వాలులు ; ♦ విప్రులై పుట్టియుఁ

జండాలకృత్యము ♦ ల్సలుపువారు
బలశాలులందఱ ♦ వశులుగాఁ జేసిక
కావింతుర్ పల్దుండ ♦ గములు పురిని
శక్త్యుపాసనమిష ♦ సలుపుదురామిష
భక్షణంబును సురా ♦ పానమెపుడు

గీ. పేరుసెప్పిన నూరంత ♦ బెగడునట్లు
బుఱ్ఱలంగొట్టి విత్తంబుఁ ♦ బోగుసేసి
మత్తు లైఘూజిభయమను ♦ మాటలేక
స్త్రీలఁ జెఱగొని చెఱపుచుఁ ♦ జెలఁగుచుంద్రు. 59

క. దురితముల పుట్టలింతటి
మొఱకులు భువిలేరు వీరి ♦ ముందఱఁ బురిఁగాఁ
పురమెట్లు పొసఁగుఁ జదువుల
మరగి జనులు వీరిబాధ ♦ మఱవకయున్నన్. 60

ఆ. ఇట్టి నరపశువులఁ ♦ గృష్ణభక్తులఁ జేయ
వలనుపడియొనేనిఁ ♦ బట్టణంబు
వారలందఱొక్క ♦ సారి గౌరాంగుని
వారలౌదురతని ♦ పదములంటి. 61

మ. అనిచెప్ప న్హరిదాసుఁ డిద్ది కడు శ్లా♦ఘ్యంబె! సరే! కానివా
రినిదర్శించి హరిన్భజింపఁగ, రుహో ♦ ద్రేకంబుననోఁదవ
చ్చినఁ గావించెడికార్యమేది? యన నా ♦ శ్రీకాంతుఁ జేదిక్కు దం
డనముల్నీకలవాఱె; లెమ్మనియె నా ♦ నందుండు లేనవ్వులన్. 62

గీ. పోయి యంతనాబ్రాహ్మణ ♦ బ్రువులయెదుట
నితియు, వెన్కను గాముండు, ♦ నిలువఁబడిరి
'తండ్రి, కృష్ణుఁడుమిమ్మోమ్మము ♦ త!' మనెనొక్కఁ

‘డన్నలారా! హరినిగొల్వుఁ’ ♦ డనియె నొకఁడు. 6

గీ. పాదతాడిత రౌద్ర స ♦ ర్పములపగిది
లేచి విప్రాధములు “పొండి! ♦ లెంపకాయ
లన్నినక లేచిపొండి వై ♦ శంబ” యనుచుఁ
దూలనాడిరి కృష్ణభ ♦ క్తులనుగనలి. 64

ఉ. తిట్టుల లక్ష్యపెట్టక ని ♦ తిన్ హరిదాసుఁడు నిల్వఁజూచి వీ
రట్టిటు సేయఁబోవరని ♦ యాధరణీసుర యుగ్మమంతలోఁ
బుట్టినకోప మిన్మడిని ♦ బొందఁగ నౌడులు పంటనొక్కి చీ
కొట్టి మహాత్ములన్వడలఁ ♦ గొట్టెను దెబ్బలుగొట్టి గెంటుచున్. 65

వ. ఇట్లవమానితులై చనిన పిమ్మట నిత్యానందుం డయ్యో! వీరిపాపం
బులెట్టుకడ ముట్టునని చింతాక్రాంతుండై కంటఁ దడిపెట్టుకొని
హరిదాసుతో నిట్లనియె. 66

శా. అన్నా! యొక్క మహోపకారమును జే ♦ యంగావలె న్నీవు; నీ
వన్నాప్రాణము మిశ్రసూతి కతనిం ♦ బ్రార్థించి యీమూఢుల
న్దిన్నంజేయుము భక్తవాళి! మఱవ ♦ న్నే నెన్నఁ డీమేలు నా
ప్రన్నతాణున కెంత కార్యమిది ప్రో ♦ వన్బుద్ధి పుట్టించితేన్. 67

ఉ. ఇచ్చజనించెనే జగము ♦ నెల్లను బ్రోవఁగలాఁడవయ్య శా
ర్ఙిచ్ఛగుఁ దన్మలాటవిహ ♦ రింపఁగ నీయుపకారవాంఛ; వా
రచ్చపుభక్తి శ్రీహరిక ♦ టాక్షమునం గొనుసట్టి కాలమున్
వచ్చెను రమ్ము పోదమని ♦ పల్కెను దాసుఁడు మిత్రవర్యుతోన్.

గీ. ఉభయులరిగిరి గౌరాంగు ♦ నొద్ద కతనిఁ
గనినతోడనె వారికిఁ ♦ గల సమస్త
శాంతిశక్తులుసూపి య ♦ నంతరంబె
యడుగుదము స్వామి ననునూహ ♦ పొడమెమదిని. 69

వ. హరిదాసుఁ డిట్లనియె. 70

చ. ప్రజకిటు కృష్ణభక్తి బల ♦ వంతముగాఁ గొని యిచ్చుచున్నఁడు
న్నిజముగ నేనెఱుంగనితి ! ♦ నేర్వఁగవచ్చును శాంతచిత్తులౌ
సుజనుల కెంతయైన నిఁకఁ ♦ జూచినఁ బైఁబడు బ్రాఁగుఁబోతులౌ
ద్విజకులహీనవర్తనులు ♦ వీరలరొద్దకె యేలపోవలెన్. 71

వ. నితి యట్లనియె. 72

మ. మనగౌరాంగుని చిత్రచిత్రకృతి మ ♦ ర్మంబుల్గనన్నేర్తుమే ?
చనుమంచు న్మరికొల్ప నెమ్మదిని వి ♦ శ్వాతార్తియౌ నాతఁడే
మనిచెప్పందగుఁగాని విప్రియుగ చ ♦ ర్యాజన్యపాపంబులన్
గనినన్నన్నులనీరువచ్చు ఖలుల ♦ న్గావంగఁదప్పేసఖా ! 73

వ. అంత. 74

మ. హరిసంకీర్తనసల్పు వీధిన ప్రజా ♦ త్యంతాపదాపాద్యనై
కరుపాత్రకాంత మనస్కులిర్వురును జో ♦ క్యంపుంబటాగారముల్
నెరయన్నిల్పి వసింపఁగోల్పులుల గా ♦ లింబిల్చు వెంటన్మృగో
త్కరముల్వాఁకెడు మాడ్కిఁ బాఱిరి విభీ♦తస్వాంతులైయుండఁజున్. 75

గీ. పాఱిపోకుండ నిల్చిన ♦ వారలైనఁ
బగటనే తోడుచూచుక ♦ పైకివత్తు
రిరులు వ్రాలినపిమ్మట ♦ నిండ్లుదూఱి
వెడలిరారు మఱలఁ బ్రొద్దు ♦ వొడుచువఱకు. 76

వ. ఇంక సోత్కంఠస్వాంతులై నిత్యానందుండు. 77

శా. ఈవేళన్నిసిఁ గృష్ణకీర్తనము నెం ♦ తేభక్తిఁ జేయంగ దు
ర్భావ్యోపేతులకర్ణముల్గదిసి యా ♦ భవ్యంపు గానంబు స
ద్భావంబుల్నెలకొల్పి దౌష్ట్యమునడం ♦ పంజాలు గౌరాంగుఁడే
కావించున్మతభీష్టసిద్ధియని వ ♦ ర్ణించు మిత్రాళితోన్. 78

చ. ప్రతిదినమం దీసరణిగతి ♦ భక్తులు మిశ్రసుతుండుఁగూడి య
చ్యుతభజనంబుసల్ప నది ♦ శ్రోత్రములంబడె రాత్రినంతఁ దో
షితమతి విప్రసోదరులు ♦ చెచ్చెర లేచి కరంబులన్నరా
యుత కలశంబులన్గొని మ ♦ హోద్ధతివచ్చిరి గానలోలురై. 79

చ. తలుపులు వేసి గట్టిగను ♦ దారిబిగించుటచేత వారు లో
పలికరుగంగఁ జాలక య ♦ పారముగాఁగరతాళకంఠమ
ర్దళమృదుభక్తిని స్వనమ ♦ రంవమువీనుల, నోటఁ జేతులన్
గలసురఁగ్రోలుచుండిరి య ♦ గారబహిస్థలి రాత్రియంతయున్. 80

క. గోవింద గానములువిని
కావించుచు నర్తనములు ♦ కాదంబరినిన్
ద్రావుచుఁ బెనుభూతంబుల
నైవడిఁ గునుకక యొరేయిఁ ♦ గడపిరి విప్రుల్. 81

మ. వఱువాతన్హరిభక్తపుంగవులు శ్రా ♦ వ్యంబైన గానంబునాఁ
పి. రుడావేశముచేతఁ దుచ్ఛులధిపు ♦ న్బీడింతురన్భీతినం
దఱు గౌరాంగునిమట్టునిల్చి గుమిగా ♦ ద్వారంబునుం దాఁటి స
త్వరులై వీధిఁబట్టిపోవునెడ మో ♦ దంబంది యాయిర్వురున్. 82

క. గౌరాంగునిగని మోయ
య్యా ! రాతిరిఁబాడినట్టి ♦ యనుపమ మృదుశృం
గారపు నాటకకీర్తన
లేరివి ? యెక్కడివటంచుఁ ♦ బృచ్ఛింపంగన్. 83

క. దానికి మార్వల్కకు దా
సీనత నిమిదాల్చి చనియెఁ ♦ జెచ్చెరనయ్యా !
హీనులు దరింపలేరై
రీనాఁడునటంచు నితి ద ♦ పించెన్మిగులన్. 84

వ. అంత. 85

మ. హరిదాసున్నితిఁగూడి క్రమ్మఱ హరి♦ధ్యానావబోధేచ్ఛ భూ
సురగేహంబులకేగి "కృష్ణపదము♦ల్బుద్ధాత్ములై కొల్చి సో
దరులారా! తరియింపుఁ" డన్నన తిరా♦ దర్పంబైనరూపంబులన్
దఱుమంజొచ్చిరి వారు దిట్టుచు మదాం♦ధత్వంబునన్భక్తులన్. 86

గీ. ముందుభక్తులు వెన్కను♦ భూసురులును
బరువులెత్తిరి చూపఱు♦ వెఱఁగుసెంద
సింక దొరకరు వీరని♦ కొంకకొంత
వడికిఁ దిరిగిరి వెన్కకు♦ బడలివారు. 87

శా. గౌరాంగుడును భక్తులుండునెడ దు♦ర్గర్వప్రచండాత్మకుల్
డేరావేసినదాదిగాఁ బ్రజల గుం♦డెల్గొట్టుకోఁ దొట్టి నా
క్రూరుల్సేసెడి వన్నిసైఁచినను ని♦ర్దోష ప్రశాంతాత్మకుల్
వారిభంగినగౌరవించుటది సైఁ♦పన్లేక భక్తర్షభుల్. 88

వ. గౌరాంగునొద్ద కామధ్యాహ్నంబునసే యొక్కమ్మడిసేగి చేతులు జోడించుకొని యెఱ్ఱవాఱినమొగంబులతో నామాధవజగన్నాథు లు వెట్టుబాములన్నియు విన్నవింప నిశ్చయించుకొని నిలువంబడ నాతండు దరహాసచంద్రికాశోభితం బగువదనంబువారి వంకకుఁద్రి ప్పి 'యిప్పుడేలవచ్చితి' రని యడుగ. 89

సీ. స్వామి! వీరలువెట్టు♦ బాధ యింతంతని
మనవి సేయఁగజాల♦ మనియె నొకఁడు
ప్రభువరా! సుందరీ♦ రత్నంబులకు మాకు
వాటిల్లెఁ జేటని♦ పలికె నొకఁడు
నితికి దాసునకిట్టి♦ గతివట్టె మేమింక
నెట్లునిల్చుట యని♦ యేడ్చె నొకఁడు

భక్తిఫలంబు దె ♦ బ్బలుఁ దిట్లుఁ దలవంపు
లయ్యోఁగా! యయ్యయ్యో! ♦ యనియె నోకఁడు
గీ. మమ్ము రక్షించు టటులుంచి ♦ మహితతేజ!
తొలుత వీరలపాపము ♦ ద్రోలఁగఁ జేసి
పోచినంగాని పురియెల్లఁ ♦ బొలియుననిరి
భక్తులందఱుఁ బతితపా ♦ వనునియెదుట. 90
వ. నితి గౌరాంగున కభిముఖుండై యిట్లనియె. 91
మ. జమలిద్దండము నీకుఁ గృష్ణునికిఁ గీ ♦ చండాలుల స్భక్తిర
త్నములంజేసెడుదాఁక వీటికి జన ♦ ద్ధ్యంబుబోధింప; లా
భము లేదయ్య భవత్ప్రభావమును జూ ♦ పన్నాకు నట్టింట; స్వా
మి! నీపాపపవిత్రకృచ్ఛ్రపథము ♦ న్నెగ్గించుకో మ్మయ్యెడన్. 92
వ. గౌరాంగుం డిట్లనియె. 93
ఉ. ఇంతటిపాపకర్ములె మ ♦ హీసురవంశజు? లట్టులైనఁ దా
మెంతటిబాధఁ జెందెదరో ♦ యింతయు వారలెఱుంగ రక్కటా!
శాంతినిగొల్పి పాపములఁ ♦ జయ్యనఁ జెండి సుఖంబుఁ గూర్పఁ గం
సాంతకు నామమొండె యగు ♦ నన్యము దోఁచదు నాదుబుద్ధికిన్. 94
ఉ. ఇందఱు భక్తశేఖరులు ♦ నిందఱు లోకహితైకతత్పరుల్
డెందములందు వీరలక ♦ డింది యఘంబులు డిందఁ గోరుచోఁ
జెందకపోరుభక్తి; యిఁకఁ ♦ జెచ్చెరఁ బిల్వుఁడీ భక్తవారమున్
ముందఱకేగి నేర్పుదము ♦ మోక్షసుఖప్రద కృష్ణనామమున్. 95
క. అనునంత విప్రకులపాం
సనులిఁకఁ దరియించిరంచు ♦ సంబరపడుచున్
వినుతించిరి భక్తులు హరి
వనమాలీ! కృష్ణ! భక్త ♦ వత్సల! యనుచున్. 96

వ. ఇట్లు హరినామోచ్చారణంబుసేసి వారు సల్లడలకుం బరువులెత్తి చు
ట్టుపట్లనున్న తోడిభక్తులందఱ సమావేశంబుసేసి నగరసంకీర్తనం
బునకు సర్వంబు సిద్ధపఱిచిరి. ఈభక్తులలో ననేకులు సకలవిద్యా
పారంగతులు వృద్ధులు నైనను హరిభజనం బొనర్చుచు వీథులందిరు
గుట కించుకయుఁ గొంకరైరి. ముఖంబుల నూర్ధ్వపుండ్రంబులును
మెడలఁ దులసితావళంబులును జేతులఁ దాళంబులును గాళ్లఁ జిఱు
గజ్జెలును ధరియించి యందఱు వెడలిరాఁగ నవద్వీపంబు సారూ
ప్యముక్తాకీర్ణం బగుమహావైకుంఠంబు కైవడిఁ గాన్పించె. మృదం
గనాదంబులు భక్తుల కంఠరవంబులతో సమ్మేళనంబుగాంచి శ్రవః
కుహరంబుల న్ప్రవేశించి మనంబుల నిష్కల్మషంబులుగఁ జేసి శ్రీ
హరిభజన సముచితస్థితికిం దెచ్చె. అంత సకలదురిత భంజకుండును
బరమదయాళుండు నగుశ్రీహరి యనంతకల్యాణనామంబులు లలిత
పదాలంకార భూయిష్ఠంబు లగుగీతికలం బొందుపఱచి గానంబుసే
యఁ జేయువారును వినువారునుంగూడ భక్తిపారవశ్యంబునొంది
నాట్యంబులొనర్ప మొదలువెట్టిరి. క్రమక్రమముగ భక్తానీకంబనేక
నదీసంగమోత్తుంగతరంగ శోభితంబగుమహార్ణవంబుపగిది జనబహు
ళంబై యమంద నేత్రానందం బొసంగె. 97

చ. తొలుత హసించుచు న్గనిన • దుష్టులుఁగూడను గృష్ణనామసం
కలిత సునాదగీతములు • గర్ణములం బడువెంటఁ గన్నులన్
జలజలరాల్చి బాష్పములు • చక్రినుతించుచుఁ బోవువారిలో
పలఁ జొరఁబాఱి యాడుచును • బాడుచు నేగిరి భక్తవాళులై. 98

ఉ. ఘోరతపంబులన్దను వి • కుంఠకకర్మముల న్రసాంచితా
హారనిరోధకవ్రత చ • యంబుల నేఁచక యీమనోహరా
కారుఁడు మానవాళికిడెఁ • గా! యపవర్గ మహాసుఖంబు సం

సార దురంతదుఃఖముల ♦ మాపుచుఁ బాటల నర్తనంబులన్. 99

గీ. నిఱియు దాసుఁడు ముందఱ ♦ నిలిచియుండ
వెనుకఁ బార్శ్వంబులందు న ♦ విరళముగను
భక్తులంటిరానొప్పె వి ♦ శ్వంభరుండు
రిక్కలనడిమి కల్వల ♦ ఱేనిపగిది. 100

ఆ. పూర్ణభక్తిదీప్తిఁ ♦ బొల్పారుమోములఁ
గెరలి మిన్నుముట్టు ♦ కీర్తనముల
నొడలుమఱచి చేయు ♦ నురునర్తనంబులఁ
జూచి యెవ్వఁడిలను ♦ జొక్కకుండు? 101

గీ. భక్తసంఘంబుననె నిట్లు ♦ బ్రాహ్మణాధ
ములు వసించెడు పటగృహం ♦ బులయెదుటకు ;
నంతనాగానములు సుప్తి ♦ నడఁగియున్న
చెనఁటిపాఱుల పాపుఁ ♦ జెవులఁబడియె. 102

సీ. సాధువులంబట్టి ♦ చాఁగొట్టినట్లు దా
రులుగొట్టి ధనహృతి ♦ సలిపినట్లు
కులసతీమణులను ♦ బలిమిఁ బట్టినయట్టు
లిండ్లకు ననలమం ♦ టించినట్లు
దారిఁబోయెడువారిఁ ♦ జీరిదూఱినయట్లు
శిష్టవిప్రుల గేలి ♦ సేసినట్లు
నంజుడుముద్దలు ♦ నంజుకతిన్నట్లు
తృప్తిగాఁ గల్లుత్రాగి ♦ త్రేన్చినట్లు

గీ. పాపకృతులెన్ని జాగ్రద ♦ వస్థయందుఁ
జేయుటలవాటొ యవియెల్లఁ ♦ జేసినట్లు
స్వప్నములుగాంచి నిద్రించు ♦ వార లిపుడు

కన్నులఱవిచ్చి చూచి మే ♦ ల్కాంచిరంత. 103

గీ. రాత్రి నిర్నిద్రతను జెడఁ ♦ ద్రాగి నిదుర
నిపుడు మునిమాపుదాపున ♦ నెనసియున్న
వార లెంతయుఁ గినిసి సే ♦ వకులతోడ
ఘోషనాఁపుడియని వెండి ♦ కునికిరంత. 104

గీ. దండడినిబోయి భటులు సం ♦ త్రాసపెట్టి
యాఁగుఁడాఁగుఁడియని చాల ♦ నఱచి రంతె
కాని భక్తులు మునుపటి ♦ కంటె నెక్కు
డైనభక్తిని జేసిరి ♦ హరిభజనము. 105

శా. అంత న్వారలువోయి భక్తతతి మా ♦ ర్గ్యంబెల్లఁ జెప్పంగనేఁ
డంతంబందెడు వీరి మర్కటపుఁగృ ♦ త్యంబుల్సరే! యంచు దు
ష్టాంతుల్చివ్వున లేచి ఘోరదహన ♦ జ్వాలాస్ఫులింగంబు ల
క్ష్యంతర్భాగము లేచి క్రిక్కఁజని ర ♦ త్యంతాగ్రహాయత్తులై.

గీ. పండ్లు పటపటఁగొఱుకుచుఁ ♦ బైని గుడ్డ
లైనఁ దిన్నగఁగప్పకో ♦ కాఁకరమున
భక్తులను జంపవచ్చిరి ♦ పైకిఁగాని
మఱచిపోయిరి కత్తుల ♦ మాటయేమొ. 107

క. జనముఖమున నిఱియుంటం
గనినంతనె మండిపడిరి ♦ గంతుల నిడుచుఁగా
మును పేరెచ్చినయెద్దులు
గని యెఱ్ఱపటంబు రేఁగు ♦ కరణిన్వారల్. 108

ఉ. కన్నుల నీరువెట్టుకొని ♦ గద్గదికన్నితివల్కెఁ "కృష్ణమూ
ర్తిన్నలినాయతాక్షు విను ♦ తింపుఁడి సోదరులార! కొల్వఁడీ
పన్నగశాయి సాటిచెలి, ♦ బంధుఁడు, దైవము గాసరాఁడు మే

వారిఁదిలకించి దౌష్ట్యంబుఁ ♦ బట్టివిడి
భయదగంభీరవాక్కులఁ ♦ బలికెనిట్లు. 118

ఉ. సిగ్గులులేవె మానితిని ♦ జేసితిరిట్టులు, మీకు నాతఁడే
యెగ్గులుసేసె? శాంతుఁడు య ♦ తీశ్వరుఁడు న్గరుణాంతరంగుఁడై
లగ్గొనరింపవచ్చిన ల ♦ లాటము భగ్నముసేసినారు, మీ
పగ్గియు శౌర్యమున్నృకుల ♦ పాంసనులార! నుతింపశక్యమే? 119

క. ఊరికిఁగ్రొత్త; కఠంబున
మారకసాధనము లేదు ♦ మాధవుభక్తిన్
నేరుపవచ్చెను వీనిం
దోరింపఁగఁ బూనుటంత ♦ దురితముగలదే? 120

వ. అంత. 121

ఆ. ఇండ్లుదోఁచికొనుట ♦ యిల్లాండ్రఁజెఱుచుట
హత్యలేచిచేయు ♦ టాటపాట
లైన క్రూరతములు ♦ ప్రమానుపాటున విని
రిన్నిమందలింపు ♦ లేమియనక. 122

వ. గౌరాంగుండు వెండియు నిట్లనియె. 123

చ. పుడమిని విప్రవంశమునఁ ♦ బుట్టియు వాకొనరాని వెన్నియో
చెడుగులొనర్చినారు; తగు ♦ శిక్షను జేయుదుమీకు; నెవ్వఁడున్
గుడువకతప్ప దాత్మకృత ♦ కుత్సితకర్మఫలంబు; మీమదం
బడఁచి సుశీలురన్మనుచు ♦ న్నాతఁడు లేఁడని యెంచినారొకో. 124

సీ. అని పల్కునెడను జ ♦ ల్లనిచూపుఁ గన్దోయి
పరుషతామ్రచ్ఛవు ♦ ల్గురియఁదొడఁగె
నిద్దంపుటద్దంపు ♦ నెమ్మోముఁ జెక్కుల్లుఁ
జిగురాకువీఁకను ♦ జేగుఱించె

నురుఫాలఫలకంబు ♦ గరగరికలువీడి
చూడఁ దీక్ష్ణంబౌచు ♦ సుళ్లువాఱెఁ
గన్బొమసింగాణి ♦ కవవంపుసొంపేది
కదిసి గ్రంథిలతఁజేఁ ♦ గట్లుజిమ్మె

గీ. నురముపైఁ బచ్చువల్లెవా ♦ టూర్ధ్వవడిని
బైకిఁ గ్రిందికి లేచుచుఁ ♦ బడుచునుండె
నభయహస్తంబు దుర్నిరీ ♦ క్ష్యంపుటుగ్ర
దహనకీలల చక్రంబుఁ ♦ దాల్చియుండె. 125

వ. అంత. 126

శా. శ్యేనంబున్గనుపావురంబుల క్రియ ♦ న్సింగంబుగాన్పింప స్వ
స్థానోత్తంభితమైన లేళ్లగతి సం♦త్రస్తాత్ములై యెంతయు
న్మేనుల్గంపమునొంది చెమ్మటలచే ♦ నిండంగఁ జేమోడ్పుల
న్మానంబుల్దిగనాడి నిల్చిరి జగ♦న్నాథుండుఁ దద్భ్రాతయున్. 127

శా. దోషుల్దండన కర్తసమ్ముఖమున ♦ న్దోర్బంధముంబొంది సం
భాషింపన్ధృతిలేక నిల్చునటులీ ♦ పాఱుల్ప్రాగర్వ దు
ర్వేషంబుల్విడి చింతనొందిరి తము ♦ న్విశ్వంభరుండోముని
రోషంబంది సుదర్శనంబనిపి ని ♦ ర్మూలించునో యంచటన్. 128

క. నక్రంబున్దుర్వాసుని
జక్రిని దూఱినటువంటి ♦ చైద్యున్నుద్ద
ర్వక్త్రంబై యేఁచినయీ
చక్రముఁ గనఁజాలమనిరి ♦ చకితభ్రాతల్. 129

గీ. అనిలకంపితపత్రాయి ♦ తాంగులౌచుఁ
దలఁకుచుండెడు విప్రుల ♦ దైన్యమరసి
రూక్షమార్తాండకరసన్ని ♦ భేక్షణముల

వారిఁగనుచుండు ప్రభువుకో ♦ పంబునరసి. 130

గీ. నిమికడకునేగి నితి "కృపా ♦ నియతిపేరి
నజ్ఞులనుగాచి రక్షింపు ♦ మయ్య! స్వామి!
నీకరంబులు దాఁకంగ ♦ నేమహాత్మ!
తుతిని గల్గినబాధలు ♦ సమసిపోయె." 131

క. అని చుబుకమంటి ప్రతిమా
లిన నిమి యాగ్రహపుదృష్టి ♦ లేశముఁబోకుం
టను గాంచి నితి భయంపడి
కనుఁగవ బాష్పములుగాఱఁ ♦ గా నిట్లనియెన్. 132

సీ. పూర్ణశిష్టోత్తముల ♦ హో! వీరు గౌరాంగ;
మైనఁజెల్లునె సమ ♦ యంబుమఱవ?
నీయవతారమం ♦ దెన్నఁడు లోకర
క్షణముకై భీకర ♦ శస్త్రమెద్ది
ధరియింపనంటివి; ♦ కరుణతో మోహానాం
గంబుతో మనసులఁ ♦ గరఁతునంటి
సత్కృపాగళదశ్రు ♦ సందోహమునఁబాపి
కల్మషంబులనెల్లఁ ♦ గడిగివైతు

గీ. నంటి; చేసినబాసలే ♦ మయ్యెనయ్య!
యిచటఁ జక్రంబుతోఁ బని ♦ యేమి, స్వామి?
యయ్యో! వీరు సుదర్శన ♦ హతులెమైన
నెవ్వరున్నారు రక్షింప ♦ నింకనీకు? 133

వ. అని యెంతచెప్పిన నింతయుఁ జలింపక చూచుచున్న గౌరాంగుంగ
ని "యయ్యయ్యో! యిదేమిపంత! పరులబాధలంగని కన్నీరు ము
న్నీరుగా విలపించు నీకరుణామయున కింత క్రౌర్యంబింత చలం బె

చ్చటనుండివచ్చెఁ? గానీ! యింకొకయుపాయంబు వన్నదనని యో
జించి నితి యిట్లనియె. 134

గీ. మనుచుటయుఁ జంపుటయు నీదు ♦ మనసుగాని
వినుము నాపల్కు నుభయులఁ ♦ గొనివధించు
టనుచితముసుమ్మి నాకు నీ ♦ యసువులిచ్చి
నది జగన్నాథుఁ డఖిలలో ♦ కాధినాథ, 135

వ. ఈమాటలకుఁ జివ్వన నితివంకకుందిరిగి 'యేమంటి' వని యడుగ
నతండు యావద్వృత్తాంతంబు వివరించిన విని దరహాసవికసిత వద
నారవిందుండై 'జగన్నాథుండు నీకుఁ బ్రాణదానంబుసేసినాఁడా?'
యని యతనిందిలకించి టక్కులమారి గౌరాంగుం డిట్లనియె. 136

శా. అన్నా! మానితిప్రాణరక్షణము నీ ♦ వా! సేసి యుద్వేలమా
పున్నంబుంగనినాఁడ వీబుణమెట్టు ♦ లూర్ణంబుగాఁ దీర్పనోఁ
గన్నారన్నినుఁగాంచి యాత్రిపడు నా ♦ గాటంపుఁ గౌఁగిళ్లలోఁ
గొన్నంగాని మనంబు దృప్తిఁగనదీ ♦ కోర్కె న్బ్రసాదింపవే? 137

గీ. అని జగన్నాథుమోతుఁ క ♦ ల్పాగశాఖ
లైన చేతులఁబట్టి య ♦ త్యంతకృపను
నిమి కృతాలింగనునిజేయ ♦ నేలవాఁలె
భక్తిసంభవ చిన్మోద ♦ పరవశుఁడయి. 138

క. ఇనుము లసద్భర్మంబుగ
నొనరించెను స్పర్శవేధి ♦ యోజన్నాత్రా
త్ముని భక్తపుంగవుని జే
సెను నిమి స్పృశియించి యిట్టి ♦ చిత్రముగలదే? 139

సీ. జీవితాశనుపీకి ♦ జీవచ్ఛవంబయి
నిలఁబడి భీతిచేఁ ♦ బలుకలేక

యున్న మాధవునకు ♦ నుదయించెఁ దరణాశ
సోదరుభాగ్యంబుఁ ♦ జూచు వెంటఁ
"ప్రజలలో నావంటి ♦ పాతకుండుండునే?
పారంబులేదు నా ♦ పాపకృతుల"
కంచుమ్మలించెడు ♦ నతఁడిప్పు డీతండ్రి
తలఁచెనే రక్షింపఁ ♦ గలఁడు నన్ను
ఆ. రూఢిగానటంచు ♦ గాఢవిశ్వాసంబుఁ
బూని దయనుజూపు ♦ పుణ్యపురుష!
శరణుశరణు కృష్ణ ♦ జలజలోచన! యని
వ్రాలె నిమివదముల ♦ పైఁ దెగించి. 140
వ. గౌరాంగుం డదిగాంచి నీపాపనివారణంబు నీవనుకొనునంత సులభ
సాధ్యంబుగాదని నుడువ నతం డిట్లనియె. 141
క. జనులందఱు నీపిల్లలు
చనునే నన్ద్రోసివేయ ♦ స్వామీ! హరి! నీ
తనయులలోపల నొక్కం
డనుగానే కోపమేల ♦ నాపైఁ దండ్రీ. 142
వ. అందులకు నిమి యిట్లనియె. 143
సీ. దైవపుత్రుఁడవె మా ♦ ధవ! నీవు తలఁచితే
యిదివఱకారీతి ♦ నెన్నఁడేని
నటులైన సోదరు ♦ లైన యీపురివారి
నేలబాధించితి? ♦ వీవె ప్రభుఁడ
వందఱకెందఱో ♦ హస్తముల్జోడించి
కొనినిల్త్రు నీప్రోల ♦ గొప్పచేసి
యట్టివారలుసూడ ♦ నర్థివై ప్రార్థింతె?

ప్రజలు నీపీడచే ♦ వనరునట్లు

ఆ. పొక్కు-చందమైన ♦ పొంజరిచేలంబు
మాయునట్లుపొర్లి ♦ మట్టిలోన
దిక్కు-లేనివాని ♦ తెఱఁగున దేవురిం
చెదవు జనులు నవ్వ ♦ సిగ్గులేదె? . 144

మ. బలమున్నైశ్వర్యము నీకొసంగెదయు గో ♦ పాలుండు లోకోపకా
రులకుండోడయి వానిఁజూపుదని వై ♦ రుధ్యప్రధానుండవై
బలభాగ్యంబులులేని పౌరులఁ గడు ♦ న్బాధించి శ్రీకృష్ణుబి
డ్డలలో నొక్కఁడనంచుఁ బల్కుటకుఁ గ♦ట్టా! నాల్కయెట్లాడెనో!

వ. మాధవుండు కంపితకంఠస్వరుండై యల్లన నిట్లనియె. 146

క. మావాఁడు జగన్నాథుఁడు
గావంబడె నన్నుఁగూడఁ ♦ గరుణాత్ముఁడవై
ప్రోవంగదె! పాతకిమా
నోవరదా యిర్వురందు ♦ నొక్కనిఁ బ్రోవన్. 147

వ. అందులకు నిమి యిట్లనియె. 148

గీ. ముక్తభక్తులు హరినామ ♦ మునువచించి
యొసఁగవచ్చిన యప్పుడే ♦ నసిగమెలఁగి
యుంటి కేఁ బాపములువ్రాయ ♦ యుండు; నట్లు
వలనుపడమినిఁ దిరుగరా ♦ వలసివచ్చె. 149

గీ. అప్పుడేని జగన్నాథు ♦ నట్లయూర
కుంటివే వానివలెన థ ♦ న్యుండవౌదు
వీవు దుర్భాగ్యుఁడవుగాన ♦ నినుమడించి
కొంటిపాపంబుఁ బెంకుతోఁ ♦ గొట్టితిని. 150

క. భక్తుఁడు సాధువు సుకృతా

సక్తుఁడునితి ; మేలుఁగోరు ♦ సకలజనులకుఁ
యుక్తమెఱుంగక యాతని
రక్తమెచూపితివి నిన్ను ♦ రక్షింతునురా ? 151

వ. అంత విఫలమనోరథుండై మాధవుం డిట్లనియె. 152

గీ. ఇంక క్షమియింపుమంచు ని ♦ న్నేఁ చఁదల్లను
దఱుగుశిక్షకు నేనియుఁ ♦ దలఁకఁగాని
నీపదాంబుజసేవయు ♦ నీకటాక్ష
మెప్పుడెట్లగు నాకది ♦ సెప్పుచనెద. 153

క. ఈమాటలు విని నంత నె
మోమునఁ దీక్ష్ణత్వమెల్లఁ ♦ బోయి యెదదయా
ధామంబుగాఁగ నిమి వా
క్యామృతములు చిల్కనిట్టు ♦ లాతని చెవులన్. 154

మ. అటులైన న్వినుమిత్రమా ! యిపుడు నీ ♦ యార్తత్వేసన్వ్యాపనా
పటిమల్నాలవు నిన్దయన్నితిక్షమిం ♦ పన్గల్గె నేనప్డు నీ
ఘటు లాఘుప్రకరంబుఁ గూల్చుటకు నే ♦ న్పాయంబుగానచ్చు ; న
క్కటికంపుంజలరాశిగాఁడె నితి నే ♦ గన్గొన్గు మున్ముట్టికిన్ 155

గీ. పోయెఁ బౌఱుఁడుచాప వి ♦ ర్ముక్తబాణ
మువలె నను వెంట నానంద ♦ ముమ్మాల ; కేగి
కావు కావుము నను గృపా ♦ కరయటంచు
నతని పదములపైఁబడె ♦ నశ్రులొలుక. 156

క. పరమానందంబున నితి
కరుణన్గనఁబఱుపఁ బోవఁ ♦ గానే వద్దిద
త్కరము ల్వట్టుకొనుచు శ్రీ
వరుఁడిట్లనె నితిని జూచి ♦ వాత్సల్యమునన్. 157

సీ. ఇంత వేగమె క్షమి ♦ యించితే, మాధవుం
డాత్మదోషంబుల ♦ నల్పములుగ
నెంచి క్రిమ్మఱఁబాప ♦ కృత్యములఁజేయు
నెట్టులో వీనిక్ష ♦ మింపవలయు
క్షమియించి కృష్ణభ ♦ క్తప్రశాంథంబుల
కొరులకుఁ గలభేద ♦ మర్వ్వఁజాట
వలయు ; మాధవులెన్నఁ ♦ దిలకింపనీ ! "తన
పాపము ల్గడుమెండు ♦ వానిఁబాప
గీ. నేనుఁగూడను జాలక ♦ యితనినతనిఁ
దోడుగాఁగొని తారణో ♦ ద్యోగమందుఁ
జొచ్చితి" నటంచు ; నట్టుగాఁ ♦ జూడకున్నఁ
బూర్వగతికేగు మఱల శ్వ ♦ పుచ్ఛమట్లు. 158
వ. నితి యిట్లనియె. 159
మ. ధరణీనాటకసూత్రధారుఁడవు త ♦ థ్యంబీవు గౌరాంగ ! స
త్కరుణన్మాధవు నీవుప్రోచి యతఁ నా ♦ కార్యంబుగాఁజూపఁ డ
క్కరిపై వన్నెద వింతతంత్రిము నరే ♦ కానిమ్ము ; మన్నించి యి
క్కఱయేనిత్తు మదీయపుణ్యఫలమిం ♦ కన్వీని కబ్జోదరా ! 160
ఆ. హరి ! హరి ! హరి ! యంచు ♦ నచ్చటిభక్తులు
గెరలి నితినిబాగడి ♦ కేకలిడిరి
జయము ! జయమటంచు ♦ జనులందఱుంగూడ
హస్తములనుగొట్టి ♦ యాడిరంత. 161
గీ. రమ్ముమాధవ ! సఖుఁడ ! రా ♦ రమ్ము వేగ
యాప్తవరులకు మనకుఁ బో ♦ రాటమేల ?
ప్రజలు మనసఖ్యమును గన ♦ వలయునంచుఁ

గరములనుజాఁచి నిమివానిఁ ♦ గౌఁగిలించె. 162

క. కరఁగువడిన కల్మషములు
నురుగులుగాఁగాఱె నోటి ♦ నుండి ; తనసహో
దరుగతి బ్రహ్మానందముఁ
బొరసియొఱగె మాధవుండు ♦ భూస్థలినంతన్. 163

క. కోమలహృదయా ! నీవీ
భూమి నమితపాపపాళిఁ ♦ బ్రోచితివి ; సరే !
నామాట యేమిచెప్పెదు
రామా ! చిత్తార్తిచయ వి ♦ రామోద్దామా ! 164

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

షోడశాశ్వాసము.

చ. పడవల నీఁతనేరని ♦ వారలముంచెడు గొప్పయాపగల్
పుడమి ఫలింపఁజేసి సుఖ ♦ పుష్టినొనర్చెదుమాడ్కి మానవుల్
పడునురుదుఃఖమున్దొరగు ♦ బాష్పజలంబుఁ బురస్సుఖంబుఁ గూ
ర్చెడు నుపకారకారులగుఁ; ♦ జిత్రకృతుల్గద నీవిరాఘవా! 1

చ. సలిపినకీర్తనంబు పెలు ♦ చన్శ్రమపెట్టెను భక్తపాళిఁబి
చ్చిలెఁ జెమటల్శరీరములఁ ♦ జిత్తములున్గల గుందుసెందె ను
జ్వలతర ఘర్మభానుఁడుగ ♦ భస్త్రిబలంబటఁ యస్తమించె భ
క్తులు శ్రమవారణంబుకయి ♦ కోరిరి గంగను స్నానమాడఁగన్. 2

గీ. అందఱుపవిష్టులౌచు గృ ♦ హాంతరమున
గంగకేఁగఁగఁ జూచుచుం ♦ డంగఁ దలుపు
దగ్గఱను ‘ స్వామి ’ యనెడునా ♦ ర్తస్వనంబు
వినఁబడియె నంత నెవరువా ♦ రని యడిగిరి. 3

గీ. స్వామి మేమర్థులమటన్న ♦ సరగనేగెఁ
దలుపుఁదెఱవ మురారిస ♦ త్త్వజవశాలి

మరలివచ్చి జగన్నాథ ♦ మాధవులని
విన్నవించెను నిమితోడ ♦ వినయముననను. 4

గీ. అధిపుఁడాజ్ఞయొసంగ ము ♦ రారివారి
నిష్ఠురను గశుములయందు ♦ నిమిడిచికొని
తనుబలంబునఁ దనకంటెఁ ♦ దక్కువయని
తెల్పనోయన నిమిత్రమోలఁ ♦ దెచ్చియునిచె. 5

క. గౌరాంగుఁ జూచినంత నె
వారలు రక్షింపుమమ్ముఁ ♦ బాపాత్మకులఁ
గారుణి కాగ్రణియని క
న్నీరొలుక నోలిపడిరి ♦ నేలన్జాలిన్. 6

వ. అంత గౌరాంగుఁడు నితివంకఁజూచి యిట్లనియె. 7

శా. శ్రీపాదా! పరితప్త చిత్తులయి న ♦ న్నేరంగ నేతెంచి రీ
పాపుల్వీరల నీకొసంగెదను నీ ♦ వారొటచే; వీరలన్
గాపాడన్వలె వేగ; పూతజలగం ♦ గన్ముంచి కర్ణంబులం
బాపోద్ఘాటక దివ్యభవ్య హరినా ♦ మంబూఁదుమోమిత్రమా! 8

వ. అపారప్రేమార్ద్రహృదయుం డగుశ్రీపాదనిత్యానందుం డీమాధవజ
గన్నాథులం గొనిపోవుతఱి వారితోఁబల్కిన యనుకంపామేదుర
వాక్యంబులు శ్రీ గౌరాంగదేవు చరిత్రంబులయందు గీతరూపంబు
గా నిట్లు గానంబడియెడు. 9

ద్వి. రండుసోదరులార! ♦ రండు జాహ్నవికిఁ
గొండు శ్రీహరినామ ♦ కుసుమాసవంబుఁ
గుండ వెంకున నన్నుఁ ♦ గొట్టితినంచు
గుండె చిల్లులువాఱ ♦ గుందకుమయ్య!
సంతోషనృత్యము ♦ ల్సల్పుచుఁ బుణ్య

వంతమహానదికిగా ! ♦ వడిగ మాధవుఁడ !
యంతమాత్రమునసే ♦ హరిభక్తినేర్చి
సంతసంబిడుటకే ♦ సందేహపడను
ఖాండఖండముతోఁడ ♦ ఫాలంబుఁగొట్టి
దుండగంబున నాకుఁ ♦ దొందరస్సేయు
చండునిపై పగ ♦ ల్సాధించుటకుఁగన
ఖండభక్తియుఁ బ్రేమ ♦ గలవు శేసుమ్మి. 10

గీ. మృతకళేబరముల యట్లు ♦ మేదినిపయిఁ
బడిన యిర్వురఁ జేతుల ♦ పైనిబెట్టి
కొని మహాభక్తులు నిమితోఁ ♦ జనిరి గంగ
కార్భటిని నృత్తగీతవా ♦ ద్యములతోఁడ. 11

గీ. బొబ్బలిడి విష్ణుగానంబుఁ ♦ బొనరుచుటకు
నాడుటకు లజ్జపడరు గా ♦ రాంగుచెంత
నతనిభక్తులు ; డెబ్బది ♦ యూఱుదాఁటి
నట్టి యద్వైతుఁడుంగూడ ♦ నట్లెసేయు. 12

క. గంగకడకుఁజని యందు ము
నుంగం భక్తాళిసారఁగ ♦ నూల్కొని మొదలు
ప్పొంగ న్విప్రవసహోదరు
లుం గూడంజొచ్చిరి నది ♦ లోనం గ్రుంకన్. 13

సీ. మిత్రుల బుజముల ♦ మీఁదను నిలుచుండి
కుప్పించి నీటిలోఁ ♦ గూలువారు
జలములమున్ని యు ♦ చ్ఛ్వాసించి బుడబుడ
మను ధ్వనుల్గావించి ♦ యలరువారు
కాళ్లువట్టుకలాగి ♦ నీళ్లలోఁ బడఁద్రోసి

యయ్యకు 'దాసోహ' ♦ మనెడువారు
మోములపైనీళ్లు ♦ మోఁది దోసిళ్లను
క్కిరిబిక్కిరినిగొల్పి ♦ కెరలువారు
గీ. హరిహరీయనిపడి యీఁత ♦ లాడువారు
భక్తు లిట్లమితానంద ♦ యుక్తి, స్నాన
మాడుచుండిరి చంద్రోద ♦ యసమయమున
బాలు రట్టులు గంగ గ ♦ గ్గోలువెట్టె. 14
ఉ. కేకలఁజల్లులాటలను ♦ గ్రీడయొనర్చెడు మాటలన్స్మృతా
నేక ముకుందసంస్తుతుల ♦ నెంతయు భక్తులు చాలకాలము
దాఁకఁ జెలంగి స్నానపరి ♦ తాంతులుగాఁగ శచీజుఁడంతనే
దోకయి సన్న సేసెఁ; గని ♦ యూరకనిల్చిరి భక్తులందఱున్. 15
ఆ. చాలమందిజనులు ♦ జరుగుచిత్రంబులు
గాంచు కౌతుకమున ♦ గంగయొడ్డు
పైనినిలిచియుండి ♦ పరికించుచుండిరం
త నిమి నితినిబిలిచి ♦ యనియెనిట్లు. 16
మ. పరితాపంబునఁ గుందువీరలను నీ ♦ పాల్సేయుదున్సోదరా!
హరినామంబిడి వీరిఁ బూతులుగఁజే ♦ యంబూను శ్రీపాద! దు
ర్భరపాపౌఘము లెన్నియున్న ననుకం ♦ పాపూర్ణ కృష్ణాఖ్యతా
హరియింపంగలదంచుఁ జాటవలెన ♦ య్యా! లోకమందంతటన్.
గీ. నడుమ గౌరాంగుఁడాతని ♦ యెడమప్రక్క-
నితియుఁజుట్టును భక్తులు ♦ నిమియెదుటను
మొగుడ్పుకై దామరల విప్ర ♦ యుగమునిట్టు
లొలసి మొలబంటి నీటిలో ♦ నిలిచియుండ. 18
వ. గౌరాంగుండు గంభీరభాషణంబుల నా మాధవజగన్నాధులతో ని

ట్లనియె. 19

మ. కులశీలంబులు బుగ్గిలోఁగలపి సం ♦ కోచింప కాజన్మముల్
ఖలకార్యంబులొనర్చి, చేసితి రసం ♦ ఖ్యాకంబులౌ పాపముల్
గలఁడే వీని భరించిపోఁద్రిచుటకు నా ♦ క్కండేని నాదోషముల్
దొలఁగంబాఱినఁగాక కావుగదపూ ♦ తుల్మీరు సేయుండిటుల్. 20

క. చెలులారా! గంగోదక
తులసీతామ్రములమీఁదు ♦ తోరపుఁ బాపం
బులనన్నిటి నాయీకర
తలమున నీపుణ్యనదిని ♦ ధారవిడువుఁడీ. 21

వ. ఈభీకర గభీరవాక్యంబుల కందఱు నివ్వెఱపడి పిడుగుపడినట్లు నిశ్చే
ష్టితులై మిన్నకుండ మాధవజగన్నాథులు ధైర్యంబువీడక బద్ధాం
జలులై యిట్లనిరి. 22

గీ. అధిప! నెఱవేర్ప లేనట్టి ♦ యీాజ్ఞయిడకు
నీతికుష్ఠార్త్తదుర్ఘోర ♦ పాతకులమె
కాని యింతటిపని కొడి ♦ కట్టునట్టి
స్వార్థపరనీచ చిత్తులమయ్య! మేము. 23

క. అనునంతనె బళి! శ్రీహరి!
యని భక్తులు కేకలిడిరి ♦ యైనన్నిమి, చె
ప్పినయట్లు చేయవలె వల
దనుమానమటంచు వెండి ♦ యాజ్ఞయొసంగెన్. 24

వ. అందులకు విప్రసోదరు లేమియుంజేయలే కిట్లనిరి. 25

మ. క్షమియింపన్వలె దేవదేవ! సకల ♦ స్త్రీలోకమామోదవ
త్కమనీయప్రసవౌరు మాలికలతోఁ ♦ గై సేసి పూజించు నీ
శమనీయాంగము వానికేమొటులు ని ♦ ర్దాక్షిణ్యత న్సిగ్గులే

యయ్యకు 'దాసోహ' ♦ మనెడువారు
మోములపైనీళ్లు ♦ మోఁది దోసిళ్లను
క్కిరిబిక్కిరినిగొల్పి ♦ కెరలువారు
గీ. హరిహరీయనిపడి యీఁత ♦ లాడువారు
భక్తు లిట్లమితానంద ♦ యుక్తి, స్నాన
మాడుచుండిరి చంద్రోద ♦ యసమయమున
బాలు రట్టులు గంగ గ ♦ గ్గోలువెట్టి. 14
ఉ. కేకలఁజల్లులాటలను ♦ గేళియొనర్చెడు మాటలన్నతా
నేక ముకుందసంస్తుతుల ♦ నెంతయు భక్తులు చాలకాలమా
దాఁకఁ జెలంగి స్నానపరి ♦ తాంతులుగాఁగ శచీజుఁడంతనే
దోకయి సన్నసేసెఁ; గని ♦ యూరకనిల్చిరి భక్తులందఱున్. 15
ఆ. చాలమందిజనులు ♦ జరుగుచిత్రంబులు
గాంచు కౌతుకమున ♦ గంగయొడ్డు
పైననిలిచియుండి ♦ పరికించుచుండిరం
త నిమి నితినిబిలిచి ♦ యనియెనిట్లు. 16
మ. పరితాపంబునఁ గుందువీరలను నీ ♦ పాల్సేయుదునోసదరా!
హరినామంబిడి వీరిఁ బూతులుగఁజే ♦ యంబూను శ్రీపాద! దు
ర్భరపాపౌఘము లెన్నియున్న ననుకం ♦ పాపూర్ణ కృష్ణాఖ్యతా
హరియింపంగలదంచుఁ జాటవలెన ♦ య్యా! లోకమందంతటన్.
గీ. నడుమ గౌరాంగుఁడాతని ♦ యెడమపక్క
నితియుఁజుట్టును భక్తులు ♦ నిమియెదుటను
మొగుడుకై దామరల విప్ర ♦ యుగమునిట్టు
లొలసి మొలబంటినీటిలో ♦ నిలిచియుండ. 18
వ. గౌరాంగుండు గంభీరభాషణంబుల నా మాధవజగన్నాథులతో ని

ట్లనియె. 19

మ కులశీలంబులు బుగ్గిలోఁగలపి సం ♦ కోచింప కాజన్మముఁ
ఖలకార్యంబులొనర్చి, చేసితి రసం ♦ ఖ్యాకంబులౌ పాపముల్
గలఁడే వీని భరించిపోఁచుటకు నొ ♦ క్కండేని నాదోషముల్
దొలఁగంబాఱినఁగాక కావుగదపూ ♦ తుల్మీరు సేయుండిటుల్. 20

క. చెలులారా! గంగోదక
తులసీతామ్రములమీఁదు ♦ తోరపుఁ బాపం
బులనన్నిటి నాయాకర
తలమున నీపుణ్యనదిని ♦ ధారవిడువుఁడీ. 21

వ. ఈభీకర గభీరవాక్యంబుల కందఱు నివ్వెఱపడి పిడుగువడినట్లు నిశ్చే
ష్టితులై మిన్నకుండ మాధవజగన్నాథులు ధైర్యంబువీడక బద్ధాం
జలులై యిట్లనిరి. 22

గీ. అధిప! నెఱవేర్పలేనట్టి ♦ యాజ్ఞయిడకు
నీతికుష్ఠార్తదుర్ఘోర ♦ పాతకులమె
కాని యింతటిపని కోడి ♦ కట్టునట్టి
స్వార్థపరనీచ చిత్తులమయ్య! మేము. 23

క. అనునంతనె బళి! శ్రీహరి!
యని భక్తులు కేకలిడిరి ♦ యెన్నన్నిమి, చె
ప్పినయట్లు చేయవలె వల
దనుమానమటంచు వెండి ♦ యాజ్ఞయొసంగెన్. 24

వ. అందులకు విప్రసోదరు లేమియుంజేయలే కిట్లనిరి. 25

మ. క్షమియింపవ్వలె దేవదేవ! సకల ♦ క్ష్మాలోకమామోదవ
త్కమనీయప్రసవప్రూరు మాలికలతోఁ ♦ గై సేసి పూజించు నీ
రమణీయాంగము వానికేమెటులు ని ♦ ర్దాక్షిణ్యత నిగ్గలే

న్ మహాపాప దురంతదుఃఖములు కా ♦ న్కల్వెట్టనో నయ్యయో!

క. దరిలేని నరకబాధల
భరియింతుముగాని తప్త ♦ భర్మాంగ! మహా
దురితాత్ముల యఘములలో
నెరసేనియుఁదాఁకనీము ♦ నిన్ను మహాత్మా! 27

ఉ. అందులకున్విచీజుఁ డిసు ♦ మంతయు నీకొనకుంటసూచి యా
నందుఁడు మందహాసవద ♦ నంబునఁ బాలురయొద్దకేగి యీ
సందియమేలపొందెదరు ♦ నల్పుఁడి చెప్పినయట్లుకూడ వీ
కొందలపాటు లేమియును ♦ గోపకుమారుని సమ్ముఖమ్మునన్. 28

సీ. పాపంబులు హరించి ♦ పతితపావనబిరు
దంబొందఁజేయు సా ♦ ర్థకతనిపుడు
మీమూలమున నిది ♦ మేదిని బ్రకటితం
బౌను సోదరులార! ♦ యాలసింప
కింతయుఁ గొంకక ♦ యేలిక సెప్పిన
చొప్పునఁజేయుఁడు ♦ చెప్పి నాతఁ
డెవ్వఁడో యదిమాత్రి ♦ మెంచిచూడుఁడు దాన
నెదలోనిసందియం ♦ బెగసిపోవు
గీ. మీకలుషము లెకా వెల్ల ♦ లోక కల్మ
షములు గూల్చెడుశక్తి యీ ♦ నిమికిఁగలదు
మలినతనుజెందఁ డతఁడు; స ♦ మస్తవస్తు
శోధకాగ్నిని ముటికిదా ♦ సోఁకఁగలదె? 29

వ. అని పల్కిన. 30

సీ. మాధవుండును జగ ♦ న్నాథుండు నితిబోధ
నములకు నీకొని ♦ నిమియెదుటను.

నిలఁబడి తోయము ♦ లుతులసీదళంబులు
దక్షిణయుంగొని ♦ తండ్రిఁ దాత
గోత్రంబుఁ గులమును ♦ సూత్రంబు వేదంబు
నుడివి యథావిధి ♦ విడిచి రాత్మ
కృత మహాఘోరాఘ ♦ వితతులు పతితపా
వనుఁడు సాఁచినకరం ♦ బునను భక్తి;
గీ. దాతలిటుసల్ప నాగ్రహీ ♦ తయును శాస్త్ర
విదితమార్గంబులను లేని ♦ పితనుదాతఁ
జదివి కైకొంటి మీపాప ♦ సమితినంచు
ఘనఘనారవ సదృశవా ♦ క్యములఁబలికె. 31
మ. నిమి బంగారపుదేహమంత నలుపై ♦ నిల్చెన్నిమేషంబు కే
తుమహాగ్రహ నిరస్తతేజ కరఖ ♦ ద్యోతప్రతీకాశమై;
యమలాభోజ్జ్వలమయ్యె వెంటనది; ని♦త్యానందుఁడున్వారి శో
త్రముల న్శ్రీహరినామమున్నుడివె; నం♦తన్బోయె విప్రాఘముల్.
గీ. అంత గౌరాంగునింటికి ♦ నరిగిరంద
అచట హరికీర్తనముసేయ ♦ నవనిసురులు
పూతులైరని నితియాత్మఁ ♦ బొంగిపొంగి
నాట్యమాడంగఁదొడఁగె ను ♦ న్మత్తుపగిది. 33
వ. జరిగిన హరికీర్తనంబున భక్తిపరవశులై సంతోషంబు పట్టఁజాలక నందజాడందొడంగిరి. వారితో మాధవజగన్నాథులుంగూడఁగలిసి నర్తనంబులు గావించిరి. తన్నర్తనంబులుసూచి ప్రజలుసెందిన యాశ్చర్యం బిప్పటికి నుత్తరదేశంబునఁ బాడుకొను నీగీతంబునఁ గానంబడియెడు. 34
ద్వి. తనువులుమఱచి మా ♦ ధవజగన్నాథు

లనుపమభక్తి నృ ♦ త్యములుగావింత్రు
నర్తింపఁగా జగ ♦ న్నాథుఁడౌనే మొ
ధూర్తుఁడీమాధవ ♦ దుష్టరాక్షసుఁడు
పరమభాగవతుల్కై ♦ పడి నెట్లు కూడి
హరిభక్తిమగ్నుఁడై ♦ యాడుచున్నాఁడు
ధారణినిట్టి చి ♦ త్రములు సూచితిరె?
గౌరాంగుచేఁతల ♦ క్కజములుగావె? 35

క. ఆఁగెను గీర్తన; మందఱు
నేగిరి తమయిండ్లకైన ♦ నేగక శ్రీవా
సాగారంబుననుండె వి
రాగుండయి మాధవుండు ♦ రాత్రియుఁ బవలున్. 36

ఉ. కూసకుత్రోసెమున్దోఁగి ♦ కుంఠితచిత్తత మాధవుండు ల
క్ష్మీరమణుండు చూపిన య ♦ మేయకృపన్దొసఁదాన సద్ధృఁబౌ
భీరుత నేకధారగను ♦ వీక్షణరోధక బాష్పసంతతుల్
గాఱఁగ నేర్చుచుండె నది ♦ గాంచి తపించిరి మిత్రులందఱున్. 37

వ. నితి శ్రీవాసప్రముఖులు దగ్గఱకుఁజని దుఃఖోపశాంతికరణోద్యుక్తులై యిట్లనిరి. 38

శా. అయ్యా! మాధవ! యేలయేడ్చెదవు గౌ ♦ రాంగుండునీపాపముల్
ద్రవ్యం జేయఁగనైతి పూతుఁడవు ని ♦ ద్రాభుక్తులన్మాని య
య్యయ్యో! పూచికపుల్లవయ్యెదవు స ♦ ర్వాఘంబులు న్నాస్వమిపా
లయ్యెన్నైనె నాతఁడవ్వి యుఁకశాం ♦ తాత్ముండవై యుండుమా!

వ. దానికి నితితో మాధవుం డిట్లనియె. 40

క. హృదయాశుగమై గురువర!
యిదియే నన్నేఁచుచున్న ♦ దీలోకేశుం

డదయత నన్నిక్షించినఁ
గదుతదు నా కెన్నఁడిట్టి ♦ కష్టంబకటా! 41

క. నాకోస మీామహామహులఁ
డీకనకోజ్జ్వల శుభాంగుఁ ♦ డీకరుణాళుం
డాఁకపడి నాయకంబులఁ
గైకొని యయ్యయ్యొ! యేల ♦ గాసిలవలయున్. 42

క. ఏపాపంబులకైనను
రూపఱుమార్గంబుగలదు ♦ రుచిరాంగకృపా
వాపికి నిమికేఁ జేసిన
పాపంబునకో మహాత్మ! ♦ పారముగలదే? 43

క. ఈరీతిఁ బొగులుచుండుట
యారసి నితి నిమికిఁజెప్పె ♦ నంతటఁ గరుణా
వారాశి సాశ్రులోచనుఁ
డైరయమున నాతఁడుఁడు ♦ నచటికి నేగెన్. 44

ఉ. పెట్టినభోజ్యవస్తువులు ♦ పెట్టినయట్టులెయుండ మోగ్రిలఁదాఁ
దొట్టెడుబాష్పపూరముల ♦ తోఁ దపియించెడు మాధవున్గయిన్
దట్టి శచీజుఁడిట్లనియె ♦ "దారుణకృత్యము సేయఁజెల్లునే?
గిట్టెదెయన్నమున్దినక? ♦ కీర్తి నిజెందెదె యాత్మహత్యచేన్. 45

క. నీపాపంబులనన్నిటిఁ
బాపంగాలేదె మాధ ♦ వా? నుడువుమొ వే
లోపములున్నం; బూర్తిగఁ
దాపాపనయంబొనర్తుఁ ♦ దక్షణముసఖా! 46

మ. సతతానంద నిమగ్నచిత్తుఁడగు నీ ♦ సద్భర్తఁ జూసందుఁడా
తత దుఃఖాబ్ధిమునుంగు నీవెడఁగుచేఁ ♦ తలూన్చి, నీఘోరదు

ర్గతులన్బాపిన పుణ్యపూరుషుని దుః ♦ ఖంబైనయోజించి యూ
ర్జితచేతఃకలితుండవై వదలు ని ♦ శ్చేతువ్యథల్ మాధవా! 47

వ. అందులకు మాధవుం డిట్లనియె. 48

సీ. చెప్పెదవినునాదు ♦ చింతకుఁగారణం
బర్థంబులందుత్త ♦ మార్థమంది
నాఁడ; నెఱుంగుదు ♦ నాపాపమంతయుఁ
బోయినదని కాని ♦ పొంగిపొంగి
గంగాతరంగ సం ♦ ఘంబుమాఱ్కొనివచ్చి
గుండెనుగొట్టు ప్ర ♦ చండశోక
బాష్పంబులడఁప నా ♦ వల్లఁగాకున్నది
నాదుఃఖహేతువు ♦ నీదుకృపయె

ఆ. పారరహిత పాప ♦ పంకిలుండను నేను
నీవు నిర్మలత్వ ♦ నిధివి; నన్నుఁ
బ్రియతనూజువ లెను ♦ వీక్షింతువీదుష్టుఁ
డంత ప్రేమమునకు ♦ నర్హుఁడయ్యె? 49

ఆ. ఘోరపాపములకుఁ ♦ గ్రూరశిక్షను జేసి
యుంటివేని నింత ♦ యుమ్మలింప
నిట్లునాకు నీవు ♦ కృపచూపినకొలంది
వెల్లివిరియులోని ♦ వెత మహాత్మ! 50

క. కనుఁగొంటినివుడు పాపులఁ
బనిగొని శిక్షించు టెంత ♦ పరమసుఖదమో
మొనసితినిగాని నీకృప
ఘనమయ్యెను శిక్షకంటెఁ ♦ గరుణయె దేవా! 51

క. ఎదుట గౌరాంగుఁడుండిన

మెదుకుల్దిను శోకము దిగ ♦ మ్రింగి; యతండిం
కెదుటన్లేకున్న వచిం
పఁ దరముగానట్టి వంత ♦ మాధవుఁడు వడుఁకా. 52

క. ధారాళముగా నాతఁడు
గౌరాంగునితోడఁ బల్కెఁ ♦ గాజంకిన న
వ్వారి నితితోడ నిట్టులు
గూరిమి మెయిఁ బల్కెఁ హృదయ ♦ కుహరస్థార్తుల్. 53

క. కామాదివికారములకు
ధామంబై పుణ్యవృత్తి ♦ తతిరహితంబై
నామనసు చచ్చియుండఁగ
స్వామి సజీవంబుఁజేసెఁ ♦ జచ్చినదానిన్. 54

క. నను నాపాపవ్రాతముఁ
గొని నిమి యటుసేసెఁగాని ♦ గురువర! ప్రాణం
బెనసిన నామనమిప్పుడు
కనఁబఱచెడు నవ్విధమేవొ ♦ కట్ట! యెఱుఁగుదే? 55

సీ. మత్పూర్వకృతకార్య ♦ మండలంబందొక్క
టేనియు సంతసం ♦ బిచ్చి ధైర్య
ము నొసంగునది లేదు ♦ మొదటినుండియు స్వార్థ
పరుఁడనై మహితపా ♦ పనివహంబు
నార్జించుకొంటి; మ ♦ ద్యవిగతస్మృతిచేత
నెన్ని దుష్కార్యంబు ♦ లేను జేసి
నాఁడనో యెందఱిఁ ♦ బాడుచేసితినో పూ
ర్ణంబుగాఁ దెలివికి ♦ రాకయున్న,

గీ. నందుఁ గొన్నికనఁబడుఁ బ్ర ♦ త్యక్షముగను

బ్రతి దురితకార్య మాకృతిఁ ♦ బడసివచ్చి
బల్లెములు శూలములుగొని ♦ బలిమి మర్మ
భాగములయందుఁ బొడిచెడు ♦ పగిదిఁదోఁచు. 56

చ. చెఱపినస్త్రీలుఁ దండ్రులున ♦ శించినబిడ్డలు నాసికాదులన్
దఱిగినవీనులు న్దహన ♦ దగ్ధగృహార్థపదార్థరాసులున్
ఖరతరదృష్టి నాకనుల ♦ కట్టెదుట న్గనిపింపనక్కటా !
గురువర ! స్వస్థతన్గనునె ♦ గుండెలు ? కంటికి నిద్రవచ్చునే ? 57

ఆ. నేను బాధవెట్టి ♦ కానిపనులు సేసి
నట్టిమనుజకోటి ♦ యయ్యొ ! యిప్పు
డెట్లు కాలదూత ♦ లట్లు భీకరవీక్ష
ణములనిలుచు నాదు ♦ సముఖమందు ? 58

ఆ. సమయఁ జేయఁజూచు ♦ జాగ్రదవస్థ ; యీ
వారినిద్రవ్రాయి ♦ పాపుకొందు
నంచుఁ గునుకస్వప్న ♦ మందునఁ గనఁబడుఁ
బూర్వదురిత భయద ♦ మూర్తులకట ! 59

శా. గౌరాంగుండిట నాకుఁజేసిన మహా ♦ ఖ్యాతోపకారంబిఁక
వ్వారి న్నేల్బవలోకరీతిఁ గనుల ♦ న్బాష్పంబుల న్రాల్చి దుః
ఖోరు శ్వాసములూర్చు శక్తినిడుకే ! ♦ యొక్కింత గన్నీళ్లదు
ర్వారంబై వెతతగ్గ ; లేనియెడఁ బా ♦ పజ్వాల నన్నేర్చదే ! 60

క. అంత స్తాపానలమున్
శాంతింపఁగఁ జేయనోనఁగెఁ ♦ జల్లనిదృష్టి
ప్రాంతాంబుపూరములు ; నిమి
యంతటి పుణ్యాత్ముఁడవని ♦ యెందుంగలఁడే ? 61

వ. అని వెక్కివెక్కి యేడ్వంజొచ్చె. 62

సీ. విషపదార్థముదిన ♦ వెలికివచ్చును వొల్త
వాంతితోఁ; నదెయల ♦ వాటుపడిన
నేదియే నౌషధ ♦ మిచ్చి విషంబంతఁ
గ్రక్కింపవలెఁ; జిర ♦ కాల కృతవి
శేషపాపాకీర్ణ ♦ చిత్తమాలిన్యంబు
వెలుపలికింగొట్ట ♦ విశ్వవిభుఁడు
మాధవునకుభక్తి ♦ మందిడె; నద్దాన
లోనికల్మషరాశి ♦ లోచనాంబు
ఆ రూపమునను బైకి ♦ రోదనమైవచ్చె;
దానివలనబాధ ♦ తగ్గుచుండెఁ;
బాపకార్యజన్య ♦ పరితాపమిట్లు లో
కమునకెంతయొ యుప ♦ కారియగును. 63

వ. మాధవుండు వెండియు నిట్లనియె. 64

మ. అపచారంబులొనర్చి నేను బహుబా ♦ ధాయత్తులజ్జేసిన
ట్టి పవిత్రాత్ముల యార్తిరావములుఁ గుం ♦ తీభూతదీనాస్యముల్
గృపయింతేనియులేక పట్టుదలతోఁ ♦ గీడ్పాటునొందించి న
న్నిపుడున్నాపిసివెట్టు; నేబ్రిదుకుటె ♦ ట్లింకీభువిన్దేశికా. 65

వ. అని పొర్లిపొర్లివచ్చు దుఃఖంబాఁపికొని మఱల నిట్లనియె. 66

శా. ఈబాధల్భరియింపఁజాల నితి! యిం ♦ కేరీతి హృచ్ఛాంతియా?
నేబాధించినవారినంటఁ గడు ♦ స్దీనుండనై ఫాలభా
గాబద్ధోభయపాణుల క్షమకునై ♦ ప్రార్థించి ప్రాపించి చే
తోబాధాతతి యంతటన్జనునా! హో ♦ దో! యప్పు,డేఁజూచెదన్.

ఆ. ఎవ్వరట్టివార ♦ లెందఱెచ్చటనున్న
వారలయ్యొ! యనుచు ♦ వనరివసరి

మాధవుండు గుండె ♦ మహితప్రయత్నము
సలిపి దిటవుచేసి ♦ పలికెనిట్లు. 68

ఆ. స్నానఘట్టములకుఁ ♦ జని యటకేతెంచు
బాలవృద్ధపురుష ♦ వనితలచర
ణములకెఱఁగి నన్ను ♦ క్షమియింపుఁడని వేఁడ్వ
గురువరేణ్య! మనము ♦ గుదుగుపడదె? 69

ఆ. అట్లు సేసితేని ♦ నడఁగు నీ చింతలు
మాధవా! యటంచు ♦ మాన్యుఁడైన
నిటివచింప నతఁడు ♦ నెట్టన శ్రీవాసు
గృహము వెడలివచ్చెఁ ♦ గృశతఁ దోఁప. 70

చ. ఘనతరదుఃఖమాస్యమునఁ ♦ గన్నులబాష్పము లుప్పతిల్లఁ బ
త్తనమునఁ బాదచారియయి ♦ దైన్యము సజ్జను మాధవున్బురీ
జనతతిగాంచి పెద్దపులి ♦ వచ్చిన నొద్దకుఁ బోవలేని స
త్వనిచయమట్లు మూఁకలుగ ♦ వచ్చి నిలంబడె దవ్వుదవ్వులన్. 71

చ. శిరమును వంచి యాత్మ నిమి ♦ సేవను జేయుచు నగు విప్రువ
గ్గఱకరుగంగ తే, కవని ♦ కంటకుఁ డెప్పుడు చచ్చునెప్పు డం
దఱకును బందువౌనని జ ♦ నంబులు దూఱిరి కాని యొక్కఁడే
నెఱుఁగఁడు దొంటిమాధవుని ♦ కిప్పటి యాతనికుండు భేదమున్. 72

గీ. వెంటఁబోయెడు పురజన ♦ వితతిలోన
నొకఁడు గోపంబుఁబట్టఁజా ♦ లక యొక శిలఁ
గొని విసరివైచె, నది మాధ ♦ వునికిఁదగిలి
త్రిప్పి చిత్తంబుఁ దెలివికిఁ ♦ దెచ్చె సతని. 73

చ. మునుపటి యాతఁడే నితను ♦ ముట్టిన వానిఁ గృతాంతమందిరం
బున కతిథింబొనర్చు; నటు ♦ పుచ్చక మాధవుఁ డాత్మపాపవ

ర్తనములకు న్వ్యధింపనగు ♦ దారుణశిశువు స్వల్పమాత్రదం
డనమిదియంచు నెంచి మెల ♦ సవ్యాలయించెను శాంతిమూర్తియై.

గీ. రాయి చేఁగొనివిసరిన ♦ రాలుగాయ
మహితపరితాపనిస్తేజ ♦ మాధవాస్య
మించమకీక్షించెనే నట్టు ♦ లెట్లుసేయు?
వెనుకకరుగదె కొట్టఁబో ♦ యునకరంబు? 75

శా. గంగాతీరముమీఁదనుండి యటమూఁ ♦ కల్గట్టినిల్చున్నవా
రింగన్నిళ్లనుగాంచి మాధవుఁడు పే ♦ ర్మిన్జేతులన్మోడ్చి ప
ల్కెం గంపావిలకంఠనాదమున నీ ♦ లీల "న్గటా! వీటియం
దుం గొత్వాలుగనుండి గర్వితుఁడనై ♦ దుష్టక్రియల్సేసితిః. 76

క. పూతులఁ బెద్దలమత్పద
ఘాతంబులపాలుసేసి ♦ బాధించితి నీ
పాతకు మీచరణంబుల
చేతన్స్పృశియించి పూతుఁ ♦ జేయరెమీరల్" 77

వ. ఇట్లు కేవల క్రూరరాక్షసుండును మహామదాంధుండు ననుప్రతీతిఁ గాంచిన మాధవుండాడుపలుకులకు నివ్వెఱఁగుపడి యాతనిపై కోపంబువోయి యందఱు సదయస్వాంతులై యున్నంత మఱియొకం డచ్చటికి స్నానార్థంబరుదేరఁగాంచి మాధవుం డాతనిచరణంబుల పైఁబడి యిట్లనియె. 78

మ. కరుణాసాగర! నీకునేనపకృతు ♦ ల్గావించినానేమొ నే
నెఱుఁగ న్నీచుఁడఁ బాపకర్ముఁడను స ♦ ర్వేశుండు రక్షించుస
న్నరితి న్నీవుక్షమించినామనిన న ♦ య్యా! నన్ను మన్నించి నీ
చరణం బీతలపైనిబెట్టి మదఘ ♦ జ్వాలాళిఁ జల్లార్పవే? 79

క. ఆతఁడు నిశ్చేష్టితుఁడయి

యీతనికిం బిచ్చిపట్టె ♦ నేమో! లేకీ
రీతి న్గేలియొనర్చెడి
నో! తెలియదటంచు నెంచి ♦ యూరకయుండెన్. 80

వ. ఆకళవళంబుఁ గాంచి మాధవుండు వెండియు నిట్లనియె. 81

గీ. అఖిలపాపహరణచణ ♦ మైనతనదు
సత్కృపాబలమును జూప ♦ శచితనయుఁడు
పాపకర్ములలో మహా ♦ పాపియైన
యీదురాత్ముని నన్నుఁ దా ♦ నెంచికొనియె. 82

గీ. స్వామినిరవధికానుకం ♦ పాసమేతుఁ
డతనికరుణకు లోఁగని ♦ యఘము లేదు
వానిచేఁ బూతుఁగాఁ జేయఁ ♦ బడఁగలేని
ప్రాణిలేదంటకేన తా ♦ ర్కాణఁజుమ్మి. 83

చ. కనులకు దర్శనీయమగు ♦ కాయము నాసకు హాయిఁగొల్పు స
త్తనుగతసౌరభంబు నమృ ♦ తప్రతిమానవచోవిలాసముల్
జనతతి దుఃఖమార్పఁగల ♦ శక్తియు సత్త్వమయాంతరంగముల్
గని విలసిల్లుచుండ్రు ధరఁ ♦ గంజదళాక్షుని భక్తరత్నముల్. 84

క. ఖలులోపల నివసించెడు
ఖలులం దతినీచదుష్ట ♦ కర్ముఁడితఁడు భ
క్తులలో నురుభక్తుండయి
వెలసెనటులౌ చిత్రమింక ♦ వేఱుగఁగలదే? 85

క. తనచేతులతోఁ బాటను
గొని స్నానాగతజనాళి ♦ కొటికొకఘట్టం
బును గట్టె మాధవుండది
పెను పడునిప్పటికి నతని ♦ పేరన్బరిలోన్. 86

క. మాధవుసంతతివారుర
మాధవుఁడై నట్టినిమిని ♦ మదిఁగొల్చుచుఁబు
ణ్యాధికులయి జనవంద్యిత
సాధువులయి జీవయాత్ర ♦ సలిపిరిధాత్రిన్. 87

క. ఇహపాపకర్మసంచయ
తుహినస్తోమంబుఁబట్టి ♦ త్రుంపఁగజగతీ
మహితోపకారకరభవ
దహీనదయ సూర్యరశ్మి ♦ యౌఁగా! రామా! 88

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

సప్తదశాశ్వాసము.

ఉ. నీకృపచేత ముక్తిఁగన ♦ నిర్మలమానస సత్యశీలముల్
ప్రాకటభక్తిగావలయు ♦ వర్ణముతోఁబనిలేదు శ్రౌతక
ర్తైకపరాయణోత్తమ మ ♦ హీనకులుండల మల్లభక్తిపై
న్వాఁక, కబీరుతోడ సరి ♦ వచ్చునె యెన్నఁటికేని రాఘవా! 1

శా. శ్రీగౌరాంగునిపాదపద్మములు సం ♦ సేవింపుచు న్భక్తపు
న్నాగఖ్యాతి మహాసురక్తిని జగ ♦ న్నాథుండుఁ దద్భ్రాతయు
రాగిల్లంగని మోతుకాంతుఁ బురదూ ♦ రస్థుల్విశేషంబుగా
మూఁగన్జొచ్చిరి శిష్యులాట కతఁడం ♦ భోజాతుఁడన్బుద్ధితోఁ. 2

సీ. కుష్ఠాదిరోగులు ♦ గ్రుడ్డివాఁడును గుంటి
వారు బారులుదీర్చి ♦ బాటఁప్రక్క
స్వామి యింటికివచ్చు ♦ సమయమారసి కూరు
చుండి యాతనిజూచి ♦ నిండుభక్తి
'శ్రీహరీ!' యని మ్రొక్కఁ ♦ జెచ్చెర నీరోగ
దేహులైపోదురు ♦ గేహములకు

నీశక్తి భక్తుల ♦ కిచ్చె శచీజుఁడు
వారు నీరీతిని ♦ స్పర్శమాత్ర

ఆ. జనులదుఃఖములను ♦ సమయించి లోకోప
కారకరణములను ♦ గ్రాలుచుండి
రిద్ధిపూర్వభక్త ♦ కృతమైన యాక్రింది
దివ్యగీతమునను ♦ దెలియవచ్చు. 3

ద్వి. అలనవద్వీపంబు ♦ నందకలంక
జలజారియుదయింపఁ ♦ జటులతమంబు
గలఁగఁబాఱుచువిచ్చెఁ ♦ గడుఁజిత్రముగను
దళితశోకాత్ములై ♦ ధరలోనిపురుషు
లానందమున నోల ♦ లాడుచున్నారు
కానని పాండ్రను ♦ గలుషచిత్తులును
గుంటివారును మహా ♦ కుష్ఠార్తులధిపు
వెంటవత్తురుగదా! ♦ పిండులుగట్టి. 4

ఆ. భక్తసంచయంబు ♦ బహుళమై కొలఁదిని
మిశ్రిసూతికీర్తి ♦ మించఁగొలఁది
నగరిలోని బ్రాహ్మ ♦ ణప్రకరంబుల
యీర్ష్యద్వేషబుద్ధి ♦ హెచ్చుచుండె. 5

మ. హరినామామృత మెల్లవారలన దా ♦ యాసంబుగాఁ గ్రోలఁజే
సి రమాకాంతునిభక్తి శాశ్వతముగాఁ ♦ జేకూర్చి సంసారని
స్తరణానందమునిచ్చు మిశ్రజునిచేఁ ♦ దల్లూచి స్వోత్కర్షసం
హరణోద్వేల భయార్త భూమిసురులీ ♦ ర్ష్యాగ్రస్తులై రెంతయున్.

గీ. స్వామి స్వాచరణమె ముఖ్య ♦ సాధనముగఁ
జేసికొని హరిభక్తులఁ ♦ జేసెజనుల

నెవ్వఁడే ముక్తి నెనయుట ♦ యెట్టులనిన
నిత్య హరినామసంస్మృతి ♦ నియతిననును. 7

ఉ. గోపకుమారకీర్తనల ♦ కుంఠితభంగి నెసంగె నానవ
ద్వీపగృహంబులందు; నిమి ♦ దివ్యతమప్రభఁ గాంచి యాతనిన్
రేపునుమాపు నెందఱోపు ♦ రింగల ముక్తిపరు ల్చిరాత్తసం
తాపకరాఘసంఘహన ♦ నంబున కై దరిసింతురర్థులై. 8

సీ. కృష్ణుఁడై తనవారి ♦ కింగల భక్తిసం
దేహంబులను బాపు ♦ దివ్యలీలఁ
దనుఁజేరువారల ♦ దార్ఢ్యంబుఁబట్టియు
నధికారతారత ♦ మ్యంబుఁబట్టి
సత్కర్మపరిపాక ♦ సరణిఁబట్టియుఁ దత్త
దనుకూలతరణ సా ♦ ధనములొకని
కొకరీతి మఱియొక ♦ నికి మఱియొకరీతి
గౌరాంగుఁ డతికృపఁ ♦ గఱపుచుండు

ఆ. నిట్లు దేహతత్వ ♦ మెఱిఁగి వైద్యుఁడు రోగ
ములను రూపుమాపి ♦ పూర్ణదేహ
సౌఖ్యమొసఁగునట్లు ♦ శచిబిడ్డ వివిధమా
ర్గములనెల్లరకిడె ♦ నమృతభిక్ష. 9

గీ. ఒకనికాహారమైన దిం ♦ కొకనికి విష,
మిపుడు ఘోరవిషంబైన ♦ దిఁకొకప్పు
డమృతసన్నిభ, మాను ము ♦ క్త్యర్థభక్తి
విహితగురులసదుపదేశ ♦ విషయమందు. 10

గీ. లోఁతుగాఁ ద్రవ్వకొలఁదిని ♦ శీతరుచ్య
బహుళతరజలమగునట్టి ♦ బావిపగిది

నెంతయోఁతున కేగిన ♦ నంతసుఖము
నొసఁగు హరిభక్తిభక్తుల ♦ కుర్విలోన. 11

మ. నిమియేద్వైవ మతండెసద్గురువు తా ♦ డ్రిన్యాఁడై పౌరాళి, కు
త్తమవిద్యాకరమైన పట్టణము భ ♦ క్తస్తోమ సంకీర్ణమై
విమలానందరసప్రవాహమయి కా ♦ న్పించె న్మహావిష్ణులో
కము భూలోకమునందు నున్నపగిది ♦ న్గౌరాంగుఁ డందుంటచేఁ.

క. ఇదియంతయు స్వార్థపరుల
యొదలీర్ష్యల నెనయఁ జేసె ♦ నెంతయుఁ బురిలో
నొదవిన యీయాపద యెటు
వదలిచనునటన్న చింతఁ ♦ బడిర వ్వారల్. 13

క. క్రోధి జగన్నాథుండును
మాధవుఁ డిపుడుండిరేని ♦ మనవైపున నీ
బాధసను తెప్పపాటున
నాథుండెవఁడింకఁ బట్ట ♦ ణస్థులకకటా! 14

క. వారిని దనపక్షంబును
జేరంగాఁ జేసికొనియె ♦ జిత్తులకిర వౌ
గౌరాంగుఁడు; దిక్కిఁక ఖా
జీ, రండిపుడేగి మనవి ♦ సేయుదమ చటన్. 15

వ. ఇట్లూహించుకొని మూర్ఖాళులందఱు గుంపుగూడి తరలిచని. 16

సీ. వంగదేశప్రభు ♦ వరుమనుమఁడు ఛాందు
ఖాజి నవద్వీప ♦ ఘనవిభుండు
భయదశౌర్యస్ఫార ♦ బలవత్ప్రతాన్ఛట
మండలరక్షిత ♦ మహితతేజుఁ
డురుగుణశాలియు ♦ ద్యోగంబునందు ని

ష్పక్షపాతుండయి ♦ వఱలువాఁడు
యావనమధ్యస్థుఁ ♦ డందఱికిష్టుఁడై
పరిపాలనము సేయు ♦ ప్రజ్ఞగల్గు
గీ. మాన్యుఁడే కాని కొన్నిస ♦ మయములందుఁ
జాలఁజలమరి చండశా ♦ సనుఁడు; నట్టి
కఠినతమ నిరాఘాటాధి ♦ కారుఁడైన
తురకదొరమ్రోలఁ బల్కఁగాఁ ♦ దొడఁగిరిట్లు. 17
క. రాజు మహావిష్ణువుగద!
రాజప్రతినిధియు నట్టి ♦ రాజ్యమునందున్
దేజఱి బాధన్గుందుఁబు
రీజనమతమయ్యో! యుద్ధ ♦ రింపుమ! ఖాజీ. 18
ఉ. డెందములోన నిద్దురఁగ ♦ డిందిసుఖంబుననొందు దేవునిన్
సందడిలేక పూజలను ♦ జల్పి యుపాసనసేయుఁగావలెన్
హిందుమతప్రకార, మది ♦ యేమియుఁజూడక పెద్దకేకలన్
గందరగోళపెట్టు నిమి ♦ ఖాజి! మతావసమున్ బ్రసర్పవే! 19
క. ఈపాపపుఁగృత్యంబులఁ
బాపినఁగాకాగడములు ♦ భగవంతుఁడు దా
నైఁపండెపుడో మనవవ
ద్వీపము నాశనముసేయుఁ ♦ బెద్రోసమునన్. 20
శా. రాజద్వైదికమార్గవర్తులగు వి ♦ ప్రశ్రేష్ఠులీబాలుఁడీ
యోజన్హిందుమతంబునుం జెఱుపన ♦ య్యో! యెట్లుసైరింతురో
ఖాజీసాహెబు! మమ్ము మామతమును ♦ న్గాపాడువేవేగ; నీ
తేజంబించుకచూపకున్న నిమిభీ ♦ తిన్నిల్వలేమిప్పరిన్. 21
క. మీబాధలఁ బాపుదునని

యీబడుగుల కభయహస్త ♦ మిచ్చినవారె యిం
కేబాసటలేకున్న న
వాబుకడకు నేగి పెట్టి ♦ వత్తుము మొఱ్ఱల్. 22

క. హిందువులచేతఁ బూజలు
వందనములుఁ బడయునట్టి ♦ పరదైవతముల్
నిందాపాత్రపిశాచపు
బృందంబనినమ్ము తురక ♦ విని యిట్లనియెఁ. 23

ఉ. మంచిది యిండ్లకేగుఁడిఁక ♦ మానివిచారము; మిశ్రిసూతిగా
వించెడు కృష్ణకీర్తనలు ♦ వీటనుజల్పఁగరాదటంచుఁ జా
టించెద; దానిమీఁద నవి ♦ డిందినమేలటుగాకయున్నఁ బం
పించి భటాళిభక్తతతి ♦ పీఁచమడంచెద దండనంబులఁ. 24

క. అని వారిఁబంపి ఖాజీ
యొనరించెను జెప్పినట్టు ♦ లూరంబడి కీ
ర్తనములు భంగముసేయుట
కును దొడఁగిరి పాపులైన ♦ క్రూరపఠాణుల్. 25

క. ఒక్కెడఁగొట్టిన మఱియొక
చక్కిని హరిభజనములను ♦ సాగించిరి; యీ
మొక్కలపు భక్తవారపు
ఫక్కినివేదించి రేగి ♦ ప్రభునకు వారల్. 26

సీ. అతఁడంతనుగ్రుఁడై ♦ యరుగుదెంచెఁ బఠాణ
చయముతో నొకనాఁటి ♦ సాయమునను
వచ్చి కీర్తనసేయు ♦ వారియిండ్లనుజొచ్చి
దోఁచిసర్వస్వంబుఁ ♦ దోవకడ్డ
మైనవారలఁగొట్టి ♦ కానిపనులఁజేసి

పాడెడిభక్తులఁ ♦ గీడుపఱచి
తాళమర్దళ ముఖ్య ♦ దైవార్చనాసాధ
నములఁ బగులఁగొట్టి ♦ యమితబాధ
ఆ. పెట్టి యింకనూర ♦ నిట్టిసంకీర్తనల్
సలిపిరేని తలలు ♦ నిలువవనుచు
బెదిరములువచించి ♦ బెదరించి సేనతో
ఖాజియంతఁదన న ♦ గరున కేగె. 27
గీ. ఖాజి తనసేనతోఁజొచ్చి ♦ కలకరియయి
భజనమర్దళనికరంబుఁ ♦ బగులఁగొట్టి
నట్టిపురవీధి 'ఖోల్బంగ' ♦ మాదురిప్ప
టికిని; మృతిలేమ దుశ్చేష్ట ♦ లకుధరిత్రి. 28
ఉ. అంతట భక్తులందఱు ని ♦ జాత్మవిపత్తుల విన్నవింప నా
శాంతుఁడు మిశ్రిసూనుఁడు "వి ♦ చారముదక్కి యిహార్థసంకుల
స్వాంతులుగాక కృష్ణుపయి ♦ శ్రద్ధను బూర్తిగఁబెట్టికొల్వుఁడా
దంతివరాసురతుకుఁడె ♦ తప్పక ప్రోచును మిమ్ముఁబ్రాం" డనెణ్. 29
వ. ఈగౌరాంగుని ప్రోత్సాహవాక్యంబులు నీరసించుచున్న భక్తులధై ర్యవిశ్వాసంబుల బలపఱిచె వారుసని యెప్పటియట్ల విజృంభించి హరిభజనలు గావించుచుండి రీసమాచారంబువిని ఖాజి యాత్మాజ్ఞో ల్లంఘనోద్భూత మహాక్రోధవిఘూర్ణ మానభీకరలోచనుండై యమకింకరులంబోలు నిజసైన్యంబుతోఁ గదలిచని. 30
సీ. పచ్చితురకలను ♦ వంటయిండ్లకుఁబంపి.
మంచిపదార్థము ♦ త్రైలపఱచి
భక్తిపరవశులై ♦ పాడువారలనోళ్లు
మూయించికీర్తన ♦ ల్పోలియఁజేసి

కరతాళములు వేయు ♦ హరిసేవకుల లెంప
కాయలుగొట్టించి ♦ కలఁత వెట్టి
భక్తివందనములు ♦ పచరించువారి జు
ట్లనుబట్టి వంచున ♦ ట్లనువుపఱచి
గీ. వంగనామపు మొగములఁ ♦ బ్రామఁ జేసి
మద్దెలల్బ్రద్దలగునట్లు ♦ గ్రుద్దఁజేసి
పెట్టఁగలపాట్ల నన్నియుఁ ♦ బెట్టెఁగాని
ప్రాణహింసకుమాత్రము ♦ పూనఁడయ్యె. 31
గీ. వీధులను భజనలుసేయ ♦ వీలుపడదు
చేరియిండ్లనె కీర్తన ♦ ల్సేయుదమని
యట్టుగా వించు భక్తుల ♦ కిట్టిపాట్లు
వచ్చెనిఁకనెట్లు వారలు ♦ బ్రదుకఁగలరు ? 32
ఉ. ఈకఱతల్మహాత్ములు స ♦ హింపఁగనేరక భాజిసేనపె
న్గాకకునిల్వలేక శచి ♦ నందను మ్రోలకుసేగి చెప్పినం
గాక భయంబుదక్కదని ♦ కట్టులుగట్టుక యేగి మోముల
న్శోకవిషాదచిహ్నములు ♦ సూపఁగఁబల్కిరి యిట్లుస్వామితోన్. 33
సీ. తండ్రి! మీచెప్పవి ♦ ధంబున నోరిమి
పట్టి యున్నాములీ ♦ పట్టణమున
నెట్టులోనివసించి ♦ కృష్ణసంకీర్తన
ల్సలుపఁగల్గితిమింకఁ ♦ జాలమట్లు
సేయ ; నేమని మీకుఁ ♦ జెప్పుదుమయ్య ! దె
బ్బలుఁదిట్లుఁ దన్నులు ♦ భటుచయముల
జడిపింపు లపవిత్ర ♦ చటులకృత్యంబులు
సర్వంబుమాకిప్డు ♦ సంభవించె

గీ. మాధవార్చన లైనను ♦ మానవలయు
నన్యపురమున కైన మే ♦ మరుగవలయు
స్వామి! యిక్కడమీపాద ♦ పద్మసేవ
సేయుచింక హరికీర్తన ♦ ల్సేయలేము. 34

క. జలజాక్షు భక్తిమానుట
గలుగదు మాకెన్నఁడింక ♦ ఖలవిఘ్నభయం
బులువీడి కృష్ణభజనలు
సలుపుట కనువైనయెడకుఁ ♦ జనియెదమనఘా! 35

క. అని భక్తులనినమాటల
వినుతోడనె పూర్ణచంద్ర ♦ బింబనిభంబౌ
నునుమోము జేవుఱింపఁగఁ
గనుల శ్రువులొల్కనిట్లు ♦ గౌరాంగుఁడనెన్. 36

సీ. దైవకీర్తన లాఁపఁ ♦ దలఁచెనే! ఖాజీన
న్నాఁపరమ్మనుఁడైన ♦ నాదియందుఁ
బౌరులారా! యీవి ♦ భావరియందె కీ
ర్తనము నీపురినెల్ల ♦ తావులందుఁ
జలుపంగఁదలఁచితి ♦ ఖలుఁడెట్టు లడ్డగిం
చునో చూతమీరలు ♦ సనితలకోశ
దివ్వెఁగైకొనిరండు ♦ ధీరులైనాతోడఁ
జరమాద్రికినుఁడు దాఁ ♦ జనకమున్న
గీ. ఖాజియానకుఁ బ్రత్యాజ్ఞ ♦ గాఁగదీని
వీటి సందులగొందులఁ ♦ జాటుఁడయ్య!
వీడుఁ బ్రేమరసంబున ♦ నేఁడు వెల్లి
గొల్పి శత్రునిరోధము ♦ ల్గొట్టివైతు. 37

క. నిత్యానందా! నీవే
సత్యంబును బ్రకటపఱుపు • సర్వజనులకున్
గృత్యాకృత్యవివేక
వ్యత్యస్తుఁడు ఖాజినేఁడె • హతగర్వుండౌ. 38

క. సౌదామినీలతా శో
భోదంచితజలదగర్జి • తోపమరుట్కా
లోదగ్రవీక్షణోద్గత
నాదంబులువినిరి భయవి • నమ్రుల్భక్తుల్. 39

వ. విని మహాప్రసాదంబని తమకష్టంబు లెక్కగొనక కైకొనను దృఢవిశ్వా
సంబుతోఁ గృష్ణసంకీర్తనాలోకన కౌతుకంబుతో భక్తులందఱు న
ద్దెసలకుఁజని గౌరాంగునాజ్ఞఁ దెలియపఱచిరంత. 40

సీ. శత్రుపక్షంబువారలు • శచితనూజుఁ
డిట్టిసంకీర్తనముసేయ • నెట్లువిప్రుదు
వట్టిటక్కరియైవి ; ఖాజి • పైకిలేవ
గుండెలుండునె యీముద్దుఁ • గుఱ్ఱనికి? 41

మ. అని వైరుల్పసరైరి ఖాజికడ కా • వంతేని శ్రీకృష్ణకీ
ర్తనభీతింగనకుంటఁ ; జారులెఁక యు • క్తంబైనవేషంబులన్
ననదండల్హారిచందనంబు గొనబా • నామంబులుద్దాల్చి కే
లనుదివ్వెల్గొని నాల్గుగంటలగువే • ళన్వచ్చి రాసక్తితోన్. 42

ఆ. వచ్చి నిమిగృహంబు • వాకిట, లోపల
నెదుటవీథిలోన, • నెన్నరాని
సంఖ్యగల్గువారు • క్షమయీసినట్లుగా
మూఁగియుండి రధిక • మోదమునను. 43

క. ధనవంతులు ధనహీనులు

దనుజారిభజనము సేయఁ ♦ దద్దయుభక్తిన్
జను దెంచిరి సుస్నాతులు
ననులిప్తాంగులయి దీపి ♦ కాంచితకరులై. 44

సీ. గృహబహిస్థల మలి ♦ కించి సమ్మార్జించి
వింతవింతల ముగ్గు ♦ వెట్టువారు
గుమ్మంబులకుఁ దోర ♦ ణమ్ములుగట్టించి
వెలుపలఁ బందిళ్లు ♦ వేయువారు
పసుపులుఁ గుంకుమ ♦ ల్బ్రామిద్వారంబుల
కెన లేనిశోభల ♦ నిచ్చువారు
వెలిగోడలకుమంచి ♦ వెల్లలుగొట్టించి
బైట ననంటులు ♦ పాఁతువారు

గీ. నైరి రాఁబోవు ప్రకటిత ♦ హరిభజనము
సూచుకౌతూహలంబున ♦ సుందరాంగుఁ
డైనగౌరాంగు నందులో ♦ నరయుకోర్కెఁ
గరితలును బూరుషులు నాఁడు ♦ పురమునందు. 45

క. తలలంటుకొని ప్రశస్తపు
వలువలుధరియించి పూలుఁ ♦ బసలొల్కెడు భూ
షలుదాల్చి పుష్పలాజా
దులు గుప్పఁగనుండి రిండ్లఁ ♦ దోయజనేత్రల్. 46

క. ధారణిఁ బ్రోవఁగవచ్చిన
గౌరాంగుని కమితసదను ♦ కంపాత్మునికిన్
నీరాజనమీయఁగఁ గ
ద్వారపుబిళ్లలును బల్లె ♦ ముల్గొని రబలల్. 47

ఆ. మత్తుమందువడిన ♦ మనుజులమాడ్కి శ

చీజుశత్రుపాళి ♦ సేయుచున్న
యత్నములనుగాంచి ♦ యడ్డంబుసనుటకు
మాఱుకూడెనెదుటి ♦ వారితోడ. 48

ఆ. తండ్రిశత్రుఁడేని ♦ తనయుఁడుభక్తుఁడౌ
మగఁడు శత్రువైన ♦ మగువభక్త
యిట్టులుంటఁ జేసి ♦ యిండ్లన్నియు నలంకృ
తంబులయ్యెఁ బట్టణంబునందు. 49

వ. భక్తులు మిత్రులుదాసీనులు శత్రులందఱు నొక్కదుర్జ్ఞేయంబగు శక్తిచే నాకర్షింపంబడి నిమి గృహంబు చెంత గుంపులుగూడి నిలువంబడి రోదసీకుహరపూరక 'హరిహరీ' శబ్దంబులుగావించుచుండి రంతమందిజనులు నవద్వీపంబున నెట్లు పట్టిరనుసందేహంబెల్ల వారలకుంబొడమె నిట్లుండ. 50

గీ. నరహరి గదాధరుండును ♦ మఱియుఁ గొంద
ఱాప్తులింటను గౌరాంగు ♦ నధికరక్తిఁ
గూడి చెలికత్తెలోకపెండ్లి ♦ కూఁతునట్లు
హొయలుమీఱంగఁ గై సేయు ♦ చుండిరెలమిఁ. 51

సీ. చిఱునవ్వు మొగముపై ♦ శ్రీతిలకముదిద్ది
దువ్వెనతోనెఱు ♦ లువ్విముడిచి
సిగచుట్టు రంగుపూ ♦ చిఱుదండలనుజుట్టి
మేల్తావిగందంబు ♦ మేననలఁది
పొడుగుపాగడమాల ♦ మెడవ్రేలఁగావేసి
దానితోఁ గొన్నిపూ ♦ దండలుంచి
కడుబెడంగగుచేలఁ ♦ గట్టించి సవరించి
పన్నవస్త్రమువలె ♦ వాటువేసి

గీ. వసుధలో సర్వసుందర ♦ వస్తువులను
దవిలి చేసిన బంగారు ♦ తండ్రి నెట్లు
దిద్దితీర్చినబాగొ యా ♦ తీరుగాను
దిద్దితీసికవచ్చిరి ♦ తెరలి పైకి. 52

క. సచ్చిదానందమూర్తి లో ♦ చనపథంబు
నందుఁబడినంత వినఁబడె ♦ హరిహరిహరి
యనెడు కేకలు ; కొంతసే ♦ పట్లు సనిన
పిదప నానందబాష్పము ♦ ల్పెల్లి(వ్వొఁ)గురిసె. 53

ఆ. చాలనోటనుండి ♦ లాలారసంబూరు
నధికరుచ్యవస్తు ♦ వాను వెంట;
నక్షికనులనుండి ♦ యానందబాష్పము
ల్గాఱుదివ్యపురుషుఁ ♦ గనినతోడ. 54

సీ. స్నానముల్సేసి వ ♦ స్త్రంబులుధరియించి
చందనచర్చలు ♦ సల్పుకొని ప్ర
సూనముల్దాలిచి ♦ సురుచిరకింకిణీ
నికరంబు పాదంబు ♦ లకునమర్చి
చిన్నితాళంబులు ♦ జెండాలుఁనూఁదుఁగొ
మ్ములు మర్దళంబులుఁ ♦ బూనిచేతు
లను గాగడాలను ♦ దనయానఁదలఁబూని
తాల్చివచ్చినభక్త ♦ తతుల, నిసుక

గీ. చల్లినను రాలనట్టుగా ♦ గొల్లుమనుచు
నిలిచియున్నట్టివారల ♦ నిమిస్మితాన
నంబుననుగాంచి చాలనా ♦ నందమంది
పుడమియద్రువంగ హుంకార ♦ మునుబొనర్చె. 55

ఉ. శంకయుభీతిదుర్బలత ♦ స్వాంతములందున నుండనీక న
ల్వంకలఁబాఱఁదోలి చటు ♦ లంబగుభక్తియు ధైర్యమిచ్చు నా
హుంకృతి మాటిమాటికి మ ♦ హోగ్రముగా నిమిసేయు విన్నవా
రింకను కృష్ణకీర్తన క ♦ దేటికిరారని యుండిరచ్చటన్. 56

వ. అంత. 57

సీ. భక్తవారము నాల్గు ♦ భాగముల్గావించి
యద్వైతునొకదాని ♦ కధిపుఁజేసి
యొకదానిశ్రీవాసు ♦ నకునిచ్చి మూఁడవ
దానికేలిక హరి ♦ దాసుఁజేసి
నాల్గవదానికి ♦ నాథుఁడు నిమియయ్యె,
నితరగదాధరులింద ♦ నిమికిఁదోడు
గానుండి; రిట్లు మొ ♦ గ్గరమునుదీరిచి
వరుసగా మొదట ము ♦ వ్వురనుబంపి

ఆ. వెనుకఁ దానుగదలి ♦ చనె; నిట్లు మూర్ఖతా
మాంసబలబలంబు ♦ మదమడంపఁ
బ్రేమ భక్తి శాంతి ♦ వీరులతోడఁ జై
తన్యుఁ డరుల పైకి ♦ దాడివెడలె. 58

గీ. దివియలన్నియు వెలిగింపఁ ♦ బవలుగానె
తోఁచెనారాత్రి; భక్తిసం ♦ తోషగీత
రామకృష్ణ హరీత్యాది ♦ నామసమితి
వీనులం దధికామృత ♦ వృష్టిఁగురిసె. 59

క. అందఱిలోపలఁ బొడువున్
సౌందర్యము దివ్యకాంతి ♦ జాలముగల యా
నందమూర్తినిమి, శాం

చందెల్పకయ వరతతికి ♦ స్పష్టముపడియెన్. 60

శా. నీపాదంబులు నాదుచిత్తమును సం ♦ ధింపంగరాదేహరీ!
గోపీమానసచోర! కృష్ణ! యని భ ♦ క్తుల్పాడ, మిశ్రాత్మజుం
డాఁపంజాలనిభక్తి నుద్ధృతకరుం ♦ డైయాడ, నాపాదచూ
డాపర్యంతముగప్పె నాతని నఖం ♦ డద్యోతమానచ్ఛవుల్. 61

క. మనఖాజీ యీహరికీ
ర్తనసంగతి నెఱిఁగెనేని ♦ దండనములు సే
యుమువీరి; నేఁటితో శచి
తనయునిపని సరిమొత్తుని ర ♦ తనిపరిపంథుల్. 62

క. వీరికిఁగూడను గంగా
తీరంబునఁ జోఁపునిట్టి ♦ దివ్యాకారున్
గౌరాంగు నరయుత్తోడన
దూరంబుగఁజనిరొ లోని ♦ దుష్టపుటూహల్. 63

సీ. మహశచిబిడ్డఁడీ ♦ మహితాత్ముఁడాయని
కళవళంబుననిమిఁ ♦ గాంచికాంచి
మనవీధులను జెంకె ♦ తనములు సేసిన
దీశాంతుఁడాయని ♦ యెంచియెంచి
ప్రతివాదిభీకర ♦ పండితుండీతఁడా
యనినాసవ్రేలుంచి ♦ యరసియరసి
పెద్దలవెన్నాడి ♦ వెక్కిరించినదుష్ట
తముఁ డితండాయని ♦ తలఁచితలఁచి

గీ. యతని యాకారమధురిమ ♦ కతనిదివ్య
తేజమునకును భక్తిక ♦ ధీనులగుచుఁ
జొక్కి యవశతగుంపులోఁ ♦ జొచ్చిపడిరి

పరమశత్రులు నాతని ♦ పదములపయి. 64

సీ. ఇరువది మూఁడేండ్ల ♦ మురిపెంపుముద్దుల
మూటఁజూడవె పూవుఁ ♦ బోఁడియనుచు
నవమోహనాంగు శం ♦ దను జేసికొనె సెట్టి
భాగ్యరాశిరొ శచీ ♦ వనితయనుచు
మననవద్వీపంబు ♦ మహితపుణ్యంబేమొ
యిట్టిరూపరియందుఁ ♦ బుట్టెనంచు
మనుజుఁడీతండను ♦ మాటవట్టెది చిన్ని
కృష్ణుఁ డీరూపుధ ♦ రించెనంచు

గీ. నల్లవైకుంఠపురవాసు ♦ లందఱిట్లు
వచ్చిరేకాని యీజన ♦ పత్రికర మెన్నఁ
డేని యీపురిఁజూచితి ♦ మే ? యటంచుఁ
దెలివలనుకొనసాగి ర ♦ చ్చెరువుఁజెంది. 65

క. ఫుల్లాబ్జవదన ! భక్తిం
బెల్లుగ వెదచల్లుమవని ♦ ప్రేమమునను జొ
బ్బిల్లఁగ ; నీతల్లికడుపు
చల్లఁగ వర్ధిల్లుమనిరి ♦ చందనగంధుల్. 66

క. అరవిందనయన ! కన్నుల
కఱవదె నినుఁజూడనోయి ♦ గౌరాంగా ! భా
స్కరచంద్రతారలుండెడు
వఱకుజ్జీవింపుమయ్య ! ♦ భాగ్యోన్నతితోఁ. 67

గీ. ఇట్టులాశీర్వదించి ప ♦ ర్వేందుముఖులు
సేసలలరులు లాజలు ♦ చేతఁగొనుచుఁ
జల్లి చల్లనికాంతులఁ ♦ జల్లు కప్పు

రంపుటారతులిడిరో యా ♦ రంపునిమికి. 58

ఆ. మేడలందున్న ♦ మించుఁబోండ్లాతని
భక్తిఁ జూచి మనసుఁ ♦ బట్టలేక
కనులనుండినీళ్లు ♦ కాల్వలుగాఁగా
సాఁగిలఁబడిరచట ♦ శచిసుతునకు. 69

చ. అమలుఁడు మిశ్రసూనుఁడు ద ♦ యన్హరినామ సత్సుధారసం
బమితముగా నొసంగె మన ♦ కంతము నొందెను బాపమృత్యువుల్
యమునిభయంబిఁకేల? వడి ♦ నాతనిఁబట్టుక కట్టికొట్టుఁడీ!
క్షమకయి వేఁడినన్నరియె ♦ చంపుఁడతండటు సేయకుండినన్. 70

క. అని కొందఱు సంఘములో
మనుజునొకనిఁ జూచి తద్య ♦ మభ్రాంతిని యా
తనలిఁకఁ బెట్టవుగద!. యొ
వ్వనినని మోఁదుదురు భక్తి ♦ పరవశులౌచున్. 71

ఉ. మంచియుఁ జెడ్డఁ జూడక ప్రి ♦ మత్తుఁడు ఖాజిమునుందకీర్తనల్
కొంచక యడ్డపెట్టునఁట ♦ కొట్టుఁడు మూర్ఖునటంచుఁ ద్రోవఁగా
న్పెంచిన చిన్నమొక్కలను ♦ బీఁకి కరంబులఁబట్టి బిట్టుక్రో
ధించియిఁకందుఁ గొందఱతి ♦ తీవ్రత మొత్తుదు రుత్తనేలపై. 72

ఆ. కొంద ఱొకనిఁబట్టి ♦ క్రూరుఁడు ఖాజియౌ
తండెయంచు బద్ధ ♦ తనుని జేసి
మోచికొంచువచ్చి ♦ మొఱ్ఱో! యనుచునుండ
వైతురు శచిబిడ్డ ♦ పదములపయి. 73

ఉ. ఎక్కడ కేఁగుచుంటివి ర ♦ మేశుఁడు మిశ్రిజుఁడుండుచోటికా?
యక్కడ కేగిచూచుటకు ♦ నక్కఱలే దిటువచ్చిచూడు! నే
నిక్కడనున్నవాఁడ హరిఁ ♦ గృష్ణుఁడ నేలికనంచు నందులోఁ

నొక్కఁడువల్కి భక్తి మెయి ♦ నూరక చిందులుద్రొక్కుమత్తతన్.

క. రంగులు వింతలుగా గౌ
రాంగుని మెయిచుట్టుఁదోఁచె ♦ నతఁడాడుతఱిన్
భృంగంబులు పద్మముచు
ట్టుం గవిసెడియట్లు ప్రజవ ♦ డున్నచిసుతుపై. 75

క. గీర్వాణ ముఖ్యభాషలు
నేర్వక పోయినఁ దదీయ ♦ నిర్మలభజనా
ఖర్వశ్లోకంబులు శ్రుతి
పర్వంబుగఁ బాడిరచట ♦ భక్తులు గడిమిన్. 76

ఉ. నందసుతుండు దా మురళి ♦ నాదము సేయుచు వన్యపుష్పముల్
గందోవవిందు సేయుఁగ న ♦ ఖండవిలాసముతోడ వచ్చె గో
విందముకుంద కృష్ణహరి ♦ విశ్వపితృప్రముఖాఖ్యలిండ్లలో
నందులకించిమ్రోఁగునని ♦ నాట్యమొనర్తురు గొందఱందునన్. 77

వ. గంగయొడ్డుననే కొంతసేపిట్లు గౌరాంగానుయాయి భక్తానీకంబు పూర్ణిమేందూత్తుంగభంగోద్ధతం బగు వార్ధిభంగిఁ జనఁజన విశ్వంభరుండు చటాలున ఖాజీయుండు పట్టణబాహ్యస్థ హర్మ్యంబునకుం గొనిపోవు మార్గంబునకుం దిరుగ 'ఖాజిఁగొట్టుఁడు!' 'ఖాజిఁగొట్టుఁ' డనుభీకరారావంబులతో భక్తతండంబు నట్లుతిరిగె. 78

గీ. తిరిగినప్పుడు గౌరాంగు ♦ దివ్యకాంతి
మంతమగు నెమ్మొగంబొక ♦ యింతచూచె
నేని యొవఁడేని ధనధాన్య ♦ గృహకళత్ర
సుతులవిడనాడి యతనిదా ♦ సుండుగాఁడె? 79

ఉ. ఆతనిశత్రులారసి త ♦ దంచితతేజము, జాలిఁజెంది ని
ర్భీతిని ఖాజివీథి నడ ♦ పించెడు నీతఁడు భక్తబృందమున్

ఘాతుకులాపఠాణులిఁగఁ ♦ గత్తులతోఁ బయిఁబడ్డ నెత్తురుల్
సూతుమొయేమొయం చడలఁ ♦ జొచ్చిరటం బరితప్తచిత్తులై. 80

సీ. రండనిమింటితా ♦ రలగుంపులట్లుగాఁ
బెద్దసంఘంబు ర ♦ ప్పింపఁగలఁడె
తీక్ష్ణప్రతాపసం ♦ దీప్త ఖాజిభయంబు
గప్పకుండఁగదానిఁ ♦ ద్రిప్పఁగలఁడె
పూఁటయేగడువుగఁ ♦ బురమెల్లఁగన్నుల
వైకుంఠముగఁజేసి ♦ వఱలఁగలఁడె
దివ్వటీల్దెప్పించి ♦ దీధితులెలయించి
పెనేర్చియిపవలుగా ♦ వింపఁగలఁడె

గీ. కోమలుల చిత్తములయందుఁ ♦ బ్రేమఁగూర్చి
చిత్రచిత్రిసపర్యలఁ ♦ జెందఁగలఁడె
మిశ్రసుతుఁ డల్లలోకైక ♦ మిత్రుఁ డఖిల
కలుషహరణుండు కృష్ణుఁడే ♦ కాకయున్న. 81

ఉ. మొత్తనిపూలుఁదాళములు ♦ మేల్చిఱుగజ్జెలు మర్దళంబులా
యిత్తముసేసికొంచు నసు ♦ హృత్తనుకంపక భీకరంబులా
కత్తులు బల్లెముల్గొని య ♦ కాలపుమృత్యువులట్లు వచ్చుకై
యెత్తుపఠాణులంజెసక ♦ నేగెశచీజుఁ, డతండు మర్త్యుఁడే? 82

ఆ. బొంగుగొంతువారుఁ♦బోలుపారు కంఠనా
దంబుతోడఁ గృష్ణ ♦ దైవభక్తి
కలితగీతములను ♦ గానంబొనర్తురు;
కలవె యిట్టిచిత్రి ♦ ములు ధరిత్రి. 83

ఉ. రాతిరితోమ్మిదౌసరిక ♦ రాతియగారముసూచె నాశచీ
సూతిబలంబు; ఖాజిచెవి ♦ సోఁకెనుసందడి ; భక్తదీపికా

వాత్రతముఁ గప్పులంబడె; వి ♦ వాహముగాఁదలపోసి సంబరం
బేతనిదో కనుంగొనఁగ ♦ నేగుఁడటంచతఁడంపె బంటులన్. 84

గీ. ఉత్సవముడగ్గఱఁగ ఖాజి ♦ యూహసేసె
వచ్చునది కృష్ణభజనకా ♦ వచ్చునంచు
నంతఁదప్పాస్రరక్తాస్యుఁ ♦ డౌచు నాతఁ
డెదుటిబంటులఁ దిలకించి ♦ యిట్టులనియె. 85

మ. భటులారా! కనిపించునద్ది యులబాఁ ♦ పండౌ శచీజుండు ప్రో
త్కటగర్వంబునఁ జేయుకీర్తనముగా ♦ దా! చూడుఁడాభక్తులన్
బటుబాహాబలయుక్తిఁగొట్టి, కరము ♦ ల్బంధించి గౌరాంగు ని
చ్చటికిం దెండు! చనుండు వేగమునఁ బై ♦ శాచోత్సవంబాఁపఁగన్.

క. ఎదిరించిన నొక్కింతయు
బెదరక కైదువులుసూపి ♦ భీకరలీలన్
జదుముచు నపరాధుల దు
ర్మదులన్దీసికొని మీరు ♦ రండిటకువడిన్. 87

సీ. ఈయాజ్ఞఁగొని భటు ♦ లేగుచో భక్తులఁ
జూచినంత నెశక్తి ♦ నురిఁగిపోయె
నడిదముల్కరముల ♦ యందుండెఁ గదలక
ప్రతిమలట్లైనుండు ♦ బాఁకులట్లు
కొందఱు బాష్పప్ర ♦ కోపంబుచే మాట
లాడనేరక చొచ్చి ♦ రాటలందుఁ
దురకలమనుమాట ♦ మఱచి కొందఱు హరీ!
కృష్ణ! మాధవ! యని ♦ కేకలిడిరి

గీ. మఱచి యధిపతి, నాజ్ఞల ♦ మఱచి, యొడలు
మఱచి, ఖాజీసిపాయిలు ♦ మహితభక్త

గణములోఁ బడిపోయిరి ◆ కఱ్ఱులల్ల
బాణవేగంపునిర్ఝర ◆ వారినల్లు. 88

ఆ. తానుబంపినట్టి ◆ దండనభటులింక
రాకయుంటఁజూచి ◆ మూఁకరొదయు
దీపచయము తేజ ◆ తిశయించుటనుజూచి
భక్తులకును జిక్కె ◆ భటతతియని. 89

క. చండప్రతాపవంతుల
భండనవీరులను మూర్ఖ ◆ భక్తనికరమున్
జెండి మఱిరండటంచొక
దండునుబంపించె ఖాజి ◆ తలఁకి యరులపై. 90

క. వారుంగూడను బూర్వపు
వారిగతి న్మఱలరామి ◆ పరికించి మహా
భీరువయి ఖాజిచెమ్మట
లూరఁగ వడఁకుచును మిన్న ◆ కుండెన్మదిన్. 91

క. అంతట భక్తజనుల్గ
హాంతికమున కరుగుదెంచి ◆ రల్లరిహెచ్చన్
శుంతవ్యుఁడు గాఁడీతఁడు
హంతవ్యుఁడు ఖాజిఁగొట్టుఁ ◆ డనిరందఱోగిన్. 92

క. ఈకేకలువిని ఖాజీ
యేకాంతస్థలికి వీర ◆ లేగుదురని హృ
ద్వ్యాకులతఁబోయిలోనికి
మూఁకల్గ్రాకుండఁ దలుపు ◆ మూసెన్భీతిన్. 93

క. రెండవపరిఁ బట్టణపా
లుండంపినసేన జలధి ◆ లోఁగలసినవాఁ

కాండముగతి నేమై యెట
నుండెనొ తెలియంగరాక ♦ యుండెనెవరికిన్. 94

క. ఇదిమాత్రము నిజ,మెవ్వరు
నదయన్వారలనుదాఁకి ♦ హానియొనర్పం
గఁదివురలే, వట్టులెనిమి
సదయుఁడు వారికి మఁదలనో ♦ సఁగెనో యేమో. 95

సీ. గౌరాంగునకు ముందు ♦ గా ఖాజియిలుసొచ్చి
భక్తులుపాత్రిలఁ ♦ బగులఁగొట్టి
ఖాజినిబట్టుఁడు ♦ కట్టుఁడు కొట్టుఁడు
కృష్ణకీర్తనలకు ♦ నెప్పుడడ్డ
పడకుండనని కేక ♦ లిడుచుఁ గవాటంబు
లవియఁగుద్దుచు మ్రోల ♦ నగపడునవి
యన్నిధ్వంసముచేయు ♦ చలరుఁదోఁటనుజొచ్చి
పూల్దుంచి జుట్లఁజె ♦ వులనుబెట్టు

గీ. కొనుచుఁ జెలరేఁగుచుండ ♦ వై కుంఠనాథుఁ
డబ్జనేత్రుండు గౌరాంగుఁ ♦ డరుగుదెంచి
కూడదనిచెప్పి వారిఁజీకొట్టె; నంత
సద్మమంతయునుండె-ని ♦ శ్శబ్దముగను. 96

గీ. ఎచటనున్నాఁడు ఖాజిసా ♦ హేబటంచు
నడిగి గౌరాంగుఁ డతఁడల్ల ♦ యంతిపురిని
దూఱియున్నాఁడనివిని యా ♦ తురకజేని
ప్రియతములఁ గొందఱను జేరఁ ♦ బిలిచిపలికె. 97

ఆ. వేగ మీఱ లేగి ♦ వెంటనేఖాజినా
యెదుటఁబెట్టుఁడతని ♦ కేమిభయము

వలదటంచు నాడు ♦ పలుకులుగాఁ జెప్పఁ
డరుగుఁడాలసింప ♦ కతనికడకు. 98

ఆ. నెయ్యురేగి చెప్ప ♦ నిస్త్రాసుఁడై లేచి
బయిటకేగుదెంచి ♦ బద్ధపాణి
యాచు శిరము వాంచి ♦ యఖిలేశుమ్రోలను
నిలిచియుండె నల్లు ♦ నివలె ఖాజి. 99

ఆ. వానిఁజూచి నిలువఁ ♦ బడి యెనురేగియా
ప్రభున కెట్టిగౌర ♦ వంబుసూప
వలెనో యట్లుసూపి ♦ పద్మాక్షుఁడాతని
గూరుచుండఁబెట్టి ♦ కూరుచుండె. 100

గీ. నిమికిఁదాతయు శచికిఁ దం ♦ డ్రియును జాల
ఖ్యాతపురుషుఁడునైన నీ ♦ లాంబరునికి
ఖాజికిని స్నేహమెక్కుడు ♦ కాన ఖాజి
వానిఁ బిలుచుచుండెడువాఁడు ♦ బాబువావి. 101

క. ఆకతమున గౌరాంగుఁడు
రాకేందునిభాస్యుఁ డమృత ♦ రసమొల్కులస
ద్వాకుల ఖాజికినిట్లనె
వ్యాకులతా దమనమంద ♦ హాసచ్ఛవులన్. 102

శా. మామా! యేమిది! నీగృహంబునకు స ♦ మ్మానంబులంబొంద భా
వ్యామోదంబున నాప్తవర్గమును సా ♦ హాయ్యంబుగాఁగొంచురాఁ
గా మాచప్పుడువిన్నమాత్రమున స ♦ త్కారంబులట్లుండ మే
మేమో శాత్రవులట్లుడాఁగితిదిచ ♦ న్నేబాదు గావానికిన్? 103

వ. అందులకు ఖాజీ యిట్లనియె. 104

శా. జామాతా! యపచారముల్సలిపితి ♦ న్జాలంగనీకందు చే

నీమూఁకల్ననుశిక్షసేయుటకునై ♦ యేతెంచెనంచెంచి మ
ద్ధామాంతఃపురవాసినీ నిచయసం ♦ త్రాణార్థమున్ప్రాణ ర
క్షామార్గంబది యొండెయంచుఁ జనితి ♦ న్సంత్రస్తచిత్తుండనై. 105

క. ఆపదఁ గడవఁగనప్పుడు
చూపట్టకపోయె యొండు ♦ సులభోపాయం
బాపద్రక్షణ సౌమ్య
వ్యాపృతిగఁ జూపు లిప్పు ♦ డభయంబొసఁగుఁడీ. 106

క. ననుక్షమియించితివని నీ
కనికరపుం దీరు చెప్ప ♦ కయ చెప్పు శచీ
తనయా ! వలయుసపర్యలఁ
గొనుమా నీకిప్పుడాత్మఁ ♦ గొంకకొనర్తుఁ. 107

వ. గౌరాంగుం డిట్లనియె. 108

ఉ. ఈయొకప్రశ్నమేనడుగ ♦ నెంచితిఁ జెప్పుము దుఃఖమోక్షసం
ధాయిపథంబులందొకటి ♦ నందతనూజుని కీర్తనం, బనా
పాయకరం, బదూప్యమటు ♦ వంటిది యాఁపఁగనేల? ముక్తిమా
ర్గాయుతమందువేని కెది ♦ యాసది సేయఁడువాఁడు మాతులా.

క. శ్రీకృష్ణదివ్యకీర్తన
నీకిష్టముగాదు సరే ! య ♦ నీతిరహితమే
కాక సుఖప్రదమట్టిది
లోకము సేయంగనీకు ♦ లోటేమయ్యా ! 110

గీ. తనకుఁ గలయట్టి సేన యె ♦ వ్వనికి లేద
టంచు లోపలగర్వించు ♦ నట్టిఖాజి
గర్వమడఁచంగ నెవ్వరు ♦ గణన సేయ
లేనిసంఘుంబుఁగూర్చె శ్రీ ♦ జానియాఁర ! 111

గీ. గర్వపరిహార కరణమా ♦ ర్గంబులందు
మోటుబలమొక మార్గమా ♦ పుంతఁద్రొక్క
ఖాజిపట్టున శౌరి, రో ♦ గంబు నెఱిఁగి
మంచిమందిచ్చు నలభిష ♦ గ్మణిపగిదిని. 112

గీ. అట్టి పద్మాయతాక్షు గౌ ♦ రాంగు నెదుటఁ
గాంచుతోడనె త ♦ ద్బలగరిమ మెంతొ
స్వానుభవమున నెఱిఁగిన ♦ యతఁడె కాన
ఖాజి భయభక్తి వినయసం ♦ కలితుఁ డయ్యె. 113

గీ. నిమిని మోమెత్తి చూచిన ♦ నిమిషముననె
యెద్దియో శక్తి యొక్కటి ♦ యెదను దూఱి
ప్రాణములు తోఁడి తన్నది ♦ వశుని జేసి
కొనుచు నున్నట్లు ఖాజికిఁ ♦ గనఁగనయ్యె. 114

గీ. అట్టిస్థితినుండి ఖాజియి ♦ ట్లని నిమికి
సరియె నీచెప్పునదియెల్ల; ♦ సర్వమింక
విన్నవింతుఁదొలుత నెట్టి ♦ పేర నిన్నుఁ
బిలువవలెనొ యెఱుంగఁ బ్రా ♦ స్ఫీతతేజ! 115

క. అల్లుఁడ! యనుటకు నాలుక
యల్లాడక యున్నదయ్య! ♦ యాకృతిఁ గనినన్
ఫుల్లాబ్జవదన! నిర్జర
తల్లజుఁడవు నీవటన్న ♦ తలఁపు గలిగెడున్ 116

క. నరుఁడవుగా, వయ్యది నే
నెఱుఁగుదుఁ బౌరతతి నిన్ను ♦ నెట్లు పిలుచునో
యెఱుఁగుదు నను నల్లని
న్నరిటిస్వారహారియంచు ♦ నననిమ్మనఘా! 117

సీ. పావనకీర్తన ♦ భంగహేతువు కేవ
లంబేనకాదు ని ♦ జంబునమ్ము
మీవారిలో ముఖ్యు ♦ లౌవారు పురినున్న
హిందువులే నీవు ♦ హిందుమతము
నకు విరుద్ధములైన ♦ నవ్యకుమార్గము
ల్ప్రజలకుబోధించి ♦ పాడుచేయు
చుంటివి మతమని ♦ యూరక నేరము
ల్మీఁదనెన్నొక ♦ ల్పించిచెప్ప

గీ. మొదలువెట్టిరి నాతోడఁ; బురజనులను
జెఱుపుచుంటనుజూచియుఁ ♦ జేయవలయు
శిక్షలను మీకు వేగనేఁ ♦ జేయకున్న
వారు సెప్పెదమనిరి న ♦ వాబుతోడ. 118

క. ఇంక నుపేక్షనుజేయఁగఁ
బంకేజదళాక్ష ! నాకు ♦ భయమయ్యె; న్నే
నంకోచపడుచునే మీ
కంకిలియై కృష్ణభజన ♦ లాఁపఁదివిరితిన్. 119

క. అమితముగాఁ బ్రజ నీవిష
యము సెప్పెడుమాటలన్ని ♦ యాలించితి ని
న్నమలుంజూచిన హరినా
మము వెంటనెవచ్చు నన్న ♦ మాటయువింటిన్. 120

క. హరిభజన మడ్డఁబోయిన
ఖరతమ మత్సేవకులును ♦ గరుణార్ద్రాంతః
కరణులయి కనులనశ్రూ
త్కరముఁ బరాల్చిరఁట, యదియుఁ ♦ గర్ణములఁబడెన్. 121

క. అని చెప్పినంతలోపల
ఘనమా నొకవింతయైన ♦ కలఁతయు బాధా
జనకమగు నొక్కయలజడి
యును బెనుపడ ఖాజి వెండి ♦ యుం బలికెనిటుల్. 122

గీ. దేవుఁడొక్కఁడె ; హిందుజా ♦ తినిజనించి
నట్టివారలు వాని నా ♦ రాయణుఁడని
పిలుతు ; రాతఁడెనీవఁట ; ♦ తెలుపుమయ్య
మోసపుచ్చక సత్యమం ♦ భోజనయన ! 123

వ. అంత జగన్మోహనాంగుం డగుగౌరాంగుండు చల్లనిపసలు సద్దెసలం
జిమ్ము నొకచిఱునవ్వునవ్వి ఖాజిప్రశ్నంబున కుత్తరంబుసెప్పక యా
పాదమస్తకానిర్వాచ్య మహానందవ్యాపక స్పర్శకంపనకరం బగుని
జకరంబున నాతనిచేతి వ్రేలొక్కటిపట్టుకొని యిట్లనియె. 124

మ. హరి! నారాయణ! కృష్ణ! యంచిపుడుమా♦మా! యంటివేవింటి; దు
స్తరసంసారమహాబ్ధిమగ్న జనుఁడో ♦ పక్లిష్ట దుస్స్వాంతవ
త్పృగుపోత్తారకమంచొకండె ; యిఁకనీ ♦ పున్నెంబునెన్నంగ నా
తరమా! త్వత్కృతపాపసంచయము ద♦గ్ధంబయ్యెఁబూర్ణంబుగన్.

సీ. అనినతోడనె ఖాజి ♦ యంగంబు గంపనం
బంది నిల్వున సూఁగు ♦ లాడఁదొడఁగె
శ్మశ్రుపటలియెల్ల ♦ సంసిక్తమౌనట్లు
కన్నీళ్లుకాల్వలై ♦ కాఱఁదొడఁగె
నీతెఱంగున లేచి ♦ "యీశ్వరుఁడవునీవె
నిజమిదినిజమయ్య ! ♦ నిజము ! నిజము !
నాతప్పుక్షమియించి ♦ నన్నుఁగైకొని ప్రోవు
మఖిలాఘసంహతి ♦ కాటపట్టు

గీ. నయ్య! సుభగాంగ! నేజగ ♦ దవనచంగ!
యోఁదరించుటకిఁక నీదు ♦ కృపయెదిక్కు"
టంచు మనసునుగరఁగించు ♦ నాస్యమునను
బడెను గౌరాంగుపదముల ♦ పైనిఖాజి. 126

గీ. వలదువలదిదియని యడ్డు ♦ పడుచుఖాజి
కనియెనిట్టులు గౌరాంగుఁ ♦ "డాప్తవర్య!
పావనంబగు శ్రీహరి ♦ భవ్యనామ
ములుసుమీ ప్రోచినవినిన్నుఁ ♦ బుఃఖ్యుఁజేసి! 127

గీ. నాదియొకప్రార్థనము పురీ ♦ నాథ! యింకఁ
గృష్ణకీర్తనమునకు నీ ♦ వెన్నఁ డడ్డ
పడనని ప్రమాణములుసేయ ♦ వలయు" నన్న
ఖాజియిట్లనె వినతము ♦ ఖంబుతోడ. 128

చ. హరికథలాఁపకుండుట మ ♦ హాకృతియే? నలినాక్ష! వానిని
ద్ధనఁబ్రబలంగఁజేసి నత ♦ త్ప్రమదంబునుగాంచి నాయనం
తర మటుసేయఁగావలయు ♦ ద్రవ్యమొసంగుదు; నిట్లు నాపరం
పర దరియింపనౌ హరికృ ♦ పామహిమంబున భూసురోత్తమా!

క. నేనిచ్చెదు నీధనమెవఁ
డేనియు హరియింపఁదలఁచె ♦ నేని, వినిహత
ప్రాణాత్మజ దారార్థుం
డౌనట్లు శపింతునేఁ, ద ♦ దవనార్థంబై. 130

ఆ. ఇట్లు ఖాజివల్కుఁ ♦ గృష్ణసంకీర్తన
నలుపమిశ్రసూతి ♦ సన్నఁజేసె;
ఖాజివెంటఁబడఁగ ♦ గౌరాంగుఁడాతని
మానువలపటంచు ♦ మానిపించె. 131

క. తిరిగి చనుచుఁ దోవను శ్రీ
ధరునింటికిఁ బోయి యచట ♦ దగఁ దీర్చెఁ గో నే
హారి ; దానికి శ్రీధరుఁడెదఁ
బరమానందంబుఁ బొంది ♦ పరవశుఁ డయ్యెన్. 132

క. మఱునాఁటి యుదయమందునఁ
బురవీధులు భక్తపాద ♦ ములఘట్టనచే
నొఱపై లాజాతండుల
సురుచిరపుష్పమయమాచుఁ ♦ జూడ్కులఁ దన్పెన్. 133

ఆ. విగతగర్వులౌచు ♦ విద్వేషులందఱు
నాప్తమహితభక్తు ♦ లైరి నిమికి
నంటఁగండిపోవు ♦ నలరుదండలుసని
యాజియందు ఖడ్గ ♦ రాజిగెల్చె. 134

గీ. విద్దెలకుఁ డెంకియౌ నవ ♦ ద్వీపమందు
నిప్పటికి ఖాజిగోరీ ర ♦ హించుఁ జాల
యాత్రికేగిన వైవభ ♦ క్తాగ్రగణ్యు
లెంతయో శ్రద్ధ దానిద ♦ ర్శించి వత్తు్రు. 135

క. అమిత ధనధాన్యరాసులు
సమధిక విద్యాచయంబు ♦ సమకూడుట క
ష్టముగాదు కాని త్వత్పద
కమలార్చా భాగ్యమబ్బఁ ♦ గష్టము రామా ! 136

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

అష్టాదశాశ్వాసము.

ఉ. పుట్టుటయన్న దుఃఖములఁ ♦ బుట్టుట; యీనిజ మీధరిత్రిలోఁ
బుట్టినయెల్లవారికి సు ♦ బోధమె, యీరయస్వానుభూతిచేఁ
బుట్టుటఁగిట్టుట న్గడచి ♦ పోవఁగ నిన్బజయించుభక్తి వి
భ్రాట్టులుమాత్రి మోయిరఘు ♦ రామ! భరింపఁగనేర్తురాపదల్.

సీ. గౌరాంగుఁడిల నవ ♦ తారమొందుట వంగ
దేశంబునకుఁ జాలఁ ♦ దెచ్చెమేలు
స్త్రీవిద్య హెచ్చెను ♦ స్త్రీలెండఱో కృష్ణ
భక్తులై ప్రజలకు ♦ భక్తినిడిరి
వంగభాషయుఁగూడ ♦ వర్ధిల్లె భక్తికా
వ్యములందులో వ్రాయఁ ♦ బడుటచేత
నాధారరహిత దు ♦ రాచారములు వోయె
జాతివిద్వేషము ♦ ల్సమసిపోయెఁ

ఆ. గాలవృష్టిచేత ♦ నేలలు పుష్కలం
బుగనుబండె శాంతి ♦ పొదలియుండె

నింతుసౌఖ్యమునను ♦ నిరుపప్లవంబయి
యుండె మిశ్రసూతి ♦ యుండుచోటు 2

గీ. వంగదేశంబు తురకల ♦ పాలఁబడక
మున్ను దానికి ప్రభువౌ సు ♦ బుద్ధిరాయఁ
డంటుపడియెను మ్లేచ్ఛుల ♦ హస్తములను
దాఁకినజలంబునవశుఁడై ♦ త్రావుకతన. 3

క. దానికిఁ బ్రాయశ్చిత్తం
బానతియిండనుచు ఘాంద ♦ సాళినడుగఁగాఁ
బానము సేయుము సజ్వా
లానల తప్తోష్ణమైన ♦ యాజ్యంబని యెన్. 4

క. ఈరీతిని మరణించుట
కారాజు దెగింపలేక ♦ యడలుచునుండన్
గౌరాంగుకడకుఁ జనుమఘ
మారణమగుననియె నొక్క ♦ మాన్యుఁడతనితోన్. 5

ఆ. అంత నతఁడువ్రాయు ♦ యయ్యా! ప్రాయశ్చిత్త
మేమియనుచు నడుగఁ ♦ గృష్ణనామ
ములను నోరునొవ్వఁ ♦ బలుకుటయేయని
చెప్పిపుచ్చెనతని ♦ చిత్తమలర. 6

వ. రాజు నామాజ్ఞంగావించి శ్రీకృష్ణనామస్మరణ జన్యమహానందమ
గ్నుండయ్యె. 7

సీ. నిమిదొల్తఁ దనహరి ♦ త్వమునూపినది కృష్ణ
భక్తుఁడైనట్టి శ్రీ ♦ వాసునింటఁ
బ్రథమసంకీర్తన ♦ పచరించినది కృష్ణ
భక్తుఁడైనట్టి శ్రీ ♦ వాసునింటఁ

దలచుచుగా హరికథ ♦ ల్నెఱపినర్తించుట
భక్తుడైనట్టి శ్రీ ♦ వాసునింటఁ
దన యింటలేనప్డు ♦ చని నిమియుండుట
భక్తుడైనట్టి శ్రీ ♦ వాసునింట

గీ. మహితభక్తుఁడు శ్రీవాసు ♦ మనుమఁడైన
ధన్యపూత బృందావన ♦ దాసుఁడధిక
పావనంబగు చైతన్య ♦ భాగవతము
వ్రాసి ప్రకటించినదియు శ్రీ ♦ వాసునింట. 8

గీ. ఇట్లె యొకరేయి శ్రీవాసు ♦ నింటిముంగి
టనుజరగు కీర్తనకు భక్త ♦ జనులు వేగ
వచ్చి రాలస్యమైనఁ గ ♦ వాటబంధ
నంబు సేయుదురేమొ య ♦ స్ఖయము చేత. 9

క. తలచుగఁ గీర్తనలారయ
నిరుగుపొరుగు కాంతలటకు ♦ నేతెంచుటయుఁ
జరగిన నారాతిరి మొ
వ్వరురాత్రై రోకసికిఁట ♦ వ్యాధిదవులుటఁ. 10

గీ. ఆమొకండును శ్రీవాసు ♦ నాత్మజుండు
తల్లిదండ్రులకొక్కఁడే ♦ తనయుఁడింక
నతనినంటినది విషూచి ♦ యునివచించి
రచటి వైద్యులవగుణము ♦ లన్ని యరసి. 11

క. స్త్రీలకు సేవకులకు నా
బాలునిదా నప్పగించి ♦ భగవద్భజనా
శీలుర నెయ్యురఁగూడెఁ
బాళిన్శ్రీవాసుఁడాత్త ♦ భక్త్యుచ్ఛ్రియుఁడై. 12

గీ. అంత భక్తాళి మెప్పటి ♦ యట్లతలుపు
మూసి, యచట గంగాదాసు ♦ మొనపి కాపు
కొలుకుఁ, దొడఁగిరి కీర్తన ♦ జరుప; నొక్క-
రుండెఱుంగఁడు బాలకు ♦ రుజతెఱంగు. 13

ఉ. భాసురగాత్రుఁడవ్యయుఁ డ ♦ పారకృపామయుఁడింటనుండె; జా
యాసుతవిత్తముల్గలల ♦ యందలియర్థము; లాత్మయత్నమా
యాసము; కృష్ణుఁడంతకు ని ♦ యామకుఁడౌనని యెంచి యిట్లు శ్రీ
వాసుఁడుసేసె; నేకసుత ♦ వత్సితయింకొరుఁడట్లొనర్చునే? 14

గీ. భక్తులందఱు నానంద ♦ వార్ధిమగ్న
లౌచు నర్తించుచుండ గృ ♦ హంబుదాసి
వచ్చి పైనుండియుండి శ్రీ ♦ వాసుఁజూచి
సన్నచేసె; నతండంతఁ ♦ జనియె వెంట. 15

క. చని లోపలఁగుట్టుసురులఁ
బొనుపడియున్నట్టి సుతునిఁ ♦ బోద్గతదుఃఖం
బునుబట్టలేక పొగిలెడు
తనవనితను దక్కఁబంధు ♦ తతినింజూచెన్. 16

గీ. మృతికి సిద్ధుఁడుగానున్న ♦ సుతునిజూచి
యవల నానందమునఁనాడు ♦ హరినిజూచి
కొంతయులజడిఁబొంది తా ♦ నంతనిశ్చ
యించుకొని యేడ్చువారితో ♦ నిట్టులనియె. 17

క. పుట్టునవియెల్ల నయ్యో!
గిట్టుటతప్పదిఁక మనము ♦ గిట్టుదు మెపుడో
యిట్టిదితెను; వీచిదుగుల
కట్టెకునై యిట్టులడల్గఁ ♦ గా ఫలమేమో? 18

ఉ. ప్రాణము దేహమున్వదలి ♦ పర్విడుకాలమునందు నింటిలో
మానులకందనట్టి వన ♦ మాలి, సమస్త దురంతపాప ని
ర్వాణకృతి క్షమాఖ్యుఁడు, కృ♦పానిధి నృత్యముసేయుచుండె ; నా
సూనునివంటి ధన్యపురు ♦ షుండుగలండె ధరిత్రిలోపలన్. 19

గీ. చిరతపశ్శాలు లీతని ♦ సరసి యీసుఁ
జెందఁగానగు మీరింత ♦ కుంద నేల?
సంతసింపంగవలసిన ♦ సమయమందు
నెందులకునేడ్తురు ; వివేక ♦ హీనులార ! 20

వ. అనియంత, లోపలనుండి దుఃఖరూపం బగునొకముద్దగొంతునకెగఁ
దట్ట మాటాడనేరక కొంతసేపూరకుండి తరువాతఁ గ్రమ్మఱనిట్లనియె.

ఉ. ఔను స్వభావమెవ్వరికి ♦ నడ్డఁగ శక్యముగాదు ; దుర్బలుల్
మానవు ; లందుఁ గొందఱిబ ♦ లల్గదమీరలు ; మో్రిలనున్నయీ
కూన యతిప్రియుండగుటఁ ♦ గొంచెము దుఃఖమురాకమాన ద
గ్గైనను గొంతకాలమది ♦ యాఁపుఁడిమీరలు ధీరచిత్తులై. 22

ఆ. ఇట్టులేడ్చుచున్న ♦ నిదియెట్టులోఁ బైకి
వచ్చి కీర్తనంబుఁ ♦ బాడుసేయు ;
నద్దిపాప ; మదియు ♦ నయిపోవుఁ ద్వరగనే
యపుడు మీరలేచి ♦ యడలవచ్చు. 23

క. ఈలోపల మీ రేడిచి
శ్రీలోలుని నర్తనములు ♦ చెఱిపితిరేనిన్
జాలించెద సంగంబడి
బాలకుతో నింకనాదు ♦ బ్రదుకుంగూడన్. 24

గీ. అంతటనుబాలు ప్రాణంబు ♦ లంతరించె
నేప్పదిగ్రమింగి కూర్చుండి ♦ రింటివారు

శవముచుట్టును ; శ్రీవాసుఁ ♦ డవలికేగి
కూడి హరిభక్తవారంబు ♦ నాడఁజొచ్చె. 25

గీ. భక్తుఁడొకని కీసంగతి ♦ బయలుపడఁగ
నతఁడు శ్రీవాసు నాస్యము ♦ నరసెఁగాని
వంత యావంతయుం గనఁ ♦ బఱుప కాడు
చుండె నుద్బాహుఁడై భక్తి ♦ యుక్తినతఁడు. 26

గీ. ఒకరినుండి మఱొకరికి ♦ నొయ్యఁ బ్రాఁకె
నీసమాచార ; మంతఁజీ ♦ ణించెభజన ;
బాలమరణజ్ఞులైనట్టి ♦ భక్తవరులు
వెఱఁగుపడిరి శ్రీవాసుని ♦ స్ప్రహతగాంచి. 27

సీ. ఒకఁడనె « శ్రీవాసుఁ ♦ డకలంకభక్తవ
ర్యుఁడుగదా ! నిమి, యింట ♦ నుండికూడ
నింతయాపద వాని ♦ కేలకల్గించె " నం
చదివిని మఱియొకం ♦ « డమితఘోర
కష్టంబెవచ్చెను ♦ గాని శ్రీవాసుఁడు
డాని నాత్మనోకింతఁ ♦ దాఁకనీయఁ
డట్టిచో సుతమృతి ♦ యాపదయనియెట్లు
చింతించియరసినఁ ♦ జెప్పఁగలము ?

ఆ. ఘూడు మాతఁడెట్టు ♦ లాడుచున్నాఁడొ
యందఱనుగలంచు ♦ నార్తిమహిత
మేరుధీరుఁడైన ♦ మిశ్రిజుసద్భక్తు
నించుకేనిఁగలఁచ ♦ " దంచుఁబలికె. 28

వ. అంత భక్తినుండి తెరలి విన్నఁబోయిన వదనంబులతోనున్న భక్తు
లంగని గౌరాంగుండు. 29

క. ఆనందము నాకింత యుఁ
గానఁగ రాకున్న దార్తి ♦ కలుషంబయ్యెన్
మానస మింతకుఁ గతమే
మో? నుడువుఁడటంచు భక్త ♦ పురుషులనడిగెన్. 30

వ. వారలు మిన్నకుంటనూచి గౌరాంగుండు 31

క. నా యెడఁద పీఁకుచున్నది
యేయాపదయేనిఁ గల్గె ♦ నే? శ్రీవాసా!
నాయాన; చెప్పుమయ్యా!
నాయన! యనియడిగెఁ గ్లిన్న ♦ నయనుండగుచున్. 32

వ. శ్రీవాసుం డిట్లనియె. 33

క. ఓమజ్జీవితజీవమ!
స్వామీ! నన్నిట్లు దుఃఖ ♦ సంచయమంటున్?
నీమానితపదములు నా
ధామము మెట్టుచును నన్ను ♦ ధన్యుని జేయన్. 34

ఆ. స్పర్శవేధితాఁకు ♦ సర్వము స్వర్ణమౌ
నట్లు నీపవిత్ర ♦ మైనయడుగు
లంటనా సమస్త ♦ మయ్యెఁబూతము దుఃఖ
లేశమేని నాకు ♦ లేదు తండ్రి! 35

వ. అద్వైతుండంత దుఃఖంబుపట్టఁజాలక సాహసించి నిమికడకేగి. 36

క. నిజమే! కష్టము వచ్చెను
త్రిజగన్నుత! యితనిసుతుఁడు ♦ మృతుఁడయ్యెననన్
గజిబిజివడి నిమియడిగెను
ద్విజసుతుఁ డెప్పుడకటా! గ ♦ తించెనటంచున్. 37

వ. అయ్యా! రాత్రి తొమ్మిదిగంటల కనఁగా నిప్పటి కేడెన్మిదిగంటల

కుఁ బూర్వము శ్రీవాసునొక్క కుమారుండును మరణించెనని యద్వైతుండు గద్గదకంఠంబుతోఁ జెప్ప గౌరాంగుండు శ్రీవాసు నొకకొంతసేపు ఱెప్పలుమూయక తేఱిచూచి సాశ్రులోచనుండై యిట్లనియె. 38

గీ. నేఁడు శ్రీవాస! శ్రీకృష్ణు ♦ నిజ్జయించి
వశపఱుచుకొంటి; విట్టిది ♦ భక్తియనఁగఁ;
ద్వాదృశోదార భక్తాను ♦ బంధములను
ద్రెంపుకొనిపోవుటయ్యొ! దా ♦ రించుగుండె. 39

వ. అందులకు వలవలయేడ్చుచు శ్రీవాసుం డిట్లనియె. 40

చ. కొమరునిచావువంటి విఁకఁ ♦ గోటులు సర్బదముల్భరింతునో
నిమి! భయమింతలేదు ధర ♦ ణీస్థలిఁ గష్టములన్నఁ; గాని బా
ష్పములను నీవుఁరాల్చినఁ బ్ర ♦ పంచము చీఁకటియౌను నేనుబ్రా
ణమునిలుపంగలేను గరు ♦ ణామయ! యట్లొనరింపకెన్నఁడున్. 41

క. నీచిత్తము నొచ్చుననియె
దాఁచితి నాసుతునిమృతిని ♦ దానికినై యా
లోచింపకు నాతండ్రీ!
యాచింత యొకింతయేని ♦ నంటదునన్నున్. 42

ఆ. నీవు గృహమునందు ♦ నృత్యముల్సేయుచు
నుండ నాకుమారుఁ ♦ డుసురుఁబోవిడఁగె
నింతకంటె భాగ్య ♦ మేది? నామృతసుతు
నకును దండ్రినైన ♦ నాకుఁగృష్ణ! 43

వ. గౌరాంగుఁ డిట్లనియె. 44

సీ. నీచెప్పనదియెల్ల ♦ నిజము శ్రీవాసుఁడ!
శ్రీకృష్ణదాసుఁడు ♦ చింతఁదవులఁ;

జాపత్కదంబక ♦ వ్యాళంబునకుహరి
భక్తిగారుడమణి ♦ భక్తసింహ !
యాలింపు మొకరహ ♦ స్యంబు సెప్పెదనీకు
నీవు నేనును సౌఖ్య ♦ నివహములను
గూర్చుండి కుడుచుట ♦ కుంగాదు వచ్చితి ;
మయ్యయ్యొ ! దుఃఖమ ♦ యంబుధరణి ;

గీ. మనముబ్రదుకుట యీపృథ్వి ♦ జనుల వెతల
సాధ్యమైనంతవఱకును ♦ సమయఁజేయు
కొఱకుఁ ; గావున మనబాధ ♦ లరయఁదీఱి
కయుఁగలదె మనకిచ్చుటఁ ♦ గలుషదూర ! 45

ఉ. ఒక్కఁడెనీకుఁబుత్రుఁ ; డతఁ ♦ డొక్కఁడునున్మరణించె ; నింతకే
మెక్కుడుకష్టముల్గలుగు ♦ నెవ్వనికేనిల ? నవ్వియేమియుఁ
లెక్కగొనంగరావు ; కద ♦ లింపవుచిత్తము ; నిన్నుఁబోలువా
రెక్కడనుందురయ్య ! పరి ♦ కింపఁగ నీధరణీతలంబునన్. 46

ఆ. కొట్లుతిన్నకొలఁదిఁ ♦ గొమరుండు తల్లివ
ఱుంబుఁదూఱుపగిదిఁ ♦ గష్టమెంత
యెక్కుడైన నంత ♦ యెక్కుడుభక్తితోఁ
గృష్ణుఁగొల్తువీవు ♦ కీర్తనీయ. 47

గీ. చిమ్మచీఁకటినేగు జ ♦ నమ్మునకతి
తేజమిచ్చెడు దివ్వటీ ♦ తీరుగాని
మార్గసూచకుఁడవు నీవు ♦ మహితభక్త !
పుడమి దుఃఖార్తులైన ము ♦ ముక్షువులకు. 48

క. మునుపటికంటె విరాగత
పెనుపడె నీమనమునందు ; ♦ పెన్నునికడకున్

జను దెంచితి దగ్గఱగాఁ
దనయునిమృతికిదియె ఫలము ♦ తత్వజ్ఞమణీ? 49

గీ. అయిన మాయమ్మ మాలిని ♦ యడలుచుండుఁ ;
జలుపవలెఁగొంత దుఃఖోప ♦ శమనచర్య ;
వడిగ నీబిడ్డమృతకశే ♦ బరము నిటకుఁ
దీసికొనిరండటంచుఁ బ్రా ♦ ర్థింపుమయ్య ! 50

వ. అంత. 51

గీ. శవముతోడుత నందఱు ♦ శచితనూజు
కడకువచ్చిరి ; వారిము ♦ ఖంబులరయు
నరుఁడెవండేని నిక్కఁ బ్రమా ♦ ణాబడుగఁదు
వసుధ దుఃఖమయుంబను ♦ వాక్యమునకు, 52

క. కాంచఁగవలెనే బాలుని
దించెవరే యిచటనంచుఁ ♦ దెచ్చినవారిన్
గాంచి నిమియుడుగనశె కా
వించిరి వారెవనుమిగుల ♦ విస్మయపడుచున్. 53

గీ. చూచిశవము శచీజుఁడు ♦ సుందరాంగ !
చచ్చిపోయితివే? యొక ♦ సారి మాట
లాడు ! నీకోస మమ్మయు ♦ నాప్తవరులు
నేడ్చుచున్నార" టంచు శా ♦ సించెదాని. 54

గీ. చనినప్రాణంబు తిరుగనా ♦ తనువుసారఁగ
బిడ్డఁడిటుపల్కెఁ జూపఱు ♦ వెఱఁగుఁజెంద;
"నీశరీరంబువిడిచి నే ♦ నేగువాఁడ
నుత్తమంబగు జన్మంబు ♦ నెత్తువాఁడ. 55

చ. హరి ! కమలాక్ష ! శేషశయ ♦ నా ! నరకాంతక! కృష్ణ! కేశవా!

మరణమునొంది దీనికిని ♦ మంచిభవంబును గాంచువాఁడని
కరుణను ; దేవదేవ ! నను ♦ గావుము ; నామనమెప్పుడు స్వత
త్పరమపవిత్రి దివ్యపద ♦ పద్మములంటి భజించుఁగావుతన్ ! 56

క. అని గౌరాంగుని శోకవం
దనముఁ గావించి మఱలఁ ♦ దరలి చనియె బా
లునియాత్మము ; శవమయ్యెం
దనువెప్పటియట్లు ; చేష్ట ♦ దక్కి ధరిత్రన్. 57

వ. బాలునిజనకులు చింతవదలి యనన్యవిధబాష్పప్లుతలోచనులై పిలఁ
బడిరి. అక్కడనున్నవారందఱు మరణంబన, నన్యజన్మప్రవేశద్వా
రంబుగదాయని మృత్యుభీతిం దక్కి యాశ్చర్యమగ్నులై యుండిరం
త గౌరాంగుండు మాలినీశ్రీవాసులం గని యిట్లనియె. 58

క. మానితదంపతులారా !
సూనుఁడు పోయెనని మీరు ♦ స్రుక్కఁబడకుఁడీ !
నేను న్నిత్యానందుఁడు
సూనులమౌదుమిఁక మీకు ♦ సుతునకుఁ బ్రతిగా. 59

గీ. అంత శ్రీవాసుఁడనుజ భా ♦ ర్యాది గేహ
వాసులందఱితో నిమి ♦ పజ్జకేగి
యార్తిసుఖములయందెప్పు ♦ డభవ ! నీదు
వారమేకద మేమని ♦ పలికి మ్రొక్కె. 60

క. కొనిపోయిరి శ్రీవాసుని
తనయున్దహనంబుకొఱకుఁ ♦ దక్కినవారల్
సనిరంతట నిమిమహిమం
బున నేకవిధంబులుగను ♦ బొగడుచు భక్తిన్. 61

ఆ. భక్తులార ! మిమ్ము ♦ వదలిపోవుట మది

కేగు దెంచినప్పు ♦ డెల్ల గుండె
లవియుచున్న వంచు ♦ ననె నిమిమనల నా
తండువిడిచిపోవఁ ♦ దలఁచెనేమొ. 62

క. అక్కటికవిడిచి మిశ్రజుఁ
డక్కరణింజేసెనేని ♦ యయ్యో! మనకుఁ
దిక్కెవ్వఁడు? గంగంబడి
యొక్కమ్మిడిఁ జత్తుమింక ♦ నుండకయుర్విన్. 63

వ. అని భక్తులందఱు భావిభయవ్యాకులచిత్తులై యుండిరి. వారు భయంపడినట్లే కొన్ని నెలలపిమ్మట శ్రీకృష్ణచైతన్యనామంబున గౌరాంగుండు సన్యసించె. 64

ఆ. ఇపుడు బాలకృష్ణుఁ ♦ డపుడల్ల రాధయు
నౌచునిమి, జనాళి ♦ నలరఁజేసె
భక్తిజీవమైన ♦ ప్రభుఁడెబోధించిన
నేల ప్రబలదిలను ♦ గృష్ణభక్తి? 65

క. చిగురాకు మోవినాడెడు
నగవులఁ ద్రైలోక్యమోహ ♦ నకరములగును
న్నిగిచూపులఁ జిమ్ముచు నో
మగఁడే! కారుణికరత్న ♦ మా! నన్నామా! 66

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగచరిత్రము.

ఏకోనవింశత్యాశ్వాసము.

ఉ. జ్ఞానము, భక్తి, మోక్షుజన ♦ కంబులెకాని, ద్వితీయమందులో
మానసరంజకంబు సుకు ♦ మారతరంబగుమార్గ; మెవ్వఁడే
దేనియఁ గ్రోల దానిరుచి ♦ తేటపడంగల; దట్లుగాక యా
తేనియ నేనెయాదుననఁ ♦ దీపిభుజించుటయెట్లొ? రాఘవా! 1

క. శ్రీకృష్ణలీలనొండుఁ
గైకొని యొకనాటకంబుఁ ♦ గట్టిరిభక్తుల్;
వీఁకనటఁగొనిరి నిమి రా
ధాకృతియును గృష్ణురూప ♦ మద్వైతుంగుఁ. 2

గీ. అందుజరగిన వృత్తాంత ♦ మంత దీని
ముందువచ్చెడు నాశ్వాస ♦ మందుఁ గనఁగ
వచ్చు; శ్రీకృష్ణుఁడైనస్మృతి ♦ వదలియాడి
పాడె డెబ్బదాతేండ్ల యు ♦ ద్వైతుఁడటను. 3

క. ఈసంగతి యదిచూచుట
కోసము వచ్చినటువంటి ♦ కొందఱువెఱఁగుం

జేసిరొ యేకతమునసో
వేసిరి యావృద్ధుచెవిని? ♦ వెంటనతండున్. 4

క. తుద కెట్లయ్యెనునాగతి?
బ్రిదికితి డెబ్బదియునాలు ♦ వత్సరములు నా
చదువెల్లఁ బడటఁగలసెను
ముదిమిని మదిచంచలించి ♦ పోయెఁ గటకటా! 5

క. తలనరసె; న్ఖర్జూరపు
ఫలములపై ముడుతలట్లు ♦ వళులంగముపైఁ
దిలకింపనయ్యె; దంతం
బులుజారిన తోఁటయయ్యె ♦ ముదివక్త్రంబున్. 6

క. నాకేటికి బాలురతోఁ
గేకలు వాటలును వెట్టి ♦ కీర్తనములునున్
గాకుల మూఁకంగూడిన
కోకిల క్రియనాడుపరువుఁ ♦ గోల్పోయితిఁగా. 7

క. నావేదము నాశాస్త్రము
పావనవిద్యాపరిసంగ ♦ వర్తనములు జ్ఞా
నావనబోధములుంగల
లోవార్తలెయయ్యెనిమికి ♦ లొంగితినయ్యా! 8

క. ఈనిమి మ్మాంత్రికుఁ డీతని
చే నిటునల్లురను నవ్వఁ ♦ జెడిపోయితి నిం
కేచుండ నిచట నిమివల
లోనం బడనెప్పు; డెట్టు ♦ లో? యిట్టయితిన్. 9

క. కాటికిఁ గాల్సాఁచుకొనియు
నేఁటికిఁ బసిబిడ్డనౌచు ♦ నిమి బాలునితో

నాటకమాడితి నాకీ
పీటన్నలయెత్తి తిరుగ ♦ వీలేయింకన్ ? 10

క. చాలింతు మూఢభక్తి ; సు
శీలత వేదోక్తవిధులఁ ♦ జేయుదుఁ బరమా
త్మా లోకనలాలసులకు
నేలా ! యీమధ్యపాయి ♦ కృత్యంబులిలన్ ? 11

క. జ్ఞానము సర్వోత్కృష్టము ;
జ్ఞానమె మోక్షార్థసాధ ♦ నంబని నుడువున్
గా ! నిత్యపఠితబుధ స
మ్మానిత గీతాదిసత్త ♦ మ గ్రంథంబుల్. 12

క. దానినె యింకఁ బోధింపఁగఁ
బూనెదఁ జని మాదుశాంతి ♦ పురమునకు ; శచీ
సూనుని మాయలలోఁబడి
పోనిదె ! శపథంబుపూని ♦ పోయెదనటకున్. 13

వ. అని లజ్జాక్రోధవిషాదసంకులం బగుమనంబున నెవ్వరితోఁ జెప్పక యద్వైతాచార్యుండు శాంతిపురంబునకుం జని తనకుంగల శిష్యకదంబకంబునకు జ్ఞానోత్కృష్టతయు భక్తినికృష్టతయు నుదయాద్యాసాయము లేని యోపికఁ దెచ్చికొని బోధించుచుండె. వారిలో హరిదాసుఁ డొక్కరుండుమాత్రము శ్రీగౌరాంగదేవుపై భక్తిలేసమంతేనివీడక యయ్యో! యీముదుసలిపండితుం డింతసంశయపంకిలుం డింతచలచిత్తుండయ్యెఁగా ! యని దుఃఖించుచుండె. సర్వజ్ఞుం డగు గౌరాంగుం డిదియెఱింగి యొకనాఁడు ప్రాతఃకాలంబున నిత్యానందునితో శాంతిపురంబునకేగి యద్వైతాచార్యుం దర్శించివత్తమని చెప్పి శచీజనని యాజ్ఞంబడసి కదలి నవద్వీపంబుక్రిందఁ బడిమెల్లి

దూరంబున భాగీరథీతీరస్థంబైయున్న యాగ్రామంబున కభిము
ఖుండై నితితోఁ జనియెనంత. 14

గీ. అర్ధదూరంబునం దప్పు ♦ డచటనుండి
యవల నేటనుగలిసిన ♦ యట్టి లలిత
పురమనెడునూర, నాపగ ♦ దరిని, విసరి
వేసినట్లున్న గుడిసె గా ♦ న్పించెనొకటి. 15

గీ. అంత గౌరాంగుఁ డిందెవ్వ ♦ రయ్య! యున్న
వారటంచును బృచ్ఛింప ♦ వాస్తవంబు
నెఱిఁగియుంటను నితివల్కె ♦ నిచట దార
యుతుఁడగుచు నొక్క సన్న్యాసి ♦ యుండునంచు. 16

వ. గౌరాంగుం డిట్లనియె. 17

క. ఇదియేమయ్యా! యతికిం
ముదితల పొత్తెట్లుపొసఁగుఁ ♦ బొలఁతుకఁ బైఁడిం
వదలినవాఁడుకదా! యతి
పదమునకర్హుఁడగుఁ; జూచి ♦ వర్తము రమ్మా! 18

వ. ఇర్వురుఁ గుటీరంబు సేరంజన సన్న్యాసియగునితిని మొదటఁజూచి,
తన్నివాసియగుసన్న్యాసి, స్వాశ్రమాభిమానంబునఁ బ్రత్యుద్గమించి
వాని గౌరవించి. 19

గీ. కొంతసే పన్నలార! వి ♦ శ్రాంతిఁగొఱకు
నిచటనుండుఁడు భగవంతుఁ ♦ డిచ్చినంత
కొలఁది నాతిథ్యమొసఁగెదఁ ♦ గొనుఁడటన్న
వల్లెయనెనితి; నిమియేమిః ♦ పల్కకుండె. 20

ఆ. వెనుకనున్నయట్టి ♦ విశ్వంభరుండంత
నెదుటికరుగుదెంచి ♦ యొంతొ భక్తిఁ

గెలుఁగనను మోడ్చి ♦ నేలపైఁజాగిల్లి
జోగిపాదములకు ♦ జోతసేసె. 21

వ. అంత నాభిక్షుకుండు. 22

క. చాలఁగ విద్యయు, సిరియుఁ,
శీలము వినయంబుఁగల్గు ♦ చెలియు, విధేయుల్
బాలకులు, నీకుఁగల్గెడు
బాలుఁడ! యని దీవనలను ♦ బచరించెదయన్. 23

వ. దానికి శుద్ధస్వాంతసూచక వినిర్మలాకాశ సంకాశవదనంబున నతి
వినయంబున నిమి యిట్లనియె. 24

శా. యోగీశా! త్వదనుగ్రహార్థమిటు ల ♦ త్యుత్కంఠతోఁ మ్రొక్కి, స
ద్భాగ్యప్రాప్తికి మాఱుప్రత్యహ దురం ♦ తస్వాంత చింతాకర
ప్రాగల్భ్యక్షణభంగురాత్మజ కళ ♦ త్ర శ్రీముఖార్థంబులన్
దోఁగం జేసెడి దీవనల్విని మన ♦ స్తృప్తిన్గన న్లేశమున్. 25

క. నశ్వరముల నోసఁగితివహా
నీశ్వర! నీయట్టితపసి ♦ యిచ్చెడువరముల్
శాశ్వతసౌఖ్యప్రదము, ల
నశ్వరములు నోచునుంట ♦ న్యాయముసుమ్మా! 26

వ. అన మహోగ్రాకారుండై సన్న్యాసి యిట్లనియె. 27

శా. యాత్రల్సేసితి సేతుశీతనగమ ♦ ధ్యప్రాక్తనాంచన్మహా
క్షేత్రప్రాజ్యపురప్రకాండములకుఁ; ♦ న్సేవించితిన్గిల్బిషా
పత్త్రాణైక సురాలయంబులఁ; దపో ♦ ధన్యాత్మధామోల్లస
ద్గోత్రంబుల్గని పెక్కుపుణ్యనదుల ♦ న్దోఁగించితి న్దేహమున్. 28

క. దేవీ దేవగణంబుల
సేవించితి నధికనిష్ఠఁ ♦ జిరకాలము నా

నావిధ యోగక్రియలం
గావించితి నొరులు మెచ్చ ♦ కరణిన్నిగులన్. 29

క. ఇటువంటి నన్ను గర్వో
ద్భటతార్భటిఁ బెద్దపిన్న ♦ వాసిం గనకీ
విటు సేయు మట్లు సేయుకు
మటంచుఁబల్కుటకు బాల ♦ కా! జంకవుగా! 30

వ. అనునంతలో నిత్యానందుం డడ్డపడి పోనీ! సోదరా! తెలయుకీ కుఱ్ఱాఁ డిట్లు పచరించె. ముక్కుఁబచ్చలారని యీపసికూన నీమహాత్మ్యం బెఱ్ఱుఁగఁగలఁడని నుడివి శాంతింపంజేయ నాజటిలుండు స్ఫురద్రూపుఁడగు బాలుని మోసపుచ్చి తోడిసన్న్యాసియగు నితి యొందులకో కొనిపోవుచున్నాఁడని తలంచి యాతనిపై మఱి కోపింపక లోనికింజని స్వాదుఫలంబులం గొన్ని తెచ్చి వారియెదుటం బెట్టి నితితో నిట్లనియె. 31

క. విందిడుటకు మాయాశ్రమ
మందింతకుఁదక్క నేమి ♦ యాహారంబుల్
సందర్భపడవు; చని "యా
నందం" బొక్కింత తెత్తు ♦ నా! యనునంతన్. 32

క. లోపలనుండి కళత్రము
దోపనికై యతనిఁబిల్చెఁ; ♦ దొందరపడుచున్
లోపలికిఁబోయె నాతం;
డాపదమూనకర్థమేమి ♦ యని నిమియిడిగెన్. 33

క. ఇతఁడు తాంత్రికసన్న్యాసి ♦ యిట్టివారి
కంగనాసంగమంబు మ ♦ ద్యరసపాన
మును విహితములె కాని కూ ♦ డనివిగావు

పెక్కు రీటువంటిజోగులీ ♦ పృథివిఁగలరు. 34

క. సురనే 'యానందం' బను
పరిభాషను బిల్తురదియె ♦ పట్టికవచ్చున్
మఱి మనకుఁగూడ నతఁడని
చిఱునవ్వునఁ జెప్పెనితి శ ♦ చీనుతుతోడన్. 35

వ. అంత హరి! హరీ! యని గౌరాంగుం డర్ధభుక్తఫలంబు లట్టులెవిడి చిపెట్టి, వెంటరమ్మని నితికిఁ జేసన్న చేసి యిదివఱకువచ్చిన రాజమార్గంబుం బట్టిచనక కరధృత సురాద్రవంబుతో పన్నాస్యసి వెంటఁబడునేమోయని హార్యక్షుదర్శియగు హరిణంబుకరణి నొక్కపర్వున గంగకుంజని యందులోనుఱికె, నితియు నట్లుగావించె. 36

మ. జవసత్త్వాఢ్యులు, ధైర్యశాలు, లుభయు ♦ ల్వారీరకష్టంబు లెం
తవియేని స్ఫురియింపనేర్తురిఁక నీఁ♦ తన్నిస్తులప్రజ్ఞగ
ల్గువయస్వంతులు, గాన నేటఁబడియే ♦ క్రోశద్వయాధ్వంబు, ను
ద్ధవిడినొవ్వఁగ నిశ్చయించుకొని యాఁ♦ దన్నొట్టిరా యిర్వురున్. 37

చ. మకరవితాన భీకరత ♦ మంబగునిమ్నగ నీఁదుచున్నవా
రిక నొకజంతువేని యొన ♦ రింపనుకాని; భయంబుఁజేసి చెం
తకుఁజనకుండఁ బాఱెనఁట ♦ నక్రములన్నియు; వారలిట్లు కొం
కకచని యేటివాలునను ♦ గాంచిరి శాంతిపురంబుఁ జెచ్చెరన్. 38

మ. చనుచుండ న్నిమిమానవత్వమఱి శ్రీ♦శానిత్వముఙ్ధాల్చి మిం
చెను; గంగాజలమంగసంగతిని బా♦ల్చెన్దివ్యతేజశ్ఛటల్;
"మనయద్వైతుఁడు భక్తివీడి పరిజకున్♦జ్ఞానంబు తానేర్పుచుం
డెను గా! నేఁడకుదుర్తుడోగ" మనియా ♦ దెన్నిశజుండుగ్రుఁడై. 39

మ. నితి యద్వైతునికెంతశిక్షయగునో ♦ నిర్ధాయచిత్తుండుగా!
యతఁడంచు న్వెతసెందుచుండె; నిమి దీ♦వ్యాకారమంతంతకున్

ద్యుతివృద్ధిగ్గను చుండె; నిట్లుసని యా ♦ యూరిన్బ్రవేశించి రు
ద్గతులై విప్రునిస్నానఘట్టముకడ ♦ న్గౌరాంగుఁ డానందుఁడై. 40

క. పీఠెక్కిన గట్టునకుం
జేరువ యద్వైతుగృహము; ♦ శిష్యావృతుఁడై
పాటుండుండెనగారము
గౌరాంగుఁడు సొచ్చునట్టి ♦ కాలమునందున్. 41

క. ఇటులున్న వృద్ధదేశికుఁ
డటుకున నిమిదెదురుకొనఁగఁ ♦ దత్తఱపడి యె
ప్పటియట్టులతఁడు మన్నిం
చుటకై హరిదాసుతోడఁ ♦ జొక్కినిలఁబడెన్. 42

చ. సకలజగత్ప్రభుండతఁడు ♦ సల్పుసపర్యలనందుకోక, రు
ట్ప్రకటకలోచనంబులను ♦ బాలునిజూచుచుఁజెప్పు! ముక్తిదా
యకములరెంటనిష్టతర ♦ మైనదినీకెది? జ్ఞానమా? యఘాం
తకహరిభక్తియా? నుడువు ♦ నాయెదుటన్విశదంబుగానన్. 43

క. కృతనిశ్చయుఁడై యుండిన
కతమున నద్వైతుఁడంత ♦ గౌరాంగునితో
మతిదృఢతఁబలుచుక, జ్ఞానమె
గతినా, కదిభక్తికంటెఁ ♦ గడుశ్రేష్ఠమనెన్. 44

వ. అంత గౌరాంగుండు. 45

క. అవు నెఱుఁగుదు దుశ్చింతలు
దవిలెను నీమనసునంచు ♦ దానికిఁదగు శి
క్షవిధించిచేసి నిన్నిదె
సవరించెదనంచుఁ గొట్ట ♦ సాగెన్విప్రున్. 46

చ. ఇరువదిమూఁడువర్షముల ♦ యీడునఁ బీవరకాయసంపదన్
బరఁగు శచీజుఁడర్ధశత ♦ వర్షములవ్వల నిర్వదాఱువ్రా
వ, రదవిహీనవక్త్రమున ♦ వాడినమోమునఁ బొట్టిమేనదు
ర్భరజరఁజిక్కి గాసిలెడు ♦ పండితుపైఁబడి మోఁదుచుండెఁదాన్.

ఉ. ఎందఱుశిష్యులున్న నది ♦ యేమొ! యొకండును జెంతకేగి యాఁ
పందివురందుమిశ్రజుని, ♦ వ్రాల్చక ఉప్పలఁజూచుఁగాని; యా
చందముఁగాంచి వృద్ధసతి, ♦ చచ్చెను మీగురువయ్యొ! చూచుచి
ట్లుందు రదేమిపాపమని ♦ యూఱడకేడ్చెను బద్ధపాణియై. 48

ఉ. నేలనుగూలవైచి ధర ♦ ణీసురశేఖరుఁ, జైనవాత్రి యు
ద్వేలకరప్రఘాతములఁ ♦ బీడనొనర్చుచు వ్యాఘ్రపోతమా
భీల చపేటపాతముల ♦ వృద్ధవృషంబును దాఁకి క్రూరదు
ష్ట్వేలను జొచ్చునట్లు నిమి ♦ చిత్రము సేసెను సీత బెగ్గిలన్. 49

క. నానాథుఁడు జనులారా!
ప్రాణముఁ గోల్పోవనున్న ♦ వాఁ డయ్యయ్యో!
యీనిమి కడ్డముసని నా
ప్రాణేశునిగాచు పుణ్య ♦ వంతులు లేరే? 50

క. నాపసుపుంగుంకుమయును
బాపఁడు నేఁడపహరింప ♦ వచ్చెఁ గటకటా!
యీపదములపైఁబడియెద
నాపన్నారక్షసేయ ♦ రయ్య! మహాత్ముల్. 51

వ. అని సీత యశ్రుసంసిక్తవదనయై యొంతయఱచిన నొక్కండురాక, పలుకక, కదలక మెదలక నిర్జీవప్రతిమావలోకన ప్రతిమానలోచనంబుల రాపడిచూచుచు మిన్నకుండెనంత నామె పూర్వదృష్టవిశ్వరూపస్మృతి యంతయువీడి పతిశిక్షాపేక్షణంబున కోపకలుషితయై

నిమివంకకుం దరిగి యిట్లనియె. 52

ఉ. ఏమిర ! దుష్టబాల ! యిటు ♦ హింసను బెట్టెదు జీవితేశు, నీ
భూమిసురాగ్రగణ్యుఁడు రు ♦ బోధకుఁ డాగమశాస్త్రవేత్త పి
జ్ఞామహితుండు వృద్ధుఁడు స ♦ నాతనమార్గచరుండు దుష్కృతం
బేమియొనర్చె నీకతని ♦ నీగతిమోఁదెదు హీనివిహీనుఁడా ! 53

క. ఆఁగుము కొట్టకుమిఁక నీ
వాఁగక యిటు బాఁదితేని ♦ యసువులు రాల్చున్
భాగవతోత్తముఁ డంతట
భోగింతువు బ్రహ్మహనన ♦ భోగము లెల్లన్. 54

వ. అని యెన్నిమాటలాడిన నిమి విడువక కొట్టుచుండ నిఁక నద్వైతుండు.

ఉ. ఏడువఁ డుండుముండుమని ♦ యింతయు వేఁడఁడు కూరిరహస్తసం
తాడనపీడమోమునఁ గ ♦ నంబడనీయఁడు మోదవార్ధిలో
నాడిమునుంగువాని క్రియ ♦ నాస్యదృగోష్ఠరుచుల్వెలార్చ నీ
పోఁడిమిఁగాంచి యచ్చెరువుఁ ♦ బొందిరి దగ్గఱనున్న యందఱున్. 56

వ. మఱియు నిమిఁ గుద్దుచుండ నద్వైతుండిట్లనియె. 57

క. ఓయీ ! గౌరాంగా ! యీ
హాయికి నెనయైనసుఖము ♦ నెయ్యెడఁ గన న
బ్జాయతలోచన ! మానక
చేయుము సతతంబు నిట్టి ♦ శిక్షను నాకున్. 58

క. నీకృపయేకృప ! దానిని
వాకొనశక్తుండుగాఁడు ♦ వసుధ నెవండున్
నీకోప మింత సుఖకర
మేకరణి నినుండుఁ బూర్ణ ♦ కృపగల్గినచోన్. 59

వ. నిమి కొట్టికొట్టి విడిచిపెట్టి రోఁజుచు లేచి వెడలి వసారాపైఁ గూర్చుం

డి యందఱకు వినఁబడునట్లు తనలోఁ దానిట్లు గొణఁగుకొనియె. 60

గీ. జ్ఞానమే ముక్తిసౌఖ్య సం ♦ ధాయియేని
శాస్త్రవేదాంతపఠనంబె ♦ చాలునేని
యుమ్మలించుచు నన్నుఁ రా ♦ రమ్మటంచుఁ
బిలిచి యవతారమెత్తించి ♦ వేఁపనేల? 61

వ. అద్వైతాచార్యుండును లేచి యుద్ధృతబాహుండై మహానందద్యో
తకంబు లగునర్తనంబులుసేయుచు నిట్లనియె. 62

శా. భాస్వద్దేహుఁడు, లోకపావనుఁడు, శ ♦ శ్వత్సౌఖ్యసంధాత, ప్రే
మస్వాంతుండు, యశోదబిడ్డ, ప్రజలం ♦ బాలింపఁగానిస్తుల
జస్వాంతుండయి పూజ్యయాశచికిఁ దా ♦ జన్మించియున్నాఁడిటన్
భూస్వర్లోకనివాసులార! కనుఁడీ ♦ పుణ్యంబు పార్జింపుఁడీ! 63

క. నేవిడిచిన హీనమతిన్,
దావిడువక నాదుమూర్ఖ ♦ తన్గనకుండన్
గావించి పెద్దపయనము
నా వేశ్మము సొచ్చిచూచి ♦ నన్గరుణించెన్. 64

క. పెడమార్గంబునఁబోయెడు
బడుగు న్గరుణాబ్ధియైన ♦ వారిజనాభుం
డడుగకయెవచ్చి ప్రగుద్దుల
వడిదిద్దియొసంగెఁ గృష్ణ ♦ భక్తిన్మఱలన్. 65

మ. నిమి తన్నున్నపపెట్టినట్టి నొడుల ♦ న్నిన్విన్న యద్వైతుఁడం
తమహాకాంతినిబొల్చు బాలకునిచెం ♦ తన్జేరి తత్పాదయు
గ్మముఁ జేదోయినిబట్టి గట్టిగ మహా ♦ త్మా! నన్నుమన్నింపు; నే
రము నాదే! యనియంఘ్రిపద్మములమూ ♦ ర్ధంబుంచిచుంబించెఁదాన్

ఆ. అంత మానుషత్వ ♦ మందెనునిమి; గురు

నతులఁగాంచి చాల ♦ నానసెంది
లోకవంద్య ! నన్ను ♦ శోకపెట్టకుమింత
లేసిపనులు నాకుఁ ♦ జేసియనియె. 67

క. కలఁగని మేల్కాంచి నతని
వలెనిమి గళవళముసెంది ♦ పాపపుఁబనులన్
జలిపెనొ యేమో తానను
నలుకున నద్వైతుతోడ ♦ ననె నీపగిదిన్. 68

శా. ఆచార్యా ! యపచారకృత్యముల నే ♦ నజ్ఞుండనై చేసినన్
వాచావేత్రకరప్రఘాతముల మ ♦ త్పాపప్రచారంబులున్
నీచాప్రాజ్ఞ కృతుల్మఱల్చి మదిలో ♦ నీతిన్గలిగ్నాల్పి ధీ
రోచిష్ణున్న యశీలుఁజేయఁగదె కా ♦ రుణ్యంబునన్న న్వెసన్. 69

క. సుతునవినీతునిఁబోచెడు
పితగతిఁ జ్యుతనీతియైన ♦ వీనిని, మీయ
చ్యుతునింజూచెడువీఁక
న్నతతంబరయంగరాదె ♦ సద్గుణజలధీ. 70

వ. అను నీవింతవాక్యంబులాకర్ణించి యద్వైతాచార్యుండు నిత్యానం దుండును నవ్వులడరుమొగంబులతో నన్యోన్యావలోకనంబు గావించుకొనిరి. ముకుళితకరసరసిజుండై నిలువంబడిన గౌరాంగుం జూచి యద్వైతుండు పెద్దటికంబుదాల్చినరియేకాని యార్ద్రవస్త్రంబులతోఁ బంకలిప్తాంగంబుతో నున్నవాఁడవు, స్నానంబాడవలదా! మనమందఱము గంగకుంబోవు నమయంబయ్యెనని నుడివిలేచె నంతఁ జెంతనున్న సీతంజూచి నిమియిట్లనియె. 71

శా. అమ్మా! ధ్యాఁకలిగొంటినమ్మ! కడునా ♦ యాసంబుమైఁగమ్మె ; శీ
ఘ్రమ్మాహారమువండి కృష్ణునకు న ♦ ర్పల్సేసి వేగన్నివే

ద్యమ్ము లొప్పట్టి ప్రసాదము నొసఁగ మా • యాచార్యుఁడున్నేము నొస్నా
నమ్ముల్లంగను జేసినచ్యుతునికి • నొడ్డించి యుంచనొవ్వలెన్. 72

క. అని తల్లిఁగని చనవునఁ
దనయుఁడువల్కుఁగతి మిశ్ర • తనయుఁడువల్కన్
వనితగనుల్లెమ్మగిలన్
వెనుకటి కోపమునుమఱచి • ప్రేమన్గదిరెన్. 73

క. ఈలలితాకారునిగని
ప్రేలితి నేమే మొకార్లు • విష్ణుఁడునిజవిశా
బాలకుఁడని కాంతామణి
వేశములోనికిసిబోయె • వ్రీడావిలయై. 74

క. చని షడ్రసనంయుతభో
జనసంభారములఁగూర్చి • చక్కఁగఁ బచనం
బును జేసి పెట్టె సీతా
వనితామణి యాత్మ • వంతనశింపన్. 75

గీ. గంగకేగినవారల • భంగలీల
నంతరంగస్థమోదంబు • నాఁపలేక
పెల్లుగానీఁది విహరించి • చల్లులాడి
స్నానమూడుచునుండిరి • చాలసేపు. 76

గీ. కొంతవడి కీవలకువచ్చి • పొంతనున్న
యట్టిరాధికాకృష్ణ దే • వాలయంబు
సొచ్చి దేవుని దేవిని • జూచి పూజ
సేసి సాష్టాంగనతులను • జేసిరంత. 77

ఆ. నిమియు నిటియు భక్తి • సమితిదర్శించుటఁ
జేసి దివ్యభవ్య • సేవ్యపరమ

పావనాలయముగ ♦ భావించు నీదేవ
శంబు నిప్పటికి జ ♦ నంబుభక్తిఁ. 78

క. ఒఱగెను ముందఱనిమి; త
చ్చరణంబుల శీర్షమొరయఁ ♦ జాఁగిలె సీతా
వరవర్ణినిపెన్మిటి; యా
గురుపిఱుఁదన్దాసుఁడొఱగె ♦ గురుతరభక్తిన్. 79

గీ. ఇద్దిపరికించి నితివల్కె ♦ నిలనుగల్గు
వారు దుస్తరసంసార ♦ వార్ధి దాఁటి
యల్లబృందావనంబున ♦ కరిగి సౌఖ్య
పడుట కిదియొక్క పెన్వింత ♦ వంతెనయని. 80

గీ. నరులఁగాని చనునద్వైతు ♦ దరికి దాసుఁ,
డతఁడు గానిచనువారి గౌ ♦ రాంగుకడకు,
నిమియొ వారిరాధాకృష్ణ ♦ నిలయమైన
విమల బృందావనంబున ♦ విడిచివచ్చు. 81

వ. ఈక్రింది గీతికాద్వయంబు గౌరాంగుమహత్త్వంబుఁ దెల్లంబుగా వించు నందు రెండవది నిత్యానందకృత ప్రజాసంబోధన కలితగా నంబై యొప్పు. 82

ద్వి. మదనసుందరుఁడవౌ ♦ మాలిమికాఁడ !
సదయుండవైమమ్ము ♦ సంసారజలధి
దాఁటించి యవ్వలి ♦ దరిఁజేర్పుమయ్య !
నేఁటికిఁగాన్పించె ♦ నీఠేవు మాకుఁ
దరణేచ్ఛమేమిటు ♦ తత్తఱపడుచు
నరుదెంచినాము గౌ ♦ రాంగ ! నీకడకుఁ
గరుణాపయోధివ ♦ న్ఖ్యాతినాలించి

నిఱుపేదలము మేము ♦ నీ రేవు వెదకి
కొంచు వచ్చితిమయ్య! ♦ గోవింద! నీకు
నించుకే నాతర ♦ మీయంగ లేము. 83

ద్వి. అవలిగట్టున కేగి ♦ యానంతమంద
నెవ రేనిఁ గోరిన ♦ నేతెందు వేగ
కరుణాళువైన మా ♦ గౌరాంగుఁడవని
నరుదుగా ధర్మార్థ ♦ మందఱికొఱకు
నొక రేవు వెట్టఁగే ♦ వొక కాసు నడుగఁ
డిఁక బాగు సేయుట ♦ కేమి కారణము?
జారులుఁ జోరులుఁ ♦ జటుల వర్తనులు
ఘోర పాపులు మహా ♦ కుటిలాత్మకులును
జండాలకృత్యము ♦ ల్సల్పెడు వారు
రండు! తరింపమి ♦ శ్రీజుఁడుండు కడకు! 84

గీ. శాంతిపురి నుండి యద్వైతు ♦ శచిసుతుండు
శంకలడఁగించి భక్తిని ♦ శ్చలుని జేసి
తీసికొని పోయెఁ దన నవ ♦ ద్వీపమునకు;
నంతకును మున్న కావించె ♦ నింతయొకటి. 85

సీ. శాస్త్రివేత్తయు శిష్ట ♦ సత్తముండును భక్తుఁ
డైన గౌరీదాసుఁ ♦ డనెడువాఁడు
సంసారమును రోసి ♦ సన్మోక్షసంధాన
చణము లైనట్టి వ్యా ♦ సంగములను
దవిలి నిర్మానుష ♦ స్థలమున నేకాంత
ముగ నుండ నెంచి ని ♦ మ్నగకు నవలి
యొడ్డునఁ గాల్నావు ♦ రోపాంతమందున

జ్ఞానభక్తిధ్యాన ♦ కలననుండి.

ఆ. కృష్ణుఁ డేగుదెంచె ♦ నిలకనివినేఁగాని
యరయలేఁ డిటుండ ♦ నతనిమోళ్ళ
నొక్కనాఁడు తెద్దు ♦ నొకదానిబుజముపైఁ
బెట్టికొని శచీజుఁ ♦ డిట్టులొనఁచె. 86

క. పండితగౌరీదాసుఁ డ
ఖండద్యుతిభాసమాన ♦ కాయముతో ని
ల్చుండిన బాలుంగని మా
ర్తాండునిగనినట్లు బాధి ♦ తాత్ముండయ్యెన్. 87

క. మిఱుమిట్లుగొనెడుకనులన్
గరమున్నిశ్చేష్టమైన ♦ కాయంబునఁ ద
న్నరయుచునున్నవిపశ్చి
ద్వరుతో నిమి యిటు గభీర ♦ వాక్కులఁబల్కెన్. 88

ఆ. శాంతిపురమునుండి ♦ చనుదెంచుచున్నాఁడ
నర్థులనవలియొడ్డు ♦ నకుఁగొనంగఁ
దెడ్డునొక్కదానిఁ ♦ దీసికవచ్చితి
నీకొఱకునటంచు ♦ నిమివచించె. 89

వ. గౌరీదాసుండు. 90

ఆ. ఇంతభారమును వ ♦ హింపంగా శక్తుండ
నై నఁగాక యెట్టు ♦ లందుకొందు
స్వామి ! యిట్టితరణ ♦ సాధనంబనిపల్కి
కరముఁగొంకె దానిఁ ♦ గైకొనంగ. 91

వ. అంత గౌరాంగుం డడియొంత కార్యం బిప్పు ముఖ్యంబుగా నట్టిశక్తిం
బడసెదవన గౌరీదాసుం డాశ్చర్యభయసంభ్రమసంకలితచిత్తుండై

యాతఁడెవ్వఁడింత ధైర్యంబుగఁ బల్కుచున్నవాఁడని యించుకచిం
తించి 'యయ్యా! నీవెవ్వఁడ విట్లు సాహసించి నాకాజ్ఞయొసంగు
చుంటి' వన. 92

సీ. నే నవద్వీపమందలి ♦ నిమినటించు
నుత్తరంబీయ నాభక్తుఁ ♦ డుత్తమాంగ
మును ధరణివఱకును వంచి ♦ పుచ్చుకొని యా
నాయరిత్రంబు భక్తిబా ♦ ష్పాంబులొలుక. 93

కం. గౌరీదాసుఁడు నిల్పిన
గౌరాంగానందరూప ♦ కలితప్రతిమల్
చారుతరార్చలనందుచ
వారిగ, నాయూరవెలయుఁ ♦ బ్రస్తుతమందున్. 94

ఆ. ఇతఁడు గట్టినట్టి ♦ యీదేవళంబున
నల్ల నిమియొసంగి ♦ నట్టికేని
పాతకంబు నేఁటి ♦ వఱకును యాత్రార్థ
మరుగు జనులువొంది ♦ యరసివత్తురి. 95

శా. గౌరీదాసుఁ డుదారభక్తుఁడను వి ♦ ఖ్యాతిన్సమార్జించి కం
సారిధ్యానమహాప్రభావము విశే ♦ షాసక్తిబోధించి వి
స్ఫారంబౌనల యోఢ్రదేశపుఁ బ్రజ ♦ న్భక్తాళిగాఁ జేసె; వి
స్తారంబౌనిమిభక్తి యిప్పటికిఁ గాం ♦ చంగల్గు నోఢ్రంబునన్. 96

ఆ. పరుసవేదియినుము ♦ బంగారుగాఁ జేయుఁ
గాని స్పర్శవేధి ♦ గానోనర్పఁ
జాల; దింకనిమియొ ♦ జనులభక్తులుగ భ
క్తకరులుగను గూడఁ ♦ గరుణఁ జేసె. 97

సీ. ప్రజలనాస్తికతాబుద్ధి, ♦ పాపవృత్తి,

నిర్ఘృణత్వాది దుర్గుణ ♦ నిచయ, మెట్లు
కంటఁగని నిమివాపెనో ♦ కనఁగవచ్చు
ధన్య "చైతన్యచరితామృ ♦ తంబు" నందు. 98

క. జనకులు తమబిడ్డల లా
లనతాడనసాధనముల ♦ లలితాత్ములుగా
నొనరుచునట్లక్కటిక
స్మనుతువుగా ! నీదుభక్త ♦ మండలి, రామా ! 99

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ గౌరాంగ చరిత్రము.

వింశాశ్వాసము.

ఉ. ఆటలు మాకు బాల్యమున, యౌవనమం దెలనాగతోడ స
య్యాటలు, వాని వెన్కను ని రంతరసంసరణప్రయాసముల్,
గాటపుఁ జింతలామయ వి కారములంతమునందున, జ్జగ
న్నాటకసూత్రధార! రఘు నందన! నీకిది చిద్విలాసమా! 1

క. వెనుకటి యాశ్వాసము నా
దిని సూచింపంగఁబడిన దివ్యమనోజ్ఞం
బనక శ్రీహరిలీలా
ప్రణీతనాటకము వేయఁ బడె నీపగిదిన్. 2

వ. ఒక్కనాఁడు గౌరాంగుండు భక్తులతోఁ «చెలులారా! శ్రీకృష్ణలీల యొండు నాటకంబాడుదము. దానం జేసి చిత్తశుద్ధియును దివ్యజ్ఞానందంబును జేకుఱు» నన వారలాశ్చర్యపడి «స్వామీ! నాటకంబు కట్టుందిపురునది, యేలీల? అంకవిభాగంబుతోఁ దొల్దొల్త నొకనాటకంబు మనోహరంబుగ రచియింపవలయుఁ; బిమ్మటఁ బాత్రలఁ బాత్రులగువారికిఁ బంచిపెట్టవలయు; వారు వారివారిభా

గంబులు గట్టిగ వల్లింపవలయు; నట్లు సేసిరోలేదో, యభినయంబు సమంజసంబుగ నున్నదోలేదో కొన్ని రహస్యప్రదర్శనంబులం జేయించి కనవలయు; నింత కావించినపిదపంగదా యానాటకంబు ద్రష్టల సమక్షంబున బహిరంగముగాఁజూపుట" యనఁ జెలునవ్వుతో గౌరాంగుండిట్లనియె. 3

ఉ. అక్కఱలేదు మీానుడువు ♦ నట్టిప్రయత్నము లేమి; వ్రాయఁగా
నక్కఱలేదునాటకము; ♦ నాడుతఱి న్బ్రతివేషధారి స
మ్యక్కృతవాక్ప్రసంగముల ♦ నందఱను న్ముదమొందఁజేయు; సం
దోక్కఁడుఁ బూర్వపాఠకల ♦ నోదిత కష్టమువొందఁడింతయుఙ్. 4

క. కావలసిన కార్యంబులు
గావించునొరుండువచ్చి ♦ కాలంబున; భ
క్తావళి యొకపటుమాంత్రికు
కైవసమైనట్టి బొమ్మ ♦ కైవడిఁదిరుగుఙ్. 5

క. మామామ చంద్రశేఖరు
ధామంబున నాటకముఁ బ్ర ♦ దర్శింతము, త
త్సామగ్రి సదాశివుఁడుఙ్
శ్రీమహితుఁడు బుద్ధిమంత ♦ ఖానుఁడుఁగూర్చుఙ్. 6

వ. అందులకు భక్తులు సరియే! కాని యెవ్వరెవ్వరేవేషంబులు దాల్పవలయునో యదియైన ముందు నిర్ణయింపరా! యనియడుగ గౌరాంగుం డిట్లనియె. 7

సీ. పవలురేల్శ్రీకృష్ణు ♦ పై మోహమున వేఁగు
నలరాధికాకాంత ♦ నౌదునేను
«లలితా» యువతి, రాధ ♦ చెలికత్తె వేషంబుఁ
దాల్చి కాన్పించు గ ♦ దాధరుండు

వయసుదాఁటిన రెండ ♦ వసఖియా ‹ వశ ' యాను
నితి, పూజ్యుఁ, డెనలేని ♦ నేర్పుసూపి
గోలోకమునసుండు ♦ కొత్వాలుగాఁదోఁచు
హరిదాసుఁ డమలభ ♦ క్తాగ్రగణ్యుఁ,
ఆ. డనవరతము నచ్యు ♦ తాఖ్యల నుడువుచుఁ
బాడుచాడునట్టి ♦ పరమయోగి
మండనుండు, నార ♦ దుండౌను శ్రీవాసుఁ
డిదియె నాటకమున ♦ కేరుపాటు. 8

వ. అంత నద్వైతాచార్యుఁడు ముకుళితకరుండై యెదుటనిలువంబడి, యేతన్నాటకంబున నేఁజేయఁదగిన దేమైనంగలదా ! యనియడుగ స్మేరాననంబుతో నిమి యిట్లనియె. 9

శా. నీవా ! సర్వము నీవెచేయువలయు ♦ న్నీకంటె నన్యుండెటు
ల్గావింపంగలఁ డింతకార్య? మఖిల ♦ త్మైకర్తయు న్భర్తయున్
భావాతీతుఁడు, వల్లవీహృదయ శుం ♦ భద్భాగ్యచోరుండు, శ్రీ
దేవీవల్లభుఁడైన కృష్ణునిలన ♦ ద్దివ్యాకృతిన్దాల్పుమా ! 10

వ. నీవు నాప్రాణనాథుండవగుదువు ; బహుజాగరూకుండవై యుండి నంగాని నీకు మోసంబు వాటిల్లు నేలన. 11

క. కనివిని యెఱుఁగనియొఱపుల
తనువున్గొనివత్తునేను ♦ దప్పక యటకున్ ;
గనలేఁడు వెఱ్ఱిఁదవులక
విజితేంద్రియుఁడుగాని ♦ వీరుండెవఁడున్. 12

గీ. అంచువచియింప నద్వైతుఁ ♦ డమ్మ ! మోహ
నాంగ ! నీమాయలకు నెవ్వఁ ♦ డాఁటువాఁడు ?
నేను విజితేంద్రియుఁడనని ♦ పిల్చునెవఁడు ?

నాటకముఁ జూచుటకుఁగూడ ♦ నాకుజంకు. 13

వ. వెంట శ్రీవాసుండు ముందునకేతెంచి యిట్లనియె. 14

గీ. నాకు నద్వైతునకు నట్ల ♦ నాటకంబుఁ
జూడకుండఁగఁ జనుటకు ♦ సుందరాంగ!
సెలవొసంగుము క్షమియించి; ♦ చిత్తనిహిత
కామమోహాదిశత్రుల ♦ న్గడపలేను. 15

వ. అందులకుం బకపకనగి శచీసుతుండిట్లనియె. 16

క. వేళాకోళపుమాటల
కేలా భీతిలుదురిట్లు? ♦ హృద్యమదీయో
ద్వేలాంగ రామణీయక
జాలానాసక్తచిత్త ♦ సత్వమునిత్తుఁ. 17

వ. అంత. 18

సీ. చంద్రశేఖరునింటఁ ♦ జక్కఁగా రంగస్థ
లం బేర్పఱుపఁబడె; ♦ లలితమైన
పూఁదీఁగెలును జిన్న ♦ మొక్కలుఁ గుంజముల్
కుదురుగానందులోఁ ♦ గూర్పఁబడియె;
మీఁదమేల్రంగుల ♦ మేలుకట్టులుగట్టఁ
బడియెఁ; దివాసులు ♦ పఱుపఁబడియె;
నాఁడువారలకొక్క ♦ యనువైనభాగంబు
పురుషులకవల నే ♦ ర్పఱుపఁబడియె;

గీ. వేషధారుల కొకగది ♦ విడువఁబడియెఁ;
గల్లమీసాలుఁ దలకట్లు ♦ గడ్డములును
గణెము మద్దెలతాళము ♦ ల్గజ్జెలెల్ల
పరికరంబులు సంసిద్ధ ♦ పఱుపఁబడియె. 19

గీ. భక్తులందఱుఁ దమకుటుం ♦ బములతోడఁ
జూడవచ్చిరి ; శచియు, వి ♦ ష్ణుప్రియయును
మాలినియుఁ దోడికోడండ్రు ♦ మఱిమురారి
భార్యయుంగూడ వారితో ♦ వచ్చిరటకు. 20

వ.. పుండరీక విద్యానిధియుఁ, జంద్రశేఖరాచార్యుండును, సానుజుండైన శ్రీవాసుండును, నాటకంబునందు గానంబుసేయ నియమింపఁబడిరి. వాసుదేవాచార్యునిచే నలంకృతులగుటకు నన్నిపాత్రలవారును లోనికింజనిరి. ద్రష్టలు రంగపురోభాగంబునఁ గిక్కిఱిసి కూర్చుండిరి. నాటకప్రదర్శనంబునకు నర్వ మాయితంబయ్యెనంత, లోపల శ్రుతిసమ్మేళనంబొనర్చికొని గాయకబృందం బీక్రింది ప్రార్థనంబు తొల్దొల్తఁగావించె. 21

శా. శ్రీధామంబగు నీపదద్వయము సం ♦ సేవింపుచీరాతిరిక్ష
బాధాసంకుల సంసృతిభ్రమణ దు ♦ ర్వ్యాపారములార్మని, స
ర్వాధివ్యాధిహర త్వదీయశుభలీ ♦ లాసక్తిఁగ్రీడింతు, మో
రాధాకృష్ణ! యఖర్వభక్తి నపవ ♦ ర్గంబు ప్రసాదింపవే. 22

క. ఈపాడినపద్యంబును
జూపఱువిని, ధూతపాప ♦ సురుచిరభక్తి
వ్యాపృతమనస్కులై ముద
మేపారఁగఁ గేకలిడిరి ♦ కృష్ణా! యనుచున్. 23

వ. అంత.

సీ. మిసమిసలాడు క్రొ ♦ వ్మీసముల్దరియించి
మొద్దుపోడుగుగల్గు ♦ నొడలుపెంచి
యంసతలంబున ♦ నతిభీకరంబును
ద్రాఘిష్ఠమౌగదా ♦ దండమూని
హరిదాసుఁడే తెంచి ♦ యందఱయెదుటను

గై మోడ్చినిలిచి రం ♦ గస్థలంబుఁ
బూలతోఁబూజించి ♦ నీలాంబుదశ్యామ !
రాధావిలాసినీ ♦ రమణ ! కృష్ణ !

గీ. రంగమంతయు భక్తిత ♦ రంగములను
దడిపి దానినినీదు బృం ♦ దావనముగ
మార్చుమా ! యన శ్రోతల ♦ మనము లెట్టు
లుండెనోస్పష్టపఱుచుట ♦ కోపునెవఁడు ? 25

వ. హరిదాసుండు సభ్యులదిక్కు మొగంబై నేను గోలోకరక్షకభటాధినాథుండనని చెప్పి యిట్లనియె. 26

సీ. మాధవస్వంసేవ ♦ మఱచి ప్రమత్తతా, మతిమాంద్యనిద్రాని ♦ మగ్నులౌచు
నున్నా రమాధులీ ♦ యుర్వివారినిలేపఁ, బనిగొని యిటకునే ♦ వచ్చినాఁడ
చెలులార ! నావిధి ♦ చేసికొనిచనెద, లెండు సుప్తినివీడి ♦ లెండు ! లెండు
మేనులనిత్యము ♦ లమృత్యుదేవత యెప్పు, డో ! వచ్చికొనిపోవు ♦ నుసురులయ్యొ !

ఆ. దార, ధనము, సుతులు, ♦ తమ్ములు, నన్నలు,
బంధుజనము, మిత్ర ♦ వర్గ, మిండ్లు,
విపులరాజ్యభోగ ♦ వితతియుఁ గీర్తియు
వెంటరావు ! రావు ! ♦ వెఱ్ఱులార ! 27

క. కనకఖని యొకనకాంగియొ
కనఁబడ మైమఱచి జనని ♦ కాయమునసుఁ బ
ర్వనఁ ; గాని గొప్పభక్తుఁడు
జనియించిన వానికడపఁ ♦ జనఁ డొక్కండుఁగా. 28

ఆ. ఐహికార్థములెటు ♦ లలవడఁజేయునో యాప్తులార ! నిక్క ♦ మైనసుఖము ?
దానిఁ గృష్ణభక్తి ♦ తత్పరుఁడొక్కఁడే
యనుభవించి తాఁ గృ ♦ తార్థుఁడౌను. 29

క. శ్రీకృష్ణుని ధ్యానింపుఁడు
శ్రీకృష్ణ పదాబ్జసేవ ♦ సేయుఁ డనిశముఁగా

శ్రీకృష్ణునె నుడువుండిఁక
శ్రీకృష్ణునిలోవసించి ♦ చెలఁగుచుమనుఁడీ. 30

వ. అంత వెన్వెంట శ్రీహరీ! శ్రీకృష్ణా! యదువంశోద్ధారకా! రుక్మిణీ మనోహరా! యనునుద్రావంబులు సభనుండి వెడలి మిన్నుముట్టె. హరిదాసుండును గొత్వాలువేషంబు చాలించి సూత్రధారుండై మఱలవచ్చి. 31

"నేను నేఁడు బ్రహ్మలోకంబునకేగి బ్రహ్మకుంబ్రణమిల్లి లేచినతోడనే పూజ్యుఁడైననారదుండగపడి, యోయీ! శ్రీకృష్ణలీల యొండు నాటకరూపంబునఁ జూడవలయుననుకోరిక నాకుఁ జిరకాలంబునుండి కలదు. నీవది తీర్పఁగలవాయని నన్నడిగెను. ఆమహామహునియభిలాష లెస్సగా నెట్లు నెఱవేఱుపఁగల్గుదునని యాలోచించుచున్నాఁడను." అని పారిపార్శ్వకవేషంబునవచ్చి నిలుచుండిన ముకుందునిం దలయెత్తి చూచి "పారిపార్శ్వకా! నారదాదేశంబు నీవిప్పుడు వింటివికదా! అందులకుఁ గావలయునన్నియు సిద్ధపఱుపుము.

పా—ఓహో! నీపలుకు లత్యాశ్చర్యకరములుగనున్నవే! 32

సీ. కనులకుఁ గనఁబడ ♦ కయె యున్నిగనువాని, నఖిలాత్మలకు నాత్మ ♦ యైనవాని
వస్తుబాహ్యాంతర ♦ వ్యాప్తుఁడై సర్వప్రి, పంచమందునఁ బిసా ♦ ళించువాని
సత్తపస్స్వాధ్యాయ ♦ సంపన్నులకు శిష్ట, వరులకు నేనిలోఁ ♦ బడనివాని
నంటియుంటక ♦ యఖిలసృష్టివిచిత్రి, ముల నెఱజాణయై ♦ సలుపువాని
ఆ. నిట్టిఁడట్టిఁడంచు ♦ నెవ్వరూహింపంగఁ
బలుకవశముగాని ♦ వానిసజ్ఞఁ
డరయలేక యొక్క ♦ యవతారపురుషున
ర్చించునన్న విశ్వ ♦ సింతుఁగాని. 33

క. నారదుఁడు యోగశాస్త్ర వి
శారదుఁ డాత్మానుభవజ ♦ సద్బ్రహ్మనం
దారూఢుఁడు నరులీలల
నారయఁగోరెనన నెవ్వఁ ♦ డయ్యా! నమ్మన్. 34

సూ—అయ్యో! శ్రీమద్భాగవతముంజదివియు నిట్లందువేమి?

సీ. మనసునకందని ♦ మహితాత్మయంచు, న। వాగ్గోచరపుఁ బర ♦ బ్రహ్మమంచు,

సకలలోకసూత్రంబు ♦ కరణివ్యాపించెడు, సత్స్వాత్మచైతన్య ♦ శక్తియంచు,
యోగసాధనముల ♦ యుక్తుల వేదాంత, పఠనంబులను గన్న ♦ వారుఁగూడ
నంది బ్రహ్మానంద ♦ మంతటితోఁ దృప్తి, నొందక శ్రీకృష్ణుఁ ♦ దుర్వ్యఁజేసి

గీ. నట్టిలీలలఁ జెవులార ♦ నాలకించి
కనుల కఱవాఱఁగని కాని ♦ తనియలేరు;
కనుక నరసి బ్రహ్మానంద ♦ మునకు నెక్కు-
డనఁగవలయుఁ బ్రేమానంద ♦ మును సఖుండ!

నాపుత్రికలు లీలాలోలలై బృందావనమునకేగిరి. వారిది లేఁబ్రాయము. ప్రపంచజ్ఞాన మేమియులేదు. బృందావనమున నపాయములు మెండు. వారి క్షేమముంగూర్చి నాగుండెలు తటతట కొట్టుకొనుచున్నవి. 35

పా—అట్లనెదవేమి? వారు 'వరా' రక్షితలైయున్నారే? 36

శ్యా—మూఁడుకాళ్లముసలిది వర యేమిసాహాయ్యముచేయఁగలదు? 37

(మహతిధరించి నారదుఁడు ప్రవేశించును.)

శచి—అహా! యీపుణ్యాత్ముఁడు గ్రంథస్థుఁడైనయథార్థపు నారదుఁడుగాని వేషధారియైన శ్రీవాసుఁడుగాఁడు. మాలినీ! యీతఁడు నీమగఁడేనా? 38

మాలిని—కాఁబోలు. ఆయన నారదవేషము వేయుదురని యిదివఱకుఁ జెప్పిరికావున నట్లనుకొనవలయుఁగాని యీదివ్యతేజశ్శాలి నాపెనిమిటియని చెప్పుటకు మఱియొక్కయాధారము గనఁబడదు. 39

గీ. నాటకమునాడుతఱిని, బృం ♦ దావనమున
లీలలెవ్వరునడపిరో ♦ యోలివారె
వత్తురిటకని నీబిడ్డ ♦ వల్కెఁగాన
నామగఁడు నారదుండయి ♦ నాఁడొయేమొ?

నా—(అనుచరుం డగు శుక్లాంబరుంజూచి) నాటకీకృతమైన శ్రీకృష్ణలీలం జూడవచ్చితిని. ఇచట నాటయులేదు పాటయులేదుకదా! (అంతలోఁ బ్రవేశించిన కొందఱుగోపికలంజూచి) సుందరులారా! మీరెవరు? 40

గో—మేము వ్రజవాసినులము. సదాశివునిఁ బూజింపఁజనుచున్నారము. అయ్యా! మేమిట్లు సంభాషింప నోఁచికొన్న పుణ్యపురుషులెవరో యడుగవచ్చునా?

నా—బిడ్డలారా! నేను శ్రీకృష్ణభగవానుని యొక్క యల్పభక్తుఁడను. నన్ను నారదుఁ డందురు. 42

(సంభ్రమముతో గోపిక లాతనికిఁ బ్రణమిల్లును.)

గోపిక—(బాష్పలోచనయై) ఆర్యా ! మీరు నారదమహర్షులేరైన నిపుడు నవద్వీపమందు శచీగర్భపావనుఁడై పుట్టిపెరుగుచున్న శ్రీకృష్ణుని దివ్యపాదారవిందములసేవ మా కించుకప్రాప్తించు నట్లనుగ్రహింపఁ బ్రార్థించుచున్నారము. 43

నా—కల్యాణీ ! నీమనోరథము సంపూర్ణముగ సిద్ధించుఁగాక ! కాని.

గీ. పరమసుందర పూర్ణేందు ♦ వదనలార !
నాకుఁ బ్రియదైవతంబగు ♦ నందసుతుని
కాటపట్టైన వ్రజములో ♦ బోటులేని
వేఁడెదనుమిమ్ము నొకనాట్య ♦ మాడరమ్మ ! 44

వ. అంత. 45

సీ. చక్కనిగోపికా ♦ శ్యామయైన గదాధ
రుండు శ్రీకృష్ణుపై ♦ నొండుగీత
మును మనోహరముగా ♦ నొనరించి తాళమ
ర్దళనిస్వనములతోఁ ♦ దనదుకంఠ
నాదంబుఁ గలిపికి ♦ న్నరనారులనుమీఱి
మాధుర్యమార్దవ ♦ మహిమ మెప్పఁ
బాడి భక్తిసుఖాను ♦ భవజన్యపారవ
శ్యం బవయవముల ♦ నలముకొనఁగ

ఆ. ‹‹ నన్ను విడిచిపోవ ♦ న్యాయమా శ్రీకృష్ణ !
రార ! వేగరార ! ♦ రార !›› యనుచు
హావభావసూచ ♦ కాభినయంబుల
నవ్యహృద్యలీల ♦ నాట్యమాడె. 46

హరి—

మానినీవృత్తము. సోదరులార !; వి♦శుద్ధమనస్కులై♦సుందరకృష్ణ యశో♦దసుతున్
మేమరభక్తి స♦మేతమ్ముగూర్తుల♦మించెడుపాటల♦ మేన గగు
ర్పాటుఁబుట్టఁగ♦హాయిగఁబాడుఁడి♦యాడుఁడి వేఁడుఁడి♦యర్థకళ
త్రాదులు చంచల♦మానవివానికి♦నైపుడువెత్తుఁడు♦డయ్య ! తమిన్. 47

క. చాలఁడు మృత్యాగమనపు
వేళంగన నెవ్వఁడేని ♦ వేళమకృష్ణున్
బాళినిగొల్వుఁడు! కొల్వుఁడు!
కాలమునను జాపముక్త ♦ కాండము పగిదిన్. 48

క. హరిదాసుఁడిట్లు తా నోడ
లెఱుఁగక రంగస్థలంబు ♦ నెక్కి పురజనో
త్కరములకుఁ బెద్దగొంతున
సురుచిర నాట్యములఁగఱపఁ ♦ జొచ్చెన్భక్తిన్. 51

ఒకగోపిక—ఓసీ! చెలీ! మనకాలస్యమవుచున్నది. బృందకుఁ బోవలెననియెఱుఁగవా?

(గోపిక నాట్యమాడుచు నేగును.)

శు—(నారదునితో) అయ్యా! మనముఁగూడ బృందావనమునకు వెళ్లి కృష్ణలీల చూతము. రండు. 51

నా—ఏమీ! ఇదికాదా బృందావనము? 52

శు—స్వామీ! మీకు నిజముగా వెఱ్ఱియెత్తినది. ఇది బృందావనమౌనెదరేమి? 53

నా—నిజమే, నాముద్దుఁగృష్ణుఁడు తనవారి నానందోన్మత్తులఁజేయును. రా! బృందకుఁబోదము! నాచేయిపట్టుకొని నడపింపుము. ఆనందబాష్పాంధుఁడనై త్రోవఁ జూడలేకున్నాను. 54

శు—(కోపముతో) ఇట్లైన బృందావనమున కెన్నఁడును బోలేము. 55

నా—ఏమెందుచేత? 56

శు—ఇట్లు చిందులుద్రొక్కుచు మీరు గంటకొకయడుగు వేసెదునెడ నాపవిత్రస్థానము చేరుటకొక యుగముపట్టును. 57

నా—అయ్యయ్యో!

మ. శతవర్షంబులు యోగముల్సలిపియు ♦ జ్ఞానుండు మౌనీంద్రుఁ డం
చితకృష్ణాంఘ్రుల నించుకేనిఁగన, నా ♦ శ్రీకృష్ణునేపొందిరా
తతభక్తిన్వ్రజకామినీమణులు బృం ♦ దన్ప్రేమఁజూపించి; భ
వ్యతమంబౌ నటకేగువారలకు స ♦ త్యంబు ల్విచిత్రింబులే? 58

ఓరీ! శ్రీకృష్ణభగవానుల క్రీడాస్థలంబగుబృందావనంబునకుంజని మనమెప్పుడో క్రోలంగల్గు నానందరసంబుచే నిప్పుడే నాకు మైకంబుపుట్టుచున్నదిసుమా!

(అంత జగన్మోహావేశకరం బగు శ్రీకృష్ణవేణునాదంబు
దూరంబున వినఁబడును.)

నా—ఉ. అల్లదె వేణునాద, మదె ♦ యచ్యుతదేహజసౌరభంబు, నా
యుల్లము వొంగుచున్నది మ ♦ హోదధియట్లు ప్రమోదమంది, శ్రీ
వల్లభులీలలెట్లు కన ♦ వచ్చు నెదుర్పడెనేని యాత, డీ
వల్లవులందు డాఁగుదము ♦ వచ్చెను విస్మృతి నాకునిప్పుడే. 59

(అని నిష్క్రమించునంతలో గోపబాలురతో శ్రీకృష్ణుఁడు
ప్రవేశించును.)

సీ. సప్తతిపై యాఱు ♦ సంవత్సరంబులు
దాఁటినముసలి య ♦ ద్వైతసూరి
ద్రష్టృచతుఃపర్వ ♦ ద, మనోజ్ఞయువకాయ
మును దాల్చి వారల ♦ మ్రోలనిల్చెఁ
జూపుమెఱుంగుల ♦ సుస్మితకాంతుల
నలరారెముద్దుల ♦ యాననంబు
మధురమంజులగాన ♦ సుధలొల్కు వేణువు
హస్తతలంబున ♦ నమరియుండె

ఆ. నంగశోభ చూచి ♦ యవయవసౌష్ఠవం
బరసి నడలబెడఁగు ♦ నరసి భక్తి
మోహపరవశులయి ♦ పూరుషుల్గాంతలు
కృష్ణ! హరి! యటంచుఁ ♦ గేకలిడిరి. 60

కృ—(ఒక గోపబాలునితో) శ్రీదామా! సృష్టిప్రదేశములలో నాకీబృందావనమంత ప్రియమైనదిలేదుసుమా! ఇది శాంతిప్రేమములకుఁ బుట్టినిల్లు. ఏమీ సామరస్యశోభ! ఒక్కయెడనేని వైరస్యకాలుష్యము కనఁబడదే? అన్నియు నానందదాయకములే కదా! చూడుము.

చ. వలపులుగుప్పి నాసికను; ♦ వర్ణములన్నుదోయిఁ, బుష్పముల్
సొలయఁగఁజేయు; గానములఁ ♦ జొక్కఁగఁజేయును వీనులంబత

త్రులు; వలికమ్మతెమ్మెరలు ♦ దోఁగఁగఁజేయును మోదవార్ధిపై,
నలసటఁదీర్చి; బృందకడ ♦ హాయి మఱొక్కఁడఁ గల్గునే సఖా? 61

శ్రీదా—అవును. బృందావన మతిమనోహరమే! కాని నాకు నీవును నీక్రీడలును మ
నోహరతరములు. 62

కృ—సరిసరి! మన 'మధుమంగళుఁ' డు గనిపించుటలేదతఁడెచటనున్నాఁడో? 63

(విదూషకుఁడైన మధుమంగళుఁడు ప్రవేశించును.)

మధు—(వగర్చుచు) చెలికాఁడా! నేను జాల నదృష్టవంతుఁడనని యనుము. అనవే మి? ఈపాటి కీయుత్తమబ్రాహ్మణునకు శివసాయుజ్యము సిద్ధింపవలసినదే? కాని నీపుణ్యమా! యని యావిపత్తుతప్పినది. విను చెప్పెదను. అచ్చరకన్నె లను ధిక్కరించుసొగసుగల పెక్కురు గొల్లచేడియలను వెంటఁబెట్టుకొని బృం దావనమునకు వచ్చుచున్న యొక నూఱేండ్లముసలిదానిని జూచితిని. నేను స త్యవ్రతుఁడను. దానికి నూఱేండ్లు దాఁటినదాఁటవచ్చును. శరీరము వంగి వరు గువలె నెండి శుష్కించిపోయినది. వెక్కిరించుటకైన నొకపల్లులేదు. విరా గము సహింపలేక దౌడలు దగ్గఱఁజేరినవి. కొన్నియవయవము లంతరించినట్లే కనఁబడినవి. తలవెండ్రుకలు లేడినమలివిడిచిన దర్భదుబ్బులాగున నున్నవి. ఎండుదర్భసుమా! దయ్యములు పెట్టుదానివలె నిటునటు చూచుచుండఁగా శివునికిచ్చుటకు నరబలికై నన్ను వెదకుచున్న దేమోయని భయపడితిని. భయ పడి యేమిచేసితినో యెఱుఁగుదువా? ఆపత్సమయమున ధైర్యశాలు లేమిచే సెదరో యదిచేసితిని. ఆయపాయస్థలమునుండి గిఱుక్కునమళ్లి యొక్కపరు గున నిక్కడఁబడితిని, 64

కృ—(సుబలునితో) ఈమూర్ఖుఁ డెవ్వరినిజూచి యిట్లనుకొనెనో? 65

సు—సఖీపరివృతయై రాధ యిటువచ్చుచున్న దేమో! 66

మధు—(పెద్దనవ్వునవ్వుచు) ఆలాగుననోయి. శ్రీమద్రాధాదేవి యిక్కడకువచ్చు చున్నయెడల మనచెలికాఁడైన కృష్ణునివలలోఁ బడకమానదు. 67

(చెలికత్తెలతో శ్రీరాధాదేవి ప్రవేశించును.)

సీ. బృందావనస్థుఁడౌ ♦ శ్రీకృష్ణుఁడొక్కఁడే
వెలసెఁ బ్రేమానంద ♦ విగ్రహుఁడుగ
నావల మధురాపు ♦ రీవాసి కృష్ణుఁడ

తృ్యుపకారి ప్రజలకు ♦ నృపతివహ్ని
యవ్వల ద్వారక ♦ యందున్న కృష్ణుండు
సంసారికర్మ సం ♦ చయఫలదుఁడు
పదునాఱువేల స ♦ ద్భార్యలు, సజ్జన
తతికృతానంత స ♦ త్కర్మవితతి

ఆ. నిత్యమంజుసూక్ష్మ ♦ నిర్మలతత్వంబు
ధరణి ప్రజల తార ♦ తమ్యమెఱిఁగి
యుండఁజేయుగూడ ♦ నానందమిడుటకై
దయఁ గ్రమముగ స్థూల ♦ తత్వమయ్యె. 68

వ. ఈభార్యాసంఘంబులో శ్రీరుక్మిణీదేవి ప్రియతమ. వాసుదేవాచా
ర్యుండు నిమికి రాధావేషంబువేసి సింగారించుచుండఁ దాను రుక్మి
ణియనిభావించి తాదాత్మ్యమునుబొంది గౌరాంగుఁడుకొనగోళ్లతో
నేలపై భాగవతప్రసిద్ధంబైన సందేశంబు క్రిందిపద్యంబులుగ వ్రాసి
కన్నీళ్లచే నవి చెఱపంబడ మఱలమఱల వ్రాయుచుండె. 69

ఉ. ఈగతి వ్రాయుచున్న దిది ♦ హీనరహితాత్మికయంచు నెంచ ; కేఁ
గాఁగుచునున్న దానఁ దమ ♦ కంబున నిప్పడయంగఁ గోరుచున్
రాగము నొంద దివ్వతె థ ♦ రాతలమందున నిన్నుఁ జూచి? వే
వేగనినుస్మృతీ! యనుచుఁ ♦ బిల్చుట కాజ్ఞను నాకొసంగవే! 70

క. నీపదములపైనిడి, యో
పాపాంతక! నాదుశిరముఁ, ♦ బడయఁదలఁచితిన్
దాపసులుం బొరయంగా
నోపని జీవితఫలంబు ♦ నొసఁగుముకృష్ణా! 71

వ. ఈపగిది వ్రాసివ్రాసి స్వమనఃకల్పితుం డగునొకవిప్రునింబిలిచి న
మస్కరించి యిట్లనియె. 72

మ. చని ధాత్రీసుర! నాయవస్థ వారికి ♦ స్పష్టంబుగాఁ దెల్పుమా!
కని నావంతయునీవు: వెండియది వ ♦ క్కాణింపఁగా నేల? నా

మనమందున్న సమస్తమేను లిఖియిం ♦ పంజాల నీజాబునన్
జనదయ్యయ్యో! మనంబునుండి వనితా ♦ స్వాభావికక్రీడయున్. 73

క. ప్రాణములు నిలువవనుమి; పు
రాణంబులువల్కు నార్త ♦ రక్షకుఁడవటం;
చానుడువు నిల్పుకొనుమను;
తానన్డిసికొనిపోక ♦ తప్పదనుసుమీ! 74

వ. అంత నద్వైతాచార్యుండు శ్రీకృష్ణవేషంబుతోఁ జేసినవేణుగానంబు వినఁబడెఁ దత్క్షణంబ నిమి రుక్మిణీభావంబువదలి కేవల రాధాతన్మయంగియయి చెలికత్తెలతో నిట్లనియె. 75

చ. వినుఁడి! వినుండి! మాధవుని ♦ వేణునినాదములవ్వె! పన్నుర
మ్మని నెఱజాణసేసెడు నో ♦ యారపుసైగలు, నేనుబోవలెన్
దనువును నిల్పలేనతని ♦ దర్శనముంబొనరించికాని, వెం
టనెచనుదెండు కృష్ణచర ♦ ణంబులు గొల్వఁగఁగోరు నెచ్చెలుల్. 76

చ. పతిసుతముఖ్యసంసరణ ♦ బంధములన్దెగఁగోసి; యైహికో
ద్ధతి నపవాదభీతిని మ ♦ దంబునుమానముఁ జంపుకొన్నయా
గత కలుషాంతరంగలకుఁ ♦ గాకలభించునె చేడెలార! య
చ్యుతపదచింతనామృతము ♦ జూక్తైనుభాగ్యము, మోక్షసౌఖ్యముల్? 77

ఆ. కూడకుత్తురేని ♦ గొబ్బున రండిఁక
నేను నిలువఁజాల ♦ నేగకుండ
నెట్లుదొరకు మనకుఁ ♦ గృష్ణునికౌఁగిలుల్
కొంతబాధకోర్చు ♦ కొన్నఁగాక? 78

వ. అని. 79

సీ. కుడిప్రక్క 'వర' యును ♦ నెడమప్రక్కను 'లలి
తా' ంగనారత్నంబు ♦ నంటిరాఁగ
నలరులు వెదచల్లి ♦ నట్లుపిఱుందఁ జ
క్కనిగోపిక ల్గొన ♦ కట్టిరాఁగ
స్త్రీవేషధారియై ♦ శ్రీమానుఁడొకదివ్వె
దాల్చి ముందఱఁజని ♦ దారిచూప

నవమనోహరరూప ♦ యువతీత్వగరిమముల్
దాల్చి, సన్నాయి నా ♦ దంబుఁబోలు

గీ. పల్కులను జిల్కుచును నిమి, ♦ పసిఁడిమేని
రాధయయి యభిసారికా ♦ రాగమొలయ
దివ్యలావణ్యమోహినీ ♦ దేవతవలె
రాజిలుచువచ్చె నాటక ♦ రంగమునకు. 80

గీ. మునలియద్వైతుఁడు, హరియై ♦ మ్రోలనిలువ
నోడలెఱుంగక కేకల ♦ నిడినవార
లిపుడు నిమివచ్చి రాధయై ♦ యెదుటనిలువ
నెట్టులలరిరో వర్ణింప ♦ నెవరితరము ? 81

క. చూపఱు కేకలఁబెట్టుట
కోపక నిశ్చేష్టితులయి ♦ యుద్భ్రాంతుల్
చూపులఁ గ్రమ్మఁగనరయుచు
నేపారు సుఖంబునెనసి ♦ యెసఁగిరి లోలోన్. 82

మధు—మిత్రమా ! యీసుందరాంగు లేమిచేయుదురో చాటుననుండి చూతము. మనమందఱ మీపూఁబొదలమఱుఁగున దాఁగుదమురండు. (అట్లుకావింతురు.)

రా—చెలీ ! లలితా ! సదాశివార్చనకై యన్నియుఁ దెచ్చితిమికాని, తీసికొనివచ్చిన వాడిపోవునని పూవులుమాత్రము తేలేదే ! 84

ల—అయిననేమి ? బృందావనములోఁ బువ్వులకుఁ గొదవటమ్మా ? 85

రా—కొఱఁతలేదుకాని, వానిఁగోయుట కాలస్యమవును. ఇక్కడఁదిరుగు నడవిగాడిద లన్న నాకెంతో భయము. 86

మధు—(కృష్ణునితో) మిత్రుఁడా ! చూచితివా యీమగువల పొగరుఁబోతుఁదనము !

కృ—నీమాటలు నాకు దురవగాహములుగ నున్నవి. 88

మధు—గ్రహింపలేవా ? గ్రహింపకుండుట యొకవింతకాదు. ఈసృష్టిలోపల నీయంత వంతలేఁడు. అట్లుకానిచో నఖిలప్రపంచ పరిపాలకునకాలమందలను గాచుకొని బ్రతుకు ప్రారబ్ధమేలపట్టును ? మహాత్ములగుగొల్లపిల్లలు పూజ్యులగు నీకన్న

హితులను "వనగర్దభము" లనియనలేదా? అమాటలు నాకేమియు బాగులేవు. ఈ "యదవిగాడిదలు" నీసహచరులమగు మేముగాక మఱియెవరు? ఆయుప్రశస్త నామముతోఁ బిలువఁబడుటకు మేమొల్లము. 89

రా—(లలితతో) మనము పోయి యీలవంగలతాంతములను గోయుదమురమ్మా. 90

వ—(రాధతో) బిడ్డా! అట్లుచేయకు! చేసితేని శ్రీకృష్ణునిచేతిలోఁ జిక్కెదవు. ఆ చపలచిత్తున కీపుష్పములన్నఁ బ్రాణమని యెఱుఁగవా? 91

ల—(వరతో) రాధ, కృష్ణునిచేతిలోఁ బడినయెడల నిన్నామెకుమాఱు, పూఁటపెట్టి యామెను విముక్తురాలిని జేసెదము. 92

(ఇట్లువారు నవ్వులాటలాడుకొనుచుండ నొకతుమ్మెదవచ్చి ఝుమ్మనుచు రాధాముఖపద్మముచుట్టుఁ దిరుగును. ఆమె కుడిచేతితో దానిఁబాఱఁదోల యత్నించుచుండును.)

రా—లలితా! లలితా! ఈపాడుభృంగము నన్ను బాధించుచున్నది. నాకుఁ గొంచెము సాహాయ్యముచేయవా? 93

ల—నీకు సాహాయ్యముగావలసిన నన్నుఁ గోరెదవేమి? శ్రీకృష్ణునిబిలువుము. అతఁడు కదా! యార్తత్రాణైకదక్షుఁడు. 94

(రాధ సిగ్గువడి మొగమువంచుకొనును.)

మధు—(కృష్ణునితో) చెలికాఁడా! నీవు వారియెదుటకుఁబోయి కనిపించుటకిది మంచిసమయము. అట్లుచేయుము. అన్యాపదేశముగాఁ బిలువఁబడితివి. ప్రత్యక్షముగా నిన్నుఁబిలుచుట కెవరు సాహసింపఁగలరు? 95

కృ—ఛీ! ఛీ! నీయాలోచన వట్టితెలివితక్కువయాలోచన! ఈరహస్యస్థలమునను౦డి రాధాసౌందర్యామృతమును నాకన్నులతోఁ దృప్తిగాఁ బానముచేయుచుండుట నీవు చూచుటలేదా? వారి నిప్పుడు కళవళపెట్టి యాయానందమును గోల్పోవుటకు నామనసొప్పకున్నది. 96

సీ. బొమ్మముడులను బుత్తడి ♦ బొమ్మవడెడు
నీభ్రమరబాధమైఁగ్రమ్మి ♦ యినుమడించు
నామె యసమానసౌందర్య ♦ మార! యిట్టి
సౌఖ్యగల్లనారి యీధరా ♦ స్థలినిలేదు.

(ఆలోచించి) హాసీ! మిత్రమా! నీవుచెప్పినట్లే చేసెదను. 97

సీ. ఏఁటటాలువఁజని వారి ♦ యెదుటనిలువఁ

కలుగు కళవళమును భీతి ♦ కాంతమోము
నకును వీక్షణములకొక ♦ నవ్యమైన
సొగసుఁదెచ్చినఁదెచ్చు నా ♦ చూడ్కు లలర. 98

(పైకివచ్చి లలితతో) మీరెవరు? స్త్రీలని మీరుచెప్పకయె మాకుఁదెలియును. మీకు లలనాసహజములైన లజ్జాభీతులులేవు. పురుషులకుఁగూడ లేనిసాహసము గలదు. ఇది చాలవింతయే!

గీ. మోములనుజూడఁ గేవల ♦ ముగ్ధకన్య
లట్లుకాన్పింత్రు ; కాని చ ♦ ర్యలనుజూడ
నాకుఁ గోపమువొడమెడు ; ♦ నంగనాచు
లిట్టిపనులనుజేసెద ♦ రేలయిచట? 99

ఇక్కడఁ బూలుగోయుటకు మీకేమిస్వాతంత్ర్యము? అట్లుచేయుటకు సెలవెవరిచ్చిరి? ఈతోఁటయంతయు మీసొత్తేనట్లే యథేచ్ఛముగఁ బూలుంగోసి మొక్కలుపడఁద్రొక్కి పాడుచేయుచున్నారే? నిలువుఁడు! మీదౌష్ట్యమునకును జోరత్వమునకును దగినశిక్ష చేసెదను.

వ—అలైన మేము నీప్రతిబింబములము. కృష్ణా! నీవెప్పుడును జపలుఁడవేకదా! నీన్యాయమర్యాదలు మాయట్టిమానవులకు దుర్గ్రాహ్యములు. నీమాయ నీకేతెలియవలయుఁ; గాని నిన్నుమాత్ర మీబృందావనమునకుఁబ్రభువుగా నెవరుచేసిరి? దానిపై నీకున్నయధికారము మాకుమాత్రములేదా? 100

మధు—ఓవృద్ధబకమా! ఇటుమాడు! నీకు ముదిమిచే మతిచెడినది. ఈపడుచుబిత్తరులకు బుద్ధిచెప్పుటకుమాని వారిని మఱింత పురికొల్పుచున్నావు. ఇది నీకుఁగూడదు. 101

వ—ఔను నేను వృద్ధురాలను, నీవు చంటిపాపవు. నీవు బ్రాహ్మణుఁడవేకాని బుద్ధిమాత్రము ఖరజాతిది. 102

ల—(మధుమంగళునితో) ఓవృద్ధవానరమా! నిన్నెవరుపిలిచిరి? ఈవిషయములలో మాకు నీమాధ్యస్థ్యమెందులకు? 103

మధు—ఓమాటలమారిమిటారి! నేనున్నతపదవియందున్న బ్రాహ్మణోత్తముఁడనని యెఱుఁగవా? బృందావనాధినాథుఁడు శ్రీకృష్ణుఁడు. నేనాతని సచివుఁడను, మీఁదుమిక్కిలి పురోహితుఁడను. 104

వ—కృష్ణా! ఈబృందావనము గోపికలది. నీకు నిజముగాఁ బుష్పములే కావలయునెడ

ల వారిఁగూర్చి వారితోఁగలహించిన లాభములేదు. నేను జెప్పినట్లువినుమయా. వినమ్రుఁడవై రాధను బూవులిమ్మని వేఁడుకొనుము. ఆమెయనుగ్రహించి కొన్ని నీకిచ్చును. 105

(అని బలవంతముగఁ గొన్ని పూవులు రాధచేఁ గృష్ణునిమీఁద వేయించును.)

రా—(రక్తకపోలయై ముసిముసినగవులతో) వరా! ఎంతపనిచేసితివి? శివునిబూజించుకొనుటకై యీపూవులు గోసికొంటినే! వాన్నినెట్లు దుర్వినియోగపఱచితివో చూడుము! 106

వ—మన మింటికిఁబోదమురమ్మా! ఎదుటివారు బలవత్తరులు; న్యాయయుద్ధము జరుగునట్లు కనఁబడదు. 107

రా—శివునిబూజించుటకై వచ్చితిమి. ఆపావనకృత్యము నెఱవేర్చుకొనక యెట్లు పోఁగలము? 108

మధు—వచ్చుటకుఁ బోవుటకు మీయిష్టమేనా? ఊరకపోవుటకు వీలుపడదు. మీరు బృందావనముంజొచ్చి నేరముచేసితిరి. దండనధనముచెల్లించినఁగాని పోనీయము.

వ—దండనధనమేల? దండనము విధించెడువారెవరు? 110

(ఒకగోపకుమారుఁడు) బృందావనపాలకుఁడు శ్రీకృష్ణుఁడనియు నిందుఁగాలువెట్టినవారెల్ల నతనికిఁ బన్నుచెల్లింపవలెనని యతనిశాసనమనియు నీవెఱుఁగవాయేమి?

(ఇట్లుకొంతసేపు వాక్కలహము జరిగినపిదప సిగ్గుచే నెఱ్ఱవాఱిన మొగముతోఁ దలవంచుకొనియున్న రాధకెదురుగా నిలువఁబడి) కృష్ణుఁడు—రాధా! రాధా! మొగమెత్తిచూడవేమి? కరగ్రహణమునకై వేచియుంటిని జాలముచేయక నీయవలయుకరము నాకిమ్మా. 111

రా—అయ్యో! నాథా! నేను నిఱుపేదరాలనుగదా! ఏమర్పింపఁగలను? 112

కృ—అట్లైన నిన్నే స్వార్పణముచేసికొనుము. 113

(రాధారక్షణార్థము వరవచ్చి యామెను శ్రీకృష్ణునకును నడుమునిలుచును. ఆమె నావలకునెంటి కృష్ణుఁడు రాధను స్పృశింపఁబోవును.)

శా. రాధాకృష్ణుల సంగమం బనుట కో ♦ ర్వన్నేరు పాపాత్ములా
సీధాత్రీజనులంచు నెంచిరియొ మఱొం ♦ డేదైన నూహించిరో
వేధంగాంచినతండ్రి, మిశ్రిజుఁడు కా ♦ వించెన్విచిత్రంబొకం
డాధామాంతరమందు దృష్టహరిలీ ♦ లాంతంబున న్వ్రీడయై. 114

వ. అదెద్దియన. 115

సీ. అచ్యుతుండంతలో ♦ నద్వైతుఁడైపోయె ;
'వర' మాఱినితియయ్యె ♦ నరయుచుండ ,
లలితాలతాంగి, మ ♦ ఱల గదాధరుఁడయ్యె ;
నారదసంయమి ♦ మాఱి తోఁటి
శ్రీవాసుఁడై తోఁచెఁ ; ♦ బావనగోలోక
పోషకభటుఁడు శై ♦ లూషవిభుఁడు
హరిదాసుఁడయ్యెను ♦ మఱల ; నిట్లందఱుఁ
బూర్వపురూపము ♦ ల్వోరసి ; రింక

గీ. రాధమాత్రము నిమిగ మా ♦ ఱంగలేదు ;
కాని పరమాత్మశక్తి చి ♦ త్కళలప్రోవు,
దుర్గ, భగవతి, యానంద ♦ దుగ్ధవార్ధి,
సర్వరక్షిక, త్రైలోక్య ♦ జననియయ్యె. 116

గీ. రాధికకుఁ గృష్ణుపైఁగల్గు ♦ రాగభక్తి
లేమహాభక్తులోకాని ♦ యెనయలేమి
నన్యతారణబుద్ధి గా ♦ రాంగుఁడిట్టు
లందఱకుఁ దల్లియైతోఁచె ♦ నద్భుతముగ. 117

వ. అట్లుమాఱి యాజగజ్జనని చివ్వున నాటకరంగంబువిడిచి. 118

సీ. కోటులకొలఁదిగాఁ ♦ గూఁతులఁ గొడుకులఁ
గనుతల్లివత్సలా ♦ ననముతోడ
శతసహస్రార్బుద ♦ సంతానమునుజూడఁ
దగినట్టి దీర్ఘనే ♦ త్రములతోడ
సర్వప్రపంచ సం ♦ సారంబునవరింప
దక్షంబులైన హ ♦ స్తములతోడ

బహుజీవతతులకుఁ ♦ బాలిచ్చి పెంచుట
కిన్నులౌ వలుఁద పా ♦ లిండ్లతోడ
గీ. రమ్యతమమైన దివ్యవి ♦ గ్రహముతోడఁ
జంద్రశేఖరు దేవతా ♦ ర్చవపుగదికి
నేగి దేవతాపీఠము ♦ నెక్కి యచటి
చిఱుతపానుపుపై సుఖా ♦ సీనయయ్యె. 119
వ. అంతఁ గట్టకట్టలుగ నాటకముంగట్టినవారును జూచినవారును వ
యోభేదంబులేక. 120
క. పాలకునై యేడ్చుచు గృహ
పాలిక, తల్లికడ కేగు ♦ పాపలపగిదిన్
వాలాయంబుగ నేగిరి
స్త్రీలుం బూరుషులు సంబ ♦ చెంతకు వెంటన్. 121
సీ. ఆఁకొంటి నాఁకొంటి ♦ నమ్మ! పాలీయవే!
యని పోరువెట్టుచు ♦ నరిగెనొకఁడు
పరువెత్తుచుండఁగాఁ ♦ బడి దెబ్బఁదింటినే
నూఁదవే! యనియేడ్చు ♦ చుండెనొకఁడు
దుమ్ము నాపైఁబోసె ♦ నమ్మ! నాచిన్నన్న!
పోయవే! నీళ్లని ♦ పోయెనొకఁడు
లాఁగుచినిఁగిపోయె ♦ బాగైనదొక్కటి
కుట్టింపవే! యని ♦ కోరెనొక్కఁ
గీ. డప్పడిట్టైను గొట్టవే! ♦ యనియెనొకతె
యాట కేమైనఁబెట్టవే! ♦ యనియెనొకతె
యమ్మ! వేవేగ తలదువ్వు ♦ మనియెనొకతె
యావులించుచు, జోకొట్టు ♦ మనియెనొకతె. 122

క. ఎండేనొక్కఁడుపుట్టినఁ
గొందలపడిపోదురింట్లఁ ♦ గోమలులిఁకనీ
యిందీవరాక్షి బహుసుత
సందోహము నెట్లు తాను ♦ సవరించెనొకో! 123

ఉ. పంకజపాక్షి 'దాసుఁ' గని ♦ బాలక! రమ్మనిపిల్చి ప్రేమతో
నంకమునందుఁ జేర్చికొని ♦ యాతని చెక్కులదువ్వి బాహుప
ర్యంకమునందు మూర్ధమిడి ♦ యట్టిటులూఁచెను; భక్తుఁడున్నిరా
తంకముగాఁ బ్రశాంతిసుఖ ♦ తన్మయతన్గనె నెట్టిధన్యుఁడో? 124

ఆ. అంతమేనుగల్గు ♦ హరిదాసుఁ, డంబయు
త్సంగమందునిలిచెఁ ♦ దల్లిపాలు
కూర్కుచుండి త్రావు ♦ కుఱ్ఱపాపవలె; జగ
జ్జనని మహిమపొగడఁ ♦ జాలునెవఁడు? 125

గీ. నేను నీప్రియురాలను ♦ నిర్మలాత్మ!
యనుచు రాధికపగిది నీ ♦ శునిభజించు
టెంతొ కష్టము; వానిఁ ద ♦ ల్లీ! యటంచుఁ
గొలువవచ్చును భక్తులు ♦ సులభముగను. 126

వ. అను సత్యంబుపదేశించుటకై గౌరాంగుండిట్లు వెలసె. 127

ఉ. కొంగునుబట్టియూఁగి యొక ♦ కొందఱు, వ్రేళులలాఁగికొంద, ఱు
త్తుంగశుభాంగమున్గదిసి ♦ ప్రుల్లునఁ బాలికఁగఁ దొట్టికొంద, ఱి
బ్భంగి, శిశూత్కరంబులు కృ ♦ పాపరిపూర్ణమనస్కుఁడైన త
ల్లిం గని పొంగినట్లు, వెడ ♦ లించిరి మోదమునంబచెంగటన్. 128

గీ. చాలమందిని హరిదాసు ♦ సరణి, జనని
పొంతకుం గీసికొని కూర్మి ♦ బుజ్జగింప
వారు నాట్యముసేసిరి ♦ పరవశులయి

యంబచుట్టును సందిత ♦ హస్తులగుచు. 129

వ. అంత. 130

గీ. పూర్ణమోదంబులోనుండఁ ♦ బ్రొద్దువోడిచె;
నెంతపాపాత్ముఁడమ్మ! యీ ♦ యినుఁడు! వచ్చి
యెట్టియానందమును జెడఁ ♦ గొట్టెనంచుఁ
బిట్టసాగిరి కినిసి యా ♦ దిత్యునవుడు. 131

గీ. మాయమైపోయె లీలల ♦ మహిమ యెల్ల
నర్కుఁడుదయింప; నొకస్వప్న ♦ మంది లేచి
నట్టులైరంత నందఱు; ♦ నందుఁగొంద
ఱేడ్చిరెంత మోదము నశి ♦ యించెనంచు. 132

గీ. చంద్రశేఖరు నిలువీడి ♦ చనియె నిమియుఁ;
గాని యాయింట మిఱుమిట్లు ♦ గలుగఁజేయు
నొక్కశతచంద్రచంచలా ♦ ద్యుతి యనిశము
ప్రబలి కాన్పించెనఁట యేడు ♦ వాసరములు. 133

వ. దీనిసత్యం బీక్రింద లిఖింపంబడినవానివలనఁ దెలియనగు; నందు మొదటిది యీలీలఁ దానుగను లారఁగాంచి మురారిగుప్తుండు తన చైతన్యచారిత్రమను సంస్కృతగ్రంథమునందు వ్రాసినది. రెండవది శ్రీగౌరాంగు నిత్యసహచరులైన శ్రీవాసనిత్యానందుల ప్రోత్సాహంబున నారాయణీసుతుం డగుబృందావనదాసుచే ‹ వంగ › భాషలో వ్రాయఁబడిన శ్రీచైతన్యభాగవతమునందలిది. 134

(1) శ్రీచంద్రశేఖరాచార్య రత్నవాట్యాం మహాప్రభుః
ననర్త యత్ర తత్రాసీత్తేజస్తు మహదద్భుతం
సప్తాహంశీతలం చంద్రతేజసాసదృశం హరిం
చంచలేవ సుదుశ్ప్రేక్ష్యం చిత్తహ్లాదకరం శుచిం

యేయేతత్రా గతాలోకా ఊచుస్తత్రకథంద్విశో॥
ఊన్మీల నేన శక్తాస్స్మవిద్యుత్త్వత్పిత్యుభూతతే.

(2) సప్తదిన శ్రీఆచార్యరశ్నైరమందిరే
పరమఅద్భుత తేజచ్ఛిలనిరంతరే
చంద్రసూర్యవిద్యుత్ ఏకత్రయేసజ్వలే
దేఖయేసుకృతిసబ మహోకుతూహలే
యతేకఅఇసేలోక ఆచార్యేరఘురే
చక్షుమేలివారే శక్తికేహసాహిథరే
లోకే బలేకికారణే ఆచార్య రఘురే
దు ఇచక్షుమేలితే ఫుటియాయేనపడే.

క. గౌరాంగుఁడు నీలసదవ
తారంబఁట! యతనినుచరి ♦ తంబును వ్రాయన్
గోరితి సంపూర్ణంబుగ;
శ్రీరామ! యభీష్టసిద్ధిఁ ♦ జేయుమనాకున్. 135

మాలి. ధరణి భరణశీలా ♦ ధఃకృతక్ష్మాతలేంద్రా!
యరిగజమదభంగ ♦ వ్యాపృతాంచన్మృగేంద్రా!
దరదదురితభూభృ ♦ ద్దారణైకామరేంద్రా!
సురుచిరగుణసాంద్రా! ♦ జోత! శ్రీరామచంద్రా! 136

క. వందన మానందాత్మక
వందనమో చిత్స్వరూప ♦ వందనము భవా!
వందనము భక్తకల్పక!
వందన మఖిలప్రపంచ ♦ పాలక! రామా! 137

శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

గీ. ఖండితులగు నైన షట్ఛాస్త్ర పండితులును, రామకృష్ణుండు మెలఁగు తెఱంగుఁ జూచి
గర్వములుడించి యాతని కడకుఁ జేరి, కోరుదురు జ్ఞానభిక్షను గురుఁడవంచు.

చెన్నపురి. } ఇట్లు,
తా 18-10-1904. } శశిలేఖపత్రిక.

IV. శ్రీరామకృష్ణపరమహంస చరిత్రము—ఈపుస్తకము గోదావరిజిల్లా పిఠాపురమునందలి హైస్కూలులో హెడ్డుమేష్టరుగానున్న కూచి నరసింహము బి. ఏ. గారిచే తెనుగున పద్యకావ్యముగా రచింపబడినది. ఇందు లోకప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారి చరిత్రమును, వారుబోధించిన నీతివాక్యములును, విపులముగ దెలుపబడియున్నవి. పద్యములు సులభశైలిని వ్రాయబడియున్నవి. చదువదగినవిషయములు మెప్పింపఁగలవు. వెల 8 అణాలు. వెలస్వల్పము. ఫలమధికము. మతాభిమానమును దైవభక్తిగలవారెల్లరును ఈగ్రంథమును జదివి యానందింపవచ్చును.

చెన్నపట్టణము. } ఇట్లు,
తా 29-10-1904 } ఆంధ్రప్రకాశిక.

V. శ్రీరామకృష్ణపరమహంసచారిత్రమును, ఆతండొనర్చిన బోధయును పద్యకావ్యముగా నొనరింపఁబడి యేతద్గ్రంథకర్తలగు బ్రహ్మశ్రీ కూచి నరసింహము బి. ఏ. గారిచే నొక ప్రతి మాకార్యస్థానమున కనుపఁబడినది. తొల్లి రాముఁడు పూతచారిత్రముచేతను గృష్ణుఁడు బోధచేతను లోకమున కమితమగు మహోపకారంబొనర్చిరి. కాని శ్రీరామకృష్ణపరమహంసయను నవతారపురుషుఁడు రామునివలెఁ బూతచారిత్రమును గృష్ణునివలె చక్కనిబోధనుగూడఁ జేసి, లోకమునకు దారిచూపుటకై యవతరించినట్లు భక్తులు చెప్పుకొందురు. ఈపరమసాధుని పావనచారిత్రమును ఖండాంతరులగు మోక్షమూలరు దొరగారు మున్నగువారు వ్రాయుటచేతనే యాతఁడెంత ఘనుఁడో బోధపడఁగలదు. ఈతనిబోధలు మధురములు సర్వజన సమాదరణీయములునై యున్నవి. ఇట్టివాని చారిత్రమును నీతులను పద్యరూపముగా నొనర్చుట చాల లోకోపకారమయిన పని. ఈతనిచారిత్రమును, బోధలను, నిదివఱకే కొందరు తెలుఁగున వచనరూపముగా జేసియే యున్నారు కాని పద్యరూపముగానున్నయెడల వల్లించుకొనుటకు నెక్కుడు వీలుగానుండును గాన నీపద్ధతి యెక్కుడు ప్రశంసనీయముగానున్నది. ఇందుండి కొన్ని పద్యములను నిందు క్రిందనిచ్చుచున్నాము.

క. జనకునిగా సర్వేశ్వరు మనమున ధ్యానించుకంటె మాతగ భావిం
చినవాఁడు శీఘ్రముగఁ దా నెనయును మోక్షంబటంచు నెంచఁగవలయున్.

తే.గీ. అతివలందఱు భగవతి యంశమునను, జన్మమొందినవారను సత్యమెఱిఁగి
భక్తుఁడై మోక్షమునుగోరువాఁడు వారి మాతృసదృశలుగా గణింపంగవలయు.

తే.గీ. మతముగాదని మతియొకఁ మతముఁబూని, కొంచము చదివి యన్నివర్జించుకంటె
నేదియో యొక్కటియొ యుంటిఁ గృషిని జేయు. మంచిగల్గును ముక్తిప్రాప్తింపఁదుదను

తే.గీ. హిందువులలోన మతము లెన్నేనిగలవు, వానిలో నెద్ది గైకొనవలయునని
యవ్వి యెట్లున్న నీకేమి? యంటి నీదు, మతవినుల శ్రద్ధఁ గొఁజల్పు మానవండ.

కాకినాడ. }
నవంబరు 1904 సంII } ఇట్లు,
శ్రీ సావిత్రిపత్రిక.

VI. ... ...

You have put into beautiful Telugu verse the teachings of an Indian sage whose sublime religious philosophy has won the admiration of distinguished men like the late Prof. Max Muller. We have in Sanscrit a large number of books on religion, but most of them do not suit people who wish to study Hindu religion from a non-sectarian point of view. As your book gives the lofty religious philosophy of a man who was a typical Hindu *Yogee*, it deserves to be read by those who would have an idea of religion as understood and practised by one of the greatest of Indians in modern times

... ...

VIJIANAGARAM. }
25-11-1904. } K. Ramanujachari Garu,
M. A. B. L.

VII. ... ...

I congratulate you on the simple and sweet way in which you have written the verses. Let me hope this will be the first of a series of useful books from your pen. For such a long time you have been rather silent. Silence on the part of a gentleman of your abilities is not at all excusable.

... ...

VIZIANAGARAM, 15-10-1904. R. Venkatasivudu Garu, B. A. L. T.

VIII. ... ...

Your Life and Teachings of Rama Krishna Paramahamsa to hand. I have gone through a great portion of the book carefully and I must say that I could not help admiring the simplicity and chastity of its diction. Your book has been purposely written in the "New style" inaugurated by Rao Bahadur K. Veerasalingam garu than whom no one has done more in recent times for the improvement of Telugu literature ... ...

I am glad to observe that your refined taste has enabled you to steer clear of all tiresome conventionalities and to present a handy book to the public in a lucid and intelligible language. ... ...

SOMPETA. 1-11-1904. G. Gangadhara Somayajulu Garu, M. A. B. L.

IX. ... ...

Krishna Row garu gave me the other day the copy that you sent me through him, of the "Life and Teachings of Srimat Paramahamsa Rama Krishna" which

you had so excellently done into Telugu poetry. It has given me no small pleasure to read the life of the true Mahatman of Dakshineswar, the greatest saint of modern times which India and India alone as mother of religion, had the privilege of bearing even in these days of rank materialism, in such sweet and flowing verse as yours; and you have laid the Telugu reading public under a deep debt of gratitude by enabling them to read such an ennobling and soul-lifting life in their own vernacular. ... ...

NUZVID. 9-10-1904. K. Sudarsana Row garu, B. A. L. T.

X. ... ...

I have gone through the book carefully and I am much pleased with the simple and elegant style you adopted all through. You have done good service to the religious public; and I trust your labours will meet with commensurate compensation. Trusting that the booklet will command a rapid sale, and you will be incited to do further good in the field you have chosen ... ...

NUZVID, 26-10-1904. S. Venkoba Row garu, B. A. B. L.

XI. ... ...

Please excuse me for the delay in acknowledging receipt of your excellent work. I went through portions of it, and I find it written in good, clear style. I hope it will be largely read by the Telugu public, who are sure to find it very useful. The life of such a great saint must of course have very good effect ... ...

RAJAHMUNDRY, 18-2-1905. N. Durgayya garu, B. A.

XII. ... ...

I thank you for the copy you have kindly sent me, which so far as I have perused is very delightful reading. I congratulate you both on the happy choice of your subject and the very excellent manner in which you have executed the task. ... ...

MASULA.
20-10-1904.

C. Bhanumurti garu,
B. A. L. T.

XIII. ... ...

ఉత్పలమాలాపంచకము.

1 ధాత్రి సురాన్వయాంబుధి సు ♦ ధాకర కూచి నృసింహరాయ తా
పత్రయమోచనుండు ఘన ♦ పాతక తూలదవానలుండు వా
క్యత్రయవేదియై పరమ ♦ హంసయనంబడు రామకృష్ణచా
రిత్రము పద్యకావ్యమగు ♦ రీతిని మీరొనరింప; దాని నా
2 మిత్రునియొద్దఁ గైకొని త ♦ మిఙ్ జదువం జదువంగనద్దిరా!
శ్రోత్రములందు వాక్యసుధఁ ♦ జొన్పుచు హాళిని గూర్చుపద్యముల్
గాత్రమునందు నిండఁ బుల ♦ కల్! జనియింపఁగఁ జేయునర్థముల్
నేత్రపథంబునం దెదుట ♦ నిల్పినయట్టుల తోఁచుభావముల్
3 పాత్రములైనరీతులు సె ♦ బాసు! బలా! యనఁ జేయుశైలియున్
బుత్రుల మిత్రుల న్సతుల ♦ భూముల గీముల నేమఱించి కా
లత్రయిదేవుపై మనసు ♦ లగ్నముగా నొనరించు బోధముల్
సూత్రమునందు ముత్యములఁ ♦ జొన్పినపోలికనుండు కూరుపుఙ్
4 చిత్రముగాఁ గనంబడియె; ♦ నే నొకసారియె చూచి యంతలో
నాత్రముతోడ వ్రాసినది ♦ యా! యిది; నిశ్చలమానసుండనై
ద్విత్రి చతుష్కవారములు ♦ వేదసమంబగు దీనిఁ జూచితిఙ్
గాత్రము సౌఖ్యవృత్తిఁ బుల ♦ కల్ చిలుకన్; బళిరయ్య! వర్ణనా
5 మాత్రముగాదు. దీనిఁ బలు ♦ మాఱులు చూడఁగఁ జూడ నెన్ని యో
చిత్రములైన యూహలను ♦ జేయఁగఁ జాలుదునంచు నెంచితిన్
మిత్రమ! దీని మీమదికి ♦ మెప్పునకుం బొనరించు నాముఖ

స్తోత్రముగాఁగ నెంచవలెఁడి! ♦ శుద్ధముఁ స్పష్టమైన రచించితిరి.

... ...

పిఠాపురము. }
6-2-1905 }

ఓలేటి సా[illegible] గారు.

XIV. ... ...

మొదట ఆపరమహంసచరిత్రమునందును ఆమహనీయుని యుపదేశములందును జనులకు మిక్కిలి ప్రీతి. అందుపయి మీపుస్తకము శైలి మృదువుగాను సులభముగాను యింపుగానున్నది. ఈరెండిటికిని తోడు అచ్చును స్ఫుటముగా నమర్చబడియున్నది.

మీపుస్తకమును అనేకులు చదివి ఆనందించి మిమ్ము శ్లాఘించుటకు సందేహము లేదు.

... ...

అనకాపల్లి. }
8-10-1904. }

బులుసు పాపయ్యశాస్త్రి గారు.

XV. ... ...

సగమువఱకుఁ జదివినాను. Introduction చాలబాగున్నది. మీరు కావ్యకన్యకు మంచివరుని సంపాదించినారు. కథానాయకుఁడును దమయంతీనాయకునివలెఁ జిక్కినాఁడు. తమకవిత్వశైలి నింత విపులముగా నుండినట్టు నేను వినియుండలేదు. 56, 59, 75 నంబరులపద్యములు కంఠపాఠము చేయుటకై గుర్తు పెట్టియుంచినాను. ఇట్టిపద్యము లింకఁ జాలనుండవచ్చును. ఇట్టి మృదుమధురశైలిగా వ్రాయుటచేత నిది సర్వజనాదరణీయమై యున్నది. కొందఱు స్నేహితులవలనఁ గూడ నిట్టి remarks వినఁ గలిగితిని.

... ...

నూజవీడు. }
10-11-1904. }

చేతపూడి భగవంతరావు గారు.

సీ. సత్యంబునను హరి ♦ శ్చంద్రుండు, గుప్తదా-
నరతుఁడు, పీఠికా ♦ పురవరుండు,
తరుణవయోరాజ్య ♦ ధనసమృద్ధుండయ్యు
శమదమసంపన్న ♦ సత్వగుణుఁడు
పరులబాధలు కర్ణ ♦ పథమునఁబడినంత
మాత్రాన మదినెంతొ ♦ మరగువాఁడు
మితభాషణమున న ♦ న్యతరుణీవిముఖతఁ
బరికింప సరిగ నీ ♦ వంటివాఁడు
ఆ. శ్రితనురాగ, మార్య ♦ నుత సౌమ్యశీలుండు
రావుసూర్యరావు ; ♦ రామచంద్ర !
వాని, వాసిరాణి, ♦ వారిసంతును, జిరా
యుష్యసుఖములొసఁగి ♦ యోము ! తండ్రి ! 1
గీ. అంచితరసజ్ఞుఁ డాంధ్రభా ♦ షాభిమాని
నీతిమంతుఁడు మాసూర్య ♦ నృపతి, రామ !
యీగి నాతనిచేతికి ♦ నెముక లేదు !
పుష్కలానందమతని కా ♦ పొల్కనిమ్ము ! 2
గీ. నాకొసఁగి చిత్తశాంతి గ్రం ♦ థరచనమునఁ
జాలఁదోడ్పడె సూర్యభూ ♦ పాలవతాళి ;
రాజులకు రాజవీవు శ్రీ ♦ రామచంద్ర !
పతతమతనికి నురుమన ♦ శ్శాంతినిమ్ము ! 3

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఈగ్రంథకర్తచేతనే రచింపఁబడిన

శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస జీవితమును బోధములును.

వెల రు 0-8-0.

దానింగూర్చి వ్రాయఁబడిన బుధజనాభిప్రాయములు.

I. శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస చరిత్రము — హిందూమతధర్మములను, ముఖ్యముగ భక్తిమార్గమును, చక్కనివాక్యములతోను, మంచియుపమానములతోను, నవీనులకు బోధఁజేసిన మహనీయులలో శ్రీరామకృష్ణపరమహంసగారు ముఖ్యులని చెప్పవచ్చును. వీరు క్రీ.శ. 1833 సం॥మున వంగదేశమున జనించిరి. వీరు సాధారణపుమతస్వాముల వలెను, సన్యాసులవలెను, జనసామాన్యమును హేయముగఁజూచువారుగాక, సదా వారికి మంచిత్రోవఁజూపుటయందే పాటుపడుచుండువారు. ఇట్లు పరోపకారార్థమై తన శక్తియుక్తులన్నిటిని ధారవోసి యీపుణ్యపురుషుఁడు 1886 వసం॥మున బరమపదము జెందెను. ఈసత్పురుషుని చరిత్రమును, వీరిబోధనలను తెలుఁగుదేశీయుల యుపయోగార్థమై, గోదావరిమండలములోని పిఠాపురము పాఠశాలా ప్రథమోపాధ్యాయు లగు శ్రీ సూరి నరసింహము బి.యే. గారు, ఆంధ్రమునఁ బద్యరూపమున రచించిరి. మంచికాగితములమీఁద బాగుగ ముద్రింపఁబడి, 164 పుటలుగల యీగ్రంథము వెల 8 అణాలు మాత్రమే. సులభమును మనోహరమును నగుశైలితో రచింపఁబడిన యీపద్యకావ్యము, అమృతోపమానములగు శ్రీపరమహంసగారి వాక్యములసొంపును, ఆమహనీయుని చరిత్రమాహాత్మ్యమును, వర్ణించుట కెంతో యనువుపడియున్నదని చెప్పవచ్చును. కృతికర్తయగు శ్రీ నరసింహముగారు, ఆంధ్రాంగ్లేయభాషలలో మంచియభిరుచియును పరిజ్ఞానమునుగలవారు. మంచిప్రవీణత, సుస్వభావము, దైవభక్తి మొదలగుసుగుణములచేఁ జెన్నొందు వీరిట్టిసద్గ్రంథరచనకుఁ బూనుకొనుట మిక్కిలి చక్కగనున్నది. వీరింక నిట్టి గ్రంథముల నాంధ్రమున రచించి జనులకృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులగుదురని నమ్మెదము.

కవిత్వధోరణిఁ జూపించుటకై పుస్తకములోని కొన్నిపద్యముల నిచటఁ జేర్చుచున్నాము:—

ఆ. అప్పుడు నిన్నుఁ బెండ్లియాడిన రామకృ, ష్ణుండు మృతినిఁ జెందె సుదతి యిప్పుడు
కాంతలందు నాకుఁ గాళియేచూపట్టు, నన్యలేమలందు నొకతెవీవు.

చ. సుగుణగణప్రశస్త యగుసుందరిగావున శారదాంబ నె
వ్వగ యిసుమంతఁజిత్తమును బట్టఁగనీయక ప్రాణనాథ! భా
ర్యగ ననుఁజేకొనంగఁ దమ కంకిలిదైనను శిష్యురాలఁగా
నగుదు ననుగ్రహించి తమయంతికమందున నుండనిండనెన్.

ఉ. కమ్మనితావులన్ గులుకు కల్వను బెట్టిన పేఁడపుర్వు పు
వ్వమ్మున నిల్వలేక తనపట్టునకుం బరువెత్తుభంగి దై
వమ్మను గూర్చి సూక్తులను బల్కెడు తావుల నుండలేక శీ
ఘ్రమ్ముగఁ బాఱిపోవు నిహకాంతుఁడు జిక్కెడు నరాధముండిలన్.

విజయనగరము. } 171, 172, 173 పుటలు. ఇట్లు
డిశంబరు 1904 సం॥రం } జనానాపత్రిక.

II. శ్రీరామకృష్ణపరమహంసచారిత్రము—ఈపేరుగల పొత్తమొకటి పిఠాపురము ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు హెడ్మాస్టరుగానుండు కూచి నరసింహము బి. ఏ గారిచే రచియింపఁబడి గ్రంథకర్తలచే మాకొకప్రతి దయాపూర్వకముగఁ బంపఁబడినందున నాదరణముగ గైకొని సంతసమందినారము. ఇందు మొదటిభాగమున రామకృష్ణపరమహంసచరిత్రమును, రెండవభాగములో పరమహంసగారి యుపదేశములును వ్రాయఁబడియున్నవి. పొత్తమునఁగల 164 పుటలలో మొదటిభాగము 48 పుటలలోనుఁ దక్కినది తక్కిన పుటలలోనున్నది. గ్రంథారంభమునఁ బరమహంసగారి పటమొకటి చేర్చఁబడియున్నది. గ్రంథమానంద ముద్రాక్షరశాలయందు మంచి నునుపుకాగితముల మీదఁ బెద్దయక్షరములతో మనోహరముగా నుండునట్లు ముద్రింపఁబడియున్నది. ఇందు రెండవభాగమున నుపదేశపద్యముల కొకవైపున నుపదేశవాక్యసంఖ్యయు నొకవైపునఁ బద్యసంఖ్యయు వేయఁబడియున్నవి.

ఇందు మొదటిభాగమున 244 పద్యములును రెండవభాగమునఁగల 387 బోధనలకు 575 పద్యములును గలసి 819 పద్యములున్నవి. ఇంతవరకు వ్రాసినదానినిఁబట్టియే గ్రంథ మెంతో యుపయుక్తమయినదని తెలుచున్నను మేము ముఖ్యముగాఁ దెలుపవలసిన శైలి విశేషమును గూర్చి వ్రాయుచున్నాము. ఈగ్రంథము మృదుమధురమైన ద్రాక్షాపాకమున వినువారివీనులకు విందుగొలుపునట్లుగను జదువువారి హృదయమునకు నా

న్న రాని సంతసమిచ్చునట్లును వ్రాయఁబడియున్నది. గ్రంథము జగద్విఖ్యాతులగు పరమహంసగారిచరిత్రమగుటచేతను శైలి యమృతమొలుకుపలుకులచే నలరియుండుటచేతను జదివి తీరవలసినదియే కాని వ్రాయఁదగముకాదు. ఈగ్రంథము శ్రీరామాంకితము చేయబడియున్నది. అవతారికయు మనోహరముగనున్నది. పెంచి యెంతవ్రాసినను గ్రంథశ్రేష్ఠతఁ దెలుపఁజాలము గాన గ్రంథస్థములగు రెండుమూడుపద్యము లిందుదాహరించి వివరించెదము.

ఉ. ఎక్కడవీఁడు రాతరచియించిన విగ్రహమేడ దానికిన్
మ్రొక్కనఁగాళిదేవి తనమ్రోలను నిల్చుటయేడవీఁడు బ
ల్టక్కరియంచుఁ గొందఱు వెడంగనికొందఱు వ్యాధిపట్టి పెం
పెక్కనటంచుఁగొందఱు వచింపఁగ సాగిరి పెక్కుభంగులన్. 1 భా

మ. నిరహంకారుఁడు యోగివర్యుఁడు సదా నిర్లిప్తచిత్తుండు
దుర్భరసంసారలతాలవిత్ర విమలప్రజ్ఞాసంపన్నుఁ డీ
శ్వరచింతాపరతంత్రుఁ డింద్రియములన్ బంధించి లోఁగొన్న నే
ర్పరి శాంతాత్ముఁడు రామకృష్ణునకు వారల్వీరలున్సాటియే. 1

ఉ. కంబము బాలుఁడూఁతగను గైకొని పాతభయంబులేక చు
ట్టుంబరువెత్తుమాడ్కి నెపుడుం బరమాత్మయెయూఁతగాఁగ డెం
దంబున భక్తినమ్మకముఁ దాల్చి మెలంగడు మానవుండు లో
కంబున స్వేచ్ఛగాఁదిరుగఁ గల్గడు వీత విషాద చిత్తుఁడై. 2 భా

ఉ. వంతెనక్రింద నీరమొకవంకను జొచ్చుచు దానిక్రింద నా
వంతయు నిల్వకన్వలకు నంతయుబాఱెడురీతి మంచి వే
దాంతవచస్సు నీచుచెవులందున నెక్కటిఁబట్టిదూరి యొ
క్కింతయు నిల్వకుండఁ బరువెత్తును రెండవవీను త్రోవనే. 2 భా

ఉ. ఓలుసుగ నెత్తినుండు మెలివెండ్రుక నెంతగఁ దిన్నఁజేసినం
గఱుసుగనుండురీతి నిహకాంక్షలఁ జిక్కుడువాని కెంతగాఁ
గఱపిన నీతివాక్యములు జ్ఞానము నొందక వాఁడునీచుఁడై
మరగుచుఁ బాపవృత్తి ఋజుమార్గము నంటిచరింపలేఁడుగా. 2 భా

కంతేరు.
ది 16 అక్టోబరు 1904.

ఇట్లు,
దేశోపకారి.

III శ్రీ రామకృష్ణపరమహంస చరిత్రము — ఈపరమహంసదేవ గారి చరిత్రమును తెలిసికొనుటకు నాగరికముగల దేశములలో నుండు ప్రజలందరు కోరుచున్నారు. ఇంగ్లాండులో ప్రొఫెసర్ మాక్సు ముల్లరు గారు ఆంగ్లేయభాషలో నీదివ్యచరిత్రమును వ్రాసియున్నారు. అమెరికాలో ననేకులు యీపరమహంసగారిశిష్యులకు శిష్యులై వీరియొక్క ఆత్మబోధనలను చరితార్థులగుచున్నారు. ఉత్తరఇండియాలో బెంగాలి హిందీభాషల్లోను వీరియొక్క చరిత్రము వ్రాయఁబడినది. ఇఁక మనరాజధానిలో అరవభాషలో ము గ్గురిచరిత్రము వ్రాసిరి. ఈపరమహంసగారి శిష్యులొకరు నూపత్రికలో నీవిషయమును వ్రాయుచున్నారుకదా ఇటులుండఁగా గోదావరిజిల్లా పిఠాపురములో శ్రీ రాజా చెల్లాయమ్మారావు బహద్దరుగారి హైస్కూలు హెడ్‌మాస్టరగు మ.రా.రా.శ్రీ నూది నరసింహారావు బి.ఎ. గారీచరిత్రము పద్యములుగ రచించిరి. మొ|| నరసింహారావుగారు మంచి పండితులని మంచికవియని యీగ్రంథమే చెప్పుచున్నది. ఈగ్రంథము 164 పుటలుగలది. ఇది ఆనందముద్రాక్షరశాలలో ముచ్చటగ ముద్రింపఁబడినది. దీనిధర 8 అణాలు దీనిలో శ్రీపరమహంసగారి మంచిపటముగలదు. గ్రంథకర్తగారికవన మెట్టిదని విశదపరచుటకై కొన్ని పద్యములను నిందు వ్రాయుచున్నాము.

శా. పూతంబౌ నలరామకృష్ణసువచః ♦ పుంజంబువర్ణింప నా
చేతంగాదని చెప్ప మానుమనె నా ♦ చేత న్మహాయోగివా
గ్జాతంబు ల్గొనఁ జెందునే? సరసత ♦ న్గల్పించు మద్వాణికి
న్ఖ్యాతామోదదమైన కప్పురము దా ♦ విస్తొల్పదే? పేటికిన్.

ఈగ్రంథమును శ్రీరామునికి అంకితమిచ్చుచు కవిగారిటుల వ్రాసిరి.

క. వాక్పతి కన్యారత్నము, నీకుం బరిణయమొనర్తు ♦ నిశ్చయమింక
న్నాకులము పావనంబగు, నీకృప భవదంఘ్రిపద్మ ♦ నీరావాప్తిన్.

శ్రీపరమహంసగారి తలిదండ్రు లిటుల వర్ణింపఁబడిరి.

క. చందనకర్పూరంబుల, చందంబున సతియుఁబతియు ♦ సౌఖ్యోన్నతులై
యుందురు నిర్మలచేత, స్పందిత దైవానురక్తి ♦ సాంద్రముగాఁగన్.

చిన్నవాడే పరమహంసగారికి సకలవిద్యలు లభించినవని కవిగారు చెప్పుట.

సీ. బుద్ధికౌశలతఁ జూచి త♦న్మూర్తిఁ జూచి, యుక్తిఁ జూచి విలక్షణ ♦ వ్యక్తిఁ జూచి
యాతఁడు మహానుభావుఁ డీ♦యిలనుబుట్టె, ననుచుఁ బ్రస్తుతిసేయుచు♦ గండభేరి

పండితులు శ్రీపరమహంసగారిని గారవించుట యిటుల వర్ణింపఁబడినది.

లుండుచోట్ల గవాక్షము ♦ లుండుచోట్ల. 75

క. గదినుండి గదికిఁబోయెడు
నదనున గౌరాంగుదేహ ♦ మంతయు విద్యు
చ్ఛదమై నిర్మాంసంబై
ప్రిదిలినస్థూలతనుగాని ♦ పించె జనులకున్. 76

గీ. గద్దెఁగూర్చున్న గగనసం ♦ కాశమూర్తి
దీప్తికిని ఘర్మసూర్యప్ర ♦ దీప్తికున్న
తారతమ్యము సౌమ్యశ్రీ ♦ తలమొకండు
భీకరోష్ణంబొకండును ♦ వేఱులేదు. 77

గీ. మెడను జేతుల సిగచుట్టు ♦ నిడెనుబూవు
దండలెంతయు భక్తిగ ♦ దాధరుండు
కప్పురంబును బుప్పొడి ♦ గలిపి మంచి
యగరుసేర్చిన చందనం ♦ బలఁదెనొకఁడు. 78

క. చామరమువేసె నరహరి
చామీకరవిగ్రహునకు; ♦ సర్వాధారుం
డౌ మాన్యుఁడిట్లు వఱలెను
బ్రేమంబునఁ దనదుభక్త ♦ బృందము నెదుటన్. 79

ఉ. అందముఁ, జిత్ప్రకాశము, మ ♦ హాబలసంపద, భూతిఁదాల్చి వెం
పొందెడువేల్పు కన్నెదుట ♦ నున్నయతండని ప్రార్థనంబు సే
యందలపోసి భక్తులు మ ♦ హాత్ములు, నాలుకలాడకుంట చే
దందడిబాష్పవృష్టి కనుఁ ♦ దమ్ములనుండి వెడల్చిరచ్చటన్. 80

ఆ. స్వామికొంతసేపు ♦ సననిచ్చి యీరీతిఁ
బల్కెనిట్లు భక్త ♦ వరుల యెదుట
శ్రోత్రపేయమైన ♦ సుమధురస్వరాన